

Jaarstukken 2012

Haren, 16 april 2013

Jaarverslag 2012 gemeente Haren

Leeswijzer

Door middel van dit Jaarverslag leggen wij, het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Haren, verantwoording af aan u, de gemeenteraad. In dit verslag leest u niet alleen wat er in 2011 is gebeurd, maar wij proberen dit ook af te zetten tegen ons collegeprogramma.

Onze gemeente is een organisatie die meer dan 400 verschillende 'producten' levert. Een vertaling van ons collegeprogramma naar de producten die wij leveren is dan ook niet gemakkelijk. In de inleiding vertalen wij onderdelen van onze missie via de kernthema's uit ons collegeprogramma naar een doelstelling per doelgroep. Aan de indicatoren die wij daarbij noemen valt in de doelgroepen af te lezen in hoeverre wij onze doelen hebben gerealiseerd. In de inleiding leest u verder op hoofdlijnen hoe het ons in 2011 financieel is vergaan. Ook wordt u daar voorgesteld hoe wij het ontstane saldo zouden kunnen bestemmen.

Via algemene informatie over onze gemeente komt u terecht bij de doelgroepen. In deze doelgroepen hanteren wij de vier W-vragen.

- Wat wilden wij bereiken?
- Wat hebben wij daarvoor gedaan?
- Waren wij tevreden?
- Wat heeft het gekost?

Bij die laatste vraag wordt nader ingegaan op het door u toegekende budget en in hoeverre (en waarom) wij daarvan zijn afgeweken. Dit wordt gespecificeerd per product weergegeven.

Na de doelgroepen vindt u een aantal paragrafen die ingaan op zaken die de doelgroepen overstijgen en tegelijkertijd met elkaar verbinden. Zo leest u hoe wij zijn omgegaan met de lokale heffingen, hoe wij onze taken hebben uitgevoerd vanuit bedrijfsvoeringoogpunt, hoe wij alles hebben gefinancierd, een omgevingsanalyse waarin wij laten zien in hoeverre wij aan welke partijen zijn verbonden en een verantwoording over ons grondbeleid.

In de Jaarrekening tenslotte vindt u alle informatie die u vanuit uw controlerende taak nodig heeft om te kunnen beoordelen of en in hoeverre wij aan de door u gestelde financiële kaders hebben voldaan.

Op de volgende pagina vindt u een lijst met gebruikte afkortingen.

De externe accountant heeft de 'Controleverklaring' aan u afgegeven. In deze verklaring vindt u het goedkeurende oordeel over de getrouwheid van de Jaarrekening en de rechtmatige totstandkoming van de verantwoorde baten en lasten en de balansmutaties. Daarnaast vermeldt de externe accountant in de verklaring dat het Jaarverslag verenigbaar is met de Jaarrekening. De externe accountant heeft zijn verslag van bevindingen separaat aan u verstrekt.

Verklarende woordenlijst

3

3D De drie decentralisaties: de jeugdzorg, de AWBZ-begeleiding en de Wet Werken naar Vermogen

A

APV Algemene Plaatselijke Verordening
AR Algemene Reserve
ARR Algemene Risicoreserve
Awb Algemeen wet bestuursrecht
AWBZ Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten

B

Babs Buitengewoon ambtenaar van de burgerlijke stand
BAG Basisadministratie Adressen en Gebouwen
BBP Bruto Binnenlands Product
BBV Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten
BBZ Besluit bijstandverlening zelfstandigen
BDU Brede doeluitkering
BOA Buitengewoon opsporingsambtenaar
BOS Buurt-Onderwijs-Sport
BRP Basisregistratie Personen
BSO Buitenschoolse opvang
BWR Bedrijf voor Werk en Re-integratie (voorheen: Trio bedrijven)

C

CAR-UWO Collectieve arbeidsvoorwaardenregeling-Uitwerkingsovereenkomst
CBS Centraal Bureau voor de Statistiek
CBS Christelijke Basisschool
CCBH Culturele Commissie Basisonderwijs Haren
CEVAN Centrum voor Automatisering Noord Nederland (in liquidatie)
CMO Centrum voor Maatschappelijke Ontwikkeling
COA Centraal Orgaan opvang asielzoekers
COELO Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden
CPO Collectief particulier opdrachtgeverschap
CRH Culturele Raad Haren
CJG Centrum Jeugd en Gezin

D

DBM Design, build & maintain

E

EDR Eems Dollard Regio
EDR Europese Dienstenrichtlijn
EHS Ecologische hoofdstructuur
EMVI Economisch meest voordelige inschrijving

F

Fido Wet Financiering Decentrale Overheden

G

GBA Gemeentelijke Basisadministratie persoonsgegevens
GEM Gemeenschappelijke Exploitatiemaatschappij Haren Noord

GGD Gemeentelijke of Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst
GGZ Geestelijke gezondheidszorg
GRP Gemeentelijk Rioleringsplan
GVVP Gemeentelijk verkeer- en vervoerplan

H

HH Hulp bij het huishouden
Hof Wetsvoorstel Houdbare overheidsfinanciën
HPG Historisch Platform Gorecht
HUP Handhavings Uitvoerings Plan
HVD Hulpverleningsdienst Groningen

I

IAU Incidentele aanvullende uitkering
IBOR Integraal Beheersplan Openbare Ruimte
IBT Interbestuurlijk Toezicht
ICC Inwoner Contact Centrum
IHP Integraal HuisvestingsPlan
i-NUP implementatie Nationaal Uitvoeringsprogramma dienstverlening en e-overheid
IOAW Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers
IOAZ Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen
ISV Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing
IVN Instituut voor Natuureducatie en Duurzaamheid

J

JGZ Jeugdgezondheidszorg

L

LGB Lokaal Gezondheidsbeleid
LUP Landschapsuitvoeringsplan
LVG-jeugd Licht Verstandelijk Gehandicapten met gedragsproblemen

K

KING Kwaliteitsinstituut voor Nederlandse Gemeenten
KPI Kritische Prestatie Indicatoren
KRW Europese Kaderrichtlijn Water

M

MAR Milieuadviesraad
MAS Maatschappelijke Stages
MDG Milieu Dienst Groningen
MEE Organisatie die door het rijk is ingezet om mensen met een beperking te ondersteunen
mGBA Modernisering Gemeentelijke Basisadministratie persoonsgegevens

O

OBS Openbare Basisschool
OCRN Orthopedagogisch Centrum Regio Noord
OCW Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
OGGz Openbare Geestelijke Gezondheidszorg
OMD Open Monumentendag

OR Ondernemingsraad
OV Openbaar vervoer
Ozb Onroerendezaakbelasting

P

P&C Planning en control
PGB Persoonsgebonden budget

R

RCG Regio Centraal Groningen
RGA Regio Groningen-Assen
RI&E Risico-Inventarisatie en -Evaluatie
RMC Regionaal Meld- en Coördinatiepunt Voortijdig Schoolverlaten
RUD Regionale Uitvoeringsdienst

S

SHG Steunpunt Huiselijk Geweld
SKH Stichting Kinderopvang Haren
SW-bedrijf Sociale werkplaats

T

TPH Toeristisch Platform Haren

U

UMCG Universitair Medisch Centrum Groningen

V

V&GR regeling Gemeenschappelijke regeling Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen
(voorheen H&OG regeling)
VGG Vereniging Groninger Gemeenten
VNG Vereniging Nederlandse Gemeenten
VTH (Team) Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving
VVB Verkeer- en Vervoerberaad Groningen
VVE Voor- en vroegschoolse educatie

W

WABO Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
WGA Werkhervatting gedeeltelijk arbeidsgeschikten
WIJ Wet investeren in jongeren
WKPB Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen
Wmo Wet maatschappelijke ondersteuning
Wmo/LGB Wet maatschappelijke ondersteuning en lokaal Gezondheidsbeleid
beleid
WOPT Wet Openbaarmaking uit Publieke middelen gefinancierde Topinkomens
Wro Wet Ruimtelijke Ordening
WSW Wet sociale werkvoorziening
WWB Wet werk en bijstand
WWNV Wet werken naar vermogen
WWZ-eisen Wonen-Welzijn-Zorg-eisen

Z

ZVW Zorgverzekeringswet

Inhoudsopgave

Jaarverslag 2012 Gemeente Haren.....	3
Leeswijzer	4
Verklarende woordenlijst	5
Inhoudsopgave	8
Inleiding	9
Voorstel tot resultaatsbestemming 2012	15
Samenstelling gemeentebestuur	16
Samenstelling gemeenteraad per 31 december 2012	16
Samenstelling rekenkamercommissie per 31 december 2012	17
Samenstelling milieuvadviseraad per 31 december 2012.....	17
Samenstelling adviesraad WMO per 31 december 2012.....	17
Samenstelling college van burgemeester en wethouders per 31 december 2012...	18
Organisatieschema per 31 december 2012.....	19
Samenstelling ondernemingsraad per 31 december 2012	19
Kerngegevens	20
Inwoners.....	22
Gebruikers Sociale Voorzieningen.....	29
Jongeren	34
Gebruikers Zorg	43
Culturele Klanten.....	50
Eigenaren en Huurders	56
Gebruikers Publieke Ruimten.....	68
Economische Klanten.....	77
Stand van zaken ombuigingen 2011 en 2012.....	84
Paragraaf Interbestuurlijk Toezicht.....	87
Paragraaf Lokale heffingen.....	95
Paragraaf Bedrijfsvoering.....	97
Paragraaf Weerstandsvermogen	105
Paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen	119
Paragraaf Financiering.....	121
Paragraaf Verbonden partijen	124
Paragraaf Grondbeleid en projecten	127
Jaarrekening 2012 Gemeente Haren	131
Balans per 31 december 2012.....	132
Grondslagen voor waardering en resultaatsbepaling	134
Toelichting op de Balans	137
Resultatenrekening 2012 per doelgroep.....	149
Toelichting op de resultatenrekening	150
Bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen	155

Inleiding

De gemeente Haren sluit het financiële jaar 2012 af met een positief saldo van € 47.000. Daarnaast is de ombuigingsdoelstelling van € 1,2 miljoen nagenoeg gerealiseerd. Een goed resultaat, ondanks een aantal forse incidentele tegenvallers, zoals Project X Haren (€ 249.000) en de vorming van de voorziening voor de kosten van de pensioenen van de ex-wethouders (of partners daarvan) (€ 364.000).

In 2012 hebben wij dit in ogenschouw nemende een goed resultaat geboekt. Ook concluderen wij dat veel van onze inhoudelijke voornemens en doelstellingen in 2012 zijn gerealiseerd of een goede voortgang hebben gekregen.

Een ander positief element uit de jaarrekening 2012 is dat een herberekening van het benodigde weerstandsvermogen laat zien dat het risico (zij het beperkt) is afgenomen. In ons beleid sturen wij daarop en richten wij ons op het versterken van de algemene reserve.

In dit jaarverslag informeren wij u over de uitvoering en de resultaten (financieel en beleidsmatig) van de begroting 2012. Dit doen wij ook aan de hand van de afspraken zoals neergelegd in het document "Vertrouwen in uitvoering".

In de begroting van 2012 stond, behalve de inhoudelijke doelstellingen, ook een ombuigingstaakstelling voor de komende jaren. Daarbij hanteerden wij een aantal uitgangspunten, namelijk:

- Inwonerraadpleging is handreiking;
- Sluitende meerjarenbegroting / weerstandsvermogen op peil;
- Stimuleren participatie en eigen inzet inwoners;
- Basisvoorzieningen handhaven (sociaal, groen, ondernemend en duurzaam);
- Geen onomkeerbare besluiten, die op termijn geld kosten of onevenredige maatschappelijke effecten hebben;
- (Groepen) inwoners in staat stellen om in te spelen op de nieuwe visie en gewijzigde omstandigheden;
- Bij bezuinigen worden onderwijs en het sociale vangnet ontzien.

Ondanks het positieve financiële resultaat over het jaar 2012 zijn er voor de komende jaren meer ombuigingen noodzakelijk. Dit noopt ons ook om de eerder geformuleerde uitgangspunten nogmaals onder de loep te nemen op haalbaarheid en aan de gemeenteraad en onze inwoners voor te leggen. Dit hebben wij in het eerste kwartaal 2013 gedaan.

In deze inleiding geven wij een korte samenvatting van de behaalde resultaten.

Toekomstvisie Haren (doelgroep Inwoners)

Wij hebben aangegeven dat er een door de raad vastgestelde toekomstvisie op Haren zou worden ontwikkeld. Eind 2012 is de sterktezwakte analyse (de basis voor scenario's voor de toekomst van de gemeente Haren) aan de raad gepresenteerd. Dit vormt één van de bouwstenen voor de besluitvorming over de bestuurlijke toekomst van Haren.

Projecten (paragraaf Grondbeleid)

Algemeen

Met ons grondbeleid willen wij een bijdrage leveren aan de gemeentelijke beleidsontwikkeling zoals realisering van woningbouw, infrastructuur en gemeenschappelijke voorzieningen.

Ook in onze gemeente worden wij geconfronteerd met teruglopende grondverkopen. Wij hebben in de afgelopen jaren verliezen moeten nemen op de boekwaarden van onze grondexploitaties, ook in 2012. De verkoop van de Harener Holt verloopt overigens naar wens.

Doordat wij de grondexploitaties twee keer per jaar grondig onder de loep nemen en - indien nodig - ons verlies nemen, kunnen wij spreken van een reële waardering van onze grondcomplexen. Uiteraard heeft ook de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole gecontroleerd of sprake is van een reële waardering.

In de paragraaf Grondbeleid is een beknopte toelichting gegeven op het gevoerde grondbeleid in 2012. Er wordt kort ingegaan op de inhoud van de projecten en wij geven inzicht in de financiële positie van de diverse complexen en de wijze waarop (verwachte) verliezen zijn afgedekt.

Meerweg

Nadat de gemeenteraad in mei 2012 instemde met de Structuurvisie 'Meerweg ontwikkelt Meer', is de visie in concrete plannen uitgewerkt. Begin 2012 is gestart met de technische uitwerking van het westelijk deel. Inmiddels is ook de uitvoering Europees aanbesteed en startte de uitvoering in 2013. Omdat de provincie in 2012 besloot dat de realisatie van de ecologische verbindingen als schakel in de Ecologische hoofd Structuur (EHS) door moet gaan is het risicoprofiel voor dit project fors teruggebracht.

Raadhuisplein

In 2012 is een aantal geoptimaliseerde uitwerkingen van de eerder gekozen bebouwingsvariant aan de raad voorgelegd. Daarbij is de compensatie van het gemeentelijk parkeren is meegenomen. In december 2012 besloot de raad, in aansluiting op de wensen van de klankbordgroep, de ruimtelijke kaders beperkt aan te passen en binnen de originele hoofdvorm een supermarkt, dagwinkels en appartementen mogelijk te maken.

Nesciopark

In mei 2012 stemde de raad in met de verkoop van een deel van de grond voor de realisatie van een tweede transferium. Het oorspronkelijke bedrijvenpark is hierdoor in oppervlakte gehalveerd.

Stationsgebied

Begin 2010 is besloten tot realisatie van de tunnel en de verdere uitwerking van het stedenbouwkundig plan voor het stationsgebied. Inmiddels is het P+R terrein volgens planning gerealiseerd. In samenhang met de uitwerking van de tunnel en het station bleek in 2012 een aanpassing van het ontwerp van het voorplein noodzakelijk. Dit heeft een enigszins vertragende werking op de start van de bouw.

Woningbouw Haren Noord

Nagenoeg alle woningen op het voormalig AZC terrein (deelgebied 3) zijn verkocht. Het stedenbouwkundig masterplan voor de deelgebieden 5 en 6 is afgerond en het bestemmingsplan is in 2012 in procedure gebracht.

Zwembad Scharlakenhof

In 2012 is verdere invulling gegeven aan het door de raad aangenomen amendement (doorstart zwembad) om het zwembad weer operationeel te maken. Met vertegenwoordigers van de stichting die de doorstart wil realiseren is een overeenkomst ondertekend. De stichting is inmiddels met de uitvoering begonnen.

Dienstverlening en informatisering

Wij hebben de volgende doelstelling voor deze collegeperiode geformuleerd:

De gemeente Haren gaat nog meer inzetten op dienstverlening via internet, naast post, telefoon, balie en huisbezoek. Informatie wordt naast de website ontsloten via landelijke voorzieningen als www.mijn.overheid.nl. Ook zal de gemeente in toenemende mate gebruik maken van Nieuwe Media.

De afgelopen jaren en ook vorig jaar bouwen wij verder aan een professioneel Inwoner Contact Centrum (ICC). In dit kader is in 2012 de receptie ondergebracht bij het ICC. Ook is het afsprakensysteem voor de balie geïntroduceerd. Het werken op afspraak heeft voordelen: inwoners hebben geen wachttijden en de gemeente zelf realiseert met deze werkwijze een efficiënte en effectieve inzet van personeel.

Project X

Op 21 september liep een op Facebook gemeld privé verjaardagsfeest volledig uit de hand. Ondanks dat de gemeente via traditionele media de boodschap verspreidde dat er geen feest zou zijn in Haren, stroomde het dorp die vrijdagavond vol met feestgangers. Kort voor achten sloeg de sfeer om en begonnen de 'feestgangers' te rellen. Er raakten 29 personen gewond, auto's, ramen, tuinen, straatmeubilair, fietsen en glaswerk werden vernield. In de nacht van 21 op 22 september hebben vele inwoners in Haren angstige uren beleefd. De materiële en immateriële schade is groot (geweest) bij de inwoners, ondernemers, politie, busmaatschappijen en (de medewerkers van) de gemeente Haren. Nog steeds worden uren ingezet voor werkzaamheden als gevolg van Project X. De totale (niet geraamde) kosten voor de gemeente Haren bedragen € 249.000. In het voorjaar van 2013 is het rapport van de onderzoekscommissie 'Project X' Haren uitgebracht. In december werd de gemeente nog opgeschrikt door de aankondiging van Project Maya, waarvoor uit voorzorg de nodige maatregelen zijn getroffen.

Haren 2.0 (doelgroep Inwoners)

Wij willen een eigentijdse overheidsorganisatie zijn die in communicatie en samenwerking optimaal gebruik maakt van de mogelijkheden van Web 2.0 en Social Media. Het college beoogt nieuwe vormen van interactieve communicatie via internet en co-creatie.

In 2012 is gestart met het ontwikkelen van een nieuwe communicatiestrategie gericht op Social Media, Haren 2.0. In 2013 wordt dit nader uitgewerkt en geïmplementeerd.

Zorg en welzijn, werk en inkomen

Zorg en welzijn (doelgroep Gebruikers Zorg)

Wij willen de inwoners van Haren zoveel mogelijk in staat stellen de regie over het eigen leven te laten behouden.

In januari 2012 stelde de gemeenteraad de kadernota Wmo-beleid 2012-2015 vast. In deze nota zijn missie, visie en ambities vastgelegd. In de eerste helft van 2012 is het programmaplan voor de drie decentralisaties opgeleverd. Na wisseling van het kabinet hebben wij ervoor gekozen om door te gaan met de ontwikkeling van één centrale en integrale toegang, de wijkteams, de invoering van de kanteling welzijn nieuwe stijl en provinciebreed overleg met andere gemeenten en aanbieders van zorg en welzijn.

Ook hebben wij in 2012 een proces doorlopen om te komen tot een andere aansturing en verantwoording van de door ons gesubsidieerde partners. Het gaat niet meer om aantallen, maar over het resultaat (de maatschappelijke effecten).

Werk en inkomen (doelgroep Gebruikers Sociale Voorzieningen)

De gebruikers van sociale voorzieningen willen wij stimuleren tot participatie in de samenleving en tot deelname aan het arbeidsproces. Wij richten ons daarbij vooral op het opheffen van aanwezige belemmeringen: fysieke en psychische handicaps, geen werk, geen inkomen, waardoor iedereen deel kan nemen aan maatschappelijke activiteiten en zich kan ontwikkelen.

In 2012 is de wachtlijst voor de Wet sociale werkvoorziening (WSW) teruggebracht naar aanvaardbare normen. De zorg over de financiële situatie is echter onverminderd groot. Gemiddeld hadden wij in 2012 180 klanten in de uitkeringsverlening. Tegen economische, lokale en landelijke ontwikkelingen in is een daling van het bestand gerealiseerd vanaf het tweede kwartaal 2012. Ondanks de geleverde prestatie is het budget helaas niet toereikend gebleken.

De concrete resultaten op het gebied van werkbegeleiding was ook in 2012 goed. Eind 2012 heeft dit geleid tot het realiseren van 78 klanten met uitstroom naar werk.

Onderwijs (doelgroep Jongeren)

In 2012 stond de verdere ontwikkeling van de nieuwe Zernike College, het opstellen van het Integraal Huisvestingsplan (IHP) en de stichting Baasis centraal.

Deelgebied 4 in Haren Noord aan de Kerklaan is aangewezen als locatie voor de herhuisvesting van het Zernike College. Het stedenbouwkundig plan is vastgesteld en er is een keuze voor een architect gemaakt.

Doordat extra capaciteit besteed is aan onderwijsprojecten, de nazorg in het kader van Project X en de verslechterende financiële situatie rond stichting Baasis is het ons niet gelukt het IHP 2013-2016 op te stellen. In 2013 zal het IHP ter vaststelling aan de raad worden aangeboden.

Duurzaamheid (doelgroep Eigenaren en huurders)

Wij hebben aangegeven dat wij in 2012 de Klimaatnota zullen gaan uitvoeren. Ook wilden wij een actieplan schrijven voor de opzet van een lokaal kenniscentrum. Bij projecten binnen de gemeente blijven wij zoeken naar mogelijkheden om aan de gemeentelijke doelstellingen voor duurzaamheid te voldoen.

In 2012 is het klimaatbeleid geëvalueerd. Processen rondom duurzaamheid zijn verder gestandaardiseerd en geborgd in de organisatie. Ook hebben wij geïnvesteerd in projecten, zoals Biomassa. In het kader van het streven richting klimaatneutrale gemeente hebben wij ons gemeentelijk wagenpark en het duurzaam inkopen verder geoptimaliseerd.

Analyse resultaat 2012

In de Bestuursrapportage 2012 waren de ombuigingen tot een bedrag van € 301.580 nog niet gerealiseerd. Er is sindsdien een aantal positieve ontwikkelingen zichtbaar in de laatste maanden van 2012. Vooral de bezuinigingen op de WMO voorzieningen, vastgoedbeheer en parkeervoorzieningen zijn alsnog gerealiseerd. Daarmee zijn de ombuigingen voor een bedrag van € 1.133.000 gerealiseerd in 2012, al dan niet structureel. Een bedrag van € 100.000 is nog niet gerealiseerd. Hierover hebben wij u in de Kadernotitie ombuigingen nader geïnformeerd.

Op doelgroepniveau is zowel een aantal overschrijdingen als een aantal onderschrijdingen zichtbaar ten opzichte van de Bestuursrapportage 2012. Hieronder vindt u in tabelvorm de saldi van de doelgroepen per eind 2012:

Doelgroep	Begroting na Burap	Realisatie	Saldo
Inwoners	3.638.000	4.029.000	-390.000
Gebruikers Sociale voorzieningen	705.000	1.255.000	-550.000
Jongeren	3.664.000	3.546.000	118.000
Gebruikers Zorg	3.398.000	3.202.000	196.000
Culturele klanten	1.913.000	1.610.000	303.000
Eigenaren en huurders	2.744.000	2.765.000	-21.000
Gebruikers publieke ruimten	6.192.000	5.883.000	308.000
Economische klanten	237.000	218.000	19.000
Bedrijfsvoering / Algemene dekkingsmiddelen	-23.006.000	-23.123.000	117.000
Mutaties reserves	379.000	568.000	-189.000
Totaal (resultaat)	-136.000	-47.000	-88.000

Korte toelichting bij de belangrijkste afwijkingen ten opzichte van de Bestuursrapportage 2012:

Het nadelige verschil van € 390.000 bij de doelgroep Inwoners bestaat voor een bedrag van € 364.000 uit de (niet-geraamde) verplichte voorziening voor wethouderspensionen (voor de niet-verzekerde oud-wethouders die al met ouderdomspensioen zijn). Deze verplichting vloeide voort uit de notitie "Het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten) en arbeidskostengerelateerde verplichtingen" die de commissie BBV in januari 2013 uitbracht. Daarnaast diende op basis van dezelfde notitie een (niet-geraamde) last van € 87.000 te worden genomen in verband met nog te betalen verzekeringspremies voor ex-wethouders die nog niet met pensioen zijn.

Het nadelige verschil van € 550.000 bij de doelgroep Gebruikers sociale voorzieningen wordt voornamelijk veroorzaakt door hogere kosten van de bijstand (€ 392.000 nadelig), hogere kosten van het SW-bedrijf (€ 185.000 nadelig).

Het voordelige verschil van € 118.000 bij de doelgroep Jongeren wordt met name veroorzaakt door een meevaller van € 123.000 op het gemeentelijk onderwijsbeleid.

Het voordelige verschil van € 197.000 bij de doelgroep Gebruikers zorg is ontstaan voornamelijk door een meevaller van € 178.000 bij de huishoudelijke hulp in het kader van de WMO.

Het voordelige verschil van € 304.000 bij de doelgroep Culturele klanten is vooral ontstaan door een voordelig verschil van € 214.000 bij de sport (met name veroorzaakt door het feit dat er geen exploitatie van het zwembad heeft plaatsgevonden in 2012, terwijl dit wel was geraamd) en een voordelig verschil van € 56.000 bij 't Clockhuys-CKC (hogere inkomsten en minder kosten).

Bij de doelgroep Gebruikers publieke ruimten is sprake van een voordelig verschil met de Begroting van € 308.000. Dit is voornamelijk veroorzaakt door een voordeel van € 80.000 bij het rioolonderhoud (onder andere door rioolinspecties die wel waren geraamd, maar nog niet volledig waren uitgevoerd), een besparing van € 73.000 op het onderhoud van plantsoenen, een besparing van € 54.000 op vastgoedbeheer.

Het voordelige verschil van € 117.000 bij Bedrijfsvoering en algemene dekkingsmiddelen bestaat met name uit een nadelig verschil op de saldi kostenplaatsen van € 507.000, een voordeel van € 267.000 op het Gemeentefonds (onder andere vanwege de september- en decembercirculaires, die nog niet waren verschenen op het moment van het opstellen van de laatste begrotingswijziging, de Bestuursrapportage), een voordeel van € 187.000 vanwege verrekeningen met betrekking tot voorgaande dienstjaren, een voordeel van € 124.000 vanwege een hoger dan geraamd bedrag dat is ontvangen vanuit GEM Haren Noord C.V. in verband met het Fonds Bovenwijks (dit extra bedrag is toegevoegd aan de Algemene Reserve).

Het nadelige verschil van € 189.000 op Mutaties reserves is te verklaren door:

- De niet-geraamde toevoeging van € 90.000 aan de bestemmingsreserve Budgetoverheveling (het gaat om toevoegingen die zijn aangekondigd (inclusief een verwacht bedrag) bij de Bestuursrapportage 2012 en waarvoor de raad toestemming heeft gegeven);
- Een extra toevoeging van € 124.000 die niet was geraamd. Dit is de toevoeging van het extra bedrag;
- Een hoger dan geraamde onttrekking aan de bestemmingsreserve Meerweg (verschil € 25.000).

Voorstel tot resultaatsbestemming 2012

Wij stellen voor het voordelige resultaat van € 47.000 als volgt te bestemmen:

Reserve	Toevoeging / onttrekking	Bedrag
Bestemmingsreserve Budgetoverheveling	Toevoeging	96.000
Bestemmingsreserve Nieuw Raadhuis	Toevoeging	27.000
Algemene Reserve	Onttrekking	<u>-76.000</u>
Totaal		<u>47.000</u>

In 2012 hebben wij opdracht gegeven tot het uitvoeren van rioolinspecties- en reiniging. De werkzaamheden zijn voor het grootste deel nog niet uitgevoerd. Het gaat om een bedrag van € 96.000 dat pas in 2013 zal worden besteed. Aangezien in de berekening van de rioolheffing 2012 rekening is gehouden met uitvoering in 2012, hebben de burgers al betaald voor deze werkzaamheden. Het ligt daarom in de rede om het geld te reserveren via de Bestemmingsreserve Budgetoverheveling.

Bij de recente voorjaarsactualisatie van de grondexploitaties is de verwachte winst van de grondexploitatie Haderaplein verlaagd. Daardoor kan het beoogde deel van de kapitaallasten van het nieuwe raadhuis niet meer volledig worden afgedekt. Conform de eerder ingezette lijn stellen wij voor om een bedrag van € 27.000 toe te voegen aan de Bestemmingsreserve Nieuw Raadhuis. Daarmee is de Bestemmingsreserve weer voldoende om het beoogde deel van de kapitaallasten af te kunnen dekken.

Uit voorgaande toevoegingen aan de bestemmingsreserves en het voordelige saldo resulteert een onttrekking aan de Algemene Reserve van € 76.000.

Samenstelling gemeentebestuur

Samenstelling gemeenteraad per 31 december 2012

<p>J.H. Bats, burgemeester</p> <p>E-mail secretariaat@haren.nl Adres Raadhuisplein 10 Postcode 9751 AN Haren Telefoon 050 53 39 911</p>	<p>O.E. de Vries, raadsgriffier</p> <p>E-mail oe.devries@haren.nl Adres Raadhuisplein 10 Postcode 9751 AN Haren Telefoon 050 53 39 911</p>
<p>R. Valkema, CDA lid Auditcommissie</p> <p>Functie Fractievoorzitter E-mail rr.valkema@haren.nl Adres Borgsingel 10 Postcode 9753 CE Woonplaats Haren Telefoon 050 53 70 594</p>	<p>J. Kooi, CDA</p> <p>E-mail j.kooi@haren.nl Adres Middelhorsterweg 42 Postcode 9751TG Woonplaats Haren Telefoon 050 53 42 042</p>
<p>D. Praamstra-Bos, Christenunie</p> <p>Functie Fractievoorzitter E-mail d.praamstra-bos@haren.nl Adres Kerklaan 41 Postcode 9751 NL Woonplaats Haren Telefoon 050 53 40 945</p>	<p>W. Legemaat, D66</p> <p>Functie Fractievoorzitter E-mail W.Legemaat@haren.nl Adres Emmalaan 3c Postcode 9752 KR Woonplaats Haren Telefoon 050 53 49 621</p>
<p>F.R. Fennema, D66</p> <p>E-mail F.R.Fennema@haren.nl Adres Zuidlaarderweg 41 Postcode 9756 CG Woonplaats Glimmen Telefoon 050 31 22 340</p>	<p>M.J. Bachman-Mulder, D66</p> <p>E-mail m.bachman@haren.nl Adres Lokveenweg 36 Postcode 9751 CK Woonplaats Haren Telefoon 050 53 50 288</p>
<p>M.J. Sloot, Gezond Verstand Haren lid Auditcommissie</p> <p>Functie Fractievoorzitter E-mail M.J.Sloot@haren.nl Adres Leo Polakweg 15 Postcode 9752 NT Woonplaats Haren Telefoon 06 30 195 819</p>	<p>E.N. Wiersema, Gezond Verstand Haren</p> <p>E-mail E.N.Wiersema@haren.nl Adres Jonkerpad 18 13 Postcode 9753 CG Woonplaats Haren Telefoon 050 85 39 671</p>
<p>G.H. Schenkel, GroenLinks lid Auditcommissie</p> <p>Functie Fractievoorzitter E-mail e.schenkel@haren.nl Adres Spinozalaan 26 Postcode 9752 NS Woonplaats Haren Telefoon 06 10 791 939</p>	<p>M.P. Rohrich, GroenLinks</p> <p>E-mail m.rohrich@haren.nl Adres Bronlanden 12 Postcode 9753 KT Woonplaats Haren Telefoon 06 11 32 5813</p>

T.G. Sprenger, PvdA	
	Functie Fractievoorzitter
	E-mail T.G.Sprenger@haren.nl
	Adres Laagveld 94
	Postcode 9753 KC
	Woonplaats Haren
Telefoon 050 53 43 567	

L.M. Schuiling, PvdA	
	E-mail L.M.Schuiling@haren.nl
	Adres Waterhuizerweg 72
	Postcode 9753 HS
	Woonplaats Haren
	Telefoon 050 53 46 350

A.T. Toxopeus, PvdA	
	E-mail a.t.toxopeus@haren.nl
	Adres Westerveen 1
	Postcode 9751 HT
	Woonplaats Haren
	Telefoon 050 40 61 256

P.R.A. Terpstra, VVD	
	Functie Fractievoorzitter
	E-mail P.R.A.Terpstra@haren.nl
	Adres Rijksstraatweg 325
	Postcode 9752 CG
	Woonplaats Haren
Telefoon 050 53 44 485	

H. Frima, VVD	
	E-mail h.frima@haren.nl
	Adres Rijksstraatweg 237
	Postcode 9752 CB
	Woonplaats Haren
	Telefoon 050 53 40 485

V.M.E. Kerremans, VVD	
	E-mail v.kerremans@haren.nl
	Adres Hemsterhuislaan 67
	Postcode 9752 NC
	Woonplaats Haren
	Telefoon 050 31 80 939

B. Prenger, VVD	
	E-mail b.prenger@haren.nl
	Adres Rijksstraatweg 47
	Postcode 9752 AB
	Woonplaats Haren
	Telefoon 050 53 40 031

Samenstelling Rekenkamercommissie	
Voorzitter:	
De heer B.A. van Putten	
Secretariaat:	
Mevrouw I. Ruijs	
Leden:	
De heer. H.R. Kastermans	
De heer J.M. van Mossevelde	

Samenstelling Milieuadviesraad	
Voorzitter: De heer T.H. J. Sleyfer	
Vicevoorzitter: De heer G. D. Kuiper	
Secretariaat: Mevrouw M.J.C.M. Koppes (mar@haren.nl)	
Leden:	
Mevrouw R. Nienhuis	
De heer M.L. Scherpenzeel	
De heer H.M.M. Keijzer	
De heer W van der Wijk	
De heer A.J. Ludden	
De heer B.H. Ruessink	

Samenstelling Adviesraad WMO	
Voorzitter: De heer T.A.M. Louwe	
Penningmeester: vacature	
Secretariaat: De heer P.K. Blanksma (p.k.blanksma@kpnplanet)	
Leden:	
Mevrouw H. van Beek	
Mevrouw A.G. Hoekema-Riepma	
De heer J. Hommes	
Mevrouw K.M.A. Kalverboer (m.i.v. januari 2013)	
Mevrouw C. Kamminga (notulist)	
De heer J. van Meurs	
Mevrouw B.M. Sinnema-Korenhoff	
De heer K. Venekamp (m.i.v. januari 2013)	

Samenstelling College van Burgemeester en Wethouders per 31 december 2012

Burgemeester

J.H. Bats
Raadhuisplein 10
9751 AN Haren
T: 050 53 39 911
E: j.h.bats@haren.nl

Wethouder - 1e locoburgemeester

Th.J.J. Sieling - PvdA
Appelbergenweg 1
9755 TS Onnen
T: 050 53 39 911
E: t.sieling@haren.nl

Wethouder - 3e locoburgemeester

T Berends - CU/Groenlinks
Felland 23
9755 TA Onnen
T: 050 53 39 911
E: t.berends@haren.nl

Wethouder - 2e locoburgemeester

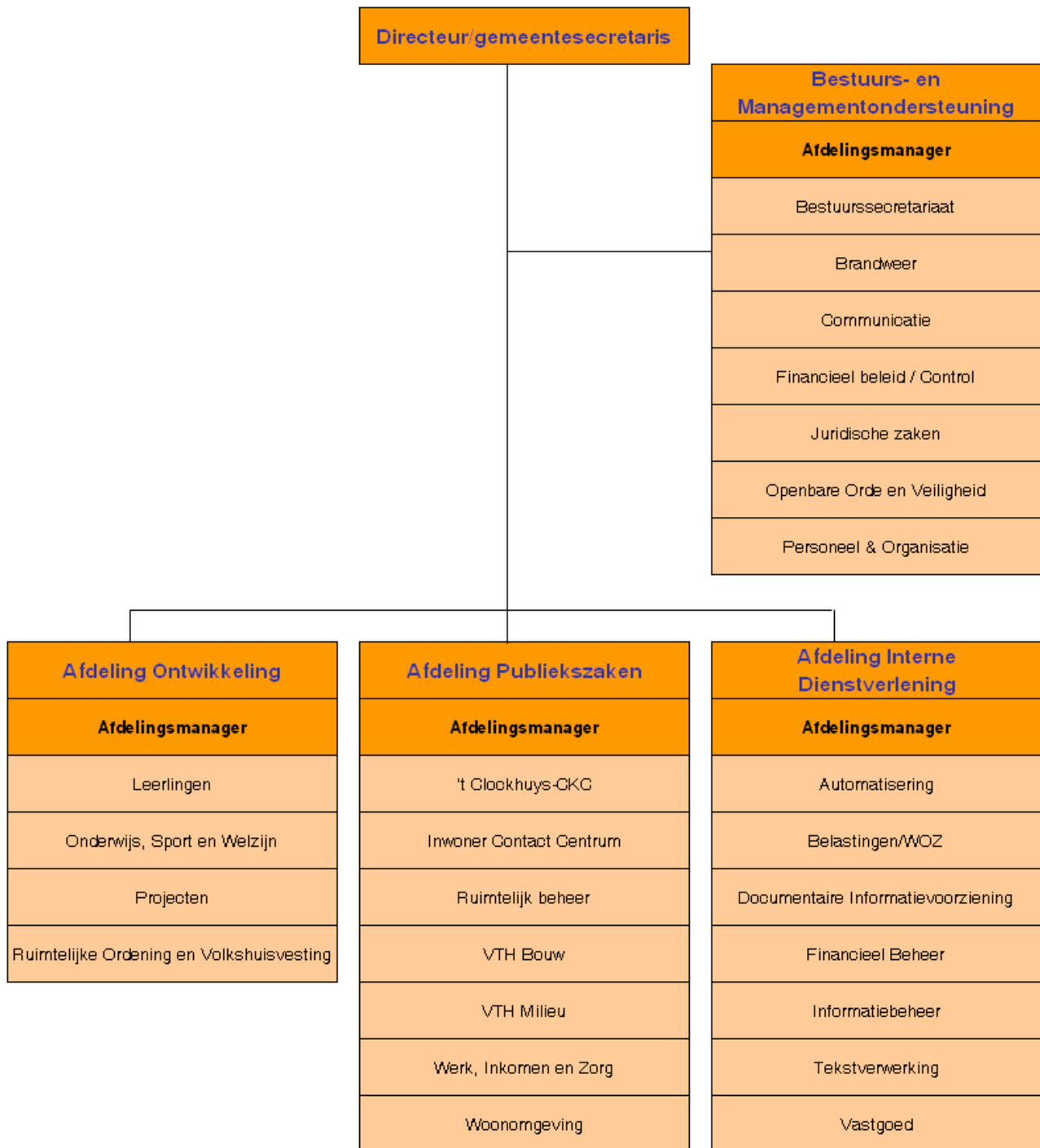
R.D.J. Kouwenhoven - VVD
Raadhuisplein 10
9751 AN Haren
T: 050 53 39 911
E: r.kouwenhoven@haren.nl

Gemeentesecretaris

mr. M.P. de Wilde
Raadhuisplein 10
9751 AN Haren
T: 050 53 39 911
E: mp.dewilde@haren.nl

Organisatieschema per 31 december 2012

Samenstelling Ondernemingsraad per 31 december 2012

Voorzitter: Dhr. F.J. Vollebergh
 Plv. voorzitter: Dhr. J.C. Gaasterland
 Secretaris: Dhr. G. Molema
 Leden: Dhr. W.M.P. Dijkstra
 Dhr. E.M. Dijkstra
 Dhr. H.J. van den Heuvel
 Mevr. H.J. Hölterhoff-Beugel

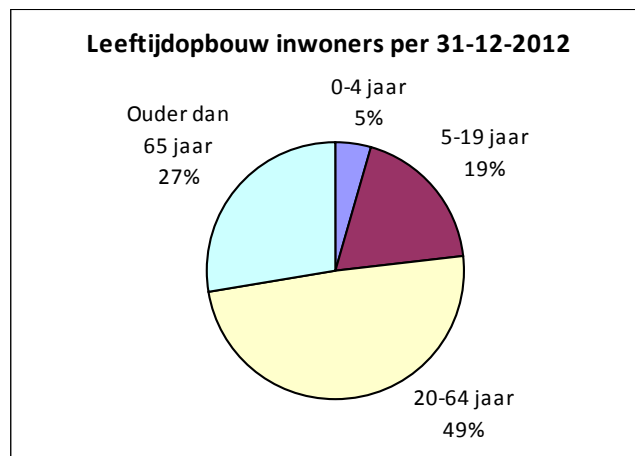
Kerngegevens

Men kan op vele manieren naar onze gemeente kijken. Een van die manieren is zoals het Rijk ons ziet. Onderstaande gegevens zijn gebruikt voor de berekening van de Algemene Uitkering 2012. Voor wat betreft de standgegevens betreft dit de gegevens per 1 januari 2012, tenzij anders aangegeven. De gegevens in eerdere jaren kunnen afwijken van het Jaarverslag 2011, aangezien deze gegevens na vaststelling van het Jaarverslag 2011 definitief geworden zijn.

Doelgroep Inwoners:

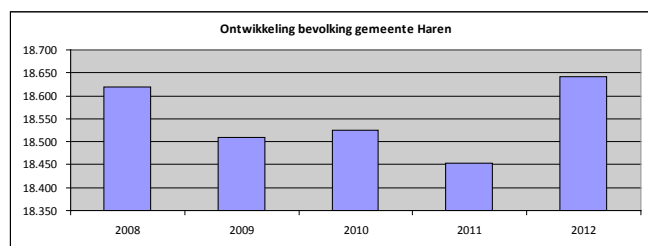
Aantallen inwoners per 31 december 2012

0-4 jaar	779
5-19 jaar	3.500
20-64 jaar	9.449
Ouder dan 65 jaar	4.726
Totaal inwoners	18.454

Doelgroep gebruikers Sociale voorzieningen:

Aantal lage inkomens	2.140
Aantal bijstandsonvangers	192
Aantal uitkeringsontvangers	878
Aantal minderheden	215

Doelgroep Economische klanten:

Klantenpotentieel lokaal	15.660
Klantenpotentieel regionaal	5.950
Omgevingsadressendichtheid	7.715
Aantal bedrijfsvestigingen	1.120

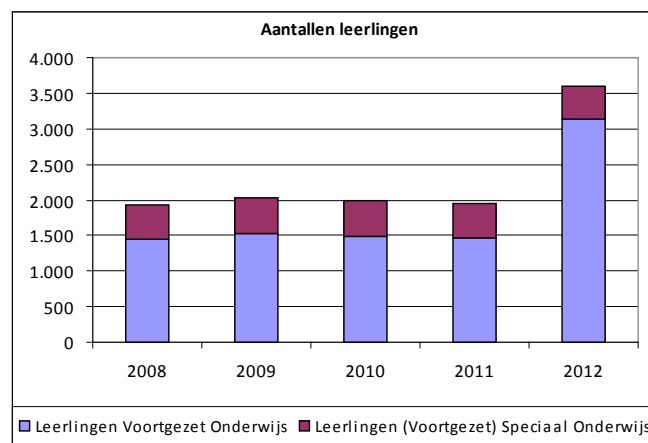
Het afgelopen jaar is het aantal inwoners met 188 toegenomen tot 18.642 inwoners. Oorzaak is met name de ontwikkeling van de nieuwbouw in Haren Noord; daar zijn het afgelopen jaar veel mensen van buiten de gemeente gevestigd. In de afgelopen jaren was sprake van een daling, voornamelijk het gevolg van de vergrijzing en relatief weinig nieuwbouw. Over de periode van 10 jaar is de bevolking van Haren qua aantal nauwelijks gewijzigd: het niveau is redelijk in lijn met het begin van het nieuwe millennium. Qua samenstelling is er duidelijk wel sprake van een wijziging: was het aandeel ouderen (> 65 jaar) in 1998 nog 21,7%, in 2012 is dit gestegen tot 27,5% (2011: 25,6%).

Doelgroep Jongeren:

Leerlingen (Voortgezet) Speciaal Onderwijs	469
Leerlingen Voortgezet Onderwijs	3.130

Doelgroep Gebruikers publieke ruimten:

Oppervlakte land (ha)	4.562
Oppervlakte binnenwater (ha)	511
Oppervlakte bebouwing totaal (ha)	110

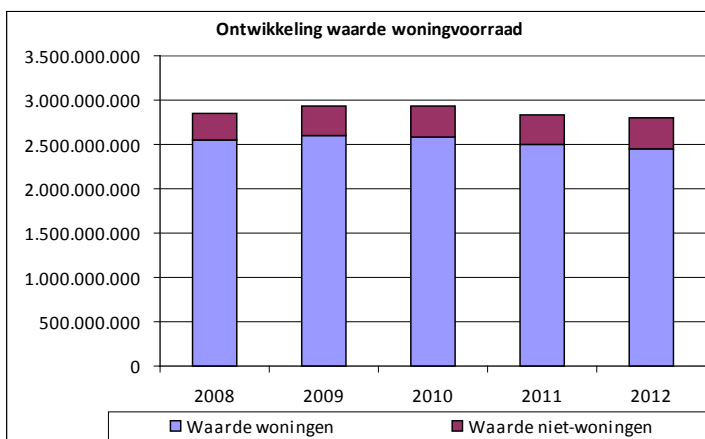
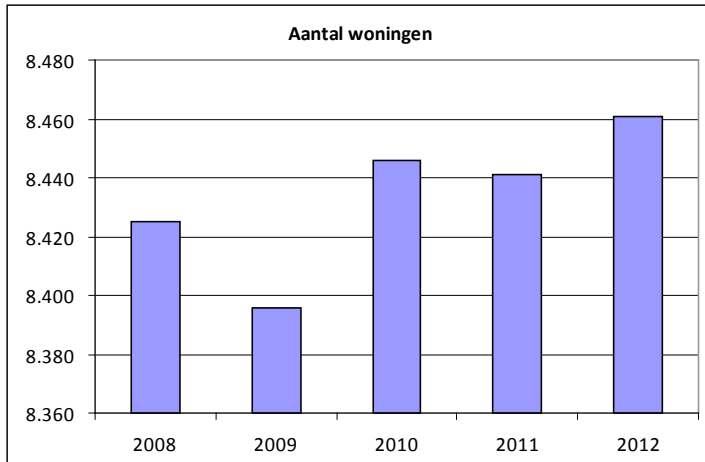

Doelgroep Eigenaren en Huurders:

Aantal woningen	8.461
Historisch aantal woningen in bewoonde oorden 1930	638
Aantal kernen	7

Lokale heffingen:

Waarde woningen	2.442.000.000
Waarde niet-woningen	352.000.000

Inwoners

Wat wilden wij bereiken?

De gemeente Haren wil blijven voldoen aan de verwachtingen die onze inwoners van ons hebben.

- De inwoners moeten als klant van de gemeente correct en efficiënt worden geholpen.
- De inwoners moeten ervaren, dat ze te maken hebben met een bereikbaar, betrokken, open en betrouwbaar lokaal bestuur.

Wanneer zijn wij tevreden?

In de Begroting 2012 gaven wij aan tevreden te zijn als de scores op de verschillende onderdelen van het tweejaarlijks onderzoek "Waarstaatjegemeente.nl" als volgt zijn:

1. De inwoner als kiezer

De waardering van de inwoner voor de wijze waarop hij politiek wordt gerepresenteerd en oordeelt over de kwaliteit van politiek en bestuur.

Rapportcijfer 2010: 5,9; streefcijfer: 6,5 (landelijk 5,8)

2. De inwoner als klant

Het oordeel van de inwoner over de kwaliteit van onze dienstverlening.

Rapportcijfer 2010: 7,4; streefcijfer: 7,5 (landelijk 7,6)

3. De inwoner als onderdaan

De inwoner wil orde en gezag ervaren.

Rapportcijfer 2010: 6,4; streefcijfer: 6,5 (landelijk 5,7)

4. De inwoner als partner

De waardering van de inwoners van de kwaliteit van het beleid en de wijze waarop ze bij de beleidsontwikkeling worden betrokken.

Rapportcijfer 2010: 5,7; streefcijfer: 7,0 (landelijk 5,6)

Omdat er in 2012 geen onderzoek "Waarstaatjegemeente.nl" heeft plaatsgevonden, moeten wij ons nog baseren op de cijfers uit 2010.

Hebben wij bereikt wat wij wilden?

1. De inwoner als kiezer

Relatie inwoner-bestuur

Ook in 2012 hebben wij verder gebouwd aan onze relatie met de inwoners. Het accent lag daarbij op transparantie en openheid in houding en gedrag. Dit heeft de communicatie tussen de inwoners en het bestuur versterkt. Naast de 1op1 contacten worden ook inloopavonden georganiseerd. Aan de hand van een thema gaan de collegeleden in gesprek met (groepen) inwoners. Een voorbeeld hiervan is de inloopavond in januari 2013 waar de inwoners het gesprek aangingen met de wethouders over de bezuinigingsmogelijkheden.

Planning en control

In de Begroting hebben wij aangegeven de komende jaren onze Planning & Control-cyclus te verbeteren. Wij werken toe naar één moment van integrale afweging, wij stroomlijnen de informatievoorziening, wij leggen in de bestuursrapportage de focus op risico's, wij stellen centrale kaders op en wij maken de projecten en grondexploitaties integraal onderdeel van de Begroting. Daarnaast ontwikkelt een werkgroep een nieuwe opzet van de Begroting (vanaf 2014 gaan wij met een programmabegroting werken). Ook hier weer vanuit de gedachte van openheid en transparantie naar onze inwoners.

Communicatie

Ook het afgelopen jaar waren wij genoodzaakt om op incidentele basis communicatieondersteuning in te huren. Een belangrijk deel van de extra werkzaamheden is voortgekomen uit Project X. Dit werkt door tot in de eerste helft van 2013 met een piek in de periode rondom de presentatie van het rapport van de Onderzoekscommissie 'Project X' Haren (voorheen Commissie Cohen) op 8 maart 2013.

In 2012 is een start gemaakt met het ontwikkelen van een nieuwe communicatiestrategie gericht op Social Media, Haren 2.0. In 2013 wordt hier verder aan gewerkt.

Verkiezingen

In september 2012 werden de Tweede Kamerverkiezingen gehouden. Ondanks het feit dat deze verkiezingen niet gepland waren, zijn de verkiezingen zonder problemen verlopen.

2. De inwoner als klant

Toekomstgerichte werkwijze: op naar een Inwoner Contact Centrum

Uit de tevredenheidsonderzoeken blijkt dat onze inwoners de gemeente het meest waarderen in hun rol als klant. Dat willen wij graag zo houden.

Inwoners en bedrijven die via internet met ons willen communiceren moeten dat eenvoudig en snel kunnen. Maar ook zij die niet met internet overweg kunnen, moeten ons kunnen blijven bereiken via de post, de telefoon en de balie. Wij bouwen aan een professioneel 'Inwoner Contact Centrum' dat er in 2015 moet staan. In dit kader hebben wij in 2012 de receptie ondergebracht bij het team Inwoner Contact Centrum en zijn drie medewerkers aangesteld die de continuïteit en de kwaliteit van de baliewerkzaamheden waarborgen.

Verder is in 2012 een afsprakensysteem voor de balie geïntroduceerd. Het werken op afspraak betekent voor de inwoner dat er geen wachttijden zijn en wij realiseren met deze werkwijze een efficiënte en effectieve inzet van personeel. De openingstijden zijn in 2012 enigszins aangepast aan de wensen van de inwoners. Een avondopenstelling is in 2012 (financieel) niet haalbaar gebleken.

Bij de vormgeving van ons Inwoner Contact Centrum kiezen wij voor een lokale invulling van wat op landelijk niveau tussen rijk en VNG is afgesproken, dan wel in de wetgeving is vastgelegd.

Bij de infrastructuur van de e-overheid gaan wij uit van veilige, betrouwbare, elektronische authenticatie en autorisatie van inwoners en bedrijven. Dit is van belang omdat wij gebruik moeten maken van zowel onze eigen, als elders binnen de overheid beschikbare authentieke gegevens. In 2012 hebben wij hieraan de nodige zorg en aandacht besteed.

Modernisering GBA

De voorbereidingen voor de Modernisering GBA (mGBA) en de invoering Basisregistratie Personen (BRP) zijn in volle gang. Dit traject en de nieuwe manier van werken om plaatsonafhankelijke dienstverlening mogelijk te maken heeft veel impact. Om na de invoering van de BRP de landelijke, centrale voorziening te kunnen bereiken en werkzaamheden op het gebied van Publiekszaken (verhuizingen, Burgerlijke Stand, reisdocumenten, verkiezingen, etc.) te kunnen uitvoeren zijn Burgerzakenmodules nodig. Deze worden nu ontwikkeld. Door het bezoeken van regionale en landelijke bijeenkomsten en het organiseren van demo's van de nieuwe modules op de werkplek volgen wij de ontwikkelingen kritisch. De projectgroep met medewerkers uit verschillende disciplines (onder andere Publiekszaken/ICC, GBA-gegevensbeheer, automatisering) draagt zorg voor een succesvolle invoering van de mGBA.

In 2012 is een onderzoek gestart naar de gevolgen van de mGBA voor de binnengemeentelijke distributie en beschikbaarheid van persoonsgegevens. De uitkomsten hiervan worden gebruikt om te voorkomen dat onze dienstverlening verstoord raakt bij de overstap.

Wij hebben ons voorbereid op de driejaarlijkse GBA-audit, die in maart 2013 gaat plaatsvinden. Het is de laatste keer dat de GBA-audit in deze vorm wordt uitgevoerd. Door de mGBA en BPR zal dit wijzigen in een jaarlijkse zelfevaluatie met behulp van een Kwaliteitsmonitor.

Bij de voorbereiding van de GBA-audit maken wij gebruik van het geactualiseerde Handboek Continuïteit Basisregistraties. Een juiste toepassing van de gegeven procedures zorgt ervoor dat wij kunnen voldoen aan de GBA-auditeisen.

Andere overheid

Het programma 'Andere Overheid' loopt in 2013 af en begint, na het realiseren van het front-, mid- en backofficeconcept, zichtbaar resultaten op te leveren. Het digitaal regelen van zaken en het opvragen van informatie worden steeds groter en klantvriendelijker. Na inloggen met DigiD worden aanvragen al ingevuld met bijvoorbeeld naam- en adresgegevens. Alleen nieuwe relevante informatie voor de aanvraag dient nog ingevuld te worden.

Om onze dienstverlening nog efficiënter, effectiever en transparanter te maken zijn de eerste stappen gezet voor het invoeren van zaakgericht werken. Het doel hiervan is dat inwoners hun afhandeling van een aanvraag of bezwaar via een Persoonlijke Internet Pagina kunnen volgen.

De realisatie van de Andere Overheid stopt in 2013 niet. Vanuit Den Haag zijn in de loop van de jaren aanvullende eisen gesteld aan het programma i-NUP. Deze gaan wij betrekken in het nieuwe informatiseringsplan voor de komende jaren en indien nodig wegzetten in de Voorjaarsnota.

Nieuwe website

In 2012 is hard gewerkt aan de toegankelijkheid en vindbaarheid van informatie op de gemeentelijke website. De website voldoet nu aan alle prioriteit 1 keuringseisen zoals door de Stichting Waarmerk drempelvrij.nl zijn vastgesteld. In 2013 werken wij verder aan het verbeteren van de toegankelijkheid en de vindbaarheid van de informatie op onze website.

In het voorjaar van 2012 is het digitaal loket uitgebreid met de mogelijkheid om voor een groot aantal producten online een afspraak te maken met de balie Publiekszaken.

De gemeenteraad heeft in 2012 een eigen omgeving gekregen: raadsnetharen.nl. Hier zijn voortaan alle stukken met betrekking tot de politieke besluitvorming digitaal terug te vinden.

Sinds eind 2012 wordt de gemeentelijke website gearchiveerd. Hiermee voldoen wij aan de eisen uit de Archiefwet.

Publicaties gemeentepagina

De publicaties in het Harener weekblad op de gemeentepagina zijn gehalveerd. Een groot deel van onze publicaties wordt digitaal via de website bekend gemaakt. Dit levert niet alleen een besparing op, maar past ook in ons Dienstverleningsconcept.

Lijkbezorging

Zoals gepland, zijn in 2012 de tarieven Harener Hof verhoogd tot kostendekkend niveau.

3. De inwoner als onderdaan

De inwoner als onderdaan heeft recht op kwaliteit van orde en gezag. Deze aspecten komen vooral terug bij de doelgroepen Eigenaren en Huurders en Gebruikers Publieke Ruimten. Binnen deze doelgroep speelt vooral de kwaliteit van de gemeentelijke besluitvorming. Wij blijven hierop inzetten met het oogmerk het aantal (gegrond verklaarde) bezwaarschriften terug te dringen.

4. De inwoner als partner

Burgerparticipatie

De beste ideeën / initiatieven die in 2011 zijn binnengekomen na onze oproep aan de bewoners om te komen met burgerinitiatieven ('de Vonk van Haren') zijn op 1 februari 2012 beloond met een geldprijs. De hoofdprijs ging naar het project 'De Buurtbox'.

De 'Dag van de Lokale Democratie' is een goed instrument voor jongerenparticipatie en een mooie manier om jongeren kennis te laten maken met het reilen en zeilen van de lokale democratie. Ook sluit de 'Dag van de Lokale Democratie' goed aan op de onderwijsdoelstellingen van het vak Maatschappijleer.

De mogelijkheden om aan de Kerklaan het Zernike College te huisvesten, zijn onderzocht door een klankbordgroep. De klankbordgroep bestond uit een vertegenwoordiging van gebruikers, milieu- en belangenorganisaties en omwonenden. Er zijn drie overlegmomenten geweest en die hebben geleid tot een stedenbouwkundig plan. Ook zijn er drie structuurontwerpen gepresenteerd.

De Adviesraad Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) adviseert het college van B&W over het Wmo-beleid. In 2012 zijn vier leden afgetreden. De Adviesraad WMO heeft ondertussen weer tien leden; er is nog één plaatst vacant. Er zijn vier adviezen uitgebracht in 2012, waarvan één ongevraagd. De vergaderingen van de Adviesraad WMO zijn openbaar.

De inwoners van de gemeente Haren die een uitkering ontvangen, willen wij ook betrokken houden bij onze samenleving. Hierbij heeft betaald werk altijd de voorkeur. Wanneer betaald werk (nog) geen optie is, wordt naar andere mogelijkheden van participatie gezocht. De cliënten worden gemotiveerd een stageplaats te zoeken, een werk-/leerplek te aanvaarden, vrijwilligerswerk op te pakken of te werken met behoud van uitkering. Onze werkbemiddelaar vervult hierin een belangrijke rol. Hij brengt vraag naar en aanbod van werk en andere participatiemogelijkheden bij elkaar.

Andere voorbeelden van burgerparticipatie uit 2012 zijn: de klankbordgroepen Raadhuisplein/Haderaplein en Harener Holt, de themabijeenkomst "De kansenkaart van Haren" met Ondernemend Haren en de inloopavonden/individuele gesprekken betreffende het project Meerweg.

Visie Haren 2020

De sterkte-zwakke analyse (als basis voor de discussie voor scenario's voor de toekomst van de gemeente Haren) is eind 2012, zoals verwacht, aan de gemeenteraad gepresenteerd en in discussie gebracht. In 2013 worden een of twee toekomstscenario's uitgewerkt. Bij deze uitwerking wordt ook het onderzoek betrokken dat in opdracht van de provincie is uitgevoerd. Ook de inwoners worden erbij betrokken.

Jeugdparticipatie

In het voorjaar van 2012 boden wij de quick scan Jongerenparticipatie aan en hebben toen aangegeven te willen kiezen voor een combinatie van vormen van jongerenparticipatie; een jongerenatelier, de 'Dag van de Lokale Democratie' en een combinatie met maatschappelijke stages. In 2012 hebben wij in het kader van de lokale vertaling van het provinciale convenant Jeugd en Alcohol een digitaal onderzoek onder jongeren laten uitvoeren naar hun alcoholgebruik. Ook is de opdracht gegeven voor een digitaal onderzoek onder jongeren naar de wenselijkheid en de voorwaarden van een jongerenraad. Hiermee hebben wij de motie van de raadsvergadering van april 2012 uitgevoerd. Dit onderzoek wordt in januari 2013 uitgevoerd.

De 'Dag van de Lokale Democratie' in maart 2012 was een groot succes. 70 bovenbouwleerlingen van het Maartenscollege, het Zernike College en twee leerlingen van de Kentalis Guyotschool werkten die dag samen met raadsleden aan voorstellen voor lokaal gezondheidsbeleid. De ideeën die uit dit debat zijn voortgekomen, nemen wij mee in de nota Lokaal Gezondheidsbeleid (LGB) die in het voorjaar van 2013 verschijnt. De kosten worden verantwoord in het product jeugd.

Wat heeft het gekost?

(Bedragen * €1.000)

Product / Doelgroep	realisatie	realisatie	realisatie	begroot	realisatie	saldo
Inwoners	2009	2010	2011	2012	2012	2012
001 Bestuursorganen	685	787	675	629	1.143	-514
002 Bestuurlijke Samenwerking	61	42	45	58	53	5
003 Representatie	44	31	49	23	16	7
004 Ondersteuning Raad	218	306	296	302	303	-1
005 Ondersteuning B&W	464	562	573	383	421	-38
017 Kabinetszaken	11	4	2	4	4	-0
018 Beleidsplan en Concerncontrol	445	429	396	466	446	20
019 Communicatie	325	323	326	223	216	7
022 Rechtsbescherming	94	88	100	75	78	-3
023 Gemeentelijke Regelgeving	49	109	84	78	61	17
024 Gemeentewinkel	71	84	82	82	82	0
028 Burgerlijke Stand	112	151	181	308	300	7
029 Burgerzaken	349	365	317	378	324	54
030 Vastgoedregistratie	453	517	549	511	495	16
268 Naamgeving en huisnummer	37	44	46	42	39	3
247 Lijkbezorging	89	175	39	63	30	34
267 Algemene dienstverlening	2	2	13	13	17	-4
Totaal Doelgroep Inwoners	3.508	4.020	3.775	3.638	4.029	-390

Een aantal posten binnen de doelgroep laat een afwijkend beeld zien (positief dan wel negatief). De belangrijkste oorzaken worden hieronder besproken.

Bestuursorganen

De overschrijding wordt voornamelijk verklaard door:

- Het aftreden van een wethouder heeft geleid tot het nemen van een wachtgeldvoorziening en daarmee tot een eenmalige last van € 99.000.
- Wij moeten een voorziening vormen voor de kosten van de pensioenen van de ex-wethouders (of partners daarvan) die nu genieten van hun ouderdoms- (of nabestaanden)pensioen. De uitkeringen zullen ten laste van de nu gevormde voorziening worden gebracht. Tot nu toe werden de uitkeringen ieder jaar ten laste van de exploitatie

gebracht (en geraamd in de Begroting). Het vormen van deze voorziening heeft tot een eenmalige last van € 364.000 geleid.

- Een aantal jaren geleden is een verzekering afgesloten voor de ouderdoms- en nabestaandenpensioenen van (ex-)wethouders. De bovengenoemde voorziening van € 364.000 heeft uitsluitend betrekking op personen die wethouder zijn geweest voorafgaande aan de “verzekerde periode”. Voor de wethouders die onder de verzekering vallen betalen wij pensioenpremie vanaf het aantreden tot aan de pensioengerechtigde leeftijd. Inmiddels zijn er diverse ex-wethouders die de pensioengerechtigde leeftijd nog niet hebben bereikt. Hiervoor betalen wij jaarlijks een vaststaande premie tot aan hun pensioengerechtigde leeftijd. De totale premie over de jaren tussen het aftreden en de pensioengerechtigde leeftijd dienen wij als overlopend passief op te nemen op de balans. Dit blijkt uit de genoemde notitie van de commissie BBV. Dit heeft in 2012 tot een eenmalige last van € 87.000 geleid.
- Het vormen van deze eenmalige voorziening en overlopend passief betekent dat een deel van de lasten die nu jaarlijks (en dus structureel) in de Begroting zijn opgenomen kan vrijvallen. Het gaat om een vrijval van naar schatting € 60.000 per jaar, met ingang van 2013 te realiseren.

Bestuurlijke samenwerking

De uitgaven in 2012 vielen iets lager uit dan begroot vanwege het in liquidatie zijn van een aantal gemeenschappelijke regelingen. Een deel van het budget is ingezet voor de sterkte-zwakte analyse in het kader van de Visie op Haren.

Ondersteuning B&W

Ondersteuning van het bestuur heeft net als voorgaande jaren meer gekost dan begroot, overigens is de overschrijding fors minder dan afgelopen jaren (2012: € 38.000, 2011: € 190.000, 2010: € 247.000), onder andere door de inzet van een jurist.

De overschrijding van € 38.000 heeft te maken met het grote aantal en de complexiteit van de juridische procedures dat aanhangig is en de benodigde externe ondersteuning. De overschrijding is dan ook grotendeels veroorzaakt door kosten voor (extern) juridisch advies. Bij de Begroting was ook al voorzien dat het begrote bedrag niet voldoende zou zijn.

Beleidsplanning en Concerncontrol

Vertrek van een manager heeft ertoe geleid dat de begrote uren niet zijn ingevuld, wat het voordelige verschil voornamelijk veroorzaakt heeft.

Gemeentelijke regelgeving

Op handhaving en toezicht kinderopvang is een voordelig saldo van bijna € 17.000. Dit wordt verklaard door een lagere bijdrage dan begroot aan de gemeenschappelijke regeling V&GR.

Burgerzaken

In 2012 zijn 106 huwelijken voltrokken, waarvan 14 gratis. In de Begroting was rekening gehouden met 65 huwelijken (exclusief gratis huwelijken). Daarnaast zijn de opbrengsten bij persoonsdocumenten ook hoger dan begroot in verband met de invoering van een eigen paspoort of identiteitskaart voor kinderen vanaf 14 jaar.

Vastgoedregistratie

De omzetting van onze Makelaarssuite (die de gegevensdistributie verzorgt in de midoffice) naar een ander platform kon om technische redenen niet afgerond worden. De kosten waren daarom lager dan geraamd waardoor een incidenteel voordeel is ontstaan.

Lijkbezorging

Het voordelige effect wordt voornamelijk veroorzaakt doordat wij minder (inhuur)uren hebben ingezet. Daardoor is circa € 44.000 structureel bezuinigd. Het minder inhuren kwam vooral doordat efficiënter kon worden gewerkt. Hier staat een nadelig effect van € 25.000 tegenover doordat minder grafrechten zijn gerealiseerd: door minder uitgave nieuwe graven (er wordt in bestaande graven begraven) en door minder begrafenissen (er wordt meer gecremeerd).

Gebruikers Sociale Voorzieningen

Vertaling missie in doelgroep

Onze aandacht voor welzijn richt zich niet in de laatste plaats op de gebruikers van sociale voorzieningen. Deze doelgroep willen wij stimuleren tot participatie in de samenleving en tot deelname aan het arbeidsproces. Voor zover inwoners niet zelf in de middelen van hun bestaan kunnen voorzien, bieden wij een inkomen op een acceptabel minimum niveau.

Wat wilden wij bereiken?

Wij willen de inwoners van onze gemeente de mogelijkheid bieden om te participeren in de samenleving. Wij richten ons daarbij vooral op het opheffen van aanwezige belemmeringen: fysieke en psychische handicaps, geen werk, geen inkomen waardoor iedereen deel kan nemen aan maatschappelijke activiteiten en zich kan ontwikkelen.

Hebben wij bereikt wat wij wilden?

WSW

Het Bedrijf voor Werk en Re-integratie (BWR, voorheen: Trio bedrijven) voert de volledige WSW uit inclusief een aantal mensen dat werkzaam is bij Lederz (voorheen DSW). Regievoering op de uitvoering van de WSW ligt bij de gemeente. De wachtlijst voor de WSW is teruggebracht naar aanvaardbare normen. De zorg over de financiële situatie is onverminderd groot. In 2013 zullen nadere voorstellen komen om de toekomst van de BWR te duiden en de positie van gemeente Haren binnen de GR BWR te beschouwen. Gelet op de ontwikkelingen van de decentralisaties is een snelle actie gewenst. De financiële kant zal daarbij een belangrijke rol spelen. Overigens bieden de toekomstbespiegelingen ook kansen, aangezien er meer mogelijkheden ontstaan om anders en creatiever met doelgroepen om te gaan.

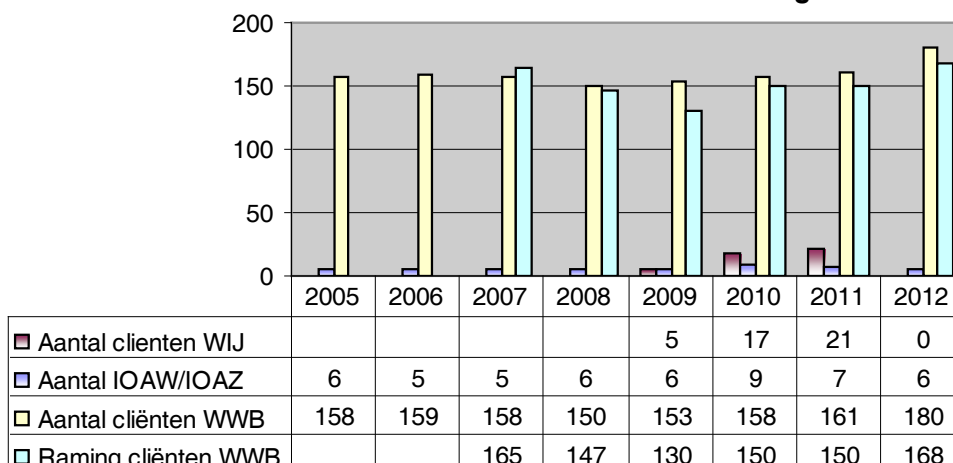
Ten aanzien van resultaat is met name van belang dat een aantal openstaande jaren van overrealisatie van plekken afgerekend moest worden. Voordeel is wel geweest dat meer mensen met een WSW-indicatie actief aan de slag zijn geweest. Dit is persoonlijk en maatschappelijk een positief bijeffect.

Doordat de herstructurering geen doorgang heeft gehad is er een stagnatie in aanpak van lasten en financiële risico's van het SW-bedrijf. De doelstelling om met 'zwarte cijfers' te gaan draaien of een daling van de bijdrage is helaas niet gelukt.

Sociale voorzieningen

In 1 januari 2012 stonden er 192 klanten in uitkeringsverlening (WWB en IOAW), het laatste kwartaal 2012 stonden er 180 klanten in uitkeringsverlening. Gemiddeld waren er in 2012 186 klanten. Tegen economische en lokale en landelijke ontwikkelingen in is een daling van het bestand gerealiseerd vanaf het tweede kwartaal 2012. Begin 2013 is de stijging van de werkloosheid inmiddels 7,5%. Landelijk is er in heel 2012 een gestage toename van het aantal bijstandsuitkeringen geweest. Ondanks de geleverde prestatie is het budget niet toereikend gebleken. Uitstroom is over een jaar gezien pas financieel een succes als er zoveel mogelijk maanden geen uitkering wordt verstrekt. Indien iemand elf maanden geen uitkering ontvangt is dat veel beter dan twee maanden geen uitkering door uitstroom in november.

Aantal cliënten sociale voorzieningen

Mensen op traject

Het aantal cliënten dat eind 2012 op traject zit is 95% van het cliëntenbestand. Het is nog niet haalbaar gebleken voor iedere cliënt een passend traject te realiseren. Dit komt mede door nieuwe instroom welke eerst zelf actief moeten zijn.

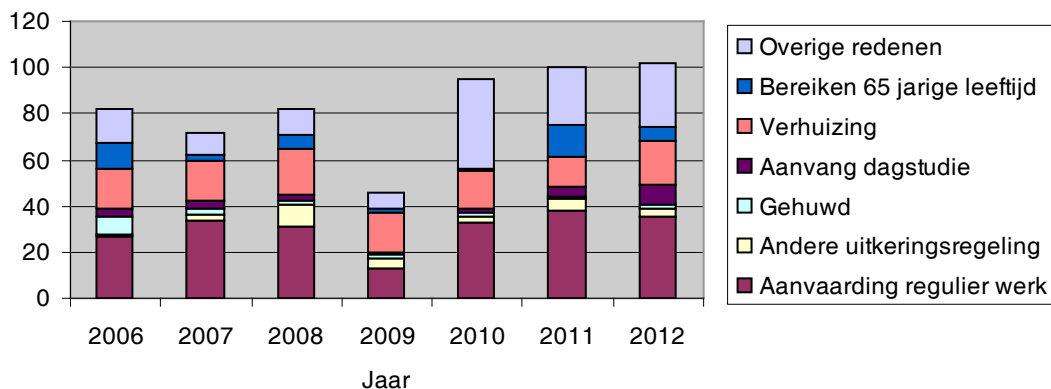
Een traject betekent dat iemand in beeld is bij de gemeente en meerdere keren per jaar contact heeft met de gemeente. Uitgangspunt bij een traject is dat deze moet leiden tot een grotere kans op betaald werk, omdat betaald werk de beste kans biedt op een zelfstandig bestaan. Indien betaald werk (nog) geen optie is, wordt ingezet op participatieactiviteiten als vrijwilligerswerk en andere vormen van sociale activering.

Vanaf eind 2010 hebben wij naast de focus op mensen met een lange afstand tot de arbeidsmarkt (zorgtrajecten) ook de focus gelegd op mensen met een relatief korte afstand tot de arbeidsmarkt. De gemeente heeft onder andere een werkbemiddelaar en werkconsulenten die aan de slag zijn met deze groep mensen. In 2013 zullen wij dit beleid nog gericht maken door werkbemiddeling, begeleiding en werkgeversbenadering verder uit te bouwen. Dit dient te resulteren in een stabilisatie en indien mogelijk reductie van het cliëntenbestand. Focus op economische zaken en acquisitie van banen zullen daarbij moeten ondersteunen. In de Begroting 2013 is de ambitie opgenomen om aan het eind van het jaar een cliëntenbestand WWB van 168 te hebben.

Uitstroom

De concrete resultaten van de aanstelling van een werkbemiddelaar en inzet werkbegeleiding is ook in 2012 goed. Eind 2012 heeft dit geleid tot het realiseren van 78 klanten met uitstroom naar werk. Daarnaast hebben zeventien mensen deeltijdwerk gevonden. De groep 'uitstroom overige redenen', 'verhuizing' en 'aanvaarding werk' zijn de registraties die in het automatiseringssysteem zijn gebruikt voor uitstroom naar werk. De registratiegegevens geven daarmee soms een ander beeld dan de daadwerkelijk gerealiseerde aantallen welke in doelmatigheid te herleiden zijn (is niet registratie ten behoeve van uitkeringsgegevens). In de zomer 2012 is onze automatisering vernieuwd, wat tevens afwijkingen in registratie kan veroorzaken.

Uitstroom in aantallen

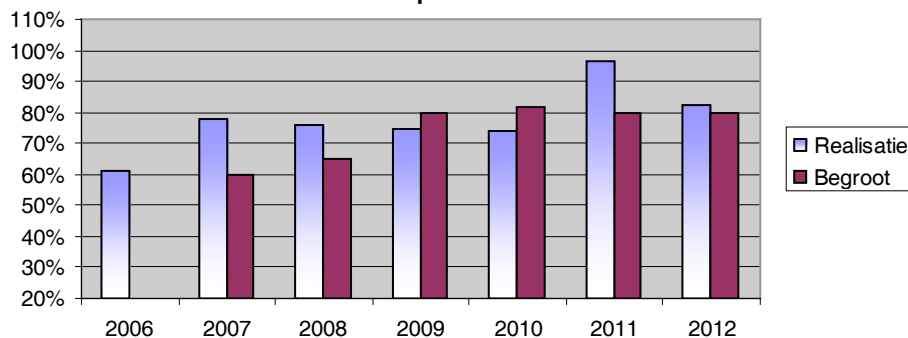
Taakstelling vergunninghouders

In de tweede helft van 2012 zijn vier personen gehuisvest, waarvan twee personen meetellen voor de uitvoering van de taakstelling tweede helft 2012. Met andere woorden op 31 december 2012 moesten voor de taakstelling eerste helft 2012 nog twee personen worden gehuisvest. Vanaf 1 oktober 2012 is de wijze van koppelen van statushouders aan gemeenten gewijzigd. Vanaf deze datum stel je als gemeente geen woning meer beschikbaar waarbij het daarna wachten was op geschikte kandidaten. Vanaf deze datum worden statushouders aan een gemeente gekoppeld en heb je als gemeente drie maanden de tijd om een geschikte woning te regelen. Hierdoor is sprake van een veel gericht en eenvoudiger systeem waarbij alle partijen weten waar ze aan toe zijn. Tevens zou dit er voor moeten zorgen dat er geen achterstanden meer ontstaan.

Armoedebeleid

De ambitie voor het jaar 2012 was dat 80% van de mensen met een uitkering gebruik zou maken van het participatiefonds. Uiteindelijk is dit 82% gebleken. Ondanks dat mensen met een uitkering automatisch zijn toegelaten tot het participatiefonds maakt niet iedereen er gebruik van. Door eerst zelf de kosten te moeten betalen en dan middels declaratie achteraf een vergoeding te krijgen is een deel van de inwoners niet in staat gebruik te maken van de voorzieningen. Vanaf 2013 is een vereenvoudiging van het participatiefonds doorgevoerd om zowel cliënten als inwoners met een laag inkomen beter te bedienen en meer eigen verantwoordelijkheid te geven. Er worden direct vast bedragen aan de gebruikers uitbetaald en jaarlijks achteraf wordt middels een steekproef gecontroleerd of de bestedingen rechtmatig zijn.

% WWB cliënten die gebruik maken van het Participatiefonds

De daling in 2012 is het gevolg van het feit dat WIJ-cliënten vanaf 2012 onder de WWB vallen.

Zijn wij tevreden?

Het aantal mensen op traject is in 2012 stabiel gebleven en er zijn veel mensen uitgestroomd naar werk. Dit in een economisch moeilijke tijd en een oplopende werkloosheid. De druk op de arbeidsmarkt neemt in hoog tempo toe en het aantal mensen zonder werk is nog steeds stijgende. Wat betreft de prestatie qua uitstroom zijn wij tevreden dat wij ondanks de moeilijke tijden toch veel uitstroom hebben gerealiseerd.

Aan de andere kant is het cliëntenbestand niet gedaald conform verwachtingen en hebben wij ons streefcijfer voor 2012 niet gehaald. De stagnatie wordt mede veroorzaakt door de hoge instroom. Dit heeft te maken met de eerder genoemde economische situatie. Ondanks dat wij de instroom maar voor een beperkt gedeelte kunnen beïnvloeden zetten wij voor het jaar 2013 in op een vermindering van het cliëntenbestand. Dit wordt ingegeven door ons sterk activerende participatiebeleid en de verwachting dat in 2013 de verdere vruchten van de ingezette acties zichtbaar moeten worden. Zonder ambitieuze doelstellingen zal er kans bestaan dat een situatie van berusting ontstaat. Het moet een extra inspanning opleveren die zoveel mogelijk resultaat oplevert.

Wat heeft het gekost?

(Bedragen * €1.000)

Product / Doelgroep	realisatie 2009	realisatie 2010	realisatie 2011	begroot 2012	realisatie 2012	saldo 2012
Gebruikers Sociale voorzieningen						
190 Bijstandsverlening	737	857	830	228	620	-392
191 Minimabeleid	156	96	136	142	182	-39
196 loaw/loaz	-53	92	104	114	108	5
197 Werkloosheids- en Werkgelegenheidsproj.	130	253	427	221	345	-124
Totaal Doelgroep Gebruikers Sociale Voorz.	970	1.298	1.497	705	1.255	-550

Dit tekort ten opzichte van de Begroting wordt voornamelijk veroorzaakt door:

Bijstandsverlening

Het product bijstandsverlening sluit met een nadelig saldo van € 392.000. Het saldo wordt vooral veroorzaakt door hogere kosten WWB (€ 56.000 nadelig), hogere kosten bijstandsbeleid zelfstandigen (€ 189.000 nadelig), hogere kosten inburgering (€ 87.000 nadelig), hogere kosten bijzondere bijstand (€ 17.000 nadelig) en hogere kosten wet kinderopvang (€ 17.000 nadelig). Nadere verklaring verschillen BBZ en inburgering:

- BBZ: in 2012 is een voorziening getroffen (€ 119.000) in verband met een eerder verstrekte BBZ-lening die waarschijnlijk niet afgelost gaat worden (incidenteel effect). Tevens zijn in 2012 meer leningen verstrekt in het kader van de BBZ (€ 70.000).
- Inburgering: in 2012 heeft door het ministerie een afrekening plaatsgevonden van de verstrekte vergoedingen aan de gemeente Haren over de jaren 2007, 2008 en 2009. Deze afrekening van het ministerie was hoger dan voorzien. In totaal wordt € 45.000 extra in rekening gebracht. Daarnaast zijn in 2012 meer kosten gemaakt voor de begeleiding van inburgeraars, zoals taalcursussen en inburgeringcursussen.

Minimabeleid

Het product Minimabeleid sluit met een nadelig saldo van € 40.000. Enerzijds veroorzaakt door hogere kosten voor schuldhelpverlening (€ 16.000) en anderzijds doordat inwoners vaker een beroep gedaan hebben op het minimafonds (€ 24.000).

Werkloosheids- en Werkgelegenheidprojecten

Het product werkloosheids- en werkgelegenheidprojecten sluit met een nadelig saldo van € 124.000. Dit tekort wordt veroorzaakt door een subsidieafrekening met de Gemeenschappelijke Regeling BWR over de jaren 2008 tot en met 2012 (€ 164.000 nadelig saldo), dit was niet bekend, en door een tegenvallend resultaat van de GR BWR (€ 21.000). Deze tegenvallende resultaten hebben wij gedeeltelijk intern kunnen opvangen.

Jongeren

Wat wilden wij bereiken?

Wij willen onze jeugdige inwoners in staat stellen hun talenten zo te ontwikkelen, dat zij volwaardig kunnen deelnemen aan de maatschappij. Daarbij hebben wij extra aandacht voor de jongeren die in een slechte startsituatie verkeren. Wij bieden maximale ruimte aan de ouders/verzorgers en de jeugdigen zelf om aan de doelstelling inhoud te geven. Onze inzet is in belangrijke mate faciliterend en als vangnet bedoeld. Wij willen voorts bereiken dat de jeugd komt tot vormen van tijdsbesteding die geen overlast veroorzaken voor anderen.

Wanneer zijn wij tevreden?

Om in de gaten te houden of wij met onze inspanningen op koers liggen participeren wij in een aantal monitors. Dit zijn onder andere de Wmo-monitor, het Gezondheidsprofiel en de Jeugdgezondheidsmonitor van de GGD, klanttevredenheidonderzoeken van onze partners, de Veiligheidsmonitor en de Staat der gemeente. Het CMO Groningen heeft begin 2013 de Jeugdmonitor 2012 uitgebracht. De politie heeft het Veiligheidsbeeld uitgebracht.

Op het moment van schrijven van dit Jaarverslag zijn de cijfers van onze gesubsidieerde partners nog niet beschikbaar, indien beschikbaar worden concept cijfers vermeld.

Om in de gaten te houden of wij met onze inspanningen op koers liggen voor het bereiken van de hiervoor weergegeven maatschappelijke effecten, letten wij op de ontwikkelingen in onderstaande indicatoren. Opvallende ontwikkelingen daarin kunnen leiden tot beleidsintensiveringen of -extensiveringen.

Wij gaven aan tevreden te zijn als:

- Er in 2012 een actualisatie van het Integraal HuisvestingsPlan is opgesteld waarmee wij een actueel zicht hebben op de investeringen voor onderwijshuisvesting voor de periode 2013 tot en met 2016.
- De herhuisvesting voor de partners van Brede School 'De Octopus' in Oosterhaar in het schooljaar 2012/2013 is opgeleverd.
- Wij voor het Zernike College uiterlijk in het schooljaar 2014/2015 een definitieve huisvestingsoplossing hebben gerealiseerd voor de bovenbouwleerlingen van de school op een nieuwe locatie.
- Voor de Sint Nicolaasschool een duurzame en passende huisvestingssituatie is gerealiseerd in het schooljaar 2015/2016.
- Er in 2012 een plan ligt voor de invulling van jeugdparticipatie. Hiervan wordt verslag gedaan bij de doelgroep Inwoners.
- Het CJG in 2012 de relaties met onderwijs, huisartsen en achterliggende voorzieningen verder ontwikkeld heeft.
- Er in 2012 een gezamenlijk met partners gedragen visie is ontwikkeld op de decentralisatie jeugdzorg.

Kengetallen Jongeren Realisatie 2012

	Begroting 2012	Realisatie 2012
Bereik jongeren/tieners middels het accommodatiegebonden jongerenwerk	100	100 (gemiddeld per weekeind)
Aantal jeugdleden binnensport	750	770
Aantal jeugdleden buitensport	915	765
Aantal leerlingen meerjarige scholing muziek 't Clockhuys-CKC (onder 21 jaar)	270	260
Aantal cursisten muziek-theater-beeldende kunst 't Clockhuys-CKC (onder 21 jaar)	410	359
Aantal leerlingen basisschool in het kader van 't Clockhuys-CKC programma's (onder 21 jaar)	1.950	2.030

Wat hebben wij gedaan?

Jeugd

Decentralisatie jeugdzorg

De grote opdracht voor gemeenten de komende jaren op het gebied van jeugd is de decentralisatie van de jeugdzorg die op 1 januari 2015 ingaat. De decentralisatie jeugd is één van de decentralisaties en onderdeel van de herziening van de verzorgingsstaat. Op het gebied van jeugd komen de ambulante jeugdzorg, de provinciale jeugdzorg, de jeugd GGz (zowel AWBZ als ZVW), gesloten jeugdzorg, jeugdreclassering, jeugdbescherming en LVG-jeugd naar de gemeenten. Er zijn vier doelen geformuleerd:

1. Kwaliteit van opvoeden bevorderen;
2. Vraag naar intensieve zorg verminderen;
3. Intensieve zorg in de eigen omgeving;
4. Verhoging van effectiviteit en efficiëntie.

Dit project is onderdeel van het programmamanagement decentralisaties waaronder ook de decentralisaties WMO/AWBZ en de Participatiewet.

Over de reikwijdte van de wet en de consequenties op lokaal, regionaal en provinciaal niveau is eind 2012 nog niet veel meer bekend dan eind 2011. Op landelijk niveau is nog onduidelijkheid over onder andere de overheveling van de jeugd GGz en de rol van de huisarts bij de toegang tot de jeugdzorg. Ondertussen werken wij lokaal verder om de lokale sociale infrastructuur voor te bereiden op de taken die op ons af komen. Wij participeren in de Routekaart Decentralisatie jeugd, een bestuurlijk samenwerkingsverband met de provincie en de Groninger gemeenten. Eind 2012 hebben de portefeuillehouders een keuze gemaakt voor wat provinciaal, regionaal en lokaal zal worden uitgevoerd. Deze keuze zal begin 2013 verder worden uitgewerkt.

Wij zijn met de Samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs in gesprek over de relatie jeugdzorg-passend onderwijs. Wij bereiden een miniconferentie voor over de slimme verbinding jeugdzorg en passend onderwijs. Deze miniconferentie zal begin 2013 plaatsvinden en moet leiden tot een gezamenlijke ontwikkelagenda.

Jongerenwerk

Het jongerenwerk van Torion voert in onze opdracht verschillende activiteiten uit: van straatgericht werk tot de begeleiding van de jeugdsozen. Het jongerenwerk is één van de kernpartners in het Centrum voor Jeugd en Gezin.

Het jongerenwerk in 2012 in cijfers:

- De jeugdsozen hebben in totaal gemiddeld per weekeind 100 jongeren bereikt.
- Het vindplaatsgericht werken bereikte 80 jongeren (99 straatrondes).
- Met diverse activiteiten (kinderdisco's en tienerfeest) werden gemiddeld 30 kinderen per activiteit bereikt.
- Aan het Huttenbouwdorp deden 275 kinderen mee, onder begeleiding van 25 vrijwilligers.
- Met de 10 activiteiten in het kader van Combinatiefunctieregeling werden 304 kinderen en jongeren bereikt. Aangeboden werden clinics door sportaanbieders, beweegactiviteiten in vakanties en het Tandemproject, een samenwerking tussen Visio en het Maartenscollege.

Naar aanleiding van overlastmeldingen rond de jeugdsoos in Oosterhaar hebben wij twee bijeenkomsten georganiseerd. Met de jeugdsoos in Glimmen is een nieuw convenant afgesloten. In dit convenant zijn gedragsregels, openings- en sluitingstijden alsmede sancties vastgelegd. Wij hebben niet de illusie dat met een convenant alle overlast wordt opgelost, maar het helpt wel. Eind 2012 hebben wij een start gemaakt met eenzelfde soort afsprakenstructuur rond de jeugdsoos Oosterhaar. Het jongerenwerk vervult hier een belangrijke intermediaire rol.

Het jongerenwerk heeft tevens een belangrijke rol vervuld bij de begeleiding van jongeren bij het tragische ongeval dat in april in Onnen heeft plaatsgevonden. De soos in Oosterhaar was de gehele week geopend en het jongerenwerk heeft veel inzet gepleegd in de begeleiding van jongeren. Naar schatting 100 jongeren, voornamelijk in Oosterhaar en Onnen, zijn hiermee bereikt. Zelf hebben wij in samenwerking met en onder verantwoordelijkheid van de Vereniging Plaatselijk Belang Onnen een bijeenkomst georganiseerd voor de omwonenden van de Dorpsweg om ervaringen te delen. Ook Slachtofferhulp Nederland was hierbij aanwezig. Deze bijeenkomst werd door de omwonenden zeer op prijs gesteld.

Jeugd en alcohol

In februari 2012 is het Provinciaal Convenant Jeugd en Alcohol ondertekend. Dit convenant is de basis voor ons lokale plan Jeugd en Alcohol. Wij hebben in 2012 een onderzoek laten uitvoeren naar de lokale vertaling van dit convenant. Uit de interviews is gebleken dat het alcoholgebruik onder jongeren wel degelijk als een probleem wordt ervaren. De indruk bestaat dat de groep die regelmatig en veel drinkt niet bijzonder groot is, maar dat het bij een beperkte groep wel om ernstig alcoholmisbruik gaat.

Er is onder de lokale partijen uit welzijn, sport en justitie breed draagvlak om de aanpak van het overmatig alcoholgebruik integraal aan te pakken. Daarnaast spreekt vrijwel elke partij de wens uit dat de gemeente de regierol op zich neemt en toezicht houdt op alle activiteiten omtrent het alcoholbeleid, zoals vervolg en borging van gemaakte afspraken. Doel van het plan is om het risicovol alcoholgebruik van jongeren te verminderen. Dit is goed voor de jongeren en goed voor de omgeving (minder alcoholgerelateerde overlast).

Jeugdoverlastcoördinatie

Sinds 2010 is er een jeugdoverlastcoördinator actief. De jeugdoverlastcoördinator werkt op het snijvlak van individuele en groepsgerichte overlastbestrijding en werkt nauw samen met de politie. Inmiddels heeft de jeugdoverlastcoördinator in totaal vanaf de start van het project samen met zo'n 40 jongeren een individueel maatwerktraject uitgevoerd. In 2012 heeft de jeugdoverlastcoördinator zes individuele jongeren begeleid. De jeugdoverlastcoördinator is zich in het laatste deel van 2012 meer gaan toeleggen op methodiek en uitbouw van netwerk en de keten.

De jongerenwerkers nemen de begeleidingstaken van jongeren meer over, conform de gemaakte afspraken. Zij hebben in 2012 acht jongeren in individuele trajecten begeleid.

Het project wordt aangestuurd door gemeente, welzijnswerk en politie en gefinancierd door gemeente en provincie. In 2012 hebben wij opdracht gegeven tot een onderzoek naar de methodiek en de mogelijkheid om deze taak bij het reguliere jongerenwerk onder te brengen. Dit onderzoek zal begin 2013 worden uitgevoerd.

Het aantal vernielingen de afgelopen jaren sterk is gedaald: van 258 in 2009 naar 114 in 2011 (cijfers Veiligheidsbeeld politie 2012). Cijfers over 2012 zijn nog niet beschikbaar. Deze daling is een gevolg van de succesvolle gezamenlijke aanpak in het kader van de jeugdoverlastcoördinatie. Er waren in 2012 zes hinderlijke jeugdgroepen in de gemeente (Shortlistmethodiek Beke). In totaal zijn dit 80 jongeren op straat verdeeld over de groepen. Zij houden zich op tien verschillende locaties op. Daarnaast zijn er ook nog aandachtslocaties bij scholen, speeltuintjes en dergelijke; in totaal zestien locaties. In 2012 zijn twee locaties van de lijst afgevoerd. Algemeen kan gezegd worden dat de hinderlijke groepen voor overlast bij omwonenden en/of instellingen zorgen in de vorm van geluid, vernielingen, achterlaten van afval/rotzooi, opdringend en intimiderend gedrag. Deze groepen zijn in het algemeen nog redelijk aanspreekbaar op het door hen vertoonde gedrag.

Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG)

Het CJG Haren is vanaf 2011 volledig operationeel. Het CJG heeft in 2012 haar activiteiten verder uitgebreid en biedt voor een brede doelgroep een scala aan activiteiten en cursussen. De back-office (een digitale verwijsindex Zorg voor Jeugd Groningen met een netwerkstructuur) en de relaties met onderwijs, huisartsen en achterliggende voorzieningen hebben in 2012 verder vorm gekregen. In 2012:

- Hebben wij de eerste stappen gezet tot een Jimmy's project, met als doel om jongeren actiever bij het CJG te betrekken.
- Is het CJG is betrokken bij de ontwikkeling van de wijkteamstructuur.
- Is gestart met de tussenevaluatie van het CJG, door Toegepaste Gezondheidswetenschappen van het UMCG. Deze evaluatie zal in het voorjaar van 2013 worden afgerond.
- Is het project vindplaatsgericht werken uitgevoerd, waarmee de zichtbaarheid van het CJG in het basis- en voortgezet onderwijs verbeterd is.

Naast het team professionals werkt met CJG met vrijwillige gastvrouwen, die een groot deel van de uitvoerende werkzaamheden voor hun rekening nemen. Zorgsignalen over jeugd worden gedeeld en besproken in het CJG-netwerkoverleg.

Het CJG in 2012 in cijfers:

• Aantal bezoekers CJG-website:	36.000 (3.000 per maand)
• E-mails met vragen aan het CJG:	239
• Telefonische advisering:	122 vragen
• Persoonlijke vragen (bezoek huiskamer/spreekuur):	81 vragen
• Jongeren besproken in het zorgnetwerk:	40
• Signalen afgegeven in Zorg voor Jeugd Groningen:	37

Meerjarenovereenkomsten gesubsidieerde instellingen

De meerjarenovereenkomsten met de gesubsidieerde instellingen (Torion, HALT, Harener Padvinderij) zijn eind 2012 afgelopen. Omdat de beleidsnota Wmo/LGB nog moet worden vastgesteld hebben wij besloten om de nieuwe meerjarenbeschikkingen nog een jaar uit te stellen.

'Vonk van Haren'

Wij hebben in 2011 en 2012 geparticipeerd in het landelijke project de 'Vonk van Nederland'. Het project is gericht op het versterken van de 'civil society' en de eigen kracht van inwoners. Begin 2012 zijn de prijzen uitgereikt. Hoofdprijswinnaar was 'De Buurtbox', een digitale marktplaats van vraag en aanbod in de buurt. In de loop van 2012 is 'De Buurtbox' verder ontwikkeld en onderdeel geworden van de lokale sociale infrastructuur.

Speelplaatsen

Het speelplaatsenbeleid maakt integraal onderdeel uit van het sport- en bewegingsbeleid en vormt een van de kernpunten van dat beleid. Op basis van het huidige beleid zijn er 128 speeltoestellen verdeeld over 46 speelplaatsen. Verschillende onderdelen van speeltoestellen zijn vernieuwd en valondergronden zijn dit jaar vervangen. Het reguliere onderhoud en vervanging is conform de ombuigingstaakstelling uitgevoerd. In het kader van de ombuiging is het plan een nieuw spreidingsplan op te stellen. Dit is noodzakelijk omdat op termijn het budget ontoereikend is voor het onderhoud en vervangen van het huidige aantal speeltoestellen. Vanwege prioriteitstelling is het helaas niet gelukt in 2012 een spreidingsplan op te stellen. Het is nu onze ambitie dit spreidingsplan in 2013 gereed te hebben.

In overleg met omwonenden en jongeren hebben wij in 2012 de doeltjes bij de skatebaan aan de Klaverlaan vernieuwd. De jeugdoverlastcoördinator heeft een onderzoek uitgevoerd naar de wensen van de omwonenden en de jongeren. Het opknappen van de skatebaan zal in het voorjaar van 2013 plaatsvinden.

Peuterspeelzaalwerk en voor- en vroegschoolse educatie (VVE)

De subsidie aan het peuterspeelzaalwerk is met ingang van 1 januari 2013 stopgezet. Met de vier aanbieders van kinderopvang hebben wij in 2012 een regeling getroffen voor VVE. Alle vier aanbieders maken gebruik van een VVE-programma (Piramide en Uk&Puk). De regeling gaat op 1 januari 2013 in. Wij hebben u hier eind 2012 van op de hoogte gesteld middels een raadsbericht. In het voorjaar van 2013 zullen wij nog een paar organisatorische zaken afhechten.

Met deze regeling voldoen wij nagenoeg aan de wettelijke verplichting om VVE-beleid te voeren. Ouders van kinderen met (kans op) taal- en/of ontwikkelingsachterstand hebben in bepaalde gevallen recht op een inkomensafhankelijke bijdrage voor acht uur VVE per week (wettelijk is tien uur). De indicatie voor deze regeling wordt uitgevoerd door het CJG. Wij schatten dat circa twintig kinderen gebruik van deze regeling zullen maken.

Weerbaarheidstrainingen basisonderwijs

Het basisonderwijs ontving ook in 2012 van ons een bijdrage voor activiteiten op het gebied van weerbaarheidstraining/sociale vaardigheden (totaal € 6.000). Zes scholen hebben van de regeling gebruik gemaakt.

HVO-/Godsdienstonderwijs

In de Begroting 2012 heeft de raad besloten om met ingang van 2012 het beschikbare budget voor het godsdienst- en humanistisch vormingsonderwijs te schrappen. Als gevolg hiervan is de subsidieverordening per 1 januari 2013 ingetrokken.

Schoollogopedie

In 2012 ging de schoollogopediste met pensioen. Vanaf het schooljaar 2012-2013 voert de GGD de logopedische screening uit bij kinderen die op het consultatiebureau verschijnen en in groep 2 van de basisschool. Er worden twee methoden gebruikt waarbij de eerste signalen van logopedische problemen herkend kunnen worden. Voor verder onderzoek en behandeling worden de ouders met hun kind doorverwezen naar een logopediste. In 2013 realiseren wij een besparing van € 13.900.

Leerlingenvervoer

Met ingang van het schooljaar 2009-2010 is een contract afgesloten voor het Openbaar Vervoer en doelgroepenvervoer Noord Drenthe en Haren. Het leerlingenvervoer maakt hiervan deel uit (exclusief het eigen en openbaar vervoer). Het aantal gereden leerlingkilometers is nagenoeg 85.000 en daarmee met 16.672 kilometer afgenomen ten opzichte van 2011.

Onderwijs

Informele samenwerkingsschool Glimmen

OBS de Meent (St. Baasis) en CBS de Marke (VCBG) hebben te maken met een terugloop van het aantal leerlingen. Hiermee staat het voortbestaan, de kwaliteit en de financiële positie van beide scholen onder druk. Vanuit het argument dat het beter is om één goede school in Glimmen te hebben dan geen school in Glimmen, hebben de schoolbesturen van beide scholen de handen ineen geslagen en gekeken of zij gezamenlijk die ene school kunnen vormen. Door middel van een fusie tussen beide scholen ontstaat een informele samenwerkingsschool waar voorstanders van zowel openbaar als christelijk onderwijs zich thuis kunnen voelen. Er is een groot draagvlak voor deze ontwikkeling bij de medewerkers, de ouders en de gemeente. Om zowel de openbare als de christelijke identiteit te kunnen borgen, zijn de statuten van St. Baasis door de gemeenteraad in januari 2013 gewijzigd. De samenwerkingsschool moet met ingang van het schooljaar 2013-2014 zijn gevormd.

Stichting Openbaar Onderwijs Baasis

De verzelfstandiging van het openbaar onderwijs in de Stichting Baasis met ingang van 2009 heeft geleid tot een verdeling van verantwoordelijkheden tussen de stichting en de raad. In het coördinatieplatform vindt regelmatig overleg plaats met het bestuur van de stichting en de wethouders onderwijs van de gemeenten Tynaarlo en Haren over de stand van zaken en belangrijke ontwikkelingen. Het jaar 2012 heeft vooral in het teken gestaan van de kwaliteit van het onderwijs op een aantal zwakke scholen in Tynaarlo en de verslechterende financiële situatie van Stichting Baasis. In februari 2012 is het toenmalige schoolbestuur teruggetreden en heeft u een tijdelijk bestuur aangesteld om samen met de nieuwe directeur orde op zaken te stellen. Hier is hard aan gewerkt en zowel de kwalitatieve als de financiële situatie laat aan het eind van het jaar een sterke verbetering zien. In april heeft u ingestemd met het instellen van een Raad van Toezicht als interne toezichthouders van Stichting Baasis. Hierdoor zijn de verantwoordelijkheden binnen de stichting duidelijk vastgelegd en voldoet de stichting aan de code 'Goed Bestuur'. De leden van de Raad van Toezicht zijn met ingang van oktober benoemd in hun functie. Door de directeur/bestuurder en de Raad van Toezicht is hard gewerkt aan het op orde krijgen van de financiën. Dat heeft geresulteerd in een reële, sluitende Begroting 2013.

Onderwijshuisvesting

Nieuwbouw Brede School 'De Octopus'

SKH (Kinderopvang), Hulpverleningsdienst (CJG en consultatiebureau), Stichting Baasis (OBS De Wissel) en de Speel-o-Theek zijn de hoofdgebruikers en zijn allemaal betrokken geweest bij het ontwerpproces van de nieuwe Brede School 'De Octopus'. Het gewijzigde bestemmingsplan voor de nieuwbouw van de Brede School is in februari 2012 door u vastgesteld. Hierna is de bouw van de Brede School aanbesteed. Op maandag 12 november 2012 is de eerste paal van de Brede School op feestelijke wijze de grond ingegaan. De opening staat gepland voor oktober 2013. De gebruikers zullen een stichting gaan vormen voor het dagelijks beheer en preventief onderhoud van het gebouw. Het gehele project, inclusief sloop bestaande school en herinrichting terrein, zal in het voorjaar van 2014 gereed zijn.

Sluiting Hunnedal Onnen

De enige basisschool in Onnen, CBS Hunnedal, is in 2012 vanwege te weinig leerlingen gesloten. In 2012 zaten er nog vijf leerlingen op de school. Dit heeft tot veel aandacht geleid van landelijke en regionale media, omdat het de kleinste school in Nederland was. CBS Hunnedal en CBS de Borg waren al eerder gefuseerd. Het overgrote deel van de leerlingen is overgegaan naar CBS de Borg. Het dorp is gevraagd om met suggesties te komen voor de toekomstige invulling van het schoolgebouw. Hiermee willen wij bij de verkoop van de school rekening houden.

Uitbreiding CBS de Borg

Door onder andere de sluiting van CBS Hunnedal in Onnen is het aantal leerlingen op CBS de Borg in korte tijd sterk gestegen. Dit heeft geleid tot een vergoeding voor de uitbreiding van de school met een permanent lokaal. Het schoolbestuur was zelf bouwheer en heeft met de inzet van eigen middelen zelfs twee permanente lokalen kunnen realiseren.

Herhuisvesting Zernike College

In maart 2012 heeft u besloten om deelgebied 4 in Haren-Noord aan de Kerklaan niet te ontwikkelen als woningbouwlocatie. Dit heeft geleid tot uw besluit in april om deze locatie aan te wijzen voor de herhuisvesting van het Zernike College als voorkeurslocatie. Om de mogelijkheden van een school in dit gebied te onderzoeken hebben wij een klankbordgroep ingericht, bestaande uit een vertegenwoordiging van gebruikers, milieu- en belangenorganisaties (Comité regio Groningen-Haren, IVN en MAR) en een aantal omwonenden. Er zijn drie overleggen geweest en deze hebben geleid tot een stedenbouwkundig plan dat in september door u is vastgesteld.

In november is ook het projectbudget door u beschikbaar gesteld. Hierin is naast de bouw van een frisse en duurzame school ook rekening gehouden met de aankoop van de grond, het toevoegen van een fietsverbinding tussen de Oosterweg en de Kerklaan, een aanpassing van de bestaande verkeersinfrastructuur in de omgeving van de school en nieuwe groenstructuren. De keuze voor de architect is inmiddels gemaakt op basis van een presentatie van drie structuurontwerpen.

Het komende jaar zal in het teken staan van de wijziging van het bestemmingsplan en de Europese aanbesteding volgens de contractvorm Design, Build & Maintain. De gemeente is bouwheer van dit nieuwbouwproject.

Met de verplaatsing van het Zernike College is aan een belangrijke voorwaarde voldaan voor de herhuisvesting van de Sint Nicolaasschool. De verplaatsing van de Sint Nicolaasschool naar de Westerse Drift heeft onze voorkeur. In het Integraal HuisvestingsPlan zal de huisvesting van deze school een belangrijke plek krijgen.

Herhuisvesting Groninger Buitenschool

Eind 2012 hebben wij de omgevingsvergunning voor de herhuisvesting van de Groninger Buitenschool afgegeven. Inmiddels is begonnen met de bouw van een semipermanent schoolgebouw voor 55 leerlingen. De gevel van het schoolgebouw is in overleg met Welstand aangepast, zodat deze beter opgaat in de omgeving. Daarnaast zullen ook enkele groenstructuren naast de school worden versterkt. Er is veel overleg gevoerd met omwonenden en het Comité regio Groningen-Haren. De verkeersafwikkeling en een veilige fietsroute voor de leerlingen van het Maartenscollege worden in het verlengde van dit project nog verder uitgewerkt.

Integraal HuisvestingsPlan 2013-2016

Doordat extra capaciteit besteed is aan de onderwijsprojecten, de nazorg in het kader van Project X en de situatie rond Stichting Baasis, is het ons niet gelukt om in 2012 het Integraal HuisvestingsPlan 2013-2016 op te stellen. Wij zullen dit rond de zomer 2013 ter vaststelling aan u aanbieden.

Zijn wij tevreden?

Wij zijn in het algemeen tevreden over de resultaten van onze inspanningen op het gebied van jeugd:

- Wij hebben trajecten jeugdparticipatie uitgevoerd middels de 'Dag van de Lokale Democratie' en een digitale peiling over alcoholgebruik onder jongeren.
- Het CJG heeft zich verder ontwikkeld tot een laagdrempelige voorziening die met haar activiteiten veel ouders weet te bereiken.
- Er is gestart met de bouw van de Groninger Buitenschool en Brede School 'De Octopus'.
- Er is een definitieve locatie aangewezen voor de herhuisvesting voor het Zernike College en hiervoor is een projectbudget beschikbaar gesteld zodat concreet kan worden gewerkt aan passende en duurzame huisvesting voor het Zernike College. Met de verplaatsing is ook een belangrijke stap gezet in een mogelijke verplaatsing van de Sint Nicolaasschool naar deze locatie.
- De jeugdoverlast is aanzienlijk verminderd.
- In overleg met omwonenden en jongeren is de skatebaan opgeknapt.
- Wij hebben uitvoering gegeven aan de wettelijke verplichting om een VVE-beleid op te stellen.
- Met behulp van een bijdrage uit de regeling incidentele subsidies hebben veel activiteiten plaatsgevonden, voor en door inwoners van Haren voor een relatief klein budget.
- Het leerlingenvervoer is net als voorgaande jaren naar tevredenheid uitgevoerd.

Het proces van de decentralisatie jeugdzorg is complex en vraagt veel van ons. Een punt van zorg is de voortgang van dit proces. Ook heeft het opstellen van het Integraal Huisvestingsplan 2013-2016 vertraging opgelopen.

Wat heeft het gekost?

(Bedragen * € 1.000)

Product / Doelgroep	realisatie 2009	realisatie 2010	realisatie 2011	begroot 2012	realisatie 2012	saldo 2012
Jongeren	2009	2010	2011	2012	2012	2012
142 Jeugd	488	442	363	690	748	-58
320 Overschrijdingsregeling	191	73	121	125	69	57
331 Gemeentelijk Onderwijsbeleid	2.659	2.695	2.600	2.847	2.725	123
344 Volwassenenonderwijs	4	3	7	2	5	-3
Totaal Doelgroep Jongeren	3.342	3.213	3.091	3.664	3.546	118

Doelgroep Jongeren heeft een positief resultaat van € 118.000. Hiervoor is de volgende verklaring.

Jeugd

Product jeugd laat een budgetoverschrijding van € 58.000 zien. Oorzaken daarvan zijn de overschrijding op het subproduct jeugd, doordat de subsidie van de provincie voor de jeugdoverlastcoördinator, waarvan het deel 2012 per abuis in 2011 geboekt is. Ook is er een (structurele) overschrijding op het subproduct CJG, doordat niet de gehele decentralisatie-uitkering CJG is bijgeraamd. De overschrijding op het subproduct kinderopvang wordt enerzijds verklaard door kosten van vastgoedbeheer die niet op dit subproduct begroot zijn en anderzijds door een begrote huuropbrengst die niet op dit subproduct binnenkomt.

Overschrijdingsregeling

Op het product overschrijdingsregeling is een meevaller van € 57.000 door het niet-besteden van het surplus op de uitkering voor bovenmatige kosten voor energie en onderhoud van basisscholen. In 2011 is hiervoor subsidie ontvangen waardoor de aanvullende investeringen voor 2012 in dit kader in 2011 zijn uitgevoerd.

Gemeentelijk onderwijsbeleid

Het product Gemeentelijk onderwijsbeleid is € 123.000 positief door met name lagere kosten voor verzekering van gebouwen (€ 15.000), lagere kapitaallasten (€ 44.000), lagere uitkering klokuren gymnastiek (€ 10.000) en het innen van huurinkomsten over twee jaren voor de verhuur van onderwijsgebouwen aan kinderopvangorganisaties (€ 23.000). De doorbelasting van 't Clockhuys-CKC voor de begeleiding muzikale begeleiding is lager dan voorgaande jaren (€ 11.000). Het leerlingenvervoer laat een overschot (€ 19.000) ten opzichte van het budget zien. De hoofdoorzaak hiervan is het lager aantal gereden leerlingkilometers. De hogere kosten (€ 59.000 overschrijding) voor de inzet van vakleerkrachten lichamelijke oefening staan hier tegenover. De kosten zijn volgens het contract voor onze rekening. Er vindt nog discussie plaats over deze hogere kosten.

Gebruikers Zorg

Wat wilden wij bereiken?

Wij willen de inwoners van Haren zo veel mogelijk in staat stellen de regie over het eigen leven te laten behouden.

Wanneer zijn wij tevreden?

Om in de gaten te houden of wij met onze inspanningen op koers liggen participeren wij in een aantal monitors. Dit zijn de Wmo-monitor, het Gezondheidsprofiel, het klanttevredenheidonderzoek Wmo, klanttevredenheidonderzoeken van onze partners, de Veiligheidsmonitor, de Staat der gemeente en de Jeugdgezondheidsmonitor.

In 2012 heeft een advies- en onderzoeksbureau een klanttevredenheidonderzoek onder cliënten van de Wmo, individuele voorzieningen gehouden. Van de huisbezoeken onder 75+ inwoners zijn van vier wijken rapportjes verschenen. De Politie heeft het Veiligheidsbeeld uitgebracht.

Op het moment van schrijven van dit Jaarverslag zijn de cijfers van onze gesubsidieerde partners nog niet beschikbaar. In 2013 komt er een nieuw gezondheidsprofiel uit. De nieuwe afdeling van het CMO, onderzoek en statistiek, zal de Wmo-monitor opnieuw vorm geven.

Uit klanttevredenheidonderzoek cliënten Wmo:

- Van de cliënten geeft 55% aan dat de ondersteuning/het hulpmiddel veel bijdraagt aan het zelfstandig kunnen blijven wonen, 29% geeft aan 'redelijk', 7% geeft aan 'nauwelijks' en 10% zegt 'niet'. Van de cliënten geeft 40% aan dat de ondersteuning veel bijdraagt aan het meedoen aan de maatschappij, 40% geeft aan dat het 'redelijk' bijdraagt, 12% geeft aan 'nauwelijks' en 8% zegt 'niet'.
- 47% van de cliënten heeft momenteel hulp van een naaste, in de referentiegroep is dit 46%. Dit aandeel mantelzorgers is niet representatief voor de gehele gemeente, omdat het hier alleen gaat om mantelzorgers van cliënten. Van de respondenten jonger dan 65 jaar geeft 42% aan dat zij mantelzorg ontvangen. Voor de respondenten ouder dan 65 jaar is dit 48%. In de referentiegroep is dit respectievelijk 50% en 46%. De meeste cliënten ontvangen mantelzorg van (pleeg-/stief-)kinderen.

Uit het Veiligheidsbeeld 2012:

- Opvallend cijfer is dat het aantal vernielingen de afgelopen jaren sterk is gedaald: van 258 in 2009 naar 114 in 2011. Dit is een gevolg van de succesvolle gezamenlijke aanpak in het kader van de jeugdoverlastcoördinatie, die op het snijvlak van repressie en preventie aan het bestrijden van de jeugdoverlast werkt.
- Ondanks alle inspanningen van de verschillende partners is het aantal woninginbraken in 2011 toegenomen in het gehele district. Ook in Haren zien wij deze ontwikkeling. Ouderen worden regelmatig slachtoffer van zakkenrollers, voornamelijk bij pinautomaten en in winkels. Daarnaast zijn ouderen kwetsbaar gebleken voor de diefstallen door middel van de zogenaamde 'babbeltruc'.

Uit de huisbezoeken onder 75+:

Onderwerp	Haren West	Onnen	Haren Oost
Tevreden met bereikbaarheid voorzieningen	++	-/+	++
Tevreden met geestelijke gezondheid	++	++	++
Tevreden met lichamelijke gezondheid	++	+	++
Gebruikt hulpmiddelen	83%	60%	38%
Gebruikt medicijnen	83%	100%	85%
Heeft voldoende contacten	++	++	++
Neemt deel aan activiteiten	60%	47%	60%
Ondersteuning nodig bij	Tuin, klussen, verpleging	Huishoudelijke hulp	Huishoudelijke hulp, tuin, klussen, administratie
Ontvangt mantelzorg	38%	87%	50%
Geeft mantelzorg	25%	--	30%
Heeft eigen vervoer	57%	53%	81%
Gebruikt OV	41%	--	37%
Gebruikt Stichting ouderenvervoer Haren	38%	20%	31%
Kan rondkomen	++	++	++
Op de hoogte van financiële regelingen	48%	20%	70%

Algemeen

Afgelopen jaar stond in het teken van de decentralisatie van de AWBZ functie begeleiding, de jeugdzorg en de invoering van de participatiewet. Er is met vele partijen in verschillende samenstellingen veel gesproken over de dilemma's en keuzes die gemaakt moeten worden voor de transitie en de transformatie als gevolg van de decentralisaties. Door de val van het kabinet en het college zijn onderwerpen controversieel verklaard c.q. is de behandeling van de wetgeving vertraagd. In het najaar is een groot aantal uren van de beleidsmedewerkers Wmo en Jeugd besteed aan de nafase van Project X.

Wat hebben wij gedaan?

In januari 2012 heeft de gemeenteraad de kadernota Wmo-beleid 2012-2015 vastgesteld. In deze nota zijn missie, visie en ambities vastgelegd.

De 3 decentralisaties

In de eerste helft van het jaar is het programmaplan 3D vastgesteld. Het eerste resultaat, een keuzenota begeleiding, zou in juni 2012 worden opgeleverd. Door de val van het kabinet en de controversieel verklaring van de decentralisatie begeleiding is verdere behandeling van de nota stopgezet. Na de vorming van het huidige kabinet en college van B&W hebben wij gekozen om door te gaan met de ontwikkeling van een centrale en integrale toegang, de wijkteams, de invoering van de kanteling en welzijn nieuwe stijl en provinciebreed overleg met andere gemeenten en aanbieders van zorg en welzijn. De extra inzet is teruggebracht en dit levert een incidentele besparing op van € 18.000.

Subsidiering

In 2011 en 2012 hebben wij een proces doorlopen om te komen tot een andere aansturing en verantwoording van de door ons gesubsidieerde partners. De belangrijkste wijziging die wij hebben ingevoerd is het benoemen van maatschappelijke effecten die wij met ons beleid en financiële middelen willen realiseren. Het gaat hierbij niet langer over de aantallen, maar over het resultaat.

Beleidsplan Wmo/LGB

Op basis van de kadernota Wmo, de nieuwe subsidiesystematiek en de model nota Lokaal gezondheidsbeleid van de GGD is een beleidsplan Wmo/LGB geschreven. Dit beleidsplan zal in 2013 aan de gemeenteraad ter vaststelling worden aangeboden.

Collectieve voorzieningen

De tuinonderhoudservice is in samenwerking met de gemeente, Mikkellhorst, Torion en NOVO gestart. De administratieve ondersteuning is opgepakt door Humanitas, de Servicebus rijdt en een pilot met OV-ambassadeurs is gestart. Helaas zijn de boodschappenbezorgdienst en de scootmobiel poule niet van start gegaan. Een was- en strijkdienst is in onderzoek. Organisatorisch zitten hier meer haken en ogen aan dan verwacht. Dit roept ook vragen over het nut van deze voorzieningen op. Een groep leerlingen van Kentalis heeft als stageproject buurtteam Haren West gekozen. Zij verrichten klein onderhoud, maar zijn ook te vragen door inwoners om assistentie bij het buiten zetten van een container, wegbrengen van glas of iets dergelijks.

Haren Oost en Haren West

Een intensief proces om partijen met elkaar in gesprek te brengen heeft geresulteerd in nieuwe samenwerkingsverbanden in zowel Haren Oost als West. In de kaders van het Wmo-beleid hebben wij aangegeven dat wij zo lokaal mogelijk en dichtbij de cliënt willen werken. Dit soort samenwerkingsverbanden draagt daar aan bij. Zo is er een buurtdiner geweest in het buurthuis in Oosterhaar, georganiseerd en uitgevoerd door Vluchtelingenwerk, Mikkellhorst, NOVO en de Mellenshorst. In Haren West is de NOVO een samenwerkingsverband aangegaan met Maarwold en de Zonnehof. Inwoners van Haren die bij NOVO wonen worden zo in de gelegenheid gesteld om ook te werken in Haren.

Voor de ontwikkeling van de 'civil society' hebben wij via het gebiedsprogramma een provinciale subsidie ontvangen. De afrekening van dit programma heeft plaatsgevonden in 2012. Dit levert een positief resultaat op van € 51.000.

Lokaal Loket en pilot team 52

In 2011 is het Lokaal Loket Haren geëvalueerd. Dit zowel met het oog op de doelstellingen die in 2009 zijn vastgelegd als de ontwikkelingen die de komende jaren op de gemeente afkomen, met name de decentralisaties. Dit heeft geleid tot een pilot Centrale toegang. Deze pilot is opgezet in samenwerking met Torion en Noordermaat en is onder de naam 'team 52' gericht op het postcodegebied 9752. De teamleden benaderen de inwoner vraaggericht en 'gekanteld'. Niet het aanbod van de eigen organisatie staat centraal, maar de vraag van de inwoner. Het team ontwikkelt een netwerk in de buurt en kijkt wat de mogelijkheden zijn voor de inwoner om zelf het probleem met hulp van de omgeving op te lossen. Is dit niet mogelijk, dan wordt een algemene of individuele voorziening ingezet. Deze pilot wordt mede begeleid door Mienskipsoarch. Scholing, training en intervisie op het gebied van gekantelde werken en welzijn nieuwe stijl staan hierbij centraal.

Meldpunt Bezorgd

In 2012 is het meldpunt Bezorgd van start gegaan. Dit is een samenwerkingsverband tussen het OGGz-netwerk, het lokaal loket en Torion.

Nieuwe meerjarenbeschikkingen

De meerjarenbeschikkingen met onze gesubsidieerde instellingen zijn eind 2012 afgelopen. Omdat de beleidsnota Wmo/LGB nog moet worden vastgesteld hebben wij besloten om de nieuw meerjarenbeschikkingen nog een jaar uit te stellen.

Wet Huisverbod

Op 1 januari 2009 is de Wet huisverbod ingevoerd. De centrumgemeente voert in het kader van deze wet een aantal collectieve taken uit (piket, daderhulpverlening, juridische ondersteuning). Het maatschappelijk werk heeft een taak in de uitvoering van het tiendagenmodel. De hulpverlening in het kader van het tiendagenmodel is in 2012 overgedragen van het Steunpunt Huiselijk Geweld naar de gemeenten/OGGz-netwerken. Door het wegvallen van de bijdrage door de provincie is de hulpverlening aan kinderen vanaf 2012 niet meer geregeld. In 2012 waren er in Haren 27 gevallen van huiselijk geweld, er is één huisverbod opgelegd (cijfers registratiesysteem SHG, tot en met het derde kwartaal 2012). Door een lager aantal meldingen en huisverboden is er een overschot van € 16.000.

Openbare Geestelijke Gezondheidszorg

In het OGGz-netwerk zijn in 2012 70 meldingen besproken (cijfers registratiesysteem NOIS). Dit is een stijging ten opzichte van 2011. Gesignaleerd wordt een stijging van de psychische problemen en een stijging van huiselijk geweld. Voor versterking van de OGGz-structuur hebben wij ook in 2012 een bijdrage van de centrumgemeente Groningen ontvangen. Deze hebben wij ingezet voor extra formatie van het maatschappelijk werk voor ondersteuning van het OGGz-netwerk en deskundigheidsbevordering. Lentis Direct heeft in overleg met Torion diverse workshops en cursussen voor mantelzorgers en vrijwilligers georganiseerd, die goed aansluiten bij de Harense populatie en vraag vanuit de doelgroep.

	Realisatie 2011	Begroting 2012	Realisatie 2012
Prestatieveld 8: Aantal besproken personen in OGGz-netwerk	55	55	70
Prestatieveld 8: aantal gevallen huiselijk geweld bij OGGz	16	niet bekend	27
Prestatieveld 9: Aantal verslaafden bekend bij VNN	52	30	nog niet bekend

Haren heeft geparticipeerd in het provinciale beleidsontwikkelingsproces Maatschappelijke Opvang. Dit heeft geresulteerd in een nieuw Regionaal Kompas 2014-2017. In 2012 heeft de gemeenteraad van Groningen het Kompas vastgesteld. In 2013 zal het Kompas aan de andere gemeenteraden ter vaststelling worden aangeboden.

Maatschappelijk werk

Het maatschappelijk werk heeft in 2012 214 cliënten behandeld, waarvan nieuw 160. Er is een stijging zichtbaar van financiële problematiek en huiselijk geweld, daarnaast scoren identiteit en partnerrelatie hoog. Het maatschappelijk werk is één van de kernpartners in het Centrum voor Jeugd en Gezin en is met spreekuren aanwezig in het basisonderwijs. Het maatschappelijk werk heeft in 2012 een voorziening voor online hulpverlening gelanceerd, met het doel dat de hulpverlening beter en meer laagdrempelig bereikbaar wordt. Vanuit de OGGz-regiovisiemiddelen hebben wij hiervoor een bijdrage verstrekt. Het maatschappelijk werk heeft in 2012, ook vanuit de regiovisiemiddelen, extra formatie gehad voor de ondersteuning van het OGGz-netwerk.

Lokaal gezondheidsbeleid

De nieuwe Wet Publieke Gezondheid is in mei 2011 gepubliceerd. Beleidsvrijheid voor gemeenten wordt veel groter, tegelijk wordt strikter gekeken of gemeenten wel beleid maken. Op grond van deze wet moeten wij voor 1 juli 2013 een nieuwe nota Lokaal Gezondheidsbeleid vaststellen.

De GGD heeft hiervoor een basisnota aangeleverd. In verband met de sterke samenhang met de Wmo hebben wij ervoor gekozen om de nota LGB te combineren met de beleidsnota Wmo. Deze zal u in het voorjaar van 2013 worden aangeboden.

Jaarlijks betalen wij een bijdrage aan de gemeenschappelijke regeling V&GR in verband met de GGD die voor de gemeente wettelijke taken op het gebied van volksgezondheid uitvoert. De verhoging van de bijdrage is niet verwerkt in de Begroting 2012, dit levert een tekort op van € 38.000.

Uit de in 2012 gehouden Jeugdgezondheidsenquête blijkt dat jongeren in Haren hoog scoren op ervaren gezondheid. Dit percentage is overigens wel gedaald ten opzichte van 2008. Relatief weinig Harense jongeren hebben psychosociale problemen en Harense jongeren scoren het laagst in de provincie op overgewicht (3,6% tegen 11% provinciaal gemiddeld).

Jongeren roken gemiddeld iets meer dan in de rest van de provincie en iets minder dan gemiddeld rookt ook dagelijks. 'Bingedrinken' (vijf glazen alcohol of meer op één avond) is gestegen, tegen een daling van het provinciaal gemiddelde. Het alcoholgebruik onder jongeren neemt in Haren dus toe. 10% van de jongeren heeft ooit softdrugs gebruikt, tegen 9% provinciaal. Met 10% jongeren die ooit met harddrugs hebben geëxperimenteerd, scoort Haren, samen met de stad en de regio Zuid-Oost het hoogst (provinciaal gemiddelde ligt op 6,6%).

Jeugdgezondheidszorg (JGZ)

De GGD voert in onze opdracht de jeugdgezondheidszorg uit voor 0 tot 4 en 4 tot 19 jaar. De JGZ is integraal onderdeel van het Centrum Jeugd en Gezin.

Voorzieningen Wmo

In 2012 is de Verordening en het Besluit Maatschappelijke Ondersteuning opnieuw vastgesteld door de raad en het college. De nieuwe verordening en het besluit zijn volledig op basis van de kantelingsuitgangspunten opgezet. Dit betekent dat niet de aanvraag voor een voorziening centraal staat maar de beperking van de inwoner. Deze vraag wordt aan het begin van het proces in kaart gebracht via het keukentafelgesprek. Zie ook de ontwikkelingen rond het loket en de centrale toegang.

Cijfers Wmo voorzieningen 2012

	Aantal nieuwe aanvragen	Aantal toegekende aanvragen	Niet toegekend of ingetrokken
Hulp bij huishouden	145	118	27
Rolstoel	69	48	21
Vervoer	226	163	63
Woonvoorziening	154	122	32
Totaal	594	451	143

	Aantal heronderzoeken aanvragen	Aantal toegekende verlenging van de indicatie	Niet toegekend of ingetrokken
Hulp bij huishouden	226	198	28
Rolstoel	27	19	8
Vervoer	24	15	9
Woonvoorziening	14	11	3
Totaal	291	243	48

	Aanvragen beëindiging	Toegekende aanvragen beëindiging	Niet toegekend, ingetrokken of nog in behandeling
Beëindiging onderzoek aanvraag	0	0	0
Beëindiging Wmo voorziening	317	302	15
Totaal	317	302	15

Bezuinigingen

In 2012 was voor de Wmo een bezuinigingsdoelstelling van € 101.000 voor de Wmo voorzien. Door het open einde karakter van de Wmo is een exacte inschatting van de uitgaven vooraf vaak lastig te maken. Door verschillende maatregelen, waaronder de verdere invoering van de eigen bijdrage voor voorzieningen, afspraken met de uitvoerders van huishoudelijke verzorging, de resultaten van scherpere prijzen bij aanbestedingen hulpmiddelen en trapliften is deze doelstelling met ongeveer € 178.000 ruim gerealiseerd. Een gedeelte van het voordelige verschil is structureel (circa € 60.000). Zo verwachten wij in 2013 nog steeds een effect van de hogere eigen bijdrage en het omzetten van categorie HH2 naar HH1.

Hier staat tegenover dat leefvoorzieningen gehandicapten (met name op collectief vervoer) een overschrijding kent van ongeveer € 29.000. De bezuinigingen op met name de eigen bijdrage zijn vooraf voorzichtig ingeschat, omdat de gemeente geen informatie heeft omtrent de inkomenssituatie van de klanten. Het CAK voert immers de inning van de eigen bijdrage uit. Ook de in 2012 ingezette kanteling van het beleid heeft een eerste financieel effect. Hiermee is nog geen rekening gehouden bij de bezuinigingen, omdat de kanteling niet vanuit bezuinigingsoogpunt is ingezet.

Huishoudelijke verzorging

Op 1 december 2012 hadden 468 inwoners een indicatie hulp bij het huishouden. In overleg met de zorgaanbieders is een traject afgesproken waarbij alle inwoners die op historische basis, maar feitelijk een onjuiste indicatie voor zware huishoudelijke hulp hadden, worden overgezet naar de lichtere variant.

Collectief vervoer

De kosten van het collectief vervoer blijven ook in 2012 stijgen. Om deze trend te keren is, passend binnen de kaders van de kanteling, een pilot opgezet met het OV-bureau. Opzet van de pilot is om inwoners met een Wmo-pas meer gebruik te laten maken van het openbaar vervoer. Er is een aantal vrijwillige OV-ambassadeurs geworven, die inwoners kunnen voorlichten over het openbaar vervoer. Daarnaast zijn Wmo-pashouders gezocht die op vrijwillige basis kennis willen maken met het openbaar vervoer. Zij worden geholpen met de aanschaf van een OV-chipkaart, ondersteund bij het plannen van reizen en mogen drie maanden voordelig reizen.

Woonvoorzieningen Wmo

De woonvoorzieningen Wmo vallen onder de doelgroep Eigenaren en Huurders en zullen bij deze doelgroep aan de orde komen.

Wat heeft het gekost?

(Bedragen * € 1.000)

Product / Doelgroep	realisatie 2009	realisatie 2010	realisatie 2011	begroot 2012	realisatie 2012	saldo 2012
Gebruikers Zorg						
143 Zorg	1.016	1.059	1.080	1.149	1.102	48
153 Gebouw Kerklaan	-11	-4				
206 Zorg Voor Gehandicapten	5	-1				
209 Leefvoorzieningen Gehandicapten	622	575	739	614	643	-29
211 Huishoudelijke verzorging	1.202	1.725	1.706	1.636	1.458	178
Totaal Doelgroep Gebruikers Zorg	2.833	3.354	3.524	3.398	3.202	196

Het overschot op Doelgroep Gebruikers Zorg wordt gevormd door:

Onderschrijding

- Controversieel verklaring 3D +18.000 (nader uitgelegd onder De 3 decentralisaties)
- Lagere uitgaven huiselijk geweld +16.000 (nader uitgelegd onder Wet huisverbod)
- Afrekening gebiedsprogramma +51.000 (nader uitgelegd onder Haren Oost en Haren West)
- Overschot Hulp bij huishouden +178.000 (nader uitgelegd onder Bezuinigingen)

Overschrijding

- Niet aangepaste kaders Begroting V&GR -38.000 (nader uitgelegd onder Lokaal gezondheidsbeleid)
- Tekort Leefvoorz. Gehand. (coll. vervoer) -29.000 (nader uitgelegd onder Bezuinigingen)

Culturele klanten

Wat wilden wij bereiken?

Wij willen de Harense inwoners de mogelijkheid bieden in de gemeente tegen aanvaardbare tarieven invulling te geven aan de besteding van vrije tijd met activiteiten die de sociale cohesie, de gezondheid en het culturele besef bevorderen. De mogelijkheden tot productie, deelname en consumptie van kunstzinnige, culturele en sportieve activiteiten en amateurkunst willen wij verbeteren.

Wat hebben wij gedaan?

Kengetallen Culturele klanten	Begroting 2012	Realisatie 2012
Aantal binnensportleden	1.430	1.716
Aantal buitensportleden	1.650	1.664
Kostendekkendheid 't Clockhuys-CKC	64%	64%
Aantal deelnemers aan lessen en cursussen 't Clockhuys-CKC	1.000	992
Leden bibliotheek in % van Harener bevolking	46%	46%
Aantal uitleningen bibliotheek	225.000	282.202

Bibliotheek

De meerjarenovereenkomst met de bibliotheek is eind 2012 afgelopen. De bibliotheek staat voor ingrijpende bezuinigingen voor de komende jaren. Hierover hebben wij met de bibliotheek intensieve gesprekken gevoerd waarbij verschillende scenario's tegen het licht zijn gehouden. In de loop van 2012 heeft de bibliotheek een voorstel ingediend voor de invulling van de eerste tranche van de bezuinigingen met ingang van 2013.

Overeenstemming is bereikt over het afstoten van de Dickensroom en de standplaats van de bibliobus in Onnen. Daarnaast is gewerkt aan efficiency en is een aantal inkomstenverhogende maatregelen doorgevoerd, zoals verhoging van de contributie.

Waar de verbouw en vernieuwing van de bibliotheek in 2011 een enorme piek in de uitleningen teweegbracht, is in 2012 een stabilisatie en lichte daling zichtbaar. De bibliotheek is een belangrijke speler in het culturele veld en organiseert in samenwerking met de Culturele Raad Haren (CRH) en 't Clockhuys-CKC legio activiteiten zoals lezingen en 'Broodje met'.

Leners	2011	2012
Aantal leners	9.105 = 49% van de bevolking (18.500 inwoners)	8.564 = 46% van de bevolking (18.500 inwoners)
Totaal jeugdleners (excl. abonn. Zernike)	3.048 = 33,5% van het totaal	2.823 = 33% van het totaal
Totaal jeugdleners (incl. abonn. Zernike)	5.502 = 60,4% van het totaal	5.298 = 61% van het totaal
Totaal aantal uitleningen	283.194	282.202
Waarvan aan jeugd	101.988 (= 36%)	93.971 (= 33%)
Unieke bezoekers website	11.815	12.199
Fysieke bezoekers bibliotheek	129.490	125.847

Kunst en cultuur

In 2012 hebben wij een eerste aanzet gedaan tot een cultuurnota. U heeft bij de behandeling van de Begroting 2013 nog eens aangedrongen op spoed daarbij. In de cultuurnota verwerken wij het Cultureel Manifest. Dit Cultureel Manifest is in het voorjaar van 2011 aangeboden en steunt op de drie pijlers van de Harener cultuur, te weten de bibliotheek, de CRH en 't Clockhuys-CKC.

2012 was het laatste jaar dat wij participeerden in het Regionaal Cultuurplan Gorecht+, samen met provincie en de gemeenten Hoogezand-Sappemeer en Slochteren. Als laatste activiteit wordt in opdracht van de stuurgroep in samenwerking met de lokale historische verenigingen een intergemeentelijk cultureel project/festival 'Op je fiets' ontwikkeld. Dit zal in 2013 in de drie gemeentes worden uitgevoerd.

De Vereniging Culturele Raad Haren heeft in 2012 weer een veelheid aan activiteiten georganiseerd en geparticipeerd in diverse samenwerkingsverbanden. 2012 was het eerste jaar dat het Winterfestival werd georganiseerd, een cluster van diverse culturele activiteiten in een korte periode voor diverse doelgroepen. De CRH is een belangrijke partner in het culturele netwerk. Onder de CRH ressorteren diverse werkgroepen, zoals de werkgroep Podiumkunsten, de werkgroep Letteren en de Atelierroute.

Ontwikkelingssamenwerking

De meerjarenovereenkomst met de Stichting Haren-Kirambo is eind 2012 afgelopen. Wij hebben na overleg met de stichting besloten om de subsidie nog met een jaar te verlengen tot en met eind 2013. De overeenkomst met Kirambo wordt herzien, hierover hebben wij eind 2012 overleg gevoerd met de stichting.

't Clockhuys-CKC

't Clockhuys-CKC wil bijdragen aan een plezierig leefklimaat en door diverse activiteiten te organiseren in Haren. Dit doet 't Clockhuys-CKC ook samen of in samenspraak met anderen (gemeentelijke afdelingen, andere instellingen, onderwijs, ondernemers etc.). Kortom: het - al dan niet in overleg met klanten en (culturele) partners - efficiënt aanbieden en ondersteunen van culturele en cultuureducatieve activiteiten voor en binnen de gemeente Haren.

De maatschappelijke taak van 't Clockhuys-CKC als een gemeentelijk dienstverlenend en faciliterend centrum (naast de eigen lessen, cursussen en workshops) is de afgelopen jaren van groot belang geweest. Eigen ondernemerschap en relaties met diverse culturele partners (basis- en voortgezet onderwijs, Bibliotheek, Culturele Raad Haren en dergelijke) zijn daar debet aan. Daarbij heeft 't Clockhuys-CKC de volgende aandachtspunten:

- Ondersteuning van open podia, activiteiten Zernike College, Maartenscollege, Guyot school etc.
- Ondersteuning diverse activiteiten van werkgroepen van de Culturele Raad Haren.
- Samenwerking met de Culturele Commissie Basisonderwijs, Stichting Welzijn Ouderen Haren, Balletschool Haren etc.

't Clockhuys-CKC wil inwoners de mogelijkheid bieden om in de gemeente tegen aanvaardbare tarieven invulling te geven aan de besteding van hun vrije tijd met activiteiten die de sociale cohesie, de gezondheid en het culturele besef bevorderen. De mogelijkheden tot productie, deelname en consumptie van kunstzinnige, culturele en sportieve activiteiten en amateurkunst willen wij verbeteren.

De mogelijkheden tot productie, deelname en consumptie (horeca) werden in 2012 bestendig en op sommige gebieden verder uitgebouwd (denk bijvoorbeeld aan de opzet van het Winterfestival, Rusland week, Gemeentehuis Winterconcert, Slotconcert-CKC, Classic express, Kunst en cultuurmarkt). Daartoe werkte 't Clockhuys-CKC samen met de Openbare Bibliotheek, de Culturele Raad Haren, de Culturele Commissie Basisonderwijs Haren en allerlei initiatiefnemers.

De deelname aan lessen en cursussen van het 't Clockhuys-CKC bleef in 2012 redelijk stabiel. Het bereik (leerlingen/cursisten ten opzichte van het aantal inwoners) was 5,4% en daarmee op gelijk niveau met 2011. Wij zijn daarover zeker tevreden, vooral in het licht van de (ten opzichte van collega-instellingen en het private onderwijs) hoge tarieven en het feit dat tijdens de economische crisis een keuze voor activiteiten op het gebied van kunst & cultuur geen gemakkelijke is. Uiteindelijk is bij de inhoudelijke afdeling van 't Clockhuys-CKC over 2012 een kostendekking op de inhoudelijke activiteiten van 64% gerealiseerd.

Aantal cursisten per subproduct					
	2008	2009	2010	2011	2012
scholing muziek	347	340	339	338	327
cursussen muziek	344	320	330	330	364
cursussen theater	85	95	110	100	103
cursussen beeldend	242	260	217	235	198
Totaal	1.018	1.015	996	1.003	992
bereik scholing/cursussen leerlingen/ inwoners	5,4%	5,5%	5,4%	5,4%	5,4%
deelnemers 152.30 tot 21 jaar	83%	83%	81%	79%	79%
deelnemers 152.30 vanaf 21 jaar	17%	17%	19%	21%	22%
deelnemers 152.40/50/60 tot 21 jaar	63%	62%	60%	46%	54%
deelnemers 152.40/50/60 vanaf 21 jaar	37%	38%	40%	54%	43%
Deelname scholen CCBH	10	10	10	10	10
	scholen	scholen	scholen	scholen	scholen
Leerlingen	1.710	1.800	2.181	2.230	2.030
Kostendekkingspercentages					
scholing muziek	62%	65%	60%	59%	66%
cursussen muziek / theater / beeldend	53%	58%	54%	85%	61%
Totaal	60%	60%	57%	61%	64%

Sportbeleid / brede kadernota sport en bewegen 2012-2015

In oktober 2011 heeft u de Kadernota sport en bewegen vastgesteld. In deze nota staat onze visie op het gebied van sport, bewegen, onderwijs en gezondheid voor de periode 2012-2015. Een belangrijk element bij de uitvoering van deze kadernota is de aanstelling van combinatiefunctionarissen. In juni 2012 heeft u besloten geen gemeentelijke financiële middelen hiervoor beschikbaar te willen stellen. Dit betekent dat in 2012 geen uitvoering is gegeven aan dit beleidsvoornemen.

De werkzaamheden met betrekking tot de upgrading en groot onderhoud van de gymzalen zijn vertraagd en zullen in 2013 worden opgepakt. Niet geplande extra werkzaamheden binnen de afdeling Vastgoed in Sportcentrum Scharlakenhof het afgelopen jaar zijn daar debet aan.

Zwembad Scharlakenhof

In juni besloot u een doorstart te maken met het zwembad Scharlakenhof, de voorbereidende werkzaamheden te continueren en in overleg met de opgerichte stichting te komen tot heropening van het zwembad. Wij hebben in overleg met vertegenwoordigers van de stichting in oprichting een overeenkomst in hoofdlijnen opgesteld.

IJsbaan Haren

Sinds eind 2005 zijn wij met de ijsvereniging in gesprek over een alternatieve locatie. Aanleiding is de verplaatsing van de sportvelden. De locatie bij de zorgboerderij De Mikkelhorst is als meest geschikte locatie voor een nieuwe ijsbaan naar voren gekomen. Bij de behandeling van de Voorjaarsnota heeft de raad de bereidheid uitgesproken om hiervoor € 123.000 beschikbaar te stellen. Daarna is duidelijk geworden dat er aanvullende kosten zijn. Met de werkgroep IJsbaan vindt nader overleg plaats of en op welke wijze toch de ijsbaan bij de zorgboerderij gerealiseerd kan worden.

Paardensportvereniging 'De Blauwe Ruiters'

De locatie van de paardensportvereniging 'De Blauwe Ruiters' aan de Oosterweg is bestemd voor woningbouw. Aan de 'De Blauwe Ruiters' is in april 2006 definitief meegedeeld dat ze moesten verhuizen. In de periode daarvoor hadden al meerdere gesprekken plaatsgevonden met het bestuur om te zoeken naar een nieuwe locatie. Het bestuur van de vereniging heeft haar oog laten vallen op een locatie direct naast zorgboerderij 'de Mikkelhorst'. Zij ziet daarbij samenwerkingsmogelijkheden met de zorgboerderij. U heeft een budget van maximaal € 250.000 beschikbaar gesteld voor de huisvesting van de paardensportvereniging. Het is op dit moment aan de vereniging zelf of zij mogelijkheden ziet voor het beschikbare bedrag een geschikt onderkomen te realiseren.

Sportpark De Koepel

In september 2012 heeft de feestelijke opening van Sportpark De Koepel plaatsgevonden. Daarmee beschikt Haren over het mooiste sportpark van Noord-Nederland.

Combinatiefunctionarissen

De raad heeft besloten om het besluit om combinatiefunctionarissen aan te stellen terug te draaien. De vrijkomende financiële middelen worden beschikbaar gesteld voor andere, door de raad gedragen keuzes. In het kader van de regeling combinatiefunctionarissen werd in het eerste halfjaar van 2012 een aantal losse activiteiten aangeboden, zoals clinics door sportaanbieders, beweegactiviteiten in vakanties en het tandemproject, een samenwerking tussen het Maartenscollege en Visio. Met deze activiteiten werden 304 kinderen en jongeren bereikt.

Vrijwilligers en maatschappelijke stages

Het Steunpunt Vrijwilligers heeft in 2012 een vrijwilligersmarkt georganiseerd waar verschillende instellingen bij elkaar 25 nieuwe vrijwilligers hebben gevonden. Daarnaast heeft het steunpunt een bemiddelpunt ingericht, bemenst door vrijwilligers, nieuwsbrieven uitgebracht en vrijwilligersorganisaties op verzoek geadviseerd over uiteenlopende onderwerpen. Het kabinet heeft besloten de maatschappelijke stages met ingang van het schooljaar 2014/2015 af te schaffen. Lopende initiatieven worden ondersteund. Het Zernike College is voornemens maatschappelijke stages te continueren.

Leefbaarheid buurten en dorpen

In 2012 is met de besturen van de dorpshuizen een gezamenlijk overleg opgezet met als doel kennisuitwisseling en samenwerking. Het rond krijgen van de exploitatie vraagt van de vrijwillige bestuurders van de buurt- en dorpshuizen een grote inzet. Als gevolg van de decentralisaties kan het buurt- of dorpshuis een belangrijke rol gaan spelen in de participatie en ondersteuning van inwoners aan de samenleving.

Antidiscriminatie

Het Meldpunt Discriminatie is met ingang van 2011 ondergebracht bij de Ombudsvrouw. Er zijn in 2012 twee klachten door één inwoner op grond van de wet antidiscriminatie behandeld.

Incidentele subsidies

Van de regeling incidentele subsidies werd ook in 2012 goed gebruik gemaakt. In 2012 zijn 40 projectsubsidies aangevraagd.

- Tien aanvragen zijn niet in behandeling genomen, omdat sprake was van weigeringsgronden volgens de geldende verordeningen.
- Vijf aanvragen zijn afgewezen.
- 25 instellingen hebben een financiële ondersteuning toegekend gekregen voor de organisatie van een activiteit, waarvan twee aanvragen later zijn ingetrokken.

De sectoren cultuur, welzijn, zorg en sport zijn in de aanvragen nagenoeg gelijk vertegenwoordigd.

Naam instelling	Omschrijving subsidieaanvraag	Cultuur	Welzijn	Zorg	Sport	Toegek. bedrag in €
CVA	Gezinsdag		Ja	Ja		100
Thalia	Productie De Magiër	Ja				2.500
HSV	Clubkampioenschappen 2012				Ja	250
St. Walk for Life Groningen	Walk For Life			Ja	Ja	250
Vluchtelingenwerk	Koken en Kletsen	Ja		Ja		750
ANBO	Voorlichtingsbijeenkomst OV		Ja	Ja		800
Werkgroep met de handen in het haar	Sportworkshops		Ja		Ja	2.500
Mytyschool Prins Johan Friso	Prokkelen		Ja			500
ANBO	Theateroptreden	Ja				500
Maartenscollege	Project Herdenken	Ja				1.200
Stichting Groningen Plus	Uitgeven boekje Healthy Ageing in Haren		Ja	Ja		450
Stichting Hortus Kamermuziekfestival	Hortusfestival 2012	Ja				1.000
St. Vertellus	Sprookjes van Grimm	Ja				1.500
TV Glimmen	Kennismaken met tennis 50+		Ja		Ja	250
Feest van Haren	Sportieve loop "kleintje 4 mijl"				Ja	500
Stichting Viering Nationale Feestdagen Gemeente Haren	Verlenging website www.verledenvanharen.nl	Ja				1.150
Zonnehof	Vertier	Ja	Ja			0
HSV-B	Promotie jeugdbasketbal				Ja	2.140
Culturele Raad Haren	Bewegend verleden van Haren					1.800
VWDTP	Gehandicapte zeilen				Ja	693
VWDTP	Schoolzeilen				Ja	2.560
RTV Noord	Documentaireserie Beatrixoord					500
Stichting Boeremapark	"Dag van het Park"	Ja	Ja			1.250
Zernike	Thema-avond ouderavond	Ja				300
Paul van Zoelen	Sponsoverzoek		Ja	Ja		25
Totaal incidentele subsidies 2012						23.468

Het subsidieplafond is niet overschreden. In het kader van de ombuigingen zal het budget voor 2013 worden gehalveerd.

Zijn wij tevreden?

Wij zijn voor een groot deel tevreden over wat op het gebied van cultuur in 2012 gerealiseerd is. Er wordt door de instellingen goede samengewerkt met als resultaat een geïntegreerd cultureel aanbod dat in een behoefte voorziet. De bibliotheek doet het onverminderd goed. Door omstandigheden zoals extra tijdsinzet in de decentralisaties en Project X heeft de cultuurnota te weinig aandacht gekregen. Dit zullen wij in 2013 oppakken.

Wij gaven aan tevreden te zijn als de kostendekkendheid ten aanzien van de activiteiten van 't Clockhuys-CKC minimaal op 64% uitkomt. Dat was in 2012 het geval.

Wij zijn minder tevreden zijn over de uitwerking van de Kadernota Sport en bewegen. Dit heeft te maken met het achterblijven van de upgrading gymzalen en het niet aanstellen van de combinatiefunctionarissen. Op de andere terreinen van sport is veel werk verzet, dat niet steeds geheel in verhouding staat tot het bereikte resultaat.

Wat heeft het gekost?

(Bedragen * € 1.000)

Product / Doelgroep		realisatie	realisatie	realisatie	begroot	realisatie	saldo
		2009	2010	2011	2012	2012	2012
144	Kunst & Cultuur	650	696	659	676	673	3
145	Sport	629	674	1.263	732	518	214
146	Ontwikkelingssamenwerking	28	23	18	20	19	1
148	Welzijn	299	304	219	212	182	30
152	't Clockhuys-CKC	452	458	423	274	218	56
Totaal Doelgroep Culturele klanten		2.058	2.155	2.583	1.913	1.610	303

Sport

Op het onderdeel sport is minder uitgegeven dan begroot. In 2012 heeft geen exploitatie van het zwembad Scharlakenhof plaatsgevonden, terwijl hiervoor wel een budget van € 250.000 opgenomen was in de Begroting. De juridische kosten en uitgaven van de asbestsaneringsactiviteiten in 2012 zijn grotendeels gedekt vanuit de hiervoor getroffen voorzieningen. Daarnaast is de regeling combinatiefunctionarissen niet uitgevoerd, wat geleid heeft tot een incidentele meevaller.

Welzijn

Op welzijn is er een positief resultaat. De lagere kosten op met name het onderdeel vrijwilligers zijn veroorzaakt door de afbouw van de maatschappelijke stages.

't Clockhuys-CKC

Ook betreffende 't Clockhuys-CKC is aanzienlijk minder uitgegeven dan begroot, wat met name is veroorzaakt door meer verhuuropbrengsten en lagere kosten.

Eigenaren en huurders

Wat wilden wij in 2012 bereiken?

- Mensen moeten met plezier in Haren (blijven) wonen!
- Harense kwaliteit van leefomgeving zowel voor nieuwe ontwikkelingen als (behoud daarvan bij) bestaande leefomgeving;
- Eigenaren en huurders moeten woningen kunnen blijven vinden die aansluiten bij eigen wensen;
- Eigenaren en huurders moeten rechtszekerheid ontlenen aan ruimtelijke (plan)informatie;
- Eigenaren en huurders moeten hun leefomgeving als veilig ervaren;
- Goede samenwerking tussen private en publieke partijen.

Wanneer zijn wij tevreden?

Wij zijn tevreden als de kwaliteit van wonen en leven in Haren op peil blijft van 'de beste woongemeente', met voldoende woningaanbod en bestemmingsplannen die op 1 juli 2013 maximaal tien jaar oud zijn. En verder letten wij op de ontwikkelingen in onderstaande indicatoren:

- Woningaanbod
 - Woningaanbod eind 2010: 8.442, waarvan 1.186 in de sociale sector (minimaal 13,5% sociale woningen);
 - Woningbouw geprogrammeerd tot en met 2015: 557, waarvan 62 in de sociale sector (bij benadering).
- Rechtszekerheid ruimtelijke (plan)informatie
 - Indicator: op 1 juli 2013 zijn de moederbestemmingsplannen geactualiseerd en zijn er geen bestemmingsplannen meer die ouder zijn dan tien jaar (raadsbesluit Plan van Aanpak actualisatie bestemmingsplannen).

Wat hebben wij in 2012 gedaan en wat hebben wij bereikt?

Ruimtelijke plannen

De daadwerkelijke realisatie van ruimteplannen door middel van de concrete bouw van woningen is door een gemeente slechts ten dele te beïnvloeden, omdat realisatie vaak geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is maar van een ontwikkelende partij. De gemeente heeft vooral een belangrijke rol in de voorbereiding van de realisatie en in het scheppen van voorwaarden en het voorzien in een instrumentarium op basis waarvan de ontwikkelaar kan bouwen. Wij hebben daarom flink geïnvesteerd in de actualisatie van bestaande bestemmingsplannen en in de voorbereiding van nieuwe bestemmingsplannen. De actualisatie van bestemmingsplan Buitengebied vinden wij belangrijk, omdat wij begaan zijn met de kwaliteit van dat gebied. Met de realisatie van een Kadernota en de invloed van inwoners op die Kadernota hebben wij een belangrijkste stap gezet in de actualisatie. Een substantieel deel van onze capaciteit hebben wij ingezet voor de actualisatie van bestemmingsplannen, zodat wij op 1 juli 2013 alle moederplannen op orde hebben.

De in 2012 door het kabinet ontvouwde plannen met betrekking tot de woningcorporaties hebben tot een gezamenlijke zoektocht geleid met onze belangrijkste woningbouwcorporatie waarbij een gemeenschappelijke inzet is de realisatie van het project 'Van Spoor tot Steeg'. Het project draagt niet alleen bij aan de kwaliteit van de wijk Oosterhaar, maar ook aan het op peil houden van het percentage sociale woningen in Haren. De voortdurende economische crisis en de onzekerheid over het verdere verloop daarvan heeft weliswaar nog geen directe gevolgen voor lopende woningbouwplannen, maar voorzichtigheid bij ontwikkelende partijen is merkbaar en het dwingt ons tot nuancering en scenariodenken bij de ontwikkeling van het woonplan voor de komende jaren. Op dit moment hebben wij bijna 900 woningen in onze nieuwbouwplanning staan voor de komende jaren.

Met een aantal projecten zijn wij nog steeds in voorbereiding of inmiddels in uitvoering. Andere plannen zijn beëindigd of vertraagd.

CPO Onnen Hooiveld/Elshof

In 2012 hebben wij besloten voor het CPO-project vooralsnog af te sluiten en het project eventueel weer op te starten bij een gebleken vraag naar woningen in Onnen en meer zekerheid over de haalbaarheid van het project. Besloten is de boerderij te verkopen.

Woningen P. Wieringaweg

In 2012 is in overleg met Woonborg een stedenbouwkundig plan voor een appartementencomplex afgerond. De woningen (23 stuks, deels sociale huur, deels koop) zullen worden gekocht en/of gehuurd door woongroep Hestia met wie Woonborg in 2012 overeenkomsten heeft afgesloten. Woonborg zal het project starten na akkoord van de Raad van Commissarissen, te verwachten in 2013.

'Van Spoor tot Steeg'

Het Medisch Centrum is rond de zomer opgeleverd en feestelijk geopend. Ten gevolge van de economische recessie en de regeringsplannen met betrekking tot woningcorporaties ontstaat ook bij Woonborg onzekerheid over de mogelijkheid tot ontwikkeling van de rest van het project 'Van Spoor tot Steeg'. Aangezien het corporaties niet meer is toegestaan commercieel vastgoed te ontwikkelen is Woonborg in overleg getreden met particuliere ontwikkelaars om te bezien of de commerciële elementen uit het project door andere partijen kunnen worden ontwikkeld. In dat kader zijn ook gesprekken gevoerd met gemeente en ondernemers. Voor de zomer 2013 zal Woonborg hierover duidelijkheid verschaffen. Gemeente en Woonborg hebben net voor de kerst samen met ondernemers en bewoners een wijkschouw gehouden rondom het winkelcentrum en acties ondernomen en afspraken gemaakt om verrommeling van de omgeving te voorkomen.

Woningen op de locatie Van der Mei

In 2012 is het beeldkwaliteitplan opgesteld en is een start gemaakt met de voorbereiding van de bestemmingsplanprocedure in 2013.

Woningen locatie Deen Glimmen

In 2012 is het beeldkwaliteitplan opgesteld en is een start gemaakt met de voorbereiding van de bestemmingsplanprocedure in 2013.

Appartementgebouw aan de Beukenlaan Glimmen

Wij wachten nog steeds op een nieuw plan van de ontwikkelaar voor passende woningen in Glimmen. Vorig jaar hebben wij aangegeven dat woningen in het goedkope segment een goede optie zouden zijn.

Groninger Buitenschool

In 2012 hebben wij het bestemmingsplan afgerond en is een start gemaakt met de realisatie.

De Eik, Rijksstraatweg 64 te Haren

Deze ontwikkeling is gestopt, het bestaand pand wordt verbouwd.

Handy

De ontwikkeling is eind 2012 (voorlopig) stilgezet in verband met faillissement van de ontwikkelaar.

Bestemmingsplannen

Bestemmingsplan Haren dorp West

In 2012 is het ontwerpbestemmingsplan Haren dorp West vastgesteld.

Bestemmingsplan Buitengebied

In 2012 hebben wij twee belangrijke documenten ter inzage gelegd voor inspraak: het ontwerp van de Kadernota van het bestemmingsplan Buitengebied en de concept plankaart.

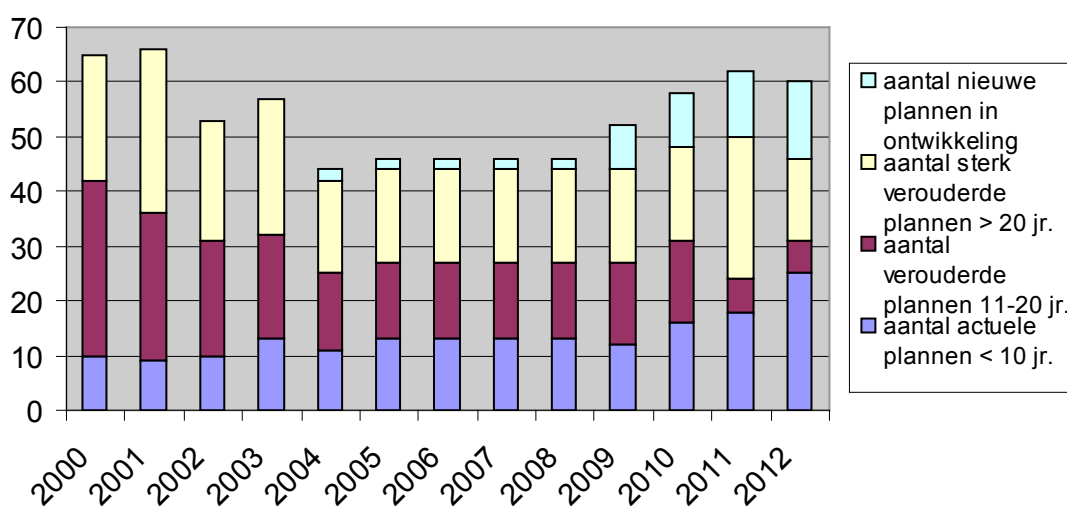
Bestemmingsplannen Glimmen, Noordlaren, Haren Noord, Haren Midden, Komplan Haren Felland en Paterswoldsemeer

In 2012 hebben wij besloten om in plaats van bestemmingsplannen zogenaamde "beheersverordeningen" op te stellen. Deze beheersverordeningen gelden voor gebieden waar geen ontwikkelingen worden verwacht. De Raad is hierover met een raadsbericht over geïnformeerd. De planning is dat de beheersverordeningen in juni 2013 worden vastgesteld.

Nota archeologiebeleid en erfgoedverordening Haren

Ter uitvoering van de Wet op de Archeologische monumentenzorg zijn in 2012 een Nota archeologiebeleid en een Erfgoedverordening vastgesteld.

bestemmingsplannen aantal en leeftijd

Het aantal bestemmingsplannen is in 2012 afgenomen. Er zijn 14 nieuwe plannen in ontwikkeling. Het totaal aantal plannen komt op 60 stuks. Een afname van twee stuks ten opzichte van 2011.

Plattelandsbeleid

In 2012 is er gewerkt aan het "Leader proof" (teneinde te voldoen aan het EU-programma "LEADER") maken van het project Vitaal Platteland. Als thema's voor de regio's is gekozen voor voedsel, recreatie en toerisme en sterke dorpen. In dat kader zijn subsidies verstrekt aan 'De Buurtbox Haren' en aan Vitaal Groenenberg Glimmen.

Volkshuisvesting

Regio Groningen-Assen programma Woningbouw & Verstedelijking

Op 24 februari 2012 heeft de Stuurgroep Regio Groningen-Assen besluiten genomen over de regionale afstemming van gemeentelijke woningbouwprogramma's. Deze afstemming vloeit voort uit de negatieve ontwikkelingen op woningmarkt. Voor alle gemeenten zijn woningbouwscenario's overeengekomen, dus ook voor de gemeente Haren. Vervolgens zijn afspraken gemaakt over de aanpassing van de gemeentelijke planningslijsten met woningbouwprogramma's.

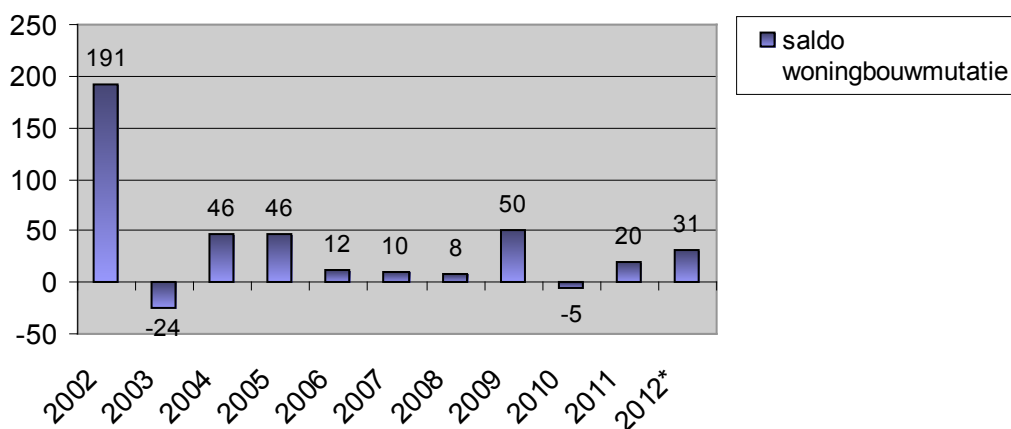
De planningslijst bevat de woningbouwplanning van de gemeente Haren in de periode 2012-2030 en wordt als “werklijst” voor de uitvoering van de regionale woningbouwafspraken. De gemeente mag in deze periode 786 woningen realiseren.

Daarnaast zijn afspraken gemaakt hoe omgegaan moet worden met (wijzigingen in) deze lijsten. Dit is het zogenaamde ‘regionale instemmingsmodel’. Voor volumeafwijkingen naar boven is regionale instemming nodig in Regio Groningen-Assen. Binnen dit model zijn de gemeenten vrij de binnen de regio vastgestelde meerjarige planning en programmering ter hand te nemen en worden de stappen beschreven die vooraf regionale instemming behoeven. De gemeenten nemen het finale besluit over de uitvoering van een plan, provincies houden hun formele bevoegdheid. In het instemmingsmodel is aangegeven wanneer vooraf regionale afstemming noodzakelijk wordt geacht. Op 20 december 2012 zijn de afspraken formeel bekrachtigd door de Regio Groningen-Assen.

Woonplan

Tengevolge van de collegewisseling hebben wij vorig jaar het concept woonplan niet kunnen afronden. Na de zomer is een doorstart gemaakt met het woonplan. Tengevolge van een aantal externe ontwikkelingen hebben wij besloten de concept tekst op onderdelen te herzien, een aantal onderwerpen (sociale woningbouw, wonen, welzijn, zorg) verder uit te diepen en extern overleg te gebruiken voor verbetering en onderbouwing van de bestaande tekst. Afronding is daarmee doorgeschoven naar 2013.

**saldo mutatie woningbouw CBS, inclusief herstructurering
en administratieve correcties
PERIODE REGIOVISIE (vanaf 2002)**

Bovenstaande grafiek laat de mutatie per jaar zien in de voorraad woningen inclusief administratieve correcties en herstructurering huur. De staafjes tot en met 2011 zijn gebaseerd op definitieve cijfers (zoals opgegeven aan het CBS). De voorraad woningen per 1 januari 2012 was 8.461 (definitief CBS). Het staafje 2012 is gebaseerd op voorlopige cijfers. De gegevens worden elk jaar doorgegeven aan het CBS en kunnen gedurende het jaar nog administratief worden bijgesteld. De voorraad woningen per 31 december 2012 is voorlopig vastgesteld op 8.492 woningen.

Starterleningen

Er zijn in 2012 geen aanvragen voor een starterlening ontvangen.

Leegstandswet

Als gevolg van de economische recessie is er momenteel weinig doorstroming op de woningmarkt. De vraag om koopwoningen te mogen verhuren is hierdoor fors toegenomen. Op deze wijze is het mogelijk toch een woning te kopen en de 'tweede' hypotheek te bekostigen uit de huuropbrengsten van de woning die men achterlaat. Om de huurbescherming te doorbreken dient een leegstandsvergunning te worden afgegeven door de gemeente. Meestal is een leegstandsvergunning ook een voorwaarde van de banken om een "tweede" hypotheek te verstrekken.

In 2012 is het aantal door ons verleende leegstandsvergunningen toegenomen tot 31 stuks (in 2010 bedroeg het aantal vergunningen 7, in 2011 23).

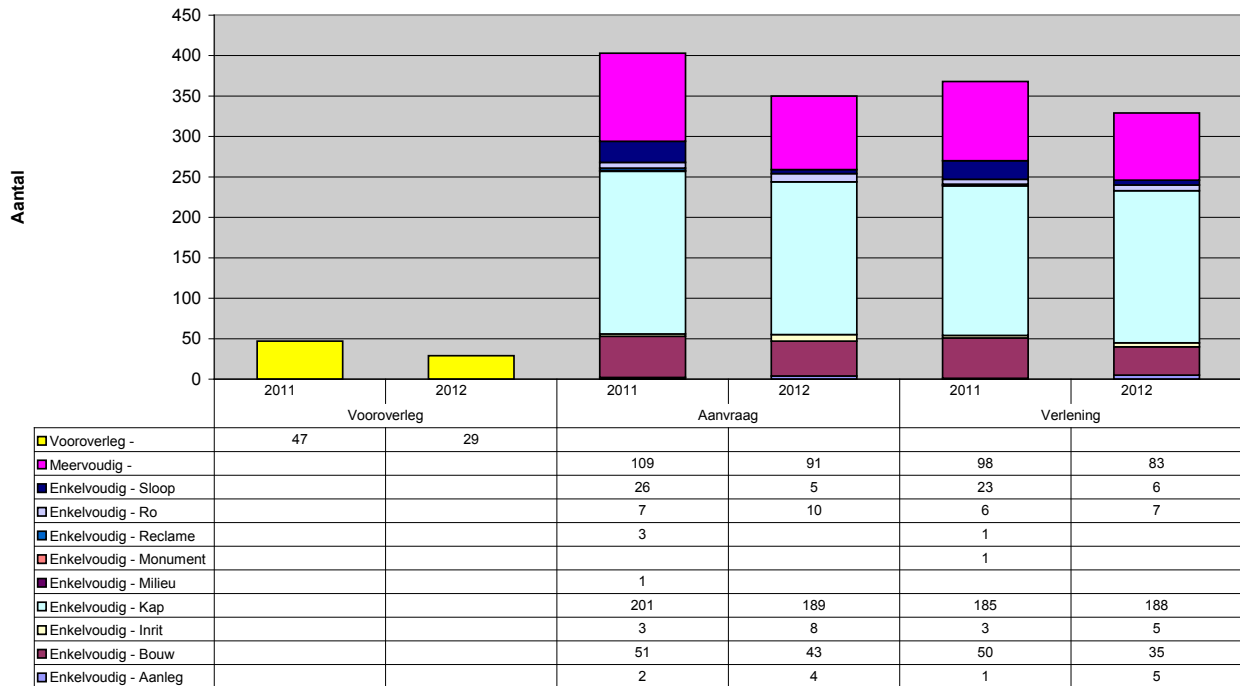
Omgevingsvergunning

Wij hebben in 2012 ingezet op het verbeteren van de processen rondom vergunningverlening en handhaving. Daarbij zijn wij gestart met een kwaliteitsslag met betrekking tot het proces van de Omgevingsvergunning (WABO). Deze kwaliteitsslag zal in 2013 voortgezet worden. Zowel bij vergunningverlening als handhaving is extra inhuur noodzakelijk geweest.

In 2012 hebben wij ook gekeken in hoeverre samenwerking mogelijk was als het gaat om vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH). Dit traject zal in 2013 vervolgd worden met in ons achterhoofd de uitkomsten en bevindingen van de in 2012 organisatiebrede uitgevoerde sterkte- zwakte analyse en het in februari 2013 gepresenteerde rapport van de Visitatiecommissie 'Bestuurlijke Toekomst Groningen'. Samenwerking met andere partners zal breder getrokken worden dan alleen op het gebied van de VTH-taken.

Eind 2012 hebben de Groninger gemeenten en de provincie Groningen een overeenkomst afgesloten over het aangaan van de Gemeenschappelijke Regeling RUD Groningen. Ook Haren heeft die overeenkomst getekend. De RUD wordt een nieuwe en zelfstandige organisatie, met de juridische vorm van een openbaar lichaam. Het werkgebied provincie Groningen wordt bediend vanuit één vestigingsplaats, Veendam. De RUD voert vergunningverlening, toezicht en handhavingtaken uit namens de deelnemers, die bevoegd gezag blijven houden. De deelnemers brengen minimaal het landelijk overeengekomen basistakenpakket in. Dertien gemeenten brengen daarnaast alle milieutaken of alle Wabo-taken in. Haren brengt vooralsnog alleen de verplichte basismilieutaken in. Hiervoor is gekozen, omdat op het moment van besluitvorming onvoldoende duidelijkheid bestond over de (financiële) implicaties van overdracht van meerdere taken naar de RUD. Besluitvorming daarover zal naar verwachting het komend jaar plaatsvinden.

Omgevingsvergunningen

In 2012 is het aantal aangevraagde vergunningen gedaald ten opzichte van 2011. Sinds de invoering van de woningwet van 2003 wordt steeds meer vergunningsvrij gebouwd en hierdoor daalt het aantal aanvragen.

De volgende trends waren in 2012 waarneembaar:

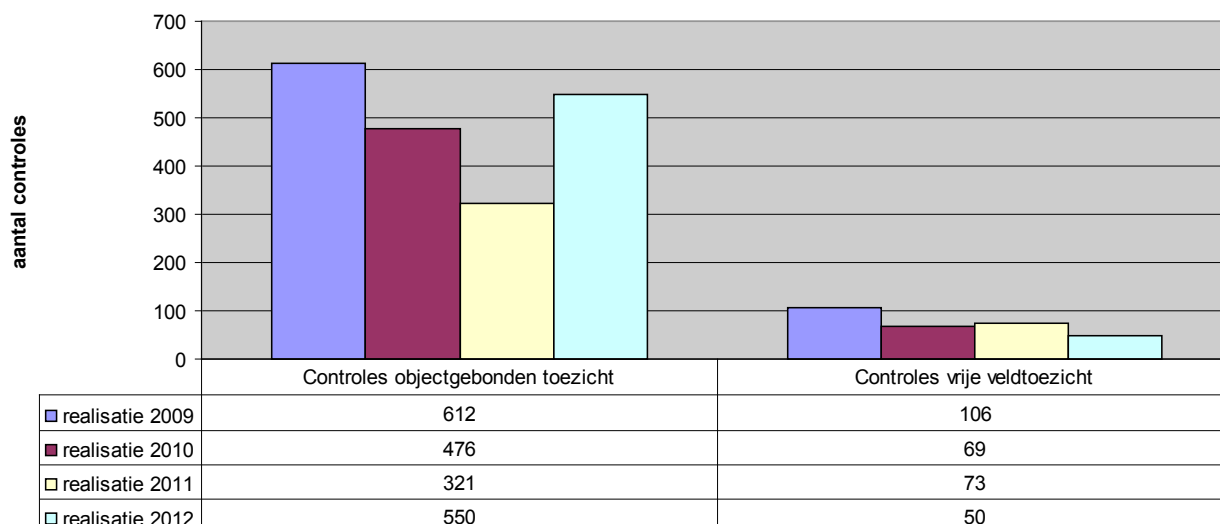
- Afname van aanvragen voor Omgevingsvergunningen, zowel enkelvoudig als meervoudig. Deze trend is het directe gevolg van de economische crisis en deregulering vanuit de Rijksoverheid.
- Toename van de vraag om informatie bij de front-office: waar liggen de grenzen bij verschillende bouwprojecten als het gaat om vergunningsvrij / vergunningsplichtig.
- Verschuiving naar meer vergunningvrije bouwwerken.
- Verschuiving van werkzaamheden rondom het verlenen van vergunningen naar toezicht en handhaving.

Toezicht en handhaving bouw en ruimte

Onze doelen voor 2012 zijn vastgelegd in het Handhavings Uitvoerings Plan (HUP) 2012. Naast het reguliere werk wilden wij de ontstane achterstanden bij het toezicht op de verleende vergunningen wegwerken. En door het verbeteren van de werkprocessen wilden wij werken aan kwaliteits- en efficiëntieverbetering.

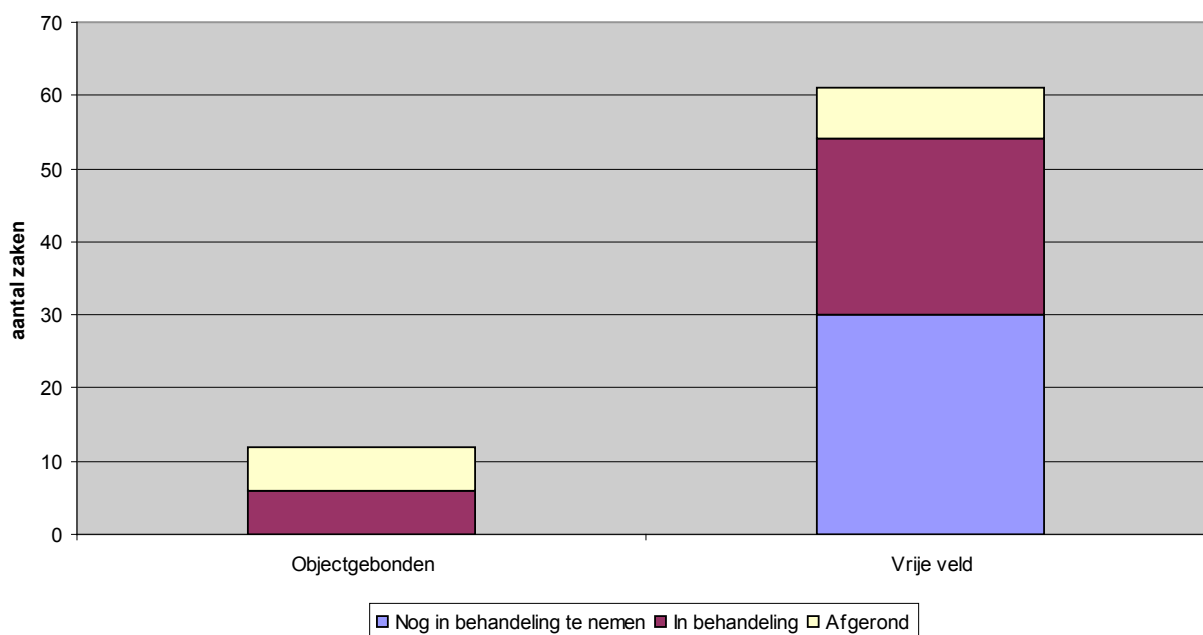
Het is gelukt de achterstand op het toezicht van circa 300 verleende vergunningen nagenoeg weg te werken. Er is weer overzicht en er wordt nu weer gewerkt volgens een heldere planning. Om dit te bereiken is extra capaciteit ingezet, deels extern vanuit gemeente Groningen en deels door verschuiving van vergunningverlening naar toezicht. Het toezicht op de ophangconstructies van openbare zwembaden heeft aangetoond dat de eigenaren van deze zwembaden hun constructies hebben laten inspecteren.

Objectgebonden toezicht en Vrije veld toezicht

In 2012 is goede vooruitgang geboekt bij het implementeren van het werkproces zoals omschreven in het HUP 2012.

Handhavingszaken 2012

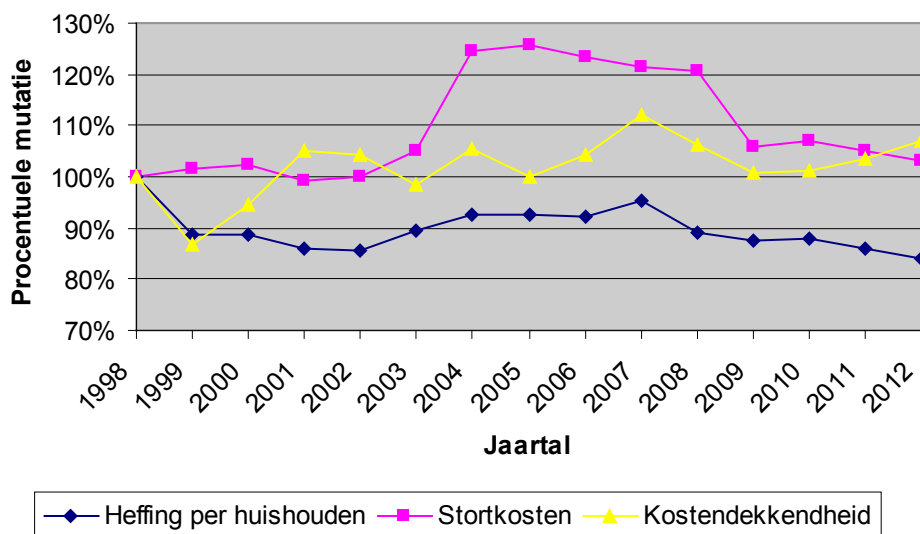

Het naleefgedrag bij de verleende vergunningen is groot. Ondanks het hoge aantal inspecties is het aantal overtredingen gering. Het vrije veldonderzoek levert juist heel veel illegale situaties op, zelfs zonder dat wij actief met opsporing bezig zijn. Wij handelen uitsluitend klachtgestuurd en na constatering van in het oog springende zaken. In het totaal hebben wij dertien handhavingszaken af kunnen handelen. Er zijn 30 handhavingszaken in behandeling genomen. De doorlooptijd van een handhavingszaak is erg lang, zeker in het geval een sanctietraject gevoerd wordt.

Inzameling huisafval

De ingezamelde hoeveelheid is al jarenlang constant. Wij verwachten dat de totale opbrengst van de afrekening afvalstoffenheffing 2012 gelijk zal zijn aan de begrote afvalstoffenheffing. Het weglekpercentage bij het wegen is gunstig uitgevallen en komt op 2,74%.

**Afvalstoffenheffing per huishouden, Stortkosten afval en
Kostendekkendheid afval (1998 = 100%)**

Bovenstaande grafiek toont het procentuele verloop in de gemiddelde afvalstoffenheffing per huishouden, afgezet tegen het procentuele verloop in de stortkosten en het procentuele verloop van de kostendekkendheid op het product afval. De gemiddelde afvalstoffenheffing per huishouden en de stortkosten zijn gecorrigeerd met de Europees geharmoniseerde prijsindexcijfers (HICP).

Openbare orde en veiligheid

Integraal veiligheidsbeleid en openbare orde

Op basis van het lokaal veiligheidsbeeld, de veiligheidsmonitor en de kadernota Integrale Veiligheid is een uitvoeringsprogramma Integrale Veiligheid opgesteld waarin uw prioriteiten zijn meegenomen. Vanwege de komst van de nationale politie was de gemeente Haren betrokken bij het opstellen van het Regionaal Beleidsplan Veiligheid Noord-Nederland en bij de sterkteverdeling van de politie over Noord-Nederland en de verdeling van de wijkagenten over de gemeenten Groningen en Haren.

De gemeentelijke bijdrage aan het Veiligheidshuis Groningen is structureel gemaakt, omdat het beheer van de veiligheidshuizen is overgegaan van het Openbaar Ministerie naar de gemeenten.

De burgemeester heeft in 2012 eenmaal een tijdelijk huisverbod opgelegd aan een pleger van huiselijk geweld. Voor een overlastgevende persoon is een gebiedsverbod voorbereid. Voor zeven ex-gedetineerden is in het Veiligheidshuis een nazorgtraject opgesteld.

De inzet van de coördinator jongerenoverlast heeft ook in 2012 een positief effect gehad op de overlast van jeugd(groepen) en vandalisme. Vanwege overlastmeldingen rond de jeugdsozen in Oosterhaar en in Glimmen zijn bijeenkomsten georganiseerd en zijn afspraken in convenanten vastgelegd, geëvalueerd en gehandhaafd.

Project X

Op 21 september liep een op Facebook gemeld privé verjaardagsfeest volledig uit de hand. Ondanks dat de gemeente via traditionele media de boodschap verspreidde dat er geen feest zou zijn in Haren, stroomde het dorp die vrijdagavond vol met feestgangers. Kort voor achten sloeg de sfeer om en begonnen de 'feestgangers' te rellen. Er raakten 29 personen gewond, auto's, ramen, tuinen, straatmeubilair, fietsen en glaswerk werden vernield. In de nacht van 21 op 22 september hebben vele inwoners in Haren angstige uren beleefd. De materiële en immateriële schade is groot (geweest) bij de inwoners, ondernemers, politie, busmaatschappijen en (de medewerkers van) de gemeente Haren. Nog steeds worden uren ingezet voor werkzaamheden als gevolg van Project X. De totale (niet geraamde) kosten voor de gemeente Haren bedragen € 249.000. In het voorjaar van 2013 is het rapport van de onderzoekscommissie 'Project X' Haren uitgebracht. In december werd de gemeente nog opgeschrikt door de aankondiging van Project Maya, waarvoor uit voorzorg de nodige maatregelen zijn getroffen.

Crisismanagement

De gemeentelijke taken in de voorbereiding op de rampenbestrijding worden geregionaliseerd. Met de vaststelling van het Regionaal Crisisplan is de gemeente verantwoordelijk geworden voor de uitvoering van het proces Bevolkingszorg. De regionale implementatie van de gemeentelijke processen moet nog plaatsvinden. Hierna zal gebruik gemaakt gaan worden van regionale expertteams en hoeft de gemeente zelf niet meer over een volledige rampenstaf te beschikken. In afwachting hiervan is in 2012 een evaluatie gestart van de gemeentelijke crisismanagementorganisatie, met als doel deze op peil te houden tot de regionalisering is afgerond en voorbereid te zijn op de regionalisering.

Omdat te weinig capaciteit voor crisismanagement beschikbaar was, is besloten tijdelijk extra capaciteit in te huren. Tijdens Project X is onze crisismanagementorganisatie in werking getreden. In januari 2012 heeft de gemeente Haren inzet geleverd bij de bestrijding van de wateroverlast in de regio. In 2012 is het Gemeentelijk Beleidsteam geoefend, heeft het college twee keer de burgemeestersgame doorlopen en is een proefalarmering georganiseerd.

Brandweezorg

Regionalisering brandweer

Vanuit de regio heeft een nulmeting plaatsgevonden. Onze brandweer voldoet aan de gestelde eisen voor brandweezorg, alleen de huisvesting voldoet niet. Wij hebben gegevens over personeel, materieel en huisvesting aan de regio moeten aanleveren. Alle medewerkers van de dagdienst en ondersteunende functies zijn betrokken bij het overzetten/afhandelen van procedures en aanleveren van gegevens. Hierdoor zijn de eigen werkzaamheden onder druk komen te staan.

Huisvesting brandweer

In juli 2012 heeft het college besloten het initiatief te nemen tot het realiseren van goede huisvesting van de brandweer in Haren. De huidige kazerne voldoet niet aan de arbo-eisen en de bouwregelgeving. Vanwege de aanstaande regionalisering van de brandweer in Groningen is de voorbereiding van de planvorming niet afgerond in 2012. Doel is om het project nieuwbouw brandweerkazerne in 2013 af te ronden.

Materieel brandweer

Uitgangspunt is het in stand houden van het huidige niveau van brandweezorg. Door op een doelmatige manier (slim combineren en aanbesteden) voertuigen en ander brandweermaterieel te vervangen is door de brandweer een besparing aan kapitaallasten gerealiseerd. De twee oude bussen en de Landrover zijn vervangen door drie nieuwe brandweerbussen, welke zijn ingekocht via de landelijke politieaanbesteding.

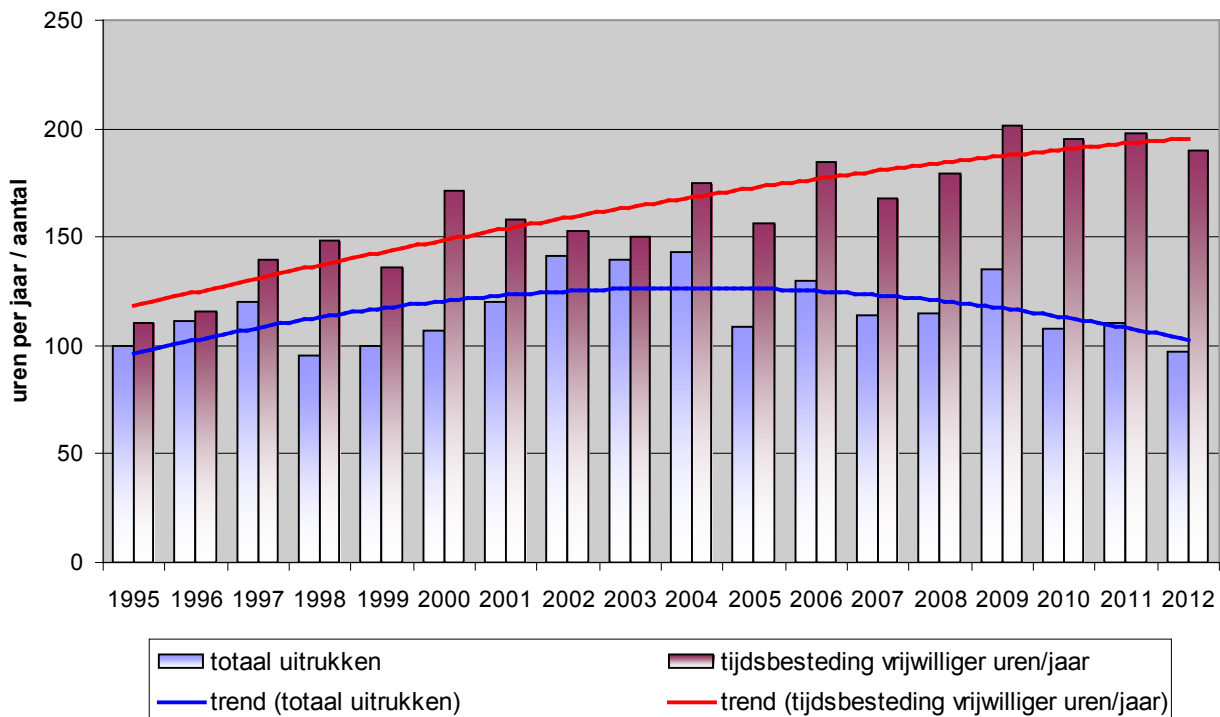
Hiermee is een forse besparing gerealiseerd en tevens is de functionaliteit van het brandweermaterieel toegenomen.

De nieuwe tankautospuiter (01-2031) (aangekocht in 2011) is in 2012 afgeleverd en in dienst gesteld. Het voertuig is voorzien van een modern schuimblussysteem (one-seven). Mede gezien het witte-vlekkenplan is voor deze voorziening gekozen. De oude tankautospuiter is verkocht voor € 20.000. Dit bedrag is toegevoegd aan algemene middelen, omdat de auto geen boekwaarde meer had.

Uitrukken hulpverlening en brand

In 2012 is de brandweer in totaal 97 keer uitgerukt, waarvan 47 keer voor hulpverlening en 50 keer voor brand. Ten opzichte van 2011 is het totaal aantal uitrukken gedaald. Dit zit vooral in minder uitrukken voor brand (50 uitrukken in 2012 ten opzichte van 70 uitrukken in 2011). Een verklaring kan zijn, dat er door advies en voorlichting in de preventieve voorfase minder branden ontstaan. Overigens is een landelijke trend waarneembaar dat er minder woningbranden ontstaan. Het aantal bedrijfspandbranden neemt echter nog wel toe. Wij zijn vaker opgeroepen voor ondersteuning in de gemeente Groningen. Hier staan inkomsten tegenover.

uitrukken en tijdsbesteding per vrijwilliger

De grafiek laat het aantal uitrukken van de brandweer en de bestede ureninzet per brandweerman/-vrouw zien. In 2012 is zowel het aantal uitrukken als de inzet per brandweerman/-vrouw gedaald ten opzichte van 2011.

Onze aanrijdtijden voor hulpverlening zijn slechter geworden (binnen 10 minuten: van 63% in 2011 naar 50% in 2012), maar de aanrijdtijden voor brand zijn verbeterd (binnen 10 minuten: van 55% in 2011 naar 61% in 2012). Wij denken dat de verklaring voor de slechtere aanrijdtijden ligt in de toenemende hoeveelheid verkeersremmende maatregelen, stoptijden bij de spoorwegovergangen voor de vrijwilligers en slechtere beschikbaarheid van vrijwilligers. Tevens is het moeilijker om nieuwe vrijwilligers te verwerven, hierdoor is het korps lastig op sterkte te houden.

Duurzaamheid

In 2012 hebben wij het klimaatbeleid geëvalueerd en de functie voor duurzaamheidsadviseur samengevoegd met de functie inkoopadviseur. De duurzaamheidsadviseur functioneert zowel als contactpunt voor duurzaam inkopen als voor advies over regelgeving en duurzaamheid in de praktijk. Processen rondom duurzaamheid zijn verder gestandaardiseerd en geborgd in de organisatie. Naast de installatie van de adviseur zijn verder incidentele bijdragen gedaan voor onder andere een energiepaneel bij de nieuwbouw van de Brede School 'De Octopus'. Ook is er led-verlichting gerealiseerd in 't Clockhuys-CKC en de parkeergarage. Wij hebben beter zicht op onze energie-uitgaven door gebruik van het online programma 'Energie in Beeld'. Tevens hebben wij geïnvesteerd in projecten zoals Fair Trade gemeente en het project Biomassa.

Klimaatneutrale gemeente

De focus lag op het energieneutraal maken van de gemeentelijke organisatie. Dit krijgt onder andere zijn uitwerking in het verder optimaliseren van het gemeentelijk wagenpark en het duurzaam inkopen. Ten slotte is onze aandacht uitgegaan naar de voorbereiding van verdere CO²-reductie binnen de huidige woningvoorraad in de gemeente.

Bij team Woonomgeving zijn de nodige zaken aangepakt, zoals de aanschaf van een elektrisch aangedreven auto, een veegmachine die geen water gebruikt en duurzaam geproduceerde verkeersborden. Het bermgras gaat naar een vergister waarmee gas wordt gewonnen en uiteindelijk elektriciteit wordt opgewekt. Het restproduct wordt gebruikt als meststof voor plantsoenen. Voor de verbrandingsmotoren in machines gebruikt wij nu alkylaatbenzine, dat leidt tot de uitstoot van minder schadelijke stoffen. Ten slotte strooien wij met steenzout, dat geeft een lagere CO²-uitstoot dan vacuümzout. Wij passen hergebruikt materiaal toe voor aanleg en onderhoud van de halfverharde fietspaden.

Wat heeft het gekost?

(Bedragen * € 1.000)

Product / Doelgroep		realisatie	realisatie	realisatie	begroot	realisatie	saldo
Eigenaren en Huurders		2009	2010	2011	2012	2012	2012
036	Openbare Orde en Veiligheid	325	343	359	379	598	-219
037	Brandweerzorg	679	743	634	763	716	47
210	Woonvoorzieningen Gehandicapten	263	228	275	234	195	39
228	Inzameling Huisafval	31	25	-18	-8	-88	80
240	Duurzame ontwikkelingen	80	128	153	109	89	20
244	Handhaving bouwen	140	145	150	169	163	6
251	Plattelandsbeleid	30	18	38	37	36	1
254	Ruimtelijke Plannen	833	629	780	865	851	14
264	Volkshuisvesting	278	69	62	44	41	3
265	Omgevingsvergunning bouw	67	271	-133	64	78	-15
266	Omgevingsvergunning overig	87	98	367	89	87	2
Totaal Doelgroep Eigenaren en huurders		2.813	2.698	2.669	2.744	2.765	-21

Openbare Orde en Veiligheid

De overschrijding is de som van de niet-geraamde schade ten gevolge van Project X (€ 249.000, materiaal en uren) en een voordeling saldo (€ 29.000) op de onderdelen integrale veiligheid en crisismanagement.

Brandweezorg

Er is minder besteed aan opleiden en oefenen. Enerzijds is er opleidingsbudget maar niet voldoende aanwas om op te leiden. Anderzijds is een aantal oefenactiviteiten uitgesteld naar 2013 (onder andere door Project X). Verder is het budget voor de voorbereiding planvorming nieuwe kazerne niet volledig besteed. Het resterende deel zal in 2013 worden besteed. Conform uw besluit in de Bestuursrapportage 2012 is het restant budget ad € 25.000 toegevoegd aan de bestemmingsreserve budgetoverheveling en is het daarmee meegenomen naar 2013. Ook zijn er meer repressieve uitrukken naar Groningen geweest, waardoor wij meer dan de begrote opbrengsten hebben gerealiseerd (€ 12.000 voordelig).

Woonvoorzieningen gehandicapten

Er is een onderbesteding van € 39.000 op de woonvoorzieningen gehandicapten. Deze begrotingspost kent jaarlijks grote fluctuaties, omdat het om vaak dure voorzieningen gaat van vele tienduizenden euro's waarvan in het ene jaar meer aanvragen worden ingediend dan in het andere. Om deze post beter te beheersen is eind 2011 een convenant gesloten met ZINN. Op basis van dit convenant kunnen inwoners die voor een woonvoorziening in aanmerking komen met voorrang op de wachtlijst in aanmerking komen voor een appartement dat geschikt is voor mensen met een beperking. In 2012 is dit convenant enkele keren toegepast waardoor de kosten dit jaar relatief laag uitvallen.

Inzameling huisafval

Het product inzameling huisvuil laat een voordelig saldo zien van € 80.000. Dit wordt vooral veroorzaakt door een per saldo hogere opbrengst oud papier en per saldo meer vergoedingen van de diverse afvalfondsen.

Duurzame ontwikkelingen

Het product duurzame ontwikkelingen is met een positief saldo van € 19.000 gesloten. Oorzaak hiervan is dat geplande werkzaamheden voor het aanbrengen van zonnepanelen zijn doorgeschoven naar 2013.

Ruimtelijke plannen

Het overschot op ruimtelijke plannen is per saldo ruim € 14.000.

Dit saldo bestaat uit enerzijds een onderuitputting van het budget bestemmingsplannen van € 41.000 wat, zoals ook gemeld in de Bestuursrapportage 2012, is ontstaan doordat het een aantal werkzaamheden door zijn geschoven naar 2013. Conform uw besluit in de Bestuursrapportage 2012 is het restant budget ad € 41.000 toegevoegd aan de bestemmingsreserve budgetoverheveling en is het daarmee meegenomen naar 2013.

Anderzijds is op project Meerweg een overschrijding zichtbaar van € 25.000. Tegenover deze uitgave staat een even grote onttrekking aan de specifiek hiervoor gecreëerde bestemmingsreserve Meerweg. Hierdoor leidt deze uitgave voor de begroting als geheel niet tot een budgetoverschrijding.

Omgevingsvergunning

Het nadelig saldo is € 12.000. Dit wordt veroorzaakt door enerzijds € 23.000 minder legesopbrengsten dan begroot en anderzijds € 11.000 minder kosten dan begroot. Bij de Bestuursrapportage zijn de geraamde legesopbrengsten gewijzigd. Op basis van een prognose is € 209.000 aan legesopbrengsten afgeraamd. Tevens is een nominale ontwikkeling van € 17.000 legesopbrengsten bijgeraamd. De begrote nominale ontwikkeling is niet gerealiseerd.

Gebruikers publieke ruimten

Wat wilden wij bereiken?

Wij willen voor onze inwoners een publieke ruimte creëren die door haar inrichting en beleving, aantrekkelijk is om in te verblijven. Een groene, veilige en schone ruimte, die wat betreft de vormgeving een menselijke maat heeft. Een publieke ruimte die past bij de uitstraling van de 'groene parel van het noorden' en de kwalificatie 'de groenste gemeente van Nederland'. Haren moet een duurzame gemeente worden.

De inrichting van de publieke ruimte moet ertoe leiden dat die door de diverse gebruikers gedeeld wordt, zonder de traditionele dominantie van de auto. Voor ons is richtinggevend dat bij de (her)inrichting van gebieden ontworpen wordt vanuit de omgeving naar de weg toe, in plaats van uit de weg naar de omgeving. Omgevingsfactoren als landschap en cultuurhistorie spelen hierbij een grote rol. Deze benadering vinden wij terug in het begrip 'Shared Space'.

Wij plaatsen 'water' hoog op de agenda met de uitvoering van het Waterplan Haren en de voorbereiding van maatregelen die voortvloeien uit de Europese kaderrichtlijn water (KRW). Dit moet leiden tot een verbeterde waterkwaliteit in onze gemeente en tot een goede beheersing van de gevolgen van de klimaatsverandering.

Wij willen dat onze inwoners zich betrokken voelen bij hun directe woonomgeving en willen dit stimuleren door ze vroegtijdig bij planvorming te betrekken, het organiseren van buurtschouwen en een efficiënte afhandeling van meldingen.

Wij willen alle gemeentelijk gebouwen efficiënt en integraal beheren, zoals beoogd in het project 'verbreed beheer'. In 2012 zal daarbij extra aandacht gaan naar de nieuwbouw van brede school 'De Octopus' en de nieuwbouw van het Zernike College.

Wat hebben wij gedaan?

Wegen, straten en pleinen

Meerweg

Er is afgelopen jaar hard gewerkt aan het project "Meerweg, ontwikkelt meer". Wij hebben dit jaar besteed aan het houden van veel informatieve gesprekken met de direct betrokkenen. Vervolgens hebben wij de definitieve plantekeningen opgesteld. Uiteindelijk is het merendeel van de bewoners aan de Meerweg tevreden met de nieuwe plannen. De uitvoering zal in 2013 en 2014 plaatsvinden.

Inmiddels voeren wij het volledige beheer en onderhoud van de totale Meerweg uit, ondanks dat de juridische overdracht vanuit de provincie nog steeds niet heeft plaatsgevonden.

Onnerweg

De aanpassing van de kruising ter plaatse van de spoorwegovergang aan de Onnerweg hebben wij nog steeds laten rusten. Redenen hiervoor waren de onduidelijke situatie over de bestemming van het Scharlakenhof. Verder zijn er inmiddels diverse locaties naar voren gekomen waarbij verkeersaanpassingen wenselijk zijn (GVVP). Er zal opnieuw prioriteit gesteld moeten worden aan de aanpak van deze locaties.

Vondellaan

In september 2012 zouden wij starten met de herinrichting van de Vondellaan, maar door een tekort op het budget wegen/verkeer is de aanbesteding uitgesteld. Wij hebben toen de raming en dekking opnieuw tegen het licht gehouden en het VNG-model voor de kostenonderbouwing rioolheffing toegepast.

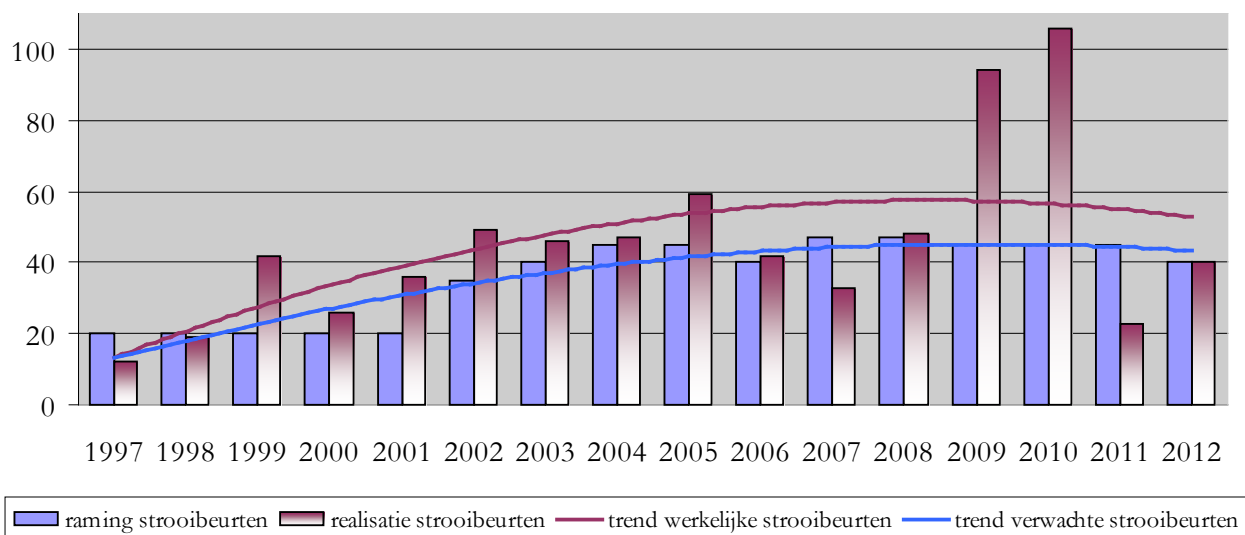
In oktober kregen wij van de provincie Groningen een beschikking voor de gevraagde BDU-subsidie. Wij ontvangen een subsidie van 35% van de subsidiabele werkelijke uitvoeringskosten met een maximum van € 388.000. In december zijn het bestek en de tekeningen op de aanbestedingskalender geplaatst. Op 7 februari 2013 heeft de aanbesteding plaatsgevonden. Wij zijn voornemens het werk te gunnen en vervolgens te starten met de werkzaamheden medio april 2013.

Onderhoud wegen

Ons groot wegenonderhoud en voetpadonderhoud is in 2012 ook weer uitgevoerd. Het voetpadonderhoud is goed verlopen en is conform planning uitgevoerd. Wij zijn tevreden dat wij de noodzakelijke onderhoudswerkzaamheden konden uitvoeren.

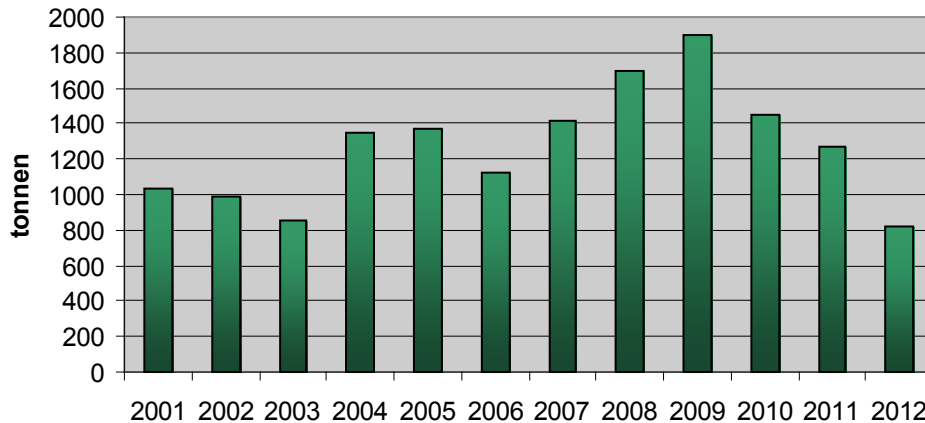
- Groot wegenonderhoud**
 De wijze waarop het wegenonderhoud is uitgevoerd wijkt af van de reguliere planning. Het beschikbare budget verdelen wij normaliter over het aanbrengen van vervangende asfaltverhardingen en het aanbrengen van nieuwe slijtlagen op bestaande wegen. Vanwege de tegenvallende staat van onze asfaltwegen is het budget daaraan besteed en zijn in 2012 geen aparte slijtlagen aangebracht. In 2013 geven wij daardoor meer aandacht aan het aanbrengen van slijtlagen.
- Regulier wegenonderhoud**
 Wij hebben de wegen, fiets- en voetpaden dusdanig onderhouden dat er zich geen calamiteiten hebben voorgedaan. Wij zijn doorgegaan met het vervangen van de schelpenverhardingen op de fietspaden door duurzamer materiaal. De veegrondes zijn volgens planning uitgevoerd. De gladheidsbestrijding was volgens planning, 40 strooibeurten.

uitrukken gladheid verwacht tov werkelijk

Gladheidsbestrijding draagt bij aan de verkeersveiligheid en wordt als steeds belangrijker ervaren. Wij zagen de laatste jaren dan ook steeds een grotere inzet. Ten opzichte van 2011 is het aantal strooibeurten in 2012 toegenomen.

opgeruimd afval wegen, straten, pleinen

Openbare verlichting

Het hele jaar zijn wij bezig geweest met de projectgroep en de andere gemeentes om de aanbesteding voor het beheer en onderhoud van de openbare verlichting te regelen. De aanbestedingen zijn gepubliceerd op tendernet en de planning is dat op 1 juni 2013 de nieuwe contracten ingaan. Dit zou nog kunnen worden vertraagd door een bezwaar op de voorlopige gunning.

Wij zijn er in geslaagd de ombuiging van € 25.000 te realiseren. Een aannemer heeft het onderhoud van de verlichting in 2012 uitgevoerd en daar zijn wij over het algemeen tevreden mee. Door de drukte in oktober en november heeft het verhelpen van storingen soms langer geduurd. Daarnaast waren er twee kabelstoringen aan de Waterhuizerweg en Oosterweg. De netbeheerder heeft deze storingen uiteindelijk opgelost, maar dat heeft ook vrij lang geduurd.

Wij hebben ongeveer 2.000 lampen geremplaceerd (vervangen), omdat de levensduur ten einde was. Dit remplaceren voeren wij uit om lampstoringen tegen te gaan. In 2013 wordt de verlichting in Noordlaren vervangen in combinatie met de herinrichting. Daarnaast wordt het vervangingsplan 2012 begin 2013 uitgevoerd. In combinatie met de herinrichting van de Vondellaan wordt daar ook nieuwe verlichting aangebracht.

Verkeer en Vervoer

Uitbreiding P+R Haren

In 2012 hebben wij besloten in samenwerking met de gemeente Groningen en de provincie Groningen het huidige transferium (P+R) uit te breiden. De uitbreiding met circa 500 parkeerplaatsen vindt plaats aan de noordzijde van de Vondellaan. Momenteel zijn wij in samenwerking met de gemeente Groningen bezig met de planvoorbereiding. Naar verwachting kan begin 2014 met de werkzaamheden worden gestart. Direct gevolg van de uitbreiding is de aanpassing (vergroting) van de twee rotondes op de Emmalaan / Meerweg, ter weerszijde van de A28. De start van deze werkzaamheden is afhankelijk van het moment van realisatie van de nieuwe P+R.

Verkeersonderzoek en registratie

Om goed zicht te houden op de ontwikkeling van het gemotoriseerde verkeer en fietsverkeer vindt vanaf 2004 jaarlijks structureel onderzoek plaats op diverse wegvakken in de gemeente. Deze zogenaamde classificatiemetingen (intensiteit, snelheid en percentage vrachtverkeer) zullen ook de komende jaren doorgang vinden. De resultaten kunnen worden geraadpleegd in de zogenaamde 'Digitale Verkeerskaart'.

Daarnaast hebben wij sinds 2012 de beschikking over ViaStat, een programma waarin de geregistreerde ongevallen geanalyseerd kunnen worden.

Verkeerseducatie

In samenwerking met Veilig Verkeer Nederland, politie en onderwijsinstellingen hebben wij verschillende activiteiten ontwikkeld in het kader van verkeerseducatie. Hierbij streven wij naar gerichte educatie voor alle leeftijdsgroepen. Het verbeteren van de communicatie over verkeersveiligheid met het basisonderwijs heeft tevens de volle aandacht. Jaarlijks terugkerende projecten zijn ondermeer de verkeersexamens op de basisscholen, de verkeersmarkt voor brugklassers in het voortgezet onderwijs en de bijscholingscursussen voor ouderen.

Verkeerseducatie levert een belangrijke bijdrage aan het verbeteren van de verkeersveiligheid in onze gemeente. Elk jaar doen wij ongeveer tien projecten in het kader van verkeerseducatie, in samenwerking met Veilig Verkeer Nederland, politie en onderwijsinstellingen. In 2012 hebben wij onder andere de verkeersexamens voor groep 7 en de verkeersmarkt voor brugklassers georganiseerd en de verkeerlessen in het basisonderwijs en Atheneum Plus mogelijk gemaakt.

Openbaar vervoer

Ondanks extra promotie voor de nachtbus is het aantal reizigers niet of nauwelijks gestegen. Wij vinden het daarom gezien deze aantallen op dit moment niet verantwoord geld beschikbaar te stellen voor het in stand houden van de huidige route van de Nachtbus. Vanaf 9 december 2012 (invoering nieuwe dienstregeling) zijn de jongeren genoodzaakt zowel in als uit te stappen bij het transferium (P+R Haren) en De Punt. Wij gaan echter door met aandacht vragen voor de Nachtbus en blijven het gebruik nauwlettend volgen. Bij de Voorjaarsnota 2013 zullen wij de vraag om financiële ondersteuning opnieuw ter discussie stellen.

Vanaf januari 2012 rijdt een Servicebus door Haren. Vanaf december 2012 is de route van deze bus (lijn 254) op enkele punten aangepast. Lijn 254 vertrekt maandag tot en met zaterdag elk half uur tussen 7 en 17 uur vanaf het NS station en rijdt een rondje door Haren 'met de klok mee', met als eindbestemming opnieuw het NS station. In de route zijn nu ook onder andere de Spinozalaan (Erasmusheem) en het transferium (P+R) meegenomen. In de loop van 2013 zullen de wijzigingen binnen het klantenpanel worden geëvalueerd.

Afwatering

Wij hebben de sloten en duikers regelmatig schoongemaakt en gecontroleerd. De vijvers in de Mikkellhorst hebben wij met een maaiboot gemaaid. Wij zijn tevreden, omdat wij weinig meldingen (zes stuks) van het Waterschap hebben gekregen ten aanzien van het niet goed schoon hebben van sloten. Ook hebben wij geen wateroverlast gehad.

Landschapsbeheer

Kleine Landschapselementen

Het herstellen van houtwallen en hagen in het buitengebied stond centraal in dit project. Het project is gestart in 2009 en is in 2012 afgerond. De geformuleerde doelstellingen zijn gerealiseerd.

Levend Verleden

Het realiseren van een recreatieve fietsroute, dat aandacht heeft voor de ontstaansgeschiedenis en diversiteit van het landschap, is in 2012 niet gelukt. Er was onvoldoende bezetting om uitvoering te geven aan dit project. Provincie Groningen heeft als cofinancier ingestemd met nieuwe opleveringsdatum van het project. Het project zal medio 2013 gereed zijn.

Eendenkooi Quintusbos Glimmen

Staatsbosbeheer heeft de herstelwerkzaamheden aan de eendenkooi en naastgelegen speelweide in het Quintusbos in Glimmen afgerond. In het kader van het project heeft Staatsbosbeheer een publicatie uitgebracht dat ingaat op de geschiedenis van de eendenkooi en het veranderend gebruik door de eeuwen heen.

Natte Landschapselementen

De planning was om het project 'Natte Landschapselementen' in 2012 af te ronden. Op dat moment zouden acht natte landschapselementen hersteld moeten zijn. In totaal zijn vijf elementen door Landschapsbeheer Groningen hersteld. In 2013 zal Landschapsbeheer Groningen de overige drie elementen gaan herstellen.

Regulier hagenonderhoud

Ook het regulier hagenonderhoud is dit jaar door Landschapsbeheer Groningen uitgevoerd. Het onderhoud bekostigen wij uit het LUP-budget.

Scharlakenbos

Eind 2012 is een start gemaakt met de herijking van de natuurvisie van het Scharlakenbosgebied. Op een goed bezochte inloopavond zijn ideeën en meningen geuit die binnen de herijking een plek kunnen krijgen. Op de avond zijn belangstellenden voor een klankbordgroep geïnventariseerd. In 2013 continueren wij in samenspraak met de klankbordgroep het herijken van de natuurvisie.

Plantsoenen

Boeremapark

In 2012 hebben wij de verzorging van de dieren in de dierenweide van het Boeremapark overgedragen aan Stichting Zorgboerderij en Stichting Burgemeester Boeremapark. Het behoud van de dierenweide is daarmee gegarandeerd. De verzorging verloopt naar wens. Tevens hebben wij op regelmatige basis overleg met de Stichting Burgemeester Boeremapark over de verdere inrichting en beheer van het park. In 2012 is tevens de visie door Van Hall Larenstein ontwikkeld voor het Boeremapark, wat input is geweest voor de verdere ontwikkeling.

Integraal Beheer Openbare Ruimte (IBOR)

Naar aanleiding van de presentatie van de PvdA in de gemeenteraad was in de gemeenteraad weinig animo om over te gaan tot een IBOR-achtige werkwijze. Vanuit de bedrijfsvoering is een eerste inventarisatie richting een IBOR-achtige werkwijze uitgevoerd. Bij IBOR staat het onderhoud op basis van een gewenste beeldkwaliteit centraal. Door middel van de inventarisatie is op een snelle maar toch doeltreffende wijze de gehele procesketen van IBOR vergeleken met de keten van de huidige werkwijze. Uit dit vergelijk zijn de mogelijke verander-/aandachtspunten naar voren gekomen. Wij gaan in 2013 onderzoeken of wij en, zo ja, hoe een IBOR-achtige werkwijze willen implementeren.

Bezuinigingen

Wij zijn tevreden omdat wij het groen in Haren op het huidige niveau konden onderhouden. De bezuinigingstaakstelling (2012) van € 51.500 hebben wij gehaald. Het plantsoen is minder luxe, zo zijn er geen bloembakken meer in het centrum. Wij zien tevens het effect van de reconstructies, die wij de laatste jaren hebben uitgevoerd toenemen. Het plantsoen wordt minder bewerkelijk.

Openluchtrecreatie en toerisme

Met de VVV heeft in 2012 overleg plaatsgevonden over de bestuurlijke toekomst. Eind 2012 heeft een aantal ondernemers op zich genomen om nader te bezien of de informatievoorziening op het vlak van recreatie en toerisme, cultuur en sport voortgezet kan worden zonder een gemeentelijke financiële bijdrage. In de eerste helft van 2013 zal duidelijk worden of dit initiatief levensvatbaar is.

Water en riolering

Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP)

In maart 2012 heeft de gemeenteraad de actualisatie van het GRP 2010 tot en met 2014 vastgesteld. Deze actualisatie betreft het beleid rondom grond- en hemelwater gerelateerde zaken. Wij hebben nu vastgelegd hoe wij handelen ten aanzien van klachten en vragen rondom dit onderwerp. Ook hebben wij vastgelegd wanneer wij bij hevige regenval spreken van 'hinder' en wanneer wij spreken van daadwerkelijk 'overlast'. Ook is in het GRP de financieringswijze van al onze riool- en watergerelateerde onderwerpen vastgelegd.

Regenwater

Wij zijn in 2012 bezig geweest met de uitvoering van projecten conform ons regenwaterstructuurplan. Zo is in Noordlaren het project "Saneren riooloverstort Noordlaren" nagenoeg afgerond. De uitvoering is goed verlopen. Inmiddels stroomt van een viertal straten en tweetal pleinen het regenwater rechtstreeks het Noordlaardervaartje in. Wij kunnen spreken van een forse verbetering voor de waterkwaliteit van dit 'ontvangende' water. Deze wijze van regenwaterafvoer wordt in komende projecten meegenomen.

Baggerplan

Het baggerplan 2013-2020 is in 2012 vastgesteld. De bijbehorende uitgaven zijn gedekt, aangezien deze zijn meegenomen in het GRP en daarmee in de hoogte van de rioolheffing opgenomen. Vanaf 2013 en verder zal de uitvoering van het baggerplan worden opgepakt

Inspecties

Het goed beheren van een gemeentelijk rioolstelsel en het plannen van vervangingsmaatregelen over meerdere jaren is alleen mogelijk als de staat van onderhoud van ons riool daadwerkelijk zichtbaar is. Daarvoor is systematische reiniging en inspectie nodig. Wij combineren de uitvoering van deze werkzaamheden van 2012 met 2013. Wij hebben in december 2012 opdracht verleend om 18 kilometer riool te reinigen en inspecteren.

Afvalwater en rioolpompinstallaties

Wij hebben ervoor gezorgd dat alle afvalwater is afgevoerd zoals het hoort. Wij hebben weer delen van het riool gerenoveerd en tevens zijn wij doorgedaan met het renoveren van de diverse rioolpompinstallaties. Wat opviel waren de hogere energiekosten. Dit werd veroorzaakt door de natte zomer, waardoor de pompen meer uren moesten draaien, wat leidde tot een hoger energieverbruik.

Vastgoedbeheer

In 2012 is fase 2 verbreed beheer doorgevoerd, waardoor in hoofdlijnen taken als grondzaken en beheer gymzalen (inclusief roostering) aan de werkzaamheden van het team vastgoed zijn toegevoegd. Daarmee is de rol van verhuurder van het maatschappelijk vastgoed voor de meeste eigendommen en gronden centraal bij elkaar gebracht. In 2013 zal worden gekeken wanneer verbreed beheer fase 3 doorgevoerd kan worden, waarmee de centralisatie van de vastgoedtaken afgerond kan worden.

Voorziening groot onderhoud

Met de Voorjaarsnota 2012 is besloten om een voorziening groot onderhoud te vormen. De eerste dotaties zijn in 2012 verwerkt en vanaf 2013 zullen de kosten van groot onderhoud uit de voorziening worden gedekt.

Projecten

Ingezet is op de realisatie van een aantal projecten als de nieuwbouw Bredeschool, nieuwbouw Zernike College en Clustering sport. De werkzaamheden rondom de Clustering sport zijn met de groot onderhoudswerkzaamheden aan het ATC gebouw in 2012 afgerond. De Bredeschool zal volgens planning medio 2013 opgeleverd worden en het Zernike College zal in 2013 in de aanbestedingsfase terecht komen.

Sporthal Scharlakenhof

Begin 2012 hebben wij het dagelijkse beheer van sporthal Scharlakenhof opgepakt. Deze ongeplande dagelijkse beheer werkzaamheden zijn in februari 2012 bij team vastgoed neergelegd. Wegens de noodzaak voor het bewegingsonderwijs en voor de competitie verplichtingen van de verenigingen was dit direct opgepakt. Gevolg hiervan was dat de overige beheertaken minder aandacht konden krijgen en 2012 vooral gericht is op de minimaal noodzakelijke werkzaamheden. In 2013 zal gewerkt gaan worden aan een structurele invulling.

Naast de beheertaken in de sporthal Scharlakenhof is tevens veel aandacht besteed aan de advisering over de heropening van het zwembad. Deze werkzaamheden zullen in 2013 doorlopen.

Facilitaire werkzaamheden

In 2012 is verder gewerkt aan het oplossen van de gebruikspunten die naar voren komen doordat wij het gemeentehuis nu een vol jaar in gebruik hebben. De belangrijkste punten zijn opgelost maar ook volgend jaar zal voor in het afregelen van de verschillende systemen (bijvoorbeeld de fine-tuning van de klimaatbeheersing) de nodige aandacht nodig zijn. Verder zijn de sanitaire voorzieningen (wc papier, waterbesparende kranen etc.) in de gebouwen aanbesteed. Hiervoor is binnen de kaders gekozen voor een duurzame eco-oplossing. In de parkeergarage zijn de TL-buizen tijdens een reguliere vervanging vervangen voor led-lampen. In de Molen Noordlaren is een nieuwe lemen vloer aangebracht.

Meerjaren onderhoud werkzaamheden

Gezien de extra werkzaamheden rondom bijvoorbeeld het Scharlakenhof zijn alleen de minimaal noodzakelijke werkzaamheden uitgevoerd. In 2013 zal een inhaalslag gemaakt worden waarbij zaken als Groot onderhoud 't Clockhuys-CKC (kozijnen vervangen), upgradering en groot onderhoud gymzalen en NEN 3140 aanpassingen (Electra normen) zullen worden meegenomen. De werkzaamheden aan 't Clockhuys-CKC (onder andere kozijnen) zijn in 2012 niet uitgevoerd, aangezien in de meerjaren onderhoud planning geen rekening is gehouden met het vervangen van de kozijnen in de nieuwbouw. Normaal gesproken hoeven de kozijnen pas over circa 30 jaar vervangen te worden. Door constructiefouten, die tijdens de bouw zijn ontstaan, moeten de kozijnen helaas vervroegd vervangen worden. De bouwkundige aannemer is failliet waardoor wij de vervanging zelf moeten bekostigen.

Wat heeft het gekost?

(Bedragen * € 1.000)

Product / Doelgroep	realisatie 2009	realisatie 2010	realisatie 2011	begroot 2012	realisatie 2012	saldo 2012
Gebruikers publieke ruimten	2009	2010	2011	2012	2012	2012
047 Wegen, Straten en Pleinen	1.867	2.096	1.946	2.054	2.027	28
051 Openbare Verlichting	411	409	362	361	353	9
065 Verkeer en Vervoer	152	208	191	175	172	3
077 Afwatering	115	103	89	83	76	7
172 Landschapsbeheer	109	102	75	117	86	31
177 Plantsoenen	1.864	1.787	1.768	1.669	1.596	73
178 Openluchtrecreatie en Toerisme	151	154	149	158	143	15
233 Riolen	17	21	6	-50	-130	80
245 Handhaving openbare ruimten	43	52	34	52	51	1
162 Molen Noordlaren	35	16				
167 Monumenten	117	63	4	-20	-27	7
100 Vastgoedbeheer			1.219	1.591	1.537	54
Totaal Doelgroep Gebr. publieke ruimten	4.881	5.012	5.842	6.192	5.883	308

Wegen, straten en pleinen

De opgelegde bezuiniging (2012) van € 22.000 hebben wij gehaald door minder werk uit te besteden. Wij hebben € 28.000 minder uitgegeven dan begroot. Waarbij opviel dat de kosten van straatreiniging hoger waren dan begroot, omdat er meer doorbelaste kosten door de tractie en veegmachines zijn gemaakt. Het grote voordeel zat in de kapitaallasten die lager waren dan begroot.

Landschapsbeheer

Begrote bestedingen LUP-projecten (Levend verleden en Natte landschapselementen) zijn niet gerealiseerd in 2012. Conform uw besluit in de Bestuursrapportage 2012 is het restant budget ad € 24.000 toegevoegd aan de bestemmingsreserve budgetoverheveling en is het daarmee meegenomen naar 2013.

Plantsoenen

Wij hebben minder (inhuur)uren ingezet en daardoor circa € 50.000 structureel bezuinigd. Het minder inhuren kwam vooral doordat in de groenvoorzieningen efficiënter kon worden gewerkt. Daarnaast hebben wij incidenteel circa € 23.000 minder kosten gerealiseerd dan begroot.

Openluchtrecreatie en toerisme

Geen subsidie uitgekeerd aan VVV.

Riolen

Minder kosten (€ 106.000 voordelig), voornamelijk in verband met nog uit te voeren en te betalen rioolinspectie/reiniging uit 2012 (€ 96.000). De verplichting is reeds in 2012 aangegaan, de werkzaamheden worden voor het grootste gedeelte in 2013 uitgevoerd. Wij stellen voor dit bedrag over te hevelen naar 2013 middels ons voorstel tot resultaatsbestemming 2012 (zie het betreffende hoofdstuk).

Minder opbrengsten (€ 26.000 nadelig), met name veroorzaakt door de vermindering van de aanslag van een grootverbruiker met € 56.000 (collegeadvies 8353, november 2012).

Vastgoedbeheer

Het voordelige verschil op Vastgoedbeheer wordt voornamelijk veroorzaakt doordat een ombuiging is gerealiseerd door de verhoging van de tarieven van de parkeergarage en doordat een ombuiging van € 30.000 op algemeen vastgoedbeheer is gerealiseerd (echter incidenteel). Verder waren er hogere verhuuropbrengsten van Sporthal Scharlakenhof. Door het niet-uitvoeren van een aantal investeringen zijn kapitaallasten niet gerealiseerd in 2012. Incidenteel voordeel door energieafrekeningen voorgaande dienstjaren (€ 25.000). Onterecht incidenteel voordeel kapitaallasten door foutieve begroting van kapitaallasten in verband met parkeerinstallaties (€ 35.000), dit betreft een verschuiving tussen doelgroepen (zie ook Doelgroep Economische Klanten, product parkeervoorzieningen).

Economische klanten

Wat wilden wij bereiken?

Wij wilden dat het voor bewoners en bezoekers in Haren goed werken en verblijven zou zijn. Dus:

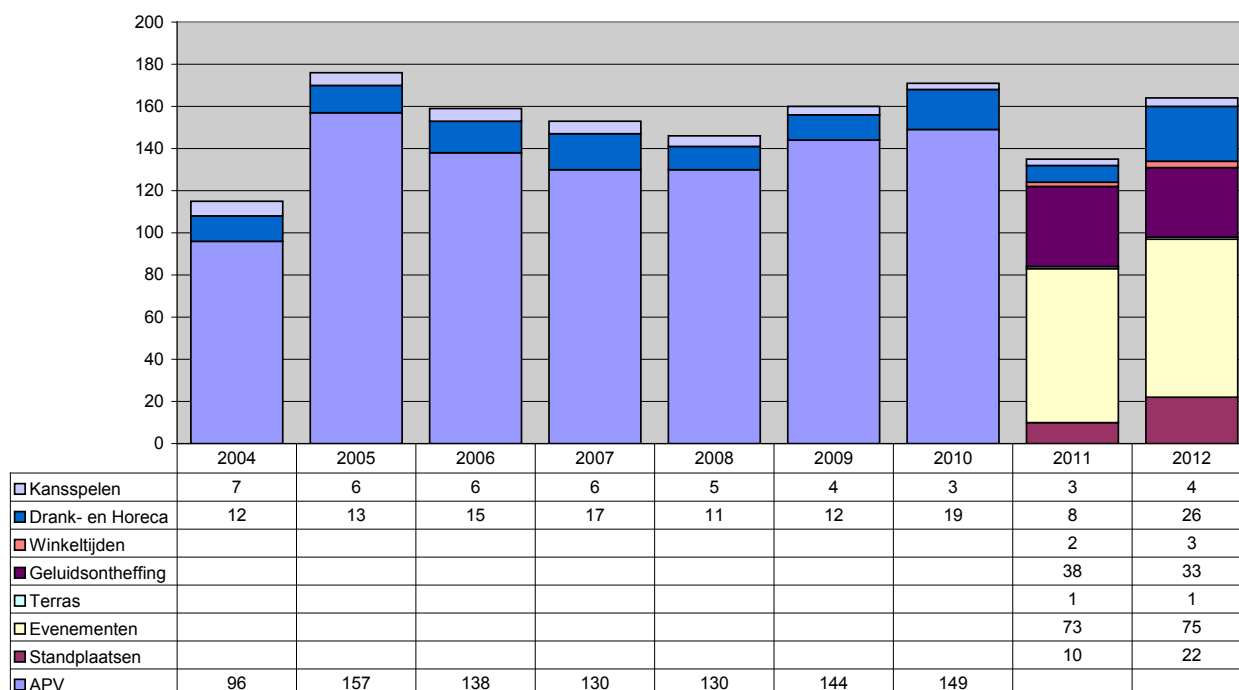
- de dorpskom wordt ervaren als een prettig verblijfsgebied met een gevarieerd winkelaanbod, dat voorziet in de wensen van de 'eigen' economische klanten en in een aantal segmenten van regionaal niveau is;
- bewoners en bezoekers moeten zich veilig voelen en geen overmatige overlast ervaren van activiteiten van anderen;
- economische klanten moeten zich volledig kunnen informeren over bodemgesteldheid en milieu(risico's).

Wat hebben wij gedaan?

Vergunningaanvragen APV en bijzondere wetten (dienstverlening Europese Dienstenrichtlijn)

Het aantal verleende vergunningen op basis van de APV is iets gestegen ten opzichte van de Begroting 2012 en ten opzichte van vorig jaar. Het betreft dan met name de standplaatsvergunningen; veelal vergunningen voor een tijdelijke kraam of iets dergelijks. Dit jaar zijn er meer drank- en horecaverunningen verleend in vergelijking met vorig jaar. De reden hiervan is dat wij, ter voorbereiding op de vernieuwde Drank- en Horecawet die per 1 januari 2013 van kracht is geworden, gewerkt hebben aan de actualiteit van de bestaande vergunningen. Dat heeft geleid tot de verlening van een aantal vernieuwde vergunningen.

Vergunningaanvragen APV en bijzondere wetten (legesverordening)

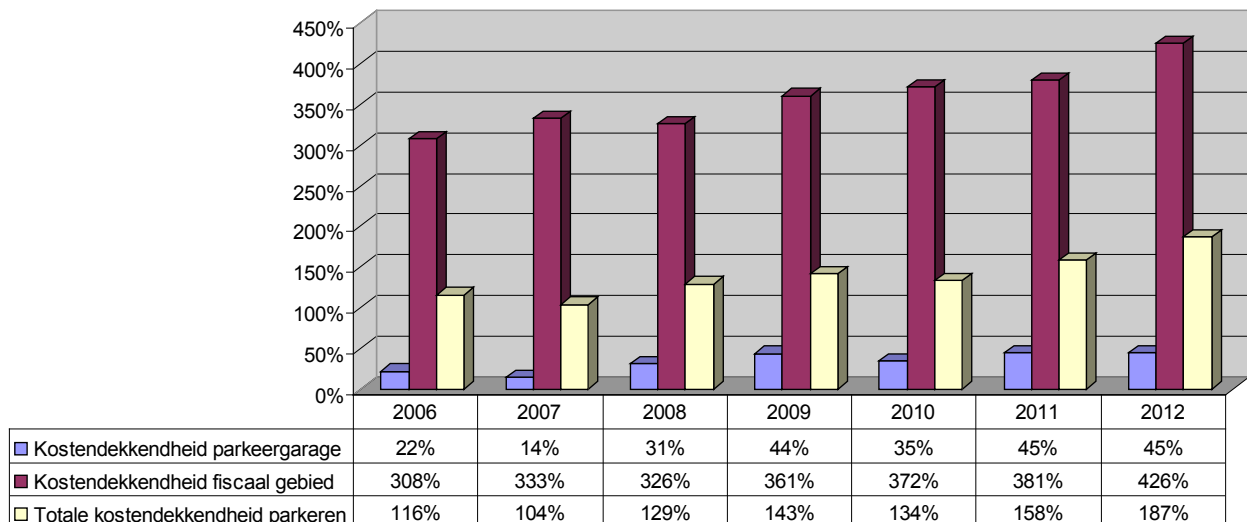

Er zijn meer vergunningen aangevraagd dan begroot was (realisatie 164 ten opzichte van begroot 130). Ten opzichte van 2011 zijn ook meer vergunningen aangevraagd.

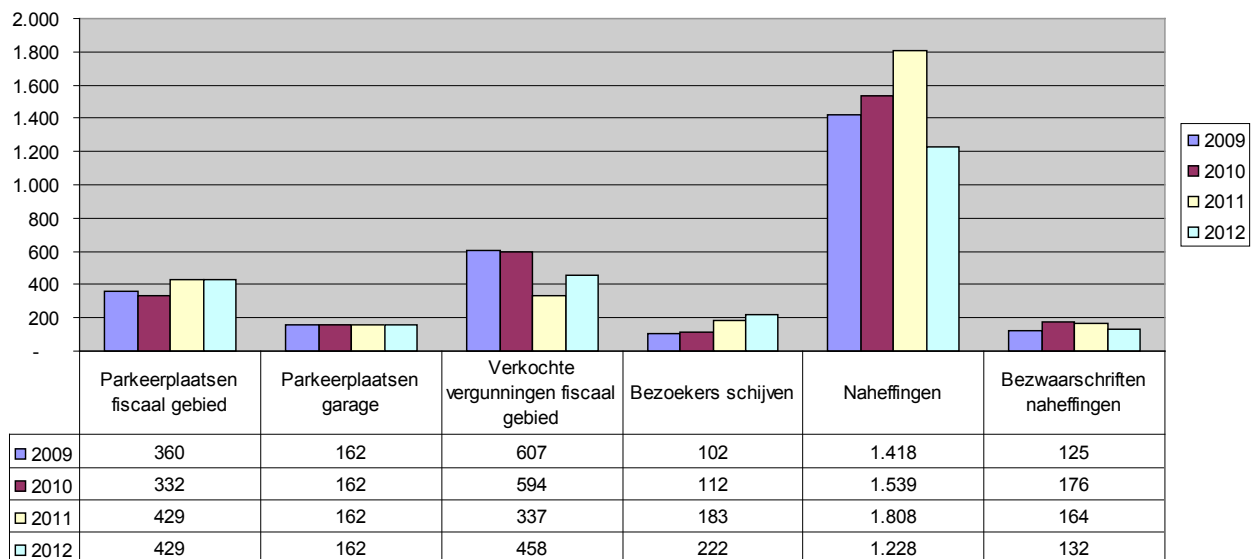
Parkeervoorzieningen

De parkeeropbrengsten vertoonden de afgelopen jaren een stijgende lijn. Ook in 2012 heeft deze trend zich voortgezet. Die meeropbrengst is mede het gevolg van de tariefverhoging van € 0,10 per half uur, die op 1 januari 2012 is ingegaan.

Gerealiseerde kostendekkendheid parkeren 2006-2012

Daarnaast vermoeden wij dat de gerichte parkeerhandhaving leidt tot een betere betalingsdiscipline. Het aantal naheffingen is namelijk teruggelopen van 1.808 in 2011 naar 1.228 in 2012. Het algemene beeld is dat het aantal parkeerbewegingen in de fiscale zone ten opzichte van 2009 is gedaald. Dit blijkt uit een in 2012 uitgevoerd onderzoek. Desondanks in het aantal vergunningen voor die zone, na een forse daling in 2011, weer toegenomen (van 337 naar 458).

Zoals in het Jaarverslag van 2011 al is gemeld, zijn de parkeerautomaten economisch afgeschreven. Ook de technische staat is inmiddels fors verslechterd. Eind 2012 zijn daarom tien (gereviseerde) parkeerautomaten besteld, die begin 2013 zullen worden geplaatst.

Weekmarkt

Wij hebben ervoor gezorgd dat de weekmarkt netjes en ordentelijk is verlopen. Wij zijn gestart met minder inzet van de marktmeester en meer initiatieven over te laten aan de standplaats houders. Wij zijn in een nieuwe opstelling op het Raadhuisplein gaan staan wat nog niet aan de verwachtingen voldoet.

Wij hadden een lichte overschrijding van het budget door de herinrichting Raadhuisplein, waardoor de voorzieningen (onder andere stroomkasten) moesten worden verplaatst. Wij zijn niet tevreden, omdat de markt als ongezellig wordt ervaren en wij gaan in overleg met de standplaatshouders om te kijken of het beter kan.

Economische Zaken

Bedrijven Investeringszone

Het onderzoek dat door Ondernemend Haren is uitgevoerd op basis van de subsidie Bedrijven Investeringszone (van de regio Groningen-Assen) en gesprekken met de gemeente hebben in de Begroting 2013 geleid tot de invoering van een ondernemersfonds. Dit betreft een subsidie van € 30.000 die met ingang van 2013 beschikbaar wordt gesteld aan Ondernemend Haren, met name ten behoeve van de ontwikkeling van activiteiten in het centrum van Haren. In 2013 wordt het beleid op dit onderdeel in overleg met Ondernemend Haren nader ingevuld voor de komende jaren.

Fair Trade gemeente

Wij zijn naar aanleiding van een vraag van de Wereldwinkel Haren in het voorjaar gestart met een werkgroep die de mogelijkheid van Haren Fair Trade gemeente onderzoekt. Wij vervullen hier een ondersteunende en faciliterende rol.

Milieu

Regionale Uitvoeringsdienst (RUD)

De ontwikkeling van de Regionale Bestuursdienst heeft ook in 2012 niet stilgestaan. Van de 23 Groninger gemeenten zijn er twee die geen overeenkomst willen afsluiten met de RUD. Gemeente Haren heeft in beginsel gekozen voor het inbrengen van alleen de basismilieutaken en zal in de toekomst, als de RUD operationeel is, een keuze maken over een eventueel vervolg. Vanaf 1 september 2013 zullen de milieuvergunningverlening, toezicht en handhaving door de RUD worden uitgevoerd.

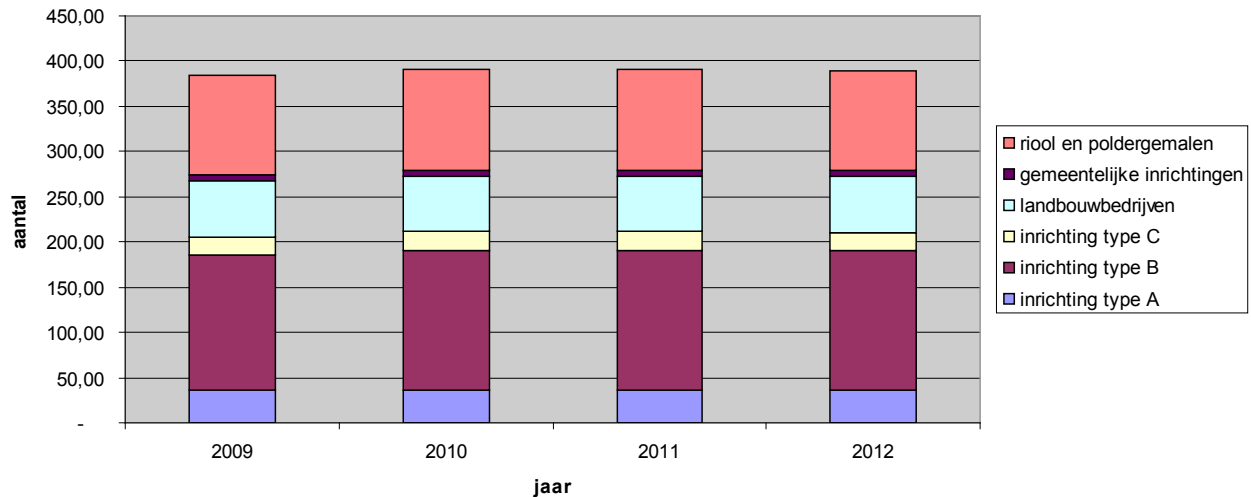
Vergunningverlening bedrijven

Door de komst van het Activiteitenbesluit zijn ook het afgelopen jaar weer meer inrichtingen onder de vergunningsplicht uitgekomen. De werklust verschuift door deze AmvB van de vergunningverlening naar de handhaving.

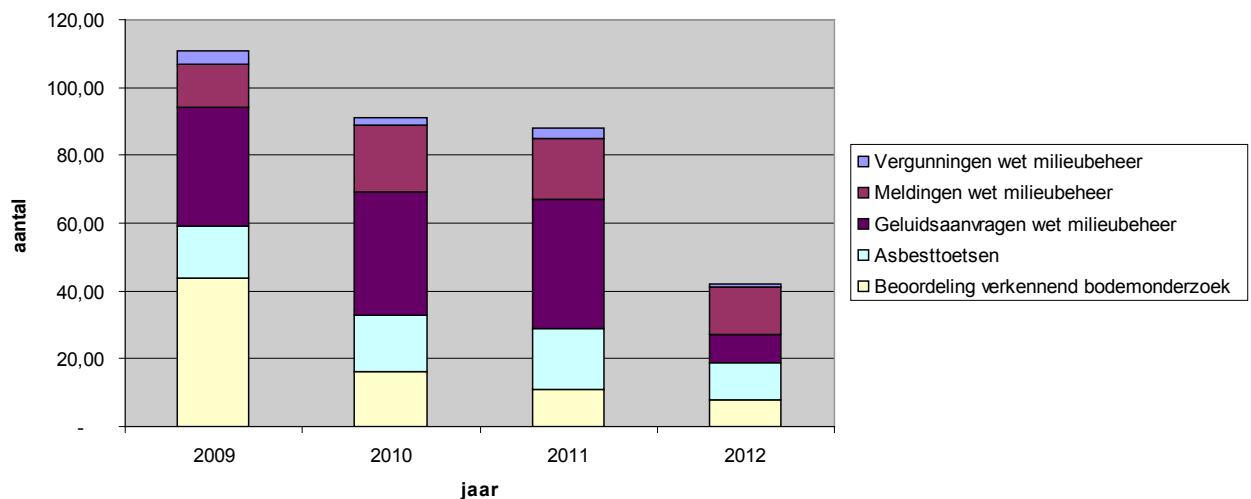
Na zes jaren intensief overleg met ProRail is de revisievergunning Wet Milieubeheer (oude systematiek) voor het spoorwegemplacement een feit. Om aan de geluidseisen van de milieuvergunning te kunnen voldoen is een geluidsscherm geplaatst aan de Westerveen over een lengte van 750 meter.

Onderstaande tabel geeft goed inzicht in het aantal inrichtingen Wet milieubeheer. Het aantal inrichtingen kan stabiel worden genoemd.

Inrichtingen wet milieubeheer

Milieu: aanvragen, meldingen, onderzoeken en toetsen

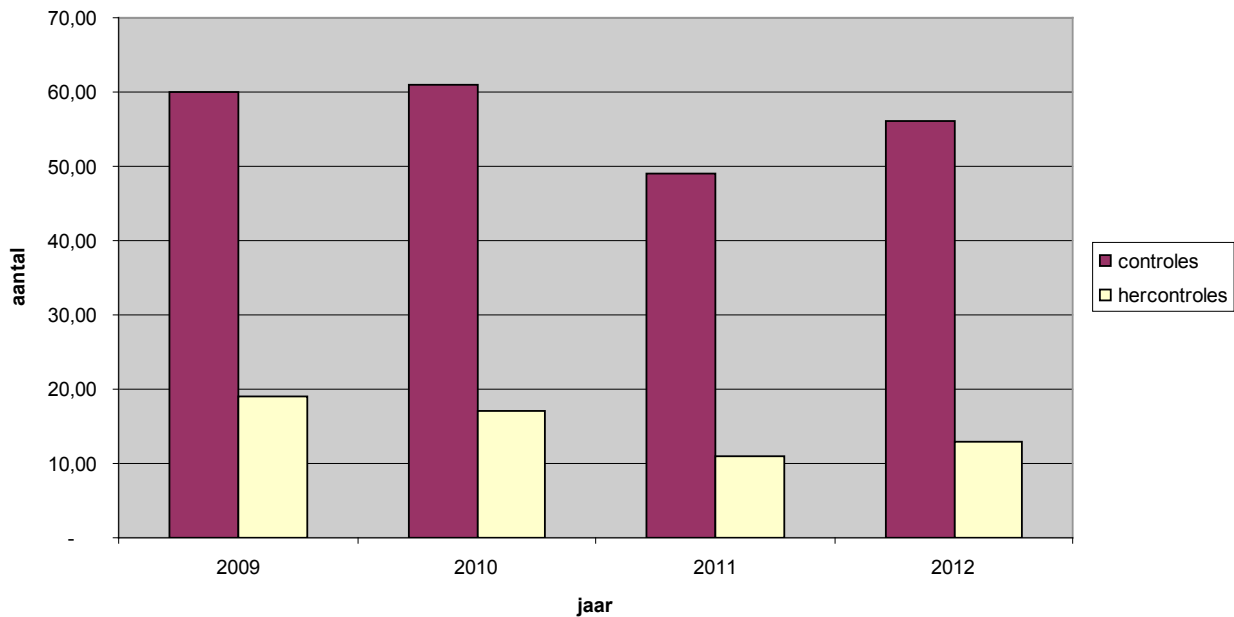
Bovenstaande grafiek geeft inzicht in aanvragen, meldingen, onderzoeken en toetsen. Met name een terugloop van beoordelingen bodemonderzoek en in mindere mate asbestrapporten is direct een gevolg van veel minder bouwaanvragen.

Handhaving inrichtingen Wet Milieubeheer en overige toezichtstaken

Er hebben 56 bedrijfscontroles plaatsgevonden waarvan geen opleveringscontroles. Er zijn twee gemeentelijke inrichtingen bezocht. Eén inrichting, zwembad Scharlakenhof is tot nader order gesloten vanwege aangetroffen asbest. Voortvloeiend uit de controles van 2011 zijn nog vier extra hercontroles verricht. Er is één voornemen last onder dwangsom en één last onder dwangsom opgelegd.

Het percentage bedrijven waar een hercontrole moest worden verricht is circa 20%. Dit is in de loop van de laatste jaren wat afgenomen. Door voorlichting aan bedrijven over de gevolgen van het niet naleven van voorschriften en de contacten met bedrijven heeft het ertoe geleid dat ondanks de slechte economische omstandigheden toch de voorschriften goed nageleefd werden. Een andere reden is dat door verminderde bedrijvigheid minder kans op het niet naleven van de voorschriften ontstaat.

Milieu: controles inrichtingen wet milieubeheer

Sanering Railverkeerslawaaai Haren-Glimmen

Met het project 'Sanering spoorweglawaaai Haren-Glimmen' hebben wij in 2012 onze doelstelling gehaald. Wij wilden komen tot een definitief concept saneringsplan en dat ter vaststelling voorleggen aan de minister van Infrastructuur en Milieu. Daarbij streefden wij er naar in ons voorstel te komen tot een goede afweging van alle betrokken belangen. Zeker ook die van de bewoners van de woningen langs de spoorlijn. Wij hebben deze bewoners dan ook steeds zoveel mogelijk betrokken bij de planvorming. Aan de andere kant konden wij uiteraard ook niet voorbij gaan aan de wettelijke kaders en de eisen vanuit het ministerie. Wij zijn naar onze mening in onze opzet geslaagd. In het najaar van 2012 hebben wij een eerste concept saneringsplan bekend gemaakt en ook toegezonden aan de honderden betrokken bewoners en eigenaren. Wij ontvingen hierop ruim tien zienswijzen. Deze zienswijzen hebben nog geleid tot een kleine bijstelling van ons ontwerpplan. Vervolgens hebben wij ons ontwerp in december 2012 vastgesteld en toegezonden aan de minister. Deze heeft daarop het plan onmiddellijk vastgesteld. In 2013 kan nu verder worden gewerkt aan de voorbereiding van de saneringsmaatregelen (vergunningen, aanbesteding, etc.) Dit gebeurt door ProRail. Als gemeente ontvangen wij subsidie van het Ministerie van Infrastructuur en Milieu om alle kosten te kunnen betalen. In 2014 moet dan begonnen worden met de uitvoeringsmaatregelen in de vorm van het aanbrengen van raildempers, geluidswallen en geluidsschermen. Er zal ook een begin worden gemaakt met een onderzoek naar de maatregelen die aan een aantal woningen getroffen moeten worden. De echte uitvoering zal in de loop van 2014 plaatsvinden. Maatregelen aan het spoor kennen een lange planningscyclus.

Sanering Wegverkeerslawaaai

Samen met de gemeenten Hoogezand-Sappemeer en Veendam was een aanvraag gedaan voor subsidie bij de provincie vanuit ISV-3 subsidie (2010-2014) voor sanering van bestaande woningen, die een hoge geluidsbelasting vanwege wegverkeerslawaaai ondervinden. Voor onze gemeente gaat het om 28 woningen, die voorkomen op de A-lijst. Bij de provincie was een subsidieaanvraag van ruim € 76.000 ingediend. In november 2011 was het bedrag door de provincie beschikbaar gesteld aan de gemeente Haren. Inmiddels is een saneringsplan opgesteld en het saneringsproject gestart.

Bodem en grondwater

Bodemsanering Kroonkampweg 6 te Haren (voormalige chemische wasserij) bevindt zich in de monitoringsfase. De vijfde monitoringsronde heeft plaatsgevonden in mei 2012. De resultaten vielen tegen. Het afbraakproces stagneert, waardoor zonder extra maatregelen, de saneringsdoelstellingen niet gehaald kunnen worden. Er heeft overleg plaatsgevonden met de provincie Groningen. Uitkomst is dat een extra aanvullende sanering dient plaats te vinden. In 2013 zal samen met de provincie gezocht gaan worden naar een geschikte saneringspartner welk de sanering kan gaan uitvoeren.

Samenwerking met gemeente Groningen

In het team VTH-Milieu missen wij diepgaande deskundigheid met betrekking tot de (wettelijke) bodemtaken. Daarnaast zijn wij kwetsbaar: de drie medewerkers kunnen niet alle benodigde deskundigheden in de breedte bezitten, wij doen daarom regelmatig beroep op deskundigheid bij externe bureaus en de gemeente Groningen. Sinds het najaar van 2011 doen wij een beroep op de kennis en capaciteit van de gemeente Groningen. Er zijn vooralsnog geen werkzaamheden structureel weggezet bij de gemeente Groningen.

Openbare hygiëne

Wij hebben ervoor gezorgd dat alle kadavers zijn afgevoerd, tevens hebben wij geen ernstige plaagdierenoverlast gehad. Gelukkig is de eikenprocessierups nog niet in onze gemeente gesignaleerd. Deze rups kan tot ernstige overlast leiden. Wel in opkomst is de steenmarter. Deze diersoort is beschermd, maar wij hebben toch een ontheffing van de provincie gekregen, zodat wij bij ernstige overlast de steenmarters mogen vangen en op een andere plaats weer mogen loslaten.

Wat heeft het gekost?

(Bedragen * € 1.000)

Product / Doelgroep	realisatie	realisatie	realisatie	begroot	realisatie	saldo
	2009	2010	2011	2012	2012	2012
041 Dienstverl. Europ. Diensten Richtl.	83	94	93	70	71	-0
042 Overige Beschermende Maatregelen	6	5	6	6	8	-2
044 Schades	57	51	47	34	40	-5
064 Parkeervoorzieningen	-160	-133	-343	-434	-389	-45
082 Markten/Standplaatsen	23	16	25	16	24	-9
083 Economische Zaken	6	6	22	21	21	-0
089 Komplan Algemeen	61	58	34	33	33	0
234 Vergunningverlening bedrijven	108	116	75	116	107	9
235 Bodem en Grondwater	90	66	56	59	43	16
236 Geluidhinder	29	24	23	25	6	19
237 Algemeen Milieubeleid	116	34	51	116	82	33
239 Openbare Hygiene	22	17	14	23	19	4
241 Gemeentelijke Interne Milieuzorg	17	20	18	17	18	-1
243 Handhaving Milieu/reclame	197	141	94	135	135	0
Totaal Doelgroep Economische klanten	654	514	215	237	218	19

Parkeervoorzieningen

Onterecht incidenteel nadeel kapitaallasten door foutieve begroting van kapitaallasten in verband met parkeerinstallaties (€ 35.000), dit betreft een verschuiving tussen doelgroepen (zie ook Doelgroep Gebruikers Publieke Ruimten, product vastgoedbeheer).

Verder zijn er minder parkeeropbrengsten gerealiseerd dan begroot. Het verschil is € 11.000 nadelig. Dit is een nadelige afwijking van slechts 2% ten opzichte van begrote parkeeropbrengsten.

Milieu (vergunningverlening bedrijven, bodem & grondwater, geluidshinder, algemeen milieubeleid en handhaving milieu & reclame)

Er is een voordelig saldo van € 77.000 op de milieuproducten ten opzichte van de Begroting. Belangrijkste reden is dat er minder uren zijn gerealiseerd. Voornamelijk door het niet vervangen van een milieufunctionaris. Dit levert een voordeel van circa € 83.000. Team milieu heeft hierdoor op kennisgebied deskundigheid moeten inleveren en is kwetsbaarder geworden. Vooralsnog wordt dit financieel nog niet zichtbaar, omdat dit gecompenseerd wordt door een terugloop van het aantal vergunningsplichtige bedrijven. Een melding voor bedrijven neemt minder tijd in beslag. Verder zijn er minder kosten derden gerealiseerd. Dit levert een voordeel van € 15.000 op. Tot slot is € 21.000 toegevoegd aan een voorziening voor de bodemsanering Kroonkampweg. Deze toevoeging was niet begroot.

Stand van zaken ombuigingen 2011 en 2012

Hieronder treft u per doelgroep de stand van zaken van de ombuigingen 2011 die vanaf 2011 zijn ingezet en de ombuigingen 2012 zoals deze door u in de Begroting 2012 zijn vastgesteld. In totaal gaat het om een ombuigingsbedrag van € 1.233.000.

De ombuigingstaakstelling voor 2011 bedraagt € 725.000 en voor 2012 € 508.000.

De ombuigingen zijn voor een bedrag van € 1.133.000 gerealiseerd in 2012, al dan niet structureel. Een bedrag van € 100.000 is nog niet gerealiseerd. Hierover hebben wij u in de Kadernotitie ombuigingen nader geïnformeerd.

In de Bestuursrapportage 2012 waren de ombuigingen tot een bedrag van € 301.580 nog niet gerealiseerd. De bijbehorende taakstelling bij dat bedrag is € 335.580. Er is sindsdien een aantal positieve ontwikkelingen zichtbaar in de laatste maanden van 2012. Hieronder presenteren wij u het vervolg van de ombuigingen die nog niet gerealiseerd waren ten tijde van de Bestuursrapportage 2012:

Product	Onderwerp	Ombuig. m.i.v. Begroting	Bedrag 2012	Realisatie 2012	Verschil / niet gerealis.
---------	-----------	--------------------------------	----------------	--------------------	---------------------------------

Doelgroep Inwoners

004	Ondersteuning Raad	Bezuiniging op de kosten van de raad: o.a. € 1.000 op catering raadsvergadering. Bezuiniging is structureel gehaald in 2012.	2011	-5.500	-5.500	0
247	Lijkbezorging	Door de tariefsverhoging constateren wij minder verlengingen. Daarnaast wordt er ook minder begraven. Deze twee factoren leiden tot inkomstendaling.	2011	-22.000	-2.200	-19.800
247	Lijkbezorging	10% tariefsverhoging voor de Harener Hof. Door de tariefsverhoging constateren wij minder verlengingen. Daarnaast wordt er ook minder begraven. Deze twee factoren leiden tot inkomstendaling.	2012	-17.500	0	-17.500

Doelgroep Jongeren

142	Jeugd	Peuterspeelzaalwerk. Van het geplande bedrag is het merendeel ingevuld. De resterende € 2.000 kan pas vanaf 2013 worden gerealiseerd, aangezien het gaat om een meerjarenbeschikking die loopt tot 2012.	2011	-8.000	-6.000	-2.000
-----	-------	--	------	--------	--------	--------

Doelgroep Culturele klanten

144	Kunst & Cultuur	15% subsidieverlaging cultuur. Van het geplande bedrag wordt € 3.000 niet gerealiseerd.	2012	-13.000	-10.000	-3.000
-----	-----------------	---	------	---------	---------	--------

Doelgroep Eigenaren en huurders

209	Woonvoorzieningen	Woonvoorzieningen WMO.	2011	-64.000	-64.000	0
210		In 2012 was de bezuinigingsdoelstelling	+			
211	Gehandicapten	WMO: € 154.500 (2011 + 2012). Wij hebben in 2012 de totale ombuigingstaakstelling ruim gerealiseerd. Door het open einde karakter van de Wmo is	2012			

		een exacte inschatting van de uitgaven vooraf vaak lastig te maken. Door verschillende maatregelen, waaronder de verdere invoering van de eigen bijdrage voor voorzieningen, afspraken met de uitvoerders van huishoudelijke verzorging, de resultaten van scherpere prijzen bij aanbestedingen hulpmiddelen en trapliften is deze doelstelling ruim gerealiseerd. Een gedeelte van het voordelige verschil is structureel (circa € 60.000).				
254	Ruimtelijke Plannen	Inzet ambtenaren bij bouwplannen. De ombuiging wordt niet gerealiseerd. Gezien de hoeveelheid van projecten is dit budget nodig voor inhuur van projectleiders en bestemmingsplan makers. Afhankelijk van de voortgang van de diverse bouwplannen kan er mogelijk wel een resultaat worden bereikt door het afsluiten van Anterieure-Exploitatie-Overeenkomsten. De bezuiniging van € 36.000 is zoals in het verleden ook is aangegeven niet één op één realiseerbaar. Door middel van anterieure overeenkomsten wordt een deel van de kosten van de ambtelijke inzet gecompenseerd.	2011	-35.880	0	-35.880

Doelgroep Gebruikers publieke ruimten

077	Afwatering	Lager onderhouds- en serviceniveau sloten. De ombuiging is in 2012 gerealiseerd.	2012	-10.000	-10.000	0
100	Vastgoed-beheer	Parkeervoorzieningen (tariefsverhoging van € 0,10 eerste half uur parkeren in de parkeergarage). De maatregel is structureel ingevoerd. De bate is incidenteel in 2012 gerealiseerd.	2011	-13.200	-13.200	0
100	Vastgoed-beheer	Invoeren van een lager niveau gebouwenonderhoud. Ombuiging is incidenteel in 2012 gerealiseerd.	2012	-30.000	-30.000	0
100	Vastgoed-beheer	Parkeertarieven verhogen en achteraf betalen invoeren in groter gedeelte van het dorp.	2012	-11.250	0	-11.250

Doelgroep Economische klanten

041	Dienstverlening EDR	Verhoging leges evenementenvergunningen; inzet op evenementen verminderen	2012	-8.000	-8.000	0
064	Parkeervoorzieningen	Parkeervoorzieningen (bezuiniging op onderhoud, controle en incasso van de parkeermeters).	2011	-13.500	-13.500	0
064	Parkeervoorzieningen	Parkeervoorzieningen (tariefsverhoging van € 0,10 eerste half uur parkeren fiscaal gebied). De maatregel is structureel ingevoerd. De bate is incidenteel in 2012 gerealiseerd.	2011	-20.000	-20.000	0

064	Parkeervoor- zieningen	Parkeertarieven verhogen en achteraf betalen invoeren in groter gedeelte van het dorp. Ombuiging is gedeeltelijk (incidenteel) in 2012 gerealiseerd.	2012	-63.750	-53.000	-10.750
-----	---------------------------	--	------	---------	---------	---------

Totaal niet-gerealiseerde ombuigingen 2011 en 2012

-335.580 -235.400 -100.180

Dit betekent het volgende voor het totaalbedrag aan ombuigingen 2011 en 2012:

Totaal ombuigingstaakstelling 2011 (Begroting 2011)	-725.370
Totaal ombuigingstaakstelling 2012 (uit Begroting 2012)	<u>-507.940</u>
Totaal uit Begroting 2011 en Begroting 2012	-1.233.310
Hiervan is gerealiseerd in 2011 en 2012	<u>-1.133.130</u>
Totaal niet-gerealiseerde ombuigingen 2011 en 2012	<u>-100.180</u>

Paragraaf Interbestuurlijk Toezicht

Inleiding

Deze paragraaf geeft op hoofdlijnen de actuele stand van zaken weer op het gebied van het Interbestuurlijk Toezicht (hierna: IBT) op het moment van het opmaken van de Jaarrekening 2012. Onder IBT wordt in dit geval verstaan het toezicht van de provincie Groningen op de gemeente Haren.

Op 1 oktober 2012 is de Wet revitalisering generiek toezicht in werking getreden. Volgens de Memorie van Toelichting is deze wet in het leven geroepen om het interbestuurlijk toezicht te vereenvoudigen en meer uit te gaan van onderling vertrouwen tussen de toezichthouder (lees: provincie Groningen) en de onder toezicht gestelde (lees: gemeente Haren). Naar aanleiding van deze wet is de gemeente Hoogezand-Sappemeer samen met de provincie Groningen in 2011 een pilot gestart om gezamenlijk vorm en inhoud te geven aan het nieuwe interbestuurlijk toezicht. Zij zijn hierbij tot de volgende vijf uitgangspunten gekomen:

- Het provinciaal toezicht kan alleen betrekking hebben op de uitvoering van de wettelijke taken. Toezicht heeft geen betrekking op het politiek (on)gewenst handelen van de gemeente.
- De provincie zou niet meer moeten willen weten dan dat de gemeenteraad behoort te weten.
- Het houden van toezicht houdt niet in het werk van elkaar over te doen. Het toezicht dient risico gestuurd vorm gegeven te worden, waarbij de aandacht vooral gefocust zal zijn op de grootste risico's (ernst maal gevolg) welke gebaseerd zijn op risicoanalyses en ervaringen.
- In geval van medebewindstaken gaat de provincie uit van een adequate taakuitoefening door het college van burgemeester en wethouders en de controle daarop vanuit de gemeenteraad.
- Het resultaat van bovenstaande uitgangspunten is dat de benodigde toezichtinformatie in principe te vinden is in de horizontale verantwoording.

Daarnaast zijn in de pilot de volgende aspecten in beeld gebracht:

- de toezichtgebieden;
- de risico's op deze toezichtgebieden;
- criteria wanneer wel en wanneer geen sprake is van taakverwaarlozing;
- de informatie waarin deze criteria zijn uitgewerkt.

Het accent is komen te liggen op de volgende vijf gebieden:

1. Financiën;
2. Huisvesting statushouders;
3. Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (hierna: Wabo);
4. Wet ruimtelijke ordening (hierna: Wro);
5. Archief.

Eén van de doelstellingen van de pilot was vermindering van de administratieve lasten. Ofwel geen informatie specifiek schrijven voor de provincie, maar aansluiting zoeken bij de eigen verantwoording van de gemeente. Daarom is gekozen om het onderwerp IBT op te nemen als een aparte paragraaf in de Jaarstukken 2012 en straks ook in de Begroting 2014.

Algemeen

Op basis van artikel 169 Gemeentewet legt het college van burgemeester en wethouders verantwoording af aan de gemeenteraad. In deze paragraaf legt het college op eerder genoemde gebieden verantwoording af aan de gemeenteraad in de termen goed, voldoende of slecht. De term *goed* betekent dat de gemeente (ruim) voldoet aan de wettelijke verplichtingen. Er zijn geen of slechts kleine verbetermogelijkheden. De term *voldoende* houdt in dat het minimale niveau van de wettelijke verplichtingen gehaald worden. Wel is er ruimte voor verbetering. In sommige gevallen zal het noodzakelijk zijn dat deze verbeteringen binnen korte tijd gerealiseerd dienen te worden. De term *slecht* betekent dat de gemeente niet voldoet aan de wettelijke vereisten. Dit betekent concreet taakverwaarlozing. Wanneer sprake is van taakverwaarlozing zal de provincie Groningen gebruik maken van hun bevoegdheden zoals volgt uit de eerder aangehaalde wet.

1. Financiën

Het financiële toezicht valt niet onder de Wet revitalisering generiek toezicht. Wel is het de bedoeling van zowel de provincie als de gemeente om de invulling van het toezicht zoveel mogelijk aan te laten sluiten bij de geest van de wet (vertrouwen en vereenvoudiging).

Jaarrekening 2012

Voor het begrotingsjaar 2012 stonden wij onder repressief toezicht. Wij komen tot de conclusie dat wij de taken goed hebben uitgevoerd. De Jaarrekening 2012 is afgesloten met een voordelig saldo van € 47.000. Wij verwijzen naar de toelichting op de Resultatenrekening voor een verklaring voor de grootste oorzaken.

Begroting 2013

Ook voor het begrotingsjaar 2013 staan wij onder repressief toezicht.

Weerstandsvermogen

Onder andere vanwege verliesnames op grondexploitaties en afwaarderingen en voorzieningen met betrekking tot zwembad Scharlakenhof is de weerstandscapaciteit in de jaren voor 2012 sterk afgenomen. In 2012 hebben wij middels beheersmaatregelen rondom grote risico's het benodigd weerstandsvermogen weten terug te dringen. Het maken van goede afspraken met de provincie Groningen over de risicoverdeling met betrekking tot het project Meerweg is een goed voorbeeld daarvan. Ook de beschikbare weerstandscapaciteit is licht toegenomen, waardoor het verschil tussen benodigd weerstandsvermogen en weerstandscapaciteit is verkleind.

Het verloop van het weerstandsvermogen in de afgelopen jaren is als volgt:

	2010	2011	2012
Benodigd weerstandsvermogen	€ 5.172.000	€ 5.010.000	€ 4.803.000
Totale weerstandscapaciteit	€ 4.488.000	€ 833.000	€ 1.467.000

Wij zijn van mening dat er in termen van weerstandsvermogen nog steeds sprake is van een kwetsbare financiële positie, ondanks de lichte verbetering in 2012. In de Begroting 2013 hebben wij maatregelen gepresenteerd om dit te verbeteren. Op basis van deze maatregelen verwachten wij in 2015 te beschikken over een voldoende weerstandscapaciteit om de risico's af te dekken.

Voor een nadere detaillering verwijzen wij u naar de paragraaf Weerstandsvermogen.

Onderhoud van onze kapitaalgoederen

Voor de uitvoering van het onderhoud aan de kapitaalgoederen hebben wij beheerplannen opgesteld. In onze gemeente zijn de volgende beheerplannen aanwezig:

Investerings in	Beleidsnota vastgesteld in	Onderhoud betreft
Riolen	2009	145 km riolering
Wegen	2009	1.016.000 m ² verhardingen
Integraal huisvestingsplan scholen	2009	19 gebouwen
Gemeentelijke gebouwen (excl. scholen)	1998	46 gebouwen
Openbaar groen (groenbeheerplan)	2010	96 ha. openbaar groen
Openbare verlichting	2005	4.277 lantaarnpalen
Water (baggerplan)	2012	101.500 m ²

Op basis van deze beheerplannen en de op basis daarvan gevormde voorzieningen en de in de begroting opgenomen investeringskredieten is het mogelijk om adequaat onderhoud te kunnen plegen aan onze kapitaalgoederen.

In de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen treft u een nadere onderbouwing aan van de benodigde informatie.

Grondexploitatie

Ook in onze gemeente worden wij geconfronteerd met teruglopende grondverkopen. Wij hebben in de afgelopen jaren dan ook al flinke verliezen moeten nemen op de boekwaarden van onze grondexploitaties. Ook in het jaar 2012 hebben wij verliezen moeten nemen. Het gaat om de volgende bedragen: Komplan € 29.000 en Onnen Kooi-Hekman € 44.000.

Doordat wij de grondexploitaties twee keer per jaar grondig onder de loep nemen en indien nodig ons verlies nemen kunnen wij spreken van een reële waardering van onze grondcomplexen. Uiteraard is ook door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole gecontroleerd of sprake is van een reële waardering.

In de paragraaf Grondbeleid is een beknopte toelichting gegeven op het gevoerde grondbeleid in 2012. Er wordt kort ingegaan op de inhoud van de projecten en wij geven inzicht in de financiële positie van de diverse complexen en de wijze waarop (verwachte) verliezen zijn afgedekt.

Toepassing van het BBV

De gemeentewet schrijft voor dat gemeenten een Begroting, meerjarenraming, Jaarrekening en Jaarverslag maken en geven enkele vereisten waaraan de genoemde documenten dienen te voldoen. Het Besluit Begroting en verantwoording provincies en gemeenten 2004 (BBV) bevat de regelgeving daarvoor.

De gemeente Haren heeft als uitgangspunt te voldoen aan bovengenoemde wet- en regelgeving. Ook deze Jaarstukken 2012 voldoen aan de vereisten die voortvloeien uit de BBV.

Tussentijdse informatievoorziening aan de raad

De gemeentewet geeft de regels over het tijdig aanbieden van de Begroting, de meerjarenraming, de Jaarrekening en het jaarverslag aan de raad. Daarnaast heeft de gemeente Haren een Financiële Verordening die aangeeft op welke wijze de raad tussentijds op de hoogte gehouden wordt.

Op basis van artikel 5 van de Financiële Verordening (van 28 maart 2011) stelt de raad jaarlijks in oktober de Bestuursrapportage vast. Dit betreft de realisatie van de begroting van de gemeente over de eerste acht maanden van het begrotingsjaar.

Artikel 4 geeft regels indien blijkt dat een geautoriseerd budget of investeringskrediet dreigt te worden overschreden. Dit wordt door het college in de eerstvolgende raadsvergadering aan de raad gemeld. Het college voegt hierbij een voorstel voor wijziging van het budget of het investeringskrediet of een voorstel voor bijstelling van het beleid.

In 2012 is zowel een Voorjaarsnota als een Bestuursrapportage opgesteld. In beide documenten zijn de begrotingswijzigingen vastgelegd. Op 19 juni 2012 is in de besluitvormende raad de Voorjaarsnota vastgesteld. Op 9 oktober 2012 heeft de raad de Bestuursrapportage opiniërend behandeld en op 29 oktober 2012 is in de besluitvormende raad de rapportage vastgesteld.

Voor zover van toepassing zijn overige begrotingswijzigingen (maandelijks) vastgesteld door de raad.

Saldo Jaarrekening

Hieronder treft u de saldi van afgelopen drie Jaarrekeningen aan. Zoals u ziet is een wat volatiele tendens zichtbaar:

2010	2011	2012
€ 1.154.000 voordelig	€ 1.152.000 nadelig	€ 47.000 voordelig

Schuldenpositie

Het verloop van de door ons gehanteerde ratio's met betrekking tot de schuldenpositie ziet er als volgt uit:

Jaar ultimo:	2010	2011	2012
Netto-schuld/exploitatie	150%	196%	174%
Debt ratio	89%	91%	89%

Hoewel de ratio's in 2012 zijn verbeterd, verwachten wij niet dat deze tendens zich de eerstkomende jaren voort zal zetten. Op korte termijn vindt namelijk een aantal omvangrijke investeringen plaats, waaronder de nieuwbouw van het Zernike College.

Op 30 januari 2012 heeft u de Beleidsnotitie Weerstandsvermogen en Schuldenpositie vastgesteld. Daarbij heeft u doelen vastgelegd met betrekking tot de schuldkengetallen. Als doel heeft u voor beide kengetallen vastgesteld dat ze zich uiterlijk in 2022 in de zogeheten groene zone bevinden. Dit houdt in dat de netto-schuld / exploitatie dan op maximaal 110% mag liggen en dat de debt ratio dan lager dient te liggen dan 80%. In de Begroting 2013 hebben wij de maatregelen beschreven om deze doelen te bereiken.

2. Huisvesting statushouders

Alle gemeenten hebben de wettelijke taak om statushouders te huisvesten. Door het rijk wordt elk half jaar een taakstelling opgelegd voor het aantal te huisvesten statushouders. Veel gemeenten hebben in de afgelopen jaren achterstanden opgelopen. Eén van de oorzaken was dat het COA geen statushouders aanleverde. Daarom is op 1 oktober 2012 een nieuwe toewijzingsprocedure geïntroduceerd. Vanaf deze datum krijgt een gemeente van het COA te horen welke asielzoeker of welk gezin een huis moet krijgen. De gemeente doet vervolgens een passend aanbod, begeleidt de verhuizing in een termijn van twaalf weken en start met het organiseren van uitkering, onderwijs en inburgering.

Uitvoering taken huisvesting statushouders

In de tweede helft van 2012 zijn vier personen gehuisvest, waarvan twee personen meetellen voor de uitvoering van de taakstelling tweede helft 2012. Met andere woorden op 31 december 2012 moesten voor de taakstelling eerste helft 2012 nog twee personen worden gehuisvest. Voorts is geconstateerd dat het COA inmiddels negen personen heeft gekoppeld aan de gemeente, die volgens de planning op 9 mei 2013 zullen zijn gehuisvest. In die situatie zullen de taakstellingen 2012-I, 2012-II en 2013-I zijn gerealiseerd. Wij komen tot de conclusie dat wij deze taakstelling in 2012 matig hebben uitgevoerd en voor 2013 goed.

Het Kwaliteitsinstituut voor Nederlandse Gemeenten (KING) heeft op de website waarstaatjegemeente.nl een kopje toezichtinformatie toegevoegd. Hier kan elke gemeente op dit moment vragen beantwoorden over het woon- en leefklimaat. Ook het onderwerp huisvesting wordt hier in vier vragen beantwoord. Tevens kunt u ons hier vergelijken met andere gemeenten. Voor een actuele stand van zaken verwijzen wij u daarom naar deze website.

3. Wabo

Op basis van het Besluit omgevingsrecht is het noodzakelijk dat het college de volgende stukken vaststelt:

- Handhavingsbeleidsplan;
- Uitvoeringsprogramma voor het komende jaar;
- Rapportage en evaluatie van het afgelopen jaar.

Deze stukken moeten bekend gemaakt worden aan de gemeenteraad.

Het handhavingsbeleidsplan moet gebaseerd zijn op een analyse van de problemen die zich naar het oordeel van het college kunnen voordoen op het gebied van de handhaving. Ofwel, het handhavingsbeleidsplan moet gebaseerd zijn op een probleem- en risicoanalyse.

Samen met de provincie Groningen heeft de pilot gemeente Hoogezand-Sappemeer vijf risicothema's benoemd. Deze thema's zijn gebaseerd op de ervaringen van de gemeente, de voormalige VROM-inspectie en het IPO en dienen terug te komen in bovenstaande stukken. Deze risicothema's zijn aan verandering onderhevig en zullen over een aantal jaren anders zijn. In de evaluaties zal dit worden gesignaleerd.

Het gaat om de volgende vijf thema's:

- Asbestregelgeving;
- Brandveiligheid bij de opslag van gevaarlijke stoffen;
- Constructieve veiligheid en brandveiligheid;
- Verontreinigde grond;
- Risicovolle inrichtingen.

Handhavingsbeleidsplan

Het Handhavingsbeleidsplan 2011-2014 is vastgesteld op 28 maart 2011 en is gebaseerd op een probleem- en risicoanalyse van Rapport Oranjewoud (BWT) en maatschappelijke en bestuurlijke ontwikkelingen. Het beleidsplan gaat niet specifiek in op één van de vijf thema's. De constructieve veiligheid zwembaden is in 2012 wel toegevoegd aan het Handhavingsbeleidsplan 2011-2014.

Aan de vijf thema's wordt op dit moment door ons alleen aandacht besteed op de volgende wijze. Asbestregelgeving; de wetgeving is hierover duidelijk. Er wordt gewerkt aan een asbestprotocol. Het tweede thema speelt amper binnen de gemeente Haren en heeft vanwege capaciteitstekort de laagste prioriteit gekregen. De evaluatie Nota Externe veiligheid (risicovolle bedrijven) zal plaatsvinden na de zomer van 2013.

De handhaving van bodemzaken is ondergebracht bij de gemeente Groningen, echter verkeert nog in een pril stadium.

Uitvoeringsprogramma

Het uitvoeringsprogramma voor vergunningverlening (vergunningverlening staat niet in het HUP), toezicht en handhaving Wabo van 2011 en 2012 is voor 2013 geactualiseerd. Voor alle taakvelden geldt nu dat de toezichtfrequentie is gekoppeld aan een inschatting van risico's. Ook de onzekerheid over de invulling van de Regionale Uitvoeringsdiensten heeft bijgedragen aan deze beslissing. Het uitvoeringsprogramma 2013 wordt in april 2013 vastgesteld door het college. Daarna zal de raad op de hoogte worden gebracht.

Jaarrapportage en evaluatie

Samengevat moet de rapportage in ieder geval de volgende onderdelen bevatten:

- bereiken van de handhavingsdoelen;
- welke voorgenomen activiteiten zijn uitgevoerd in combinatie met de prioritering;
- uitvoering afspraken met andere bestuursorganen.

De evaluatie dient inzicht te geven of de opgenomen activiteiten zijn uitgevoerd en in hoeverre de uitgevoerde activiteiten hebben bijgedragen aan het bereiken van de handhavingsdoelen. Met andere woorden dient in de evaluatie naar voren worden gebracht of het handhavingsbeleidsplan en/of het uitvoeringsprogramma aangepast dient te worden en zo ja, waarom.

Voor de jaarrapportage en evaluatie over het jaar 2012 wordt verwezen naar het Jaarverslag onder Doelgroep Economische klanten.

Uitvoering Wabo taken

Met de provincie Groningen heeft de pilot gemeente Hoogezand-Sappemeer een beoordelingskader ontwikkeld wanneer de gemeente goed, voldoende of slecht scoort op het gebied van de Wabo. De criteria bestaan uit het actueel houden van bovenstaande documenten, ingaan op de benoemde risico's, de documenten tijdig vast te stellen en aan te leveren aan de raad.

In het rapport Kwaliteit uitvoering VTH in Groningen kan worden afgeleid dat Haren slechts gedeeltelijk voldoet aan het voldoen aan de elementen van de Big 8 en slecht scoort op het vlak van flexibiliteit. Reden is de scheve verhouding taken/fte's.

Het Kwaliteitsinstituut voor Nederlandse Gemeenten (KING) heeft op de website waarstaatjegemeente.nl een kopje toezichtsinformatie toegevoegd. Hier kan elke gemeente op dit moment vragen beantwoorden over het woon- en leefklimaat. Wij overwegen nog deze vragen op het gebied van de Wabo in de loop van 2013 te beantwoorden. Voor een actuele stand van zaken verwijzen wij u daarom naar deze website.

4. Wet ruimtelijke ordening

Het interbestuurlijk toezicht op het gebied van de Wro richt zich op de actualiteit van beheersverordening(en), de actualiteit van bestemmingsplannen en het op tijd vaststellen van het uitvoeringsprogramma en Jaarverslag zoals bedoeld in de Wabo. Het toezicht hierop vindt ook plaats in het kader van de Wabo.

Het interbestuurlijk toezicht op het terrein van de ruimtelijke ordening gaat nadrukkelijk niet in over het toezicht op de naleving van de provinciale belangen zoals deze zijn verwoord in het Provinciaal omgevingsplan en Provinciale omgevingsverordening (POP en POV). Voor zover sprake is van provinciale belangen worden de mogelijkheden van de Wro en Bro ingezet en niet het middel van interbestuurlijk toezicht.

Uitvoering Wro taken

In het jaar 2012 zijn er twee bestemmingsplannen actueel: Onnen en Haren West. Voor de gebieden Haren Midden, Noord, Centrum, Oosterhaar, Felland, Glimmen, Noordlaren en het Paterswoldsemeer is in november 2012 besloten om beheersverordeningen vast te stellen. Momenteel wordt gewerkt aan het opstellen van de beheersverordeningen.

Volgens de Wro zijn bestemmingsplannen actueel wanneer deze niet ouder zijn dan tien jaar. De gemeente Haren is bezig met de actualisatie van alle bestemmingsplannen. Er worden elf moederplannen gemaakt:

1. Buitengebied
2. Paterswoldsemeer
3. Haren Noord
4. Haren West
5. Haren Midden
6. Haren centrum
7. Haren Felland
8. Haren Oosterhaar
9. Onnen
10. Noordlaren
11. Glimmen

Vanaf 1 juli 2013 vindt een financiële sanctie plaats wanneer een gemeente de bestemmingsplannen niet op tijd heeft geactualiseerd. De gemeente mag dan bij een aanvraag om een omgevingsvergunning geen leges meer in rekening brengen.

Volgens de planning zijn alle plangebieden per 1 juli 2013 geactualiseerd. Wij komen tot de conclusie dat wij goed voldoen aan de wettelijke verplichtingen uit de Wro.

5. Archief

De Archiefwet, Archiefregeling, Archiefbesluit en onze eigen Archiefverordening bevatten tal van regels waaraan de gemeente Haren op het gebied van documentaire informatievoorziening moet voldoen. Om ons te faciliteren heeft de VNG een handreiking horizontale verantwoording van de Archiefwet 1995 via Kritische Prestatie Indicatoren (hierna: KPI's) ontwikkeld.

Samengevat geven de KPI's antwoord op de volgende vier vragen:

1. Heeft de gemeente een werkend kwaliteitssysteem voor het beheer van archiefbescheiden?
2. Zijn de archiefbescheiden van de gemeente in een goede, geordende en toegankelijke staat gebracht?
3. Worden de archiefbescheiden van de gemeente tijdig vernietigd of overgebracht / openbaar gemaakt?
4. Heeft de gemeente een duurzame en adequate beheer- en bewaaromgeving?

De KPI's zijn slechts een hulpmiddel om inzicht te geven in de stand van zaken op het gebied van het archief. Ook KING wil graag een hulpmiddel op dit gebied aanbieden. In 2013 komt op de website www.waarsstaatjegemeente.nl onder het kopje toezichtinformatie een vragenlijst beschikbaar op het gebied van archief. De gemeente Haren overweegt nog deze vragenlijst in te vullen. Hierdoor kunt u ons vergelijken met andere gemeenten en kunt u op elk moment de meest actuele stand van zaken bekijken. Meer informatie daarover vindt u op deze website.

Uitvoering taken archief

Op het gebied van archiefbeheer is in het verleden nooit een Jaarverslag opgemaakt. Om dit op te kunnen pakken is in 2012 een nulmeting archiefbeheer uitgevoerd. Hiervoor is een vragenlijst ingevuld die was vervaardigd door de provinciale toezichthouders. De vragen waren verdeeld in drie groepen, namelijk in:

1. Organisatie en beleid;
2. Informatiebeheer;
3. Veiligheid, fysiek beheer en onderhoud.

In groep 1 zijn vragen beantwoord over de organisatorische aspecten van het beheer van de informatie. Daarnaast is antwoord gegeven in hoeverre het informatiebeheer onderdeel uitmaakt van een kwaliteitszorgsysteem, auditprogramma's en de P&C-cyclus.

In groep 2 zijn vragen beantwoord over de geordende en toegankelijke staat waarin het archiefbescheiden zich bevindt. Ook zijn vragen beantwoord over de selectie van archiefbescheiden, de aanwezigheid van instrumenten om deze staat te garanderen en welke waarborgen de gemeente neemt om een juiste selectie te waarborgen.

In groep 3 zijn de vragen beantwoord over archiefruimten, archiefbewaarplaatsen en het technisch beheer. Hierdoor hebben wij inzichtelijk kunnen krijgen hoe het staat met de duurzaamheid en veiligheid van de archiefbestanden.

Uit de vragenlijst kwam naar voren dat de werkzaamheden van het archief op een adequate en zorgvuldige wijze vervuld worden.

Wel is het zo dat de archiefverordening en het daaraan gekoppelde besluit Informatiebeheer geactualiseerd moeten worden. Een conceptverordening en dito besluit zijn ondertussen gereed en gaan in het voorjaar 2013 naar het college en de raad ter goedkeuring.

Op basis van bovenstaande gegevens komen wij tot de conclusie dat wij op het gebied van archief goed scoren.

Paragraaf Lokale heffingen

In deze paragraaf gaan wij in op de lokale heffingen. Hieronder verstaan wij het algemene dekkingsmiddel van de Ozb, maar ook de afvalstoffenheffing en de rioolrechten, omdat elk huishouden in onze gemeente met deze heffingen in aanraking komt. In tegenstelling tot de Ozb ligt er bij zowel de afvalstoffenheffing als de rioolrechten een rechtstreeks verband tussen de dienstverlening door de gemeente en de in rekening gebrachte tarieven.

Afval

Ons uitgangspunt voor de afvalstoffenheffing is dat wij alle kosten die gepaard gaan met het verwijderen en verwerken van afval in rekening willen brengen aan de gebruiker. Met ingang van 2008 hebben wij de inzameling van het afval uitbesteed. Door een goede kostenbeheersing en de gemaakte afspraken met derden zijn wij erin geslaagd een percentage van 104,5% voor wat betreft kostendekkendheid in 2012 te realiseren.

Forensenbelasting en toeristenbelasting

De forensen- en toeristenbelasting kunnen alleen na afloop van het kalenderjaar geheven worden. In 2012 zijn daarom de aanslagen voor het belastingjaar 2011 opgelegd.

Ozb

De totale werkelijke Ozb-opbrengst in 2012 bedroeg € 3.621.000. Dit is nagenoeg gelijk aan het begrote bedrag van € 3.613.000.

Riolen

Kostendekkendheid is het uitgangspunt bij de bepaling van de hoogte van het rioolrecht. In 2012 hebben wij een percentage van 105,1% voor wat betreft kostendekkendheid gerealiseerd.

Gemeentelijke lasten vergeleken

Ieder jaar onderzoekt het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) hoe alle gemeentelijke tarieven van Ozb, reinigingsheffing en rioolrecht zich ontwikkelen.

Ons uitstekend voorzieningenniveau in relatie tot onze kleine schaal vertaalde zich in de rangschikking van de (digitale) COELO-Atlas 2012 naar plaats 333 (plaats 358 in 2011), waarbij plaats 1 de goedkoopste gemeente is en plaats 437 de duurste. De rangschikking betreft de bruto-woonlasten in euro's voor een meerpersoonshuishouden, zoals vermeld in onderstaande tabel en bestaat uit de som van Ozb, reinigingsheffing en rioolrecht voor woningeigenaren. Het Ozb-bedrag is daarbij berekend op basis van de gemiddelde woningwaarde in de betreffende gemeente (in Haren ligt deze waarde beduidend hoger dan in de buurgemeenten).

Gemeentelijke woonlasten 2012	Haren	Groningen	Hoogezand-Sappemeer	Tynaarlo
Eénpersoonshuishouden	685	641	569	546
Meerpersoonshuishouden	759	744	635	631
Onroerendezaakbelasting (ozb)				
Tarief woningen (%)	0,1199	0,1400	0,1361	0,0842
Tarief niet-woningen (%)*	0,2159	0,6275	0,5341	0,1768
Reinigingsheffing woningen				
Tarief éénpersoonshuishouden	152	266	180	130
Tarief meerpersoonshuishouden	226	369	246	215
Rioolrecht woningen				
Tarief éénpersoonshuishouden	189	135	178	199
Tarief meerpersoonshuishouden	189	135	178	199

Bron: digitale COELO-Atlas

* De tarieven voor eigenaren en gebruikers van niet-woningen zijn gesommeerd.

Informatie met betrekking tot kostendekkendheid

De gerealiseerde kostendekkendheid van heffingen en leges ontwikkelde zich gedurende de afgelopen drie jaar als volgt:

	2010	2011	2012
Afvalstoffenheffing	98,8%	100,9%	104,5%
Rioolheffing	98,8%	99,7%	105,1%
Grafrechten Eshof	15,4%	22,9%	70,3%
Grafrechten Harenerhof	66,1%	84,5%	84,4%
Marktgeden	52,6%	34,8%	35,9%
Leges algemene dienstverlening	65,3%	70,1%	68,5%
Leges omgevingsvergunning	61,5%	77,4%	76,1%
Leges dienstverlening Europese Dienstverl. Richtl.	7,6%	5,4%	15,4%

Paragraaf Bedrijfsvoering

Organisatie

In 2012 is er veel gebeurd wat de nodige ambtelijke inzet heeft gevergd. Bijvoorbeeld de verschillende onderzoeken die wij hebben gehad, zoals de raadsenquête Haderaplein/Raadhuisplein en het onderzoek van de Rekenkamercommissie naar de vergunningverlening Intermezzo. Verder is per 1 mei 2012 nieuwe burgemeester benoemd en is in september 2012 een nieuw college aangetreden, bestaande uit de VVD, PvdA en ChristenUnie/GroenLinks. Dit nieuwe college is gepaard gegaan met een wethouderswisseling.

Voor de medewerkers zijn in 2012 gespreksbijeenkomsten georganiseerd over integriteit. In samenwerking met een extern bureau hebben wij gewerkt aan het zoeken naar en vinden van bezuinigingsmogelijkheden en hebben wij een analyse gemaakt van de sterktes en zwaktes van onze organisatie.

In september haalden wij het wereldnieuws met het Project X-feest. Zowel tijdens als na 21 september is een groot aantal uren van medewerkers ingezet voor de afhandeling en de nafase van deze gebeurtenis. In maart 2013 is het rapport van de Onderzoekscommissie 'Project X Haren' gepresenteerd. De schade voor de gemeente Haren inclusief de kosten voor het onderzoek is bijna € 250.000.

Naast al deze bijzondere gebeurtenissen zijn wij ook doorgegaan met onze reguliere werkzaamheden, zoals onderhoud in en van de voorzieningen in de gemeente, wegen- en rioolonderhoud inclusief gladheidsbestrijding, gebouwenbeheer, brandweezorg, het uitreiken van paspoorten/ID- en rijbewijzen, het begeleiden van uitkeringsgerechtigden naar werk, het organiseren van een kunst- & cultuurmarkt, het uitreiken van Koninklijke onderscheidingen, het heffen van belastingen en het uitvoeren van de verschillende projecten. Kortom: alle werkzaamheden voor gemeentelijke diensten en producten die terug te lezen zijn in het Burgerjaarverslag 2012 en het (meer uitgebreide) Jaarverslag 2012.

Personeel

Onze belangrijkste productiefactor is ons personeel. Het personeelsbestand is nagenoeg gelijk gebleven. Sinds een aantal jaren is de formatie rond 157 FTE. Negen vacatures zijn er open gesteld in 2012. Een tendens is dat een aantal vacatures bij team Woonomgeving wordt ingevuld middels inzet van re-integratieklanten.

Formatieoverzicht

Jaar	Formatie	Waarvan Griffie
2002	166,5	0,0
2003	160,6	0,3
2004	161,5	0,7
2005	161,2	0,9
2006	163,3	0,9
2007	161,9	0,9
2008	160,1	0,9
2009	157,8	0,9
2010	157,5	1,2
2011	158,2	1,3
2012	156,3	1,3

Collectieve arbeidsvoorwaardenregeling-Uitwerkingsovereenkomst (Car-Uwo)

De Cao-afspraken tussen VNG en vakbonden duurden van 1 juni 2011 tot en met 31 december 2012. In deze CAO vastgelegde afspraken hebben niet alleen betrekking op de primaire arbeidsvoorwaarden, maar ook op bijvoorbeeld de persoonlijke ontwikkeling van de ambtenaar. Tevens maakt daar onderdeel van uit dat elke ambtenaar is aangesteld in algemene dienst.

Advisering

Het jaar 2012 heeft in het teken gestaan van organisatieontwikkeling. Team P&O heeft hierin een belangrijke bijdrage geleverd. Het adviseren van de afdelingsmanagers, de directeur/gemeentesecretaris en de medewerkers rondom rechtspositie en andere relevante P&O-zaken is een belangrijke taak van het team.

Opleiding en training

In 2012 is het opleidingsbudget verhoogd van 0,7% naar 1,3% van de salarissom. Niet alles wat in 2012 stond gepland is gerealiseerd. Dit heeft vooral te maken met de nasleep van project X, waardoor medewerkers geen tijd hadden voor het volgen van een opleiding. Ten opzichte van 2011 hebben meer medewerkers een opleiding gevolgd.

Arbo en RI&E's

De medewerkers van het gemeentehuis zijn eind 2010 verhuisd naar de nieuwbouw. In het nieuwe gemeentehuis beschikt het personeel over ergonomisch en arbo-verantwoord meubilair. In de gesprekken tussen leidinggevenden en medewerkers is het arbeidsrisico 'werkdruk' aan de orde geweest. Werkdruk blijft een aandachtspunt voor 2013. Een update van de RI&E zal in 2013 plaatsvinden. In 2012 is een aantal technische onvolkomenheden in het gebouw aangepast.

Ziekteverzuim

Het ziekteverzuim was voor de gehele organisatie in 2011 nog 5,7%. In 2012 is dit percentage gestegen naar 6,25%. Dit heeft vooral te maken met langdurig ziekteverzuim. In twee gevallen leidde dit tot volledige afkeuring door UWV (IVA-uitkering). Het ziekteverzuimbeleid is primair een verantwoordelijkheid voor de leidinggevende en secundair voor de bedrijfsarts. Bovendien werd het contract met IZA BZP (Bedrijfszorgpakket) gecontinueerd, waardoor het personeel onder gunstige condities snel terecht kon bij de fysiotherapeut, de bedrijfsmaatschappelijk werker en de psycholoog. Dit had een preventieve werking en voorkomt hoger ziekteverzuim. De medewerkers hebben veelvuldig gebruik gemaakt van deze dienstverlening.

Informatisering en automatisering

De resultaten van een gehouden ICT-schouw gaven aan dat onze technische infrastructuur en de kwaliteit daarvan continu aandacht vraag en nu orde zijn maar dat de beleidsmatige uitgangspunten helder moeten zijn. Daarom is gestart met de formulering van een dienstverleningsconcept en informatiseringplan voor de komende jaren en de resultaten daarvan worden in 2013 zichtbaar.

Om de bedrijfsvoering efficiënter, inzichtelijker, transparanter en uniformer te maken is gestart met een verdergaande digitalisering van onze processen en dienstverlening. Deze resultaten worden steeds tastbaarder. Van college- tot raadstukken en de inwoner die nu online een afspraak kan maken. De start van Haren 2.0 sluit op deze gedacht aan. Wij streven naar een eigentijdse overheidsorganisatie, die in communicatie en samenwerking optimaal gebruikmaakt van de mogelijkheden van Web 2.0 en Sociale media.

De ingezette lijn van reductie van het aantal applicaties en de verdere invoering van het mainstream werken zal ook in het komend jaar voor veel gebruikers leiden tot zichtbare veranderingen.

Belastingen

Eind februari zijn alle OZB en rioolaanslagen verzonden. De aanslagen afvalstoffenheffing volgende in juli. Door de overstap van onze diftaradministratie naar de milieudienst van Groningen waren aanpassing in de software noodzakelijk om de wekelijkse weeggegevens te verwerken. Hierdoor konden de aanslagen pas in juli verzonden worden. Bijna 90% van de WOZ-bezwaarschriften waren voor de zomervakantie afgehandeld. Verder zijn de voorbereidingen afgerond voor de invoering van de tariefsdifferentiatie OZB voor woningen en niet-woningen in 2013.

Financiën

Het afgelopen jaar zijn alle inkomende facturen 'digitaal' verwerkt. Dit betekent dat de facturen die via de post zijn ontvangen zijn gedigitaliseerd en verwerkt. In toenemende mate worden facturen ook digitaal aangeleverd. In totaal zijn 9.544 facturen betaalbaar gesteld. Ten opzichte van 2011 zijn er \pm 1.500 facturen minder ontvangen. Dit heeft mede te maken de afspraken die wij hebben kunnen maken over zogenaamde verzamelacturen.

Gemiddeld worden facturen nu binnen twee weken verwerkt en daarmee kunnen wij meestal voldoen aan de gestelde betalingstermijn van 30 dagen. Bij een beperkt aantal van de facturen wordt dit niet gehaald in verband met onduidelijkheden over de facturen.

Wij hebben ons als doel gesteld steeds digitaler, en dus papierlozer, te werken. De facturen worden nu volledig digitaal verwerkt. Onze leveranciers kunnen de facturen indienen naar een speciaal hiervoor geopend e-mailadres. Het afgelopen jaar zijn zo al 300 facturen volledig digitaal verwerkt. Dit is en goed voor ons milieu en het heeft een positieve invloed op de verwerkingstermijn.

Voor wat betreft de inning van de belastingen lijkt de economische crisis ook haar weerslag op onze inwoners te hebben. Op het moment (februari 2013) staat voor het jaar 2012 nog meer dan € 330.000 open. Ten opzichte van het openstaande bedrag gemeentelijke belastingen van vorig jaar is dit een stijging van bijna 30%. Ten opzichte van het totaalbedrag van onze belastingheffing is dat ruim 4%.

Rechtmatigheid

Het handelen van een gemeente moet een wettelijke grondslag hebben en dat handelen moet in overeenstemming met de bedoelingen van de wetgever zijn. Daarnaast mogen er geen beslissingen genomen worden door politici, bestuurders of ambtenaren waar zij persoonlijk voordeel bij hebben (geen fraude, geen corruptie). Tenslotte moet een gemeente bij het nemen van beslissingen onpartijdig zijn en belangen afwegen en de genomen beslissingen (dus) goed motiveren. Het handelen van een gemeente moet dus legaal, integer en zorgvuldig zijn, wil het rechtmatig zijn.

In onze Verordening op de uitgangspunten voor het financieel beleid, alsmede de regels voor het financieel beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie van de gemeente Haren is vastgelegd dat wij op rechtmatigheid controleren. In ons interne controleplan is vastgelegd hoe wij dat doen. Wij concentreren ons bij de controles vooral op de grote inkomende geldstromen en de uitgaande geldstromen van de 'zachte sector', met name de subsidies.

Tabel: Onderzoeken en bevindingen rechtmatigheid 2012

Onderwerp	Toetsingskader	Bevinding
Onroerendezaak-belasting en rioolrechten	Verordening op de heffing en de invordering van onroerendezaakbelasting 2011	Verbandscontrole: aansluiting gelegd
	Verordening op de heffing en invordering van rioolheffing 2011	
Participatiebudget	Wet participatiebudget	De deelwaarneming van 35 nota's heeft geresulteerd in 35 financieel rechtmatige zaken
	Re-integratieverordening 2010	
Uitkeringen	Wet werk en bijstand (WWB), Besluit voor zelfstandigen (BBZ)	De deelwaarneming van 54 aanvragen heeft geresulteerd in 54 financieel rechtmatige zaken.
Afvalstoffenheffing	Verordening op de heffing en invordering van afvalstoffenheffing en reinigingsrechten 2011 + tarieventabel 2011	Verbandscontrole: aansluiting gelegd
	Afvalstoffenverordening 2011	
Omgevingsvergunningen	Verordening op de heffing en invordering van de leges 2011	Bij de toetsing naar de volledigheid van de gefactureerde gegevens over 2012 zijn geen onrechtmatigheden geconstateerd. De afgehandelde omgevingsvergunningaanvragen in 2012 zijn gefactureerd.
	Tarieventabel 2012 behorende bij legesverordening 2012	
Inkoop en Aanbestedingen	Nota inkoop- en aanbestedingsbeleid	De deelwaarneming van 6 dossiers heeft geresulteerd in 5 financiële rechtmatige zaken en 1 financiële onzekerheid.
		Door het ontbreken van een volledig dossier is het niet mogelijk geweest om bij één dossier aan te geven of er sprake is van een financiële rechtmatigheid. Deze is daarom als financieel onzeker beoordeeld.
	Europees aanbestedingsrecht (Richtlijn voor aanbesteden, Richtlijn 2004/18/EG en het EG-Verdrag van de Europese Unie)	Aanvullend is getoetst op Europese aanbestedingen. Dat heeft geresulteerd in 1 financieel onrechtmatige zaak.
Structurele subsidies	Algemene subsidieverordening	De deelwaarneming van 4 dossiers heeft geresulteerd in 4 financiële rechtmatige en volgens de verordening behandelde zaken.

	Subsidieverordening Cultuur, Sport, Welzijn en Zorg	
Incidentele subsidies	Algemene subsidieverordening	De deelwaarneming van 3 dossiers heeft geresulteerd in 3 financiële rechtmatige en volgens de verordening behandelde zaken.
	Subsidieverordening Cultuur, Sport, Welzijn en Zorg	
Wmo	Verordening voorzieningen maatschappelijke ondersteuning gemeente Haren	Hulp in de huishouding
	Besluit maatschappelijke ondersteuning 2012	De deelwaarneming van 41 dossiers heeft geresulteerd in 4 financiële onrechtmatige zaken, 2 niet-financiële onrechtmatige zaken en 35 rechtmatige en volgens de verordening behandeld zaken
		Bij 2 dossiers is de financiële onrechtmatigheid veroorzaakt door een verschil in toegekende huishoudelijk hulp en werkelijke uren. Bij 2 dossiers is de financiële onrechtmatigheid veroorzaakt door verschil in het toegekende niveau van huishoudelijke hulp en het in rekening gebracht niveau.
		Doordat de WMO-aanvraag niet is ondertekend zijn 2 dossiers als niet-financieel onrechtmatig beoordeeld.
		Rolstoelvoorziening
		De deelwaarneming van 12 dossiers heeft geresulteerd in 1 niet financiële onrechtmatige zaak en 11 (financieel) rechtmatige en volgens de verordening behandelde zaken.
		Vervoersvoorziening
		De deelwaarneming van 16 dossiers heeft geresulteerd in 16 (financiële) rechtmatige en volgens de verordening behandelde zaken.
		Woonvoorziening
		De deelwaarneming van 30 dossiers heeft geresulteerd in 6 niet financiële onrechtmatige zaken en 24 (financieel) rechtmatige en volgens de verordening behandelde zaken
Personeel en Salarisadministratie	Ambtenarenwet, Fiscale wetgeving, Sociale zekerheidswetten, Car/Uwo	De deelwaarneming van 20 brutoloonmutaties in de salarisadministratie heeft geresulteerd in 20 rechtmatige mutaties. De deelwaarneming van 10 declaraties heeft geresulteerd in 10 rechtmatige verstrekte declaraties.

Leerlingenvervoer	Verordening leerlingenvervoer gemeente Haren	De deelwaarneming van de 6 beschikkingen heeft geresulteerd 6 rechtmatige en volgens de verordening behandelde zaken
Parkeren	Verordening op de heffing en invordering van parkeerbelasting 2011 incl tarieventabel	De deelwaarneming van 8 ontvangsten op het gebied van ontheffingen en abonnementen heeft geresulteerd 8 (financiële) rechtmatige en volgens de verordening behandelde zaken.
Grafrechten	Verordening op de heffing en de invordering van de rechten voor het gebruik van de algemene begraafplaats De Harenerhof 2010	De deelwaarneming van in totaal 13 dossiers heeft geresulteerd in 13 (financiële) rechtmatige en volgens de verordening behandelde zaken
	Verordening op de heffing en de invordering van de rechten voor het gebruik van de algemene begraafplaats De Eshof 2011	
Verhuur sportaccommodaties	Tarievenregeling buitensportaccommodaties	Van de 12 geselecteerde reserveringen is van alle vastgesteld dat de tarieven juist zijn gehanteerd, de facturatie heeft plaatsgevonden en dat betaling heeft plaatsgevonden
Betalingsverkeer	Komen mutaties in de crediteurenstamgegevens overeen met de ontvangen facturen	Bij de controle van 12 facturen zijn geen (financiële) onrechtmatigheden geconstateerd.

Financiële analyse doelgroep Bedrijfsvoering / Algemene Dekkingsmiddelen / Mutaties reserves

Hieronder vindt u de financiële analyse van de producten die te maken hebben met de algemene dekkingsmiddelen en de bedrijfsvoering.

Product / Doelgroep	realisatie 2009	realisatie 2010	realisatie 2011	begroot 2012	realisatie 2012	saldo 2012
Bedrijfsvoering/algemene dekkingsmiddelen/mutaties reserves						
272 Grondzaken	58	697	406	88	125	-38
277 Waardering Onroerende Zaken	268	213	205	232	222	10
278 Onroerende Zaak Belasting	-3.143	-3.235	-3.355	-3.462	-3.473	11
280 Overige belastingen	-49	-56	-99	-99	-104	5
283 Algemene Uitgaven en Inkomsten	-131	-226	-205	-221	-258	37
284 Gemeentefonds	-17.752	-17.818	-17.581	-18.692	-18.959	267
285 Verspreide Eigendommen	-599	-541	-580	-455	-594	139
286 Bijzondere Baten en Lasten	-342	-1.187	261	262	75	187
293 Saldi Kostenplaatsen	116	-605	-565	291	799	-507
298 Beleggingen en Rente	-287	-287	-319	-315	-312	-3
304 Saldo Renteomslag	-230	-664	-309	-636	-644	7
303 Mutaties Reserves	-318	291	32	379	568	-189
Totaal Bedrijfsvoering etc.	-22.417	-23.418	-22.109	-22.627	-22.555	-73

De tabel laat een nadelig verschil zien van € 73.000 ten opzichte van de Begroting.

De grootste oorzaken van dit verschil op productniveau zijn:

Gemeentefonds

Het voordelige verschil van € 267.000 is incidenteel en wordt voor een bedrag van € 131.000 verklaard door de Septembercirculaire 2012, voor een bedrag van € 47.000 door de Decemercirculaire 2012, voor een bedrag van € 86.000 aan niet-geraamde decentralisatie-uitkeringen (met betrekking tot peuterspeelzalen en de combinatiefunctionarissen; waren niet geraamd, omdat nog onzeker was of wij een uitkering zouden krijgen) en voor een bedrag van € 3.000 door voordelige calculatieverschillen met betrekking tot de Harense volumes van de Gemeentefondsverdeelmaatstaven. De September- en Decemercirculaire verschenen te laat om mee te kunnen nemen in de Bestuursrapportage 2012.

Verspreide Eigendommen

Het voordeel van € 139.000 op dit product wordt voor een bedrag van € 125.000 veroorzaakt doordat het van de GEM Haren Noord ontvangen bedrag voor het Fonds Bovenwijks in 2012 hoger lag dan begroot, in verband met de later dan geplande ondertekening van de Allonge (dit is een eenmalige aanvulling op de Samenwerkingsovereenkomst) over het niet ontwikkelen van deelgebied 4. Op basis van de door de raad vastgestelde uitgangspunten is dit extra bedrag overigens toegevoegd aan de AR, zodat er voor de resultatenrekening 2012 in totaal sprake is van een neutraal effect. In de latere jaren zal het van de GEM te ontvangen (en daarmee het aan de AR toe te voegen) bedrag jaarlijks overigens iets lager zijn. De overige verschillen op dit product bedragen per saldo € 14.000 voordelig.

Bijzondere Baten en Lasten

Het voordeel van € 187.000 is incidenteel en wordt voor een bedrag van € 131.000 verklaard door verrekeningen met betrekking tot de algemene uitkering uit het Gemeentefonds over de jaren 2010 en 2011 (hiervan vloeide € 29.000 voort uit de September- en Decemercirculaire 2012 en een bedrag van € 101.000 uit voordelige calculatieverschillen met betrekking tot de Harense volumes van de Gemeentefondsmaatstaven) en voor een bedrag van € 56.000 uit de vrijval van diverse balansposten.

Saldi kostenplaatsen

De saldi op de kostenplaatsen lieten per saldo een nadelig verschil van € 507.000 met de Begroting zien. Dit is een optelsom van vele kleinere verschillen op afdelings- en overheadkostenplaatsen.

Mutaties reserves

Het nadelige verschil met de Begroting van € 189.000 op Mutaties reserves is te verklaren door:

- De niet-geraamde toevoeging van € 90.000 aan de bestemmingsreserve Budgetoverheveling (het gaat om toevoegingen die zijn aangekondigd (inclusief een verwacht bedrag) bij de Bestuursrapportage 2012 en waarvoor de raad toestemming heeft gegeven. Zie de toelichting op de balans voor een specificatie;
- Een extra toevoeging van € 124.000 die niet was geraamd. Dit is de toevoeging van het extra bedrag dat is ontvangen vanuit GEM Haren Noord C.V. in verband met het Fonds Bovenwijks;
- Een hoger dan geraamde onttrekking aan de bestemmingsreserve Meerweg (verschil € 25.000).

Paragraaf Weerstandsvermogen

Inleiding

Op 30 januari 2012 heeft u het beleid ten aanzien van weerstandsvermogen en schuldpositie vastgesteld. Op basis van de gangbare definitie van het weerstandsvermogen, te weten 'het vermogen van de gemeente om risico's op te kunnen vangen teneinde zijn taken te kunnen voortzetten', heeft u een doel vastgelegd met betrekking tot het kengetal Ratio Weerstandsvermogen. De Ratio Weerstandsvermogen is het quotiënt van de som van de gekwantificeerde risico's en de aanwezige weerstandscapaciteit en dient minimaal 1 te zijn, met andere woorden: de weerstandscapaciteit dient voldoende te zijn om de gekwantificeerde risico's volledig af te dekken. In deze paragraaf zal eerst een overzicht worden gegeven van de actuele ontwikkelingen. Daarna inventariseren wij de risico's, waarbij een onderscheid gemaakt wordt tussen incidentele en structurele risico's. Vervolgens kwantificeren wij deze risico's, waarna wij de weerstandscapaciteit zullen inventariseren. Door het vergelijken van gekwantificeerde risico's en weerstandscapaciteit kunnen wij beoordelen of de weerstandscapaciteit voldoende is.

Actuele ontwikkelingen

Deze paragraaf is een geactualiseerde versie van de paragraaf Weerstandsvermogen uit de Begroting 2013. Sinds het vaststellen van de Begroting hebben zich de volgende belangrijke ontwikkelingen voorgedaan met betrekking tot de risico's:

Stichting Baasis

Naar aanleiding van de recente financiële problemen van de stichting hebben wij dit risico voor het eerst benoemd en omschreven.

Voor het (rest)risico nemen wij een PM-post op.

Lening zwembad

Na de uitwerking van de plannen zijn de specifieke risico's duidelijker geworden. Daarom benoemen wij de lening nu als een apart risico. Het benodigde weerstandsvermogen in verband met dit risico ligt hoger dan in de Begroting 2013.

Garanties en leningen (exclusief Haren Noord en zwembad)

In verband met aflossingen op uitstaande en gegarandeerde leningen en het afzonderlijk presenteren van de lening aan het zwembad is dit risico gewijzigd.

Actualisatie grondexploitaties

In verband met de voorjaarsactualisatie van de grondexploitaties en de daarin opgenomen risicoanalyse per grondexploitatie zijn de risico's van de grondexploitaties Nesciopark, Haderaplein, Onnen Kooi-Hekman en Stationsgebied gewijzigd.

Project Meerweg

Door het maken van afspraken met de provincie Groningen over de risicoverdeling, kon het risicoprofiel voor Haren tot een aanvaardbaar niveau worden teruggebracht.

De actualisering van de risico's heeft geleid tot de volgende cijfermatige aanpassingen in de tabel berekening benodigd weerstandsvermogen:

Risico	Aanpassing benodigd weerstandscapaciteit	Bedrag aanpassing (x € 1.000)
Lening zwembad	Verhoging	+473
Garanties / leningen aan derden	Verlaging	-66
Nesciopark	Verlaging	-296
Haderaplein	Verhoging	+65
Onnen Kooi / Hekman	Verhoging	+211
Stationsgebied	Verlaging	-7
Project Meerweg	Verlaging	-648
Totaal	Verlaging	-269

Hieronder bij Incidentele risico's en Structurele risico's worden alle risico's nader inhoudelijk toegelicht.

Incidentele risico's

Stichting Baasis

In artikel 23, lid 4 van de grondwet staat vastgelegd dat in elke gemeente van overheidswege voldoende algemeen vormend lager onderwijs moet worden gegeven in een genoegzaam aantal scholen. Een gezonde financiële positie van Stichting Baasis is een belangrijke voorwaarde voor het in stand kunnen houden van de openbare scholen.

Het resultaat van Stichting Baasis over 2012 is naar verwachting circa € 1,3 miljoen negatief. Dit is inclusief de kosten die zijn gemaakt voor de uitvoering van het sociaal plan. Hiervoor gaan de lasten voor de baten uit. Medio 2012 werd nog rekening gehouden met een tekort van € 1,8 miljoen.

De in 2012 ingezette maatregelen leiden ertoe dat de begroting voor 2013 sluitend is. In de begroting is wel een aantal nog te realiseren taakstellingen opgenomen zoals een personele reductie van 6 fte. De conclusie is dat er is voldaan aan het uitgangspunt van een reële en sluitende begroting 2013. De daadwerkelijke realisatie van de taakstellingen is hierbij een aandachtspunt.

Voor het (rest)risico nemen wij een PM-post op.

Lening zwembad

Er zal naar verwachting in 2013 een nieuwe lening van circa € 0,7 miljoen worden verstrekt aan de stichting die zwembad Scharlakenhof zal gaan exploiteren. Dit leidt tot een extra risico. In de paragraaf Weerstandsvermogen van de Begroting 2013 was deze post verwerkt in het algemene risico Garanties / leningen aan derden. Na de uitwerking van de plannen zijn de specifieke risico's duidelijker geworden. Daarom benoemen wij de lening nu als een apart risico met een kans van 75%. Het benodigde weerstandsvermogen in verband met de lening wordt daarmee $75\% \times € 0,7 \text{ miljoen} \times 90\%$ (correctiefactor in verband met het feit dat niet alle risico's zich tegelijkertijd voordoen) = € 472.500. In de Begroting 2013 ging het nog om een bedrag van € 63.000. Het verschil wordt veroorzaakt door het feit dat wij de kans op het zich voordoen van het algemene risico voor leningen en garanties inschatten op 10%. Ten opzichte van de Begroting 2013 is er dus sprake van een extra benodigd weerstandsvermogen van € 409.500 (€ 472.500 - € 63.000).

Garanties en leningen aan derden (exclusief Haren Noord en zwembad)

De gemeente heeft een aantal geldleningen gegarandeerd. In totaal staat de gemeente garant voor circa € 2,9 miljoen (stand 31 december 2012, exclusief garantie GEM Haren Noord C.V., zie hiervoor de tekst bij onderstaand kopje Haren Noord). Als deze leningen niet kunnen worden afgelost kan de geldgever de gemeente aanspreken. Van het genoemde bedrag van circa € 2,9 miljoen heeft circa € 2,5 miljoen betrekking op hypothecaire leningen. Dit betreft de gemeentelijke personeelshypotheekportefeuille die op 9 juni 2006 is verkocht. In het kader van deze verkoop is een gemeentegarantie afgegeven op de restantbedragen van de betreffende leningen. Door verkoop van woningen en uit dienst treden van personeel daalt deze garantie snel. Bij verkoop van de portefeuille bedroeg het garantiebedrag nog € 4,3 miljoen.

De gemeente loopt voorts risico met betrekking tot de aflossing van uitstaande geldleningen aan sportclubs, overige verenigingen, stichtingen en particulieren. Per 31 december 2012 ging het om een bedrag van circa € 0,8 miljoen. Dit bedrag heeft bijna helemaal betrekking op een 'aflossingsvrije' lening van circa € 0,8 miljoen die is verstrekt aan Stichting Zorgboerderij Mikkellhorst. De lening aan de zorgboerderij betreft een lening die aan het einde van de looptijd in 2033 in een termijn zal worden afgelost. Het betreft een hypothecaire lening waarvoor maandelijks rente wordt betaald. Er zijn geen betalingsachterstanden.

Haren Noord

Voor de ontwikkeling van Haren Noord hebben wij tezamen met een tweetal bedrijven de Gemeenschappelijke Exploitatiemaatschappij (GEM) Haren Noord C.V. opgericht. Dit om een optimale bedrijfsvoering en een zuivere risicoverdeling met de marktpartijen bij de ontwikkeling van Haren Noord mogelijk te maken. De GEM Haren Noord C.V. wordt bestuurd door de GEM Haren Noord Beheer B.V. waarin dezelfde partijen deelnemen als in de C.V. Om de aansprakelijkheid van de gemeente met betrekking tot de bedrijfsvoering zoveel mogelijk uit te sluiten nemen wij indirect deel in GEM Haren Noord C.V. en GEM Haren Noord Beheer B.V., respectievelijk via de juridische entiteiten Stichting Commanditair Kapitaal Haren Noord en Dilgt Hemmen Essen B.V. De totale kapitaalstorting door de gemeente in de diverse rechtspersonen bedraagt € 67.000. Het totale risico bij een faillissement van GEM Haren Noord C.V. is echter veel hoger in verband met de gemeentegarantie op de lening die door GEM Haren Noord C.V. is aangetrokken.

De gemeente heeft in het kader van de financiering van de woningbouw in Haren Noord een garantie van € 22 miljoen afgegeven op een lening die is aangetrokken door de Gemeenschappelijke Exploitatiemaatschappij (GEM) Haren Noord Beheer C.V. Dit bedrag is voor de helft afgedekt door contragaranties van de moederbedrijven van de in GEM Haren Noord C.V. deelnemende marktpartijen. Het resterende risico is verminderd middels diverse maatregelen in de bedrijfsvoering (zoals de wijze van fasering van de ontwikkeling van het gebied en de grondrouting). Voor de financieringsconstructie met gemeentegarantie is gekozen vanwege de substantiële rentevoordelen, waarvan de gemeente via het resultaat op de grondexploitatie mee profiteert. Om te zorgen dat er bij deze constructie geen sprake is van staatssteun, betaalt de CV gedurende de looptijd van de garantie een borgstellingprovisie aan de gemeente. Vertragingen kunnen leiden tot liquiditeitsproblemen bij de GEM, waarvoor een ophoging van de (contra-)garanties een oplossing kan bieden (de wenselijkheid hiervan hangt af van de analyse van de oorzaken van de vertraging en vooral van de actuele vooruitzichten).

De gronden in Haren Noord staan bij de gemeente op de balans (onder de grondexploitaties). Hiertegenover staan de voorschotten die van de GEM zijn ontvangen in verband met de toekomstige levering van de gronden. Deze voorschotten staan op de balans van de gemeente gerubriceerd onder de overlopende passiva. De voorschotten zijn door de GEM betaald vanuit de afgesloten leningen (waarop door de gemeente en marktpartijen (contra-) garanties zijn afgegeven). Als alles fout gaat bij de GEM, zou dit er in het uiterste geval toe kunnen leiden dat de gemeente de voorschotten moet terugbetalen aan de GEM. In dat geval kan zou de gemeente de gronden wel zelf kunnen ontwikkelen, de gronden zijn dan immers nog in het bezit van de gemeente. Het uiteindelijke risico is dus een renterisico voor de gemeente die de winstmogelijkheden van de grondexploitatie (deels) zal kunnen doen verdampen.

Met betrekking tot GEM Haren Noord zijn er niet alleen risico's, maar ook kansen. Los van de jaarlijkse betalingen van ruim € 0,5 miljoen (te vermeerderen met de indexering) die vanaf bouwbegin tien jaar lang door de GEM aan de gemeente gedaan zullen worden voor het zogeheten fonds Bovenwijks en die in de jaarrekening/begroting zijn opgenomen vanaf 2010 (voor de gemeente zijn dit vrij besteedbare gelden) en los van de betaling door de GEM van de kosten van de sportverplaatsing (exclusief eventuele grondaankopen voor alternatieve locaties) zijn dit:

- De nog te realiseren boekwinst van in totaal circa € 2,7 miljoen op de inbreng van gemeentelijke gronden in GEM Haren Noord. Bij het nemen van een besluit van de aandeelhouders van de GEM tot het bouwrijp maken van een deelgebied vindt de economische overdracht van het betreffende deelgebied door de gemeente aan de GEM plaats en kan een evenredig deel van de boekwinst worden genomen. De eerste boekwinst is in 2010 gerealiseerd, een bedrag van € 1.122.000. Dit bedrag is verantwoord in de resultatenrekening 2010 en heeft betrekking op de overdracht van het economisch eigendom van deelgebied 3. Het tweede deel van de boekwinst, een bedrag van € 2.221.000 in verband met de economische overdracht van de deelgebieden 5 en 6, kan naar verwachting in 2013 worden genomen. Dit bedrag is als baat in de Begroting 2013 verwerkt; tegenover deze baat is een even hoge toevoeging aan de Algemene Reserve geraamd. Het laatste deel van de boekwinst, te weten een bedrag van € 514.000, is in de begroting geraamd in 2016, met daartegenover een even hoge toevoeging aan de Algemene Reserve, in verband met de overdracht van deelgebied 1.
- In de door de aandeelhouders van GEM Haren Noord vastgestelde herziening grondexploitatie 2012 is geen sprake van een substantiële winst die aan het einde van de looptijd aan de deelnemende partijen zal worden uitgekeerd. Aanpassing van de plannen kan wel leiden tot (uitkeerbare) winst.

Nesciopark

Uit de voorjaarsactualisatie blijken de volgende risico's:

Lagere opbrengsten:

Scenario 1:

In verband met de crisis op de vastgoedmarkt bestaat het risico dat de grondprijzen in de grondexploitatie niet gerealiseerd kunnen worden. In dit scenario is het uitgangspunt dat de grondprijzen 10% naar beneden moeten worden bijgesteld. De kans dat dit risico zich voordoet wordt ingeschat op 10%.

Vertraging:

Scenario 2:

Verminderde afzet door crisis op vastgoedmarkt.

Het uitgangspunt in de grondexploitatie is dat er vanaf 2013 jaarlijks 2 woonwerkkavels verkocht worden en 2.000 BVO aan kantoorlocatie. In dit scenario wordt jaarlijks 1 woonwerk kavel verkocht en 1.000 BVO kantoorlocatie. De kans schatten wij in op 50%.

Scenario 3:*Vertraging in verband met samenwerking gemeente Groningen*

De gemeente Groningen heeft een eerste ontwerp van het Transferium uitgewerkt. Dit ontwerp past niet binnen het programma van eisen van de gemeente Haren. Het risico is aanwezig dat door onenigheid over het ontwerp er vertraging ontstaat in de uitvoering. In deze risicoanalyse gaan wij er vanuit dat 1 jaar vertraging plaats vindt. De kans dat zich dit risico voordoet schatten wij in op 10%.

Scenario 4:*Vertraging omgevingsvergunning*

De kans bestaat dat de procedure niet goed doorlopen wordt en procedure opnieuw moet worden doorlopen. Het opnieuw doorlopen van de procedure betekent 24 weken vertraging in het project. De kans schatten wij in op 10%.

Hogere kosten:**Scenario 5:***Hogere uitvoeringskosten algemeen*

De raming van het bouw- en woonrijpmaken is gebaseerd op een globaal ontwerp. De gedetailleerde uitwerking kan er toe leiden dat de uitvoeringskosten hoger uitvallen. In dit scenario is het uitgangspunt dat de kosten van bouw- en woonrijpmaken 10% hoger uitvallen. De kans schatten wij in op 50%.

Nesciopark	Verslechtering resultaat		Benodigd weerstandsvormogen
Scenario 1	647.000	10%	64.700
Scenario 2	925.000	50%	462.500
Scenario 3	365.000	10%	36.500
Scenario 4	391.000	10%	39.100
Scenario 5	195.000	50%	97.500
Totaal excl. correctie			700.300
Totaal incl. correctie 10%			630.270

Uit deze tabel blijkt dat deze risico's leiden tot een totaal benodigd weerstandsvormogen van afgerond € 630.000. Dit risico kunnen wij opvangen met de ongerealiseerde boekwinst van € 820.000 op de inbreng van eigen gronden in de grondexploitatie Nesciopark. Deze boekwinst is namelijk niet in de begroting opgenomen.

Haderaplein

Uit de voorjaarsactualisatie blijken de volgende risico's:

Lagere opbrengsten:**Scenario 1:**

In verband met de crisis op de vastgoedmarkt bestaat het risico dat de grondprijzen in de grondexploitatie niet gerealiseerd kunnen worden. In dit scenario is het uitgangspunt dat de grondprijzen 10% naar beneden moeten worden bijgesteld. De kans dat dit risico zich voordoet wordt ingeschat op 10%.

Vertraging:**Scenario 2:***Opnieuw doorlopen van aanbestedingsprocedure.*

De bestemmingsplanprocedure en de aanbestedingsprocedure lopen deels gelijktijdig.

Het risico bestaat dat door bezwaar- en beroepsprocedures een aanpassing van het bestemmingsplan noodzakelijk maken. Een aangepast bestemmingsplan maakt de aanbestedingsprocedure ongeldig. Hierdoor zal de aanbesteding opnieuw doorlopen moeten worden. Dit risico zorgt ervoor dat het project een half jaar vertraging oploopt. Dit risico heeft ook hogere kosten tot gevolg. De kans dat dit risico zich voordoet wordt ingeschat op 25%. Zie onderdeel hogere kosten.

Overige vertraging

Scenario 3:

Naast bovenstaand risico is er nog een kans dat vertraging ontstaat door procedures tijdens de bestemmingswijziging. Ook kunnen wijzigingen in de projectorganisatie tot vertraging leiden. Beide risico's samen kunnen tot een vertraging leiden van circa een halfjaar.

Hogere kosten:

Scenario 4:

Opnieuw doorlopen van de aanbestedingsprocedure:

Zie risico bij vertraging. De extra kosten voor de begeleiding van de aanbestedingsprocedure worden geschat op € 20.000 en de kans op voordoen schatten wij in op 25%.

Scenario 5:

Extra kosten gemeentelijke parkeervoorziening:

In de toekomst kan een tekort aan parkeerplaatsen ontstaan door een aantrekkende economie. Dit zou kunnen betekenen dat de gemeente extra parkeerplaatsen moet realiseren. In dit scenario gaan wij er vanuit dat de gemeente 54 ondergrondse parkeerplaatsen moet realiseren à € 25.000. De extra kosten bedragen € 1.350.000. Gezien de toename van internetwinkelen achten wij de kans dat de gemeente deze kosten ook daadwerkelijk moet realiseren niet hoog (10%) in.

Scenario 6:

Extra kosten geluidswerende voorzieningen:

Uit het onderzoek is gebleken dat de geluidsbelasting op de woningen als gevolg van het plan significant toeneemt (met 1,5 dB of meer) langs de Hortuslaan en de Molenweg (als sprake is van een toegevoegde supermarkt en exclusief effecten Haren-Noord). De nieuwe commerciële voorzieningen kunnen extra wegverkeer aantrekken, waardoor geluidsreducerende maatregelen nodig zijn. In dit scenario zou de gemeente aan 36 eigenaren een compensatiebedrag van € 7.500 moeten uitbetalen. Dit betekent € 270.000 aan extra kosten. De kans dat dit scenario zich voordoet is 25%.

Uit de volgende tabel blijkt dat deze risico's leiden tot een totaal benodigd weerstandsvermogen van afgerond € 278.000:

Haderaplein	Verslechtering resultaat		Benodigd weerstandsvermogen
Scenario 1	462.000	10%	46.200
Scenario 2	228.000	25%	57.000
Scenario 3	228.000	25%	57.000
Scenario 4	22.000	25%	5.500
Scenario 5	1.350.000	10%	135.000
Scenario 6	32.358	25%	8.090
Totaal excl. correctie	2.322.358		308.790
Totaal incl. corr. 10%			277.911

Onnen Kooi-Hekman

Aangezien Kooi Hekman in de eindfase verkeert hebben de risico's alleen betrekking op de opbrengsten. De volgende twee scenario's zijn doorgerekend:

Scenario 1

Aangezien de waardeontwikkeling van vastgoed in een neerwaartse beweging zit is de kans aanwezig dat de grondprijzen naar beneden moeten worden bijgesteld. In de scenarioanalyse is er van uitgegaan dat de grondopbrengsten 30% lager liggen.

Scenario 2

Afzetrisico. Uitgangspunt in de exploitatie is dat de 5 nog te verkopen kavels in de komende 5 jaar verkocht worden. Het risicoscenario gaat er vanuit dat de komende jaren tweejaarlijks 1 kavel verkocht wordt.

Uit de volgende tabel blijkt dat deze risico's leiden tot een totaal benodigd weerstandsvermogen van afgerond € 278.000:

Onnen Kooi-Hekman	Verslechtering resultaat		Benodigd weerstandsvermogen
Scenario 1	290.000	75%	217.500
Scenario 2	122.000	75%	91.500
Totaal excl. correctie	412.000		309.000
Totaal incl. correctie 10%			278.100

Onnen Hooiveld/Elshof

Inmiddels is besloten de gebieden Onnen Hooiveld en Onnen Elshof niet in exploitatie te brengen. Daarmee is het risico beperkt tot de verkoop van de bestaande boerderij (tijdstip en verkoopopbrengst).

Stationsgebied

Uit de voorjaarsactualisatie blijken de volgende risico's:

Lagere opbrengsten/inkomsten:

Scenario 1:

Vastgoed

In verband met de crisis op de vastgoedmarkt bestaat het risico dat de grondprijzen in de grondexploitatie niet gerealiseerd kunnen worden. In dit scenario is het uitgangspunt dat de grondprijzen 10% naar beneden moeten worden bijgesteld. De kans dat dit risico zich voordoet wordt ingeschat op 50%.

Scenario 2:

Tegenvallende subsidies (Cofinanciering Prorail)

In de raming van de tunnel (€ 3,2 miljoen) is er rekening mee gehouden dat tenminste één opgang (kosten circa 1,2 miljoen) gerealiseerd wordt naar het oostelijke perron. In de grondexploitatie is ten behoeve van deze ontwikkeling rekening gehouden met een bedrag van € 600.000 aan cofinanciering Prorail of eventueel een andere derde partij. Mocht deze cofinanciering uitblijven dan zal de gemeente de keuze moeten maken om de opgang(en) niet te realiseren en hiermee het financiële risico te beheersen. Onderstaand scenario is van toepassing op het moment dat onder maatschappelijke druk de keuze wordt gemaakt voor het realiseren van opgangen zonder dat Prorail een bijdrage levert.

Hoger uitvallende kosten plan uitwerking, gekoppeld aan tegenvallende of uitblijvende cofinanciering (ProRail) (€ 600.000) lagere opbrengsten. De kans op voordoen is 10%.

Scenario 3:

BDU subsidie

Binnen het project lopen verschillende subsidiestromen. Het risico bestaat dat bepaalde subsidies lager uitvallen. Voor het merendeel van de subsidies is de beschikking binnen en zijn de risico's beperkt. Voor het realiseren van de busbaan is een bedrag van € 57.000 BDU subsidie beschikbaar. Op het moment dat er vanuit de markt geen interesse is voor de woonwerkkavels dan bestaat de mogelijkheid om dit gebied anders in te richten. Bij een andere inrichting bestaat de kans dat niet de gehele busbaan meer aangelegd kan worden. Er van uitgaande dat 30% van aanleg van de rijbaan niet exclusief beschikbaar komt voor de busbaan zou dit betekenen dat € 17.000 minder aan subsidie verstrekt wordt. De kans schatten wij in op circa 25%.

Vertraging:

Scenario 4:

Verminderde afzet door crisis op vastgoedmarkt.

Het uitgangspunt in de grondexploitatie is dat alle woonwerkkavels in 2014 verkocht worden. De kans bestaat dat deze planning niet gehaald wordt en er vanaf 2014 jaarlijks 1 woonwerkkavel verkocht wordt (einddatum 31 december 2017).

De verkoop van de kavel ten behoeve van de Stationsresidence staat gepland in 2014. In dit scenario is het uitgangspunt dat deze kavel in 2016 verkocht wordt. De kans op voordoen schatten wij in op 50%.

Hogere kosten:

Scenario 5:

Hogere uitvoeringskosten in verband met aanleg geluidsschermen

In de grondexploitatie is geen rekening gehouden met de aanleg van geluidsschermen ten behoeve van woningbouwlocaties (Stationsresidence en woonwerkkavels). Het uitgangspunt is dat door middel van gevelisolatie voldoen kan worden aan de geluidsnormen. Mocht het toch noodzakelijk zijn dat geluidsschermen gerealiseerd (vanaf het station tot de Middelhorsterweg) worden zal er rekening gehouden moeten worden met een bedrag van circa € 600.000 (230 m à € 2.300 en inclusief voorbereiding en toezicht 15%). De kans schatten wij in op 10%.

Zoals uit de volgende tabel blijkt vertalen genoemde risico's zich in een benodigd weerstandsvermogen van afgerond € 330.000:

Stationsgebied	Verslechtering resultaat		Benodigd weerstandsvermogen
Scenario 1	329.000	50%	164.500
Scenario 2	670.000	10%	67.000
Scenario 3	6.000	25%	1.500
Scenario 4	130.000	50%	65.000
Scenario 5	691.000	10%	69.100
Totaal excl. correctie	1.826.000		367.100
Totaal incl. correctie 10%			330.390

In de voorjaarsactualisatie van de grondexploitaties wordt voor de grondexploitatie Stationsgebied ook nog het volgende *Scenario 6* als risico benoemd:

Scenario 6

Hogere uitvoeringskosten algemeen

De raming van het bouw- en woonrijpmaken is gebaseerd op een globaal ontwerp. De gedetailleerde uitwerking kan er toe leiden dat de uitvoeringskosten hoger uitvallen. In dit scenario is het uitgangspunt dat de kosten van bouw- en woonrijpmaken 50% hoger uitvallen. In geld uitgedrukt gaat het om een bedrag van € 2.966.000. De kans dat dit plaatsvindt wordt ingeschat op 50%.

Inmiddels wordt gewerkt aan een heel scala van beheersmaatregelen waarmee dit risico en de kans op het zich voordoen van het risico aanzienlijk worden beperkt. Dit is de reden waarom wij dit risico niet hebben meegenomen in de berekening van het voor de grondexploitatie Stationsgebied benodigde weerstandsvermogen.

Kerklaan / Kromme Elleboog

Op de hoek van de Kerklaan en Kromme Elleboog zijn strategische aankopen gedaan. Deze strategische aankopen zijn gewaardeerd op de marktwaarde in de huidige bestemming. Het maximale risico is de boekwaarde (inclusief verliesvoorzieningen). Wij hebben via het kanspercentage van 50% tot uitdrukking gebracht dat een afboeking van de hele boekwaarde in dit geval niet aan de orde is.

In juni 2012 is besloten om Kromme Elleboog 13A te verkopen, aangezien er geen plannen zijn voor ontwikkeling en er geen strategisch belang meer is.

Project Meerweg

De voor de gemeente resterende risico's houden verband met de verkoop van gronden aan particuliere ontwikkelaars. Het betreft vooral de woningbouw aan de westkant van de Meerweg (onderdeel fase 1) en de ontwikkeling van het recreatieterrein aan de oostkant van de Meerweg (onderdeel van fase 2). Zie ook de paragraaf Grondbeleid en projecten.

Milieu

Er is sprake van een aantal bekende bodemverontreinigingen waarvoor nog geen sanering is voorzien en waarbij de kosten van een eventuele sanering en het gemeentelijk aandeel daarin onbekend zijn. Daarnaast is het mogelijk dat verontreinigingen aan het licht komen die nu nog onbekend zijn. In een aantal oudere gebouwen is asbest aanwezig met de daaraan verbonden risico's.

Nieuwe wettelijke eisen

Al dan niet als gevolg van tragische gebeurtenissen is de wet- en regelgeving aangescherpt op diverse terreinen zoals Arbo, brandveiligheid en legionellapreventie. Dat dit op deze en andere terreinen ook in de toekomst zal gebeuren staat buiten kijf. Dit kan leiden tot onverwachte financiële nadelen.

Toenemende uitkeringslasten in verband met economische situatie

De uitkeringslasten, met name in het kader van de Wet Werk en Bijstand en andere uitkeringsregelingen, kunnen hoger uitvallen dan voorzien. Een deel van deze lasten moet door de gemeente worden gedragen. Dit is risico dat met name aan de conjunctuur gerelateerd is.

Leges omgevingsvergunning

Een lager dan verwachte bouwsom leidt tot lager dan verwachte leges. Op korte termijn kunnen de kosten niet evenredig verlaagd worden. Dit leidt tot een negatief resultaat op omgevingsvergunningen. Een hoger dan verwachte bouwsom leidt in principe tot een stijging van de kosten, waardoor het resultaat gelijk blijft.

Verliezen op beleggingen bij verbonden partijen

Als gevolg van de kredietcrisis leek het erop dat de provincie Groningen en daarmee de Regio Groningen-Assen een substantieel verlies zou lijden. Inmiddels is duidelijk dat het geld dat gestald was bij IJslandse banken terugkomt en dat er geen verlies voor de Regiovisie zal zijn. Daarmee is het risico van de baan dat de Regiovisie in de toekomst minder zal kunnen bijdragen aan Harense projecten of dat de gemeentelijke bijdragen aan de Regiovisie omhoog moeten.

Structurele risico's

Scharlakenhof

In de Begroting 2013 hebben wij middelen opgenomen voor de exploitatie van de sporthal en de exploitatie van het zwembad (via de stichting). Ook zijn er voorzieningen gevormd voor de asbestsanering en de juridische kosten. Daarnaast zal naar verwachting in 2013 een lening van € 700.000 worden verstrekt aan de zwembadstichting. Dit is het grootste risico en is hierboven verwerkt onder het kopje Lening zwembad bij Incidentele risico's.

Schadeclaims inwoners

Inwoners kunnen onze gemeente aansprakelijk stellen voor door hen geleden schade. Hoewel wij voor dit soort schadeclaims een verzekering hebben afgesloten, bestaat de kans dat de verzekering een claim niet dekt. Om schadeclaims te voorkomen voeren wij het onderhoud aan bijvoorbeeld wegen en speelvoorzieningen planmatig uit. Ook documenteren wij dit zo goed mogelijk.

Planschades

Landelijk is het claimen van planschade een verschijnsel dat de laatste jaren steeds vaker voorkomt. Dit geldt ook voor Haren. Ook in de (nabije) toekomst is in verband met de toenemende bouwactiviteiten een verdere toename van het aantal planschadeverzoeken te verwachten. Hiervoor proberen wij dekking te vinden bij de veroorzakers, dat wil zeggen binnen de betreffende grondexploitaties.

Gemeenschappelijke regelingen

De gemeente neemt deel aan een aantal gemeenschappelijke regelingen. Bij een aantal regelingen is sprake van een rechtspersoonlijkheid bezittend lichaam. Samen met de andere deelnemende gemeenten dragen wij het risico in de exploitatie van deze instellingen. Sommige van de gemeenschappelijke regelingen zijn, financieel gezien, gevoelig voor gewijzigde externe omstandigheden, zoals bijvoorbeeld aangescherpte milieuwetgeving (ARCG) of een combinatie van verslechterde economische omstandigheden en wijzigingen in de wetgeving (BWR, voorheen Trio Bedrijven). In de paragraaf Verbonden partijen staan meer details vermeld over gemeenschappelijke regelingen en andere verbonden partijen.

Decentralisatie van rijkstaken

De rijksoverheid decentraliseert taken naar de gemeenten. Grote op stapel staande decentralisaties zijn de Participatiewet, de overheveling van diverse AWBZ-onderdelen naar de WMO en de jeugdzorg. Duidelijk is dat de nu beschikbare middelen niet volledig worden gedecentraliseerd en dat forse efficiencykortingen plaatsvinden. De veronderstelling daarbij is dat de gemeenten de uitvoering goedkoper kunnen regelen, omdat ze de plaatselijke omstandigheden beter kennen en daar beter op in kunnen spelen. Of die veronderstelling uitkomt zal nog moeten blijken.

Rentekosten

In de begroting zijn prognoses gehanteerd voor de rentepercentages. Een stijging van het renteniveau boven de door ons aangehouden prognoses voor lang en kort geld moet als risico niet worden uitgesloten. Zie ook de paragraaf Financiering.

Algemene uitkering uit het Gemeentefonds

In het meerjarenperspectief neemt de onzekerheid over de modeluitkomsten van de algemene uitkering toe. Dit komt omdat geen zekerheid bestaat over de ontwikkeling van de diverse parameters en tarieven in het rekenmodel. Hierbij valt ook te denken aan de algemene economische ontwikkelingen die via de hoogte van de Rijksuitgaven doorwerken naar het Gemeentefonds.

Een duidelijk voorbeeld van onzekerheid met betrekking tot de algemene uitkering is de ontwikkeling van het landelijke aantal bijstandsontvangers.

Gemeentelijk belastinggebied

Wat de gevolgen van eventuele wijzigingen in het gemeentelijk belastinggebied voor onze gemeente zullen zijn is niet te voorspellen.

Macronorm Ozb

In verband met de afschaffing van de maximering van (het stijgingspercentage van) de Ozb per 1 januari 2008 is door het Rijk een zogenaamde macronorm ingevoerd. De afgeschafte maximering had betrekking op iedere individuele gemeente en de macronorm heeft betrekking op de maximale procentuele stijging van de Ozb-opbrengsten van alle gemeenten samen. Het Rijk behoudt zich het recht voor om in te grijpen als de werkelijke stijging boven de macronorm komt te liggen, bijvoorbeeld via een verlaging van de algemene uitkering. Nu hebben wij wel invloed op onze eigen tariefstelling, maar uiteraard niet op de tariefstelling van andere gemeenten. Mochten andere tarieven hun tarieven te hoog opschroeven, dan kan dat dus (via de algemene uitkering) een negatieve invloed hebben op onze exploitatie.

Landelijke en regionale initiatieven

In landelijk en regionaal verband zijn wij betrokken bij ontwikkelingen die op termijn ook geld kunnen gaan kosten. Bijvoorbeeld de ontwikkeling van een tram. Als iets dergelijks van de grond komt met halteplaatsen in Haren, dan zullen wij een bijdrage moeten leveren.

Werkgeversrisico's

Als werkgever loopt de gemeente de gebruikelijke werkgeversrisico's. Zo kunnen een sterk oplopend ziekteverzuim en/of uitstroom naar de WIA leiden tot grote financiële consequenties. Daarnaast zijn wij eigen risicodragers met betrekking tot de kosten van de WW- / wachtgeldregelingen voor ambtenaren en bestuurders.

Naast de risico's op grond van de bestaande regelingen, is er het risico van kosten die voortvloeien uit wijzigingen in de wet- en regelgeving. Een ander werkgeversrisico is een (verdere) stijging van (het werkgeversdeel) van de pensioenpremies als gevolg van tegenvallende beleggingsresultaten van het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds.

Investeringskosten

In het verleden is een groot aantal voorzieningen gerealiseerd waarvan de investeringskosten werden gedekt ten laste van reserves dan wel subsidies. Ook is een onbekend aantal activa zonder boekwaarde (alle activa van voor 1984 zijn in de voorgaande collegeperiode afgeboekt ten laste van de reserves ter verlaging van de kapitaallasten), waarvoor op termijn vervanging onontkoombaar is. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan de riolen. Er zijn nog veel riolen van voor 1984 in gebruik, die nu geen boekwaarde hebben en dus niet tot kapitaallasten leiden. Iedere vervanging van dergelijke riolen leidt dus tot een toename van de kapitaallasten.

Controles Belastingdienst

Periodiek worden door de Belastingdienst controles uitgevoerd met betrekking tot de btw en de loonheffing. De laatste controle is in 2008 geweest met betrekking tot de btw (btw-compensatiefonds en ondernemers-btw) over het jaar 2003. Hier is een naheffing uit voortgevloeid die is geëxtrapoleerd naar de jaren tot en met 2007. Alhoewel de administratieve uitvoering is verbeterd kunnen in de toekomst kunnen ook voor de jaren vanaf 2008 nadelen ontstaan.

Kwantificering risico's

In onderstaande tabel geven wij aan wat naar onze inschatting de maximale risicobedragen zijn van de hiervoor genoemde risico's. Daarnaast geven wij aan wat de kans is dat het risico zich voordoet (10%, 25%, 50%, 75% of 90%). Om het benodigde weerstandsvermogen te berekenen vermenigvuldigen wij beide grootheden met elkaar. In het geval van structurele risico's vermenigvuldigen wij de uitkomst met een factor 2. De op die manier berekende bedragen tellen wij bij elkaar op en het totaal vermenigvuldigen wij met 90%. Die 90% is een correctie vanwege het feit dat niet alle risico's zich tegelijkertijd zullen voordoen. De door ons gebruikte methode is een gangbare methode in gemeenteland en wordt onder andere toegepast door buurgemeente Groningen.

(bedragen x € 1.000)

Risico	Maximaal bedrag	Waarvan incidenteel	Waarvan structureel (x factor 2)	Kans	Max. bedrag x kans
Stichting Baasis					PM
Lening zwembad	700	700		75%	525
Garanties en leningen (excl. Haren Noord en zwembad)	3.744	3.744		10%	374
Haren Noord	11.000	11.000		10%	1.100
Nesciopark*	0				0
Haderaplein	2.322	2.322		Div.	309
Onnen Kooi-Hekman	412	412		75%	309
Onnen Hooiveld / Elshof	100	100		25%	25
Stationsgebied	1.826	1.826		Div.	367
Kerklaan / Kromme Elleboog	200	200		10%	20
Scharlakenhof structureel	100		200	10%	20
Project Meerweg	1.060	1.060		50%	530
Milieu	200	200		50%	100
Nieuwe wettelijke eisen	500	500		25%	125
Schadeclaims inwoners	100		200	25%	50
Planschades	100		200	50%	100
Gemeenschappelijke regelingen	500		1.000	10%	100
Decentralisatie Rijkstaken	500		1.000	25%	250
Rentekosten	100		200	50%	100
Algemene uitkering	500		1.000	25%	250
Gemeentelijk belastinggebied en macronorm	200		400	10%	40
Hogere uitkeringslasten in verband met economie	150	150		50%	75
Lagere leges omgevingsvergunning in verband met economie	250	250		25%	63
Beleggingsverliezen verbonden partijen	50	50		10%	5
Landelijke en regionale initiatieven	300		600	25%	150
Werkgeversrisico's	250		500	50%	250
Investerings	100		200	25%	50
Controles Belastingdienst	50		100	50%	50
Subtotaal	25.314	22.514	5.600		5.337
Correctie 10%					534
Benodigd weerstandsvermogen					4.803

* Er zijn wel risico's, maar die kunnen worden afgedekt uit de ongerealiseerde winst op de inbreng van eigen gronden.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit is het geheel van middelen en mogelijkheden waarover onze gemeente beschikt om niet-begrote kosten te dekken. Daarbij is het van belang om onderscheid te maken tussen eenmalige en structurele tegenvallers. Incidentele tegenvallers kunnen worden opgevangen door een onttrekking aan de Algemene Reserve (de bestemmingsreserves hebben al een specifiek bestedingsdoel), terwijl structurele tegenvallers kunnen worden opgevangen door het benutten van een deel van de zogenaamde onbenutte belastingcapaciteit.

De onbenutte belastingcapaciteit is gedefinieerd als het bedrag dat wij in redelijkheid nog aan extra inkomsten (belastingen en heffingen) kunnen genereren voor het geval zich tegenvallers voordoen. Het is een structurele variabele: je kunt het elk jaar weer vragen. Volgens de meest gangbare berekeningsmethode wordt de onbenutte belastingcapaciteit berekend door het verschil te nemen tussen de totale opbrengst van Ozb, rioolrecht en afvalstoffenheffing op basis van de artikel 12-normen en de totale opbrengst van Ozb, rioolrecht en afvalstoffenheffing op basis van de eigen tarieven. Aangezien onze eigen tarieven voor rioolrecht en afvalstoffenheffing overeenkomen met de artikel 12-norm van 100% kostendekkendheid, is er alleen bij de Ozb sprake van onbenutte belastingcapaciteit. Het Ozb-normtarief 2012 is 0,1432% van de WOZ-waarde. Dit is een op basis van de WOZ-waarden gewogen gemiddeld tarief van de drie soorten Ozb: Ozb eigenaren woningen, Ozb eigenaren niet-woningen en Ozb gebruikers niet-woningen. Het Harense gewogen gemiddelde tarief in 2012 is 0,1173% van de WOZ-waarde. Voor de drie verschillende soorten Ozb leidt dit tot een onbenutte belastingcapaciteit van € 810.000.

De Algemene Reserve per 31 december 2012 bedroeg € 657.000. Onze totale weerstandscapaciteit, oftewel het totaal van de Algemene Reserve en de onbenutte belastingcapaciteit kwam daarmee per 31 december 2012 uit op € 1.467.000.

Beoordeling

Onze weerstandscapaciteit ligt op 31 december 2012 met circa € 1,5 miljoen dus duidelijk beneden de benodigde weerstandscapaciteit van € 4,8 miljoen.

In de paragraaf Weerstandsvermogen van de Begroting 2013 hebben wij onze maatregelen gepresenteerd om te komen tot een weerstandscapaciteit die voldoende is om de risico's af te dekken. In 2015 komen wij naar verwachting voor het eerst uit op een niveau dat hoger ligt dan de benodigde weerstandscapaciteit van € 4,8 miljoen.

Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

Wat wilden wij bereiken?

In Haren hebben wij de zorg voor onze openbare ruimte. Veel activiteiten, die diverse beleidsterreinen omvatten, vinden daar plaats. Daar hebben wij veel voor geïnvesteerd. De kwaliteit van die investeringen en het onderhoud ervan is bepalend voor het voorzieningenniveau en de lasten die dat met zich meebrengt.

Het voert te ver om voor al deze zaken in dit Jaarverslag in te gaan op wat wij willen bereiken. In de volgende beleidsnota's is op die vraag ingegaan:

Investingen in	Beleidsnota vastgesteld in	Onderhoud betreft
Riolen	2009	145 km riolering
Wegen	2009	1.016.000 m ² verhardingen
Integraal huisvestingsplan scholen	2009	19 gebouwen
Gemeentelijke gebouwen (excl. scholen)	1998	46 gebouwen
Openbaar groen (groenbeheerplan)	2010	96 ha. openbaar groen
Openbare verlichting	2005	4.277 lantaarnpalen
Water (baggerplan)	2012	101.500 m ²

Wat hebben wij gedaan en wat heeft het gekost?

De uit bovenstaande beleidsnota's voortvloeiende jaarprogramma's hebben wij opgevoerd als investering in de investeringsschema's in de betreffende jaren of als geraamde kostenpost in de Begroting / meerjarenramingen van de betreffende jaren. In het onderstaande gaan wij in op de vraag welke uitgaven wij activeren en welke uitgaven wij rechtstreeks ten laste van de resultatenrekening brengen. Zie paragraaf Gebruikers publieke ruimten voor een omschrijving van de uitgevoerde werkzaamheden.

Met betrekking tot het onderhoud en de vervanging van kapitaalgoederen hanteren wij de volgende financiële systematiek:

- Riolen. De kosten van klein onderhoud (zonder meerjarig nut) brengen wij rechtstreeks ten laste van de resultatenrekening. Voor wat betreft het groot onderhoud (met meerjarig nut), dit zijn vervangingen van delen van het rioolstelsel, passen wij de zogenaamde componentenmethode toe. Als componenten hebben wij hierbij rioolbuizen en rioolpompen benoemd. Voor de verschillende componenten hanteren wij verschillende afschrijvingstermijnen: voor buizen 50 jaar en voor pompen 10 jaar.
- Wegen. De kosten van klein onderhoud (zonder meerjarig nut) brengen wij rechtstreeks ten laste van de resultatenrekening. Voor wat betreft het groot onderhoud (met meerjarig nut), dit zijn vooral vervangingen van lagen van wegen, passen wij de zogenaamde componentenmethode toe. Als componenten hebben wij hierbij benoemd: alleen vervanging van de bovenste la(a)g(en) en volledige vervanging (complete wegconstructie). Voor de verschillende componenten hanteren wij verschillende afschrijvingstermijnen: voor vervanging van de bovenste la(a)g(en) 20 jaar en voor volledige vervanging 30 jaar.
- Scholen. De kosten van klein onderhoud (zonder meerjarig nut) brengen wij rechtstreeks ten laste van de resultatenrekening. Voor de kosten van groot onderhoud hebben wij een voorziening gevormd, het Egalisatiefonds Groot Onderhoud Scholen. Op basis van het meerjarig onderhoudsplan wordt een vast bedrag gedoteerd aan de voorziening en de werkelijke uitgaven worden aan de voorziening onttrokken.
- Gemeentelijke gebouwen. De kosten van klein onderhoud (zonder meerjarig nut) brengen wij rechtstreeks ten laste van de resultatenrekening. Voor wat betreft het groot onderhoud (met meerjarig nut), dit zijn vervangingen van delen van gebouwen, passen wij vanaf 2012 de voorzieningenmethode toe. Op basis van het meerjarig

onderhoudsplan wordt een vast bedrag gedoteerd aan de voorziening en de werkelijke uitgaven worden aan de voorziening onttrokken. Het jaar 2012 was een overgangsjaar: er is al wel gedoteerd aan de voorziening, maar de kosten van het in 2012 uitgevoerde groot onderhoud zijn nog geactiveerd (lopende investeringsorders) op basis van de componentenmethode.

- Openbaar groen. Wij brengen alle onderhoudskosten van openbaar groen rechtstreeks ten laste van de resultatenrekening.
- Openbare verlichting: klein onderhoud aan lichtmasten wordt rechtstreeks ten laste van de resultatenrekening gebracht. Vervangingsinvesteringen worden afgeschreven in 25 jaar.
- Baggerkosten. Deze worden geëgaliseerd middels een voorziening.

Paragraaf Financiering

Wat wilden wij bereiken?

De financieringsactiviteiten komen erop neer dat wij de limiet voor het aantrekken van kort geld (in Fido-termen: de kasgeldlimiet) tot het maximum benutten. Deze kasgeldlimiet is het wettelijke maximum aan leningen met een looptijd korter dan een jaar (waaronder ook begrepen worden debetstanden op bankrekeningen). Om de rentelast op de vaste schulden (leningen met een looptijd langer dan een jaar) binnen de wettelijke randvoorwaarden zo stabiel en laag mogelijk te houden hebben wij ervoor gekozen om binnen de grenzen van de renterisiconorm een zo groot mogelijk deel van de lange financieringsbehoefte te dekken uit leningen met een looptijd van een jaar en de rest uit leningen met een looptijd van 25 jaar. De renterisiconorm die is opgenomen in de Wet Fido houdt in dat wij in een jaar niet meer dan een bedrag gelijk aan 20% van de lasten in de Begroting af mogen lossen.

Wanneer zouden wij tevreden zijn?	2009	2010	2011	2012	2012
Indicator	realisatie	realisatie	realisatie	realisatie	begroot
Gemiddelde rente op nieuw opgenomen langlopende leningen	3,57%	2,95%	3,66%	2,79%	3,72%
Gemiddeld opgenomen kortlopende gelden (in € 1.000)	430	2.500	1.385	1.364	3.100
Rente op kortlopende gelden	3,4%	0,92%	1,50%	0,7%	2,50%
Saldo renteomslag in % van begrotingsuitgaven	0,7%	1,6%	0,8%	1,7%	1,5%

Toelichting op de indicatoren

- *Gemiddelde rente: ons doel is om het gemiddelde rentepercentage ook op lange termijn zo laag en zo stabiel mogelijk te houden.*
- *Opgenomen kortlopend geld: kortlopend geld is het goedkoopste; het weergegeven begrote bedrag voor 2012 is gelijk aan het benodigde bedrag dat voortvloeide uit de prognosebalans in paragraaf 6.2 van deze Begroting.*
- *Saldo renteomslag: dit is het saldo van de rente die wij toerekenen aan producten (zie hierna) en de rente die wij betalen. In principe willen wij de betaalde rente toerekenen. Het niet of teveel toegerekende saldo mag niet groter zijn dan 2% van de (begrotings)lasten.*

Op 30 januari 2012 heeft u de Beleidsnotitie Weerstandsvermogen en Schuldenpositie vastgesteld. Daarbij heeft u ook doelen vastgelegd met betrekking tot de volgende schuldkengetallen:

- Netto-schuld / exploitatie. Dit is de netto-schuld als percentage van het totaal van de inkomsten in de resultatenrekening.
- Debt ratio. Dit is het deel van het balanstotaal dat gefinancierd wordt met schulden.

Als doel heeft u voor beide kengetallen vastgesteld dat ze zich uiterlijk in 2022 in de zogeheten groene zone bevinden. Dit houdt in dat de netto-schuld / exploitatie dan op maximaal 110% mag liggen en dat de debt ratio dan lager dient te liggen dan 80%. De kengetallen zullen in zowel de Begroting als het Jaarverslag worden vermeld.

Wat hebben wij gedaan en wat heeft het gekost?

Calculatorische rentevoet en saldo renteomslag

Zowel in de Begroting als in de Jaarrekening hebben wij een calculatorische rente van 5,3% op het geïnvesteerd vermogen gehanteerd. Dit vermogen is geïnvesteerd in onze bezittingen en die dragen op hun beurt weer bij aan onze producten, die in de exploitatiebegroting zijn weergegeven.

Via de kapitaallasten rekenen wij deze rente toe aan de producten. Ons doel is de calculatorische rentevoet zo min mogelijk te laten fluctueren om de Begroting zo stabiel mogelijk te houden. Het is dus de uitdaging om de werkelijke rentelasten niet meer te laten bedragen dan 5,3%. In 2012 is dit goed gelukt: het gemiddelde rentepercentage op de gehele vaste leningenportefeuille bedroeg 4,7%.

In 2012 was sprake van een voordelig saldo renteomslag van € 644.000. Per saldo is er dus teveel rente toegerekend aan de producten. Uitgedrukt in een percentage van de lasten in de resultatenrekening (inclusief stortingen in de reserves) was de afwijking 1,7%. Dit is binnen de norm van 2%.

De aflossingen en aantrekkingen van vaste schulden

In de financieringsparagraaf van de Begroting 2012 hebben wij een financieringsbehoefte becijferd van € 16,3 miljoen, waarvan € 6,5 miljoen herfinanciering van aflossingen op de leningportefeuille per 1 januari 2012. In werkelijkheid hebben in 2012 € 7,4 miljoen aangetrokken en € 6,5 miljoen afgelost. De lager dan verwachte financieringsbehoefte ontstond door een lager dan gepland investeringstempo.

De limiet voor het aantrekken van kort geld

Onze kasgeldlimiet, dat wil zeggen het wettelijke maximum aan aan te trekken kortlopende middelen (< 1 jaar), bedroeg € 3,1 miljoen. In geen enkel kwartaal werd deze kasgeldlimiet overschreden. Zie de onderstaande tabel.

(Bedragen x € 1.000)

Jaar 2012, kwartaal:	Netto vlottende schuld (gemiddeld in het kwartaal)
1e	2.559
2e	1.896
3e	876
4e	125

De rentepercentages voor de financieringsbehoefte en de rentelasten op de financieringsportefeuille

In de Begroting gingen wij uit van afdekken van de totale (lange) financieringsbehoefte van € 16,3 miljoen door middel van een 1-jarige lening (leningen van 1 jaar en langer zijn in termen van de Wet Fido langlopende leningen) van € 3,0 miljoen (18% van de totale financieringsbehoefte) en een 25-jarige lening van € 13,3 miljoen (82%). De keuze was om een zo groot mogelijk deel van de financieringsbehoefte in te vullen met een zo kort mogelijke looptijd, aangezien kortlopend geld goedkoper was. Gezien de renterisiconorm was € 3,0 miljoen het maximum dat 1-jarig kon worden aangetrokken. In werkelijkheid hebben wij in totaal € 7,4 miljoen aangetrokken, waarvan € 3,0 miljoen als 1-jarige lening en € 4,4 miljoen als 25-jarige lening. Wij gingen uit van begrote percentages voor deze aan te trekken leningen van respectievelijk 2,50% en 4,00%, oftewel een gewogen gemiddelde van 3,72%. De werkelijke percentages bedroegen 1,35% voor de 1-jarige lening en 3,78% voor de 25-jarige lening. Het gewogen gemiddelde rentepercentage van deze nieuwe leningen lag op 2,79%. De rente op de nieuwe leningen lag dus lager dan voorzien.

De renterisiconorm

Sinds 1 januari 2009 is in de Wet Fido vastgelegd dat de aflossingen op vaste schulden in een bepaald jaar maximaal 20% mogen belopen van de totale lasten in de Begroting. Voor Haren kwam dit in 2012 neer op een maximale aflossing van € 7.415.000. In werkelijkheid hebben wij € 6.466.000 afgelost.

De schuldenpositie

Het verloop van de schuldkengetallen in de afgelopen jaren was (op realisatiebasis) als volgt:

Jaar ultimo:	2010	2011	2012
Netto-schuld/exploitatie	150%	196%	174%
Debt ratio	89%	91%	89%

De kengetallen zijn berekend op basis van de volgende VNG-definities (herzien in het VNG-rapport Kengetallen schulden Nederlandse gemeenten op 31 december 2010, verschenen op 26 juni 2012):

Netto schuld/exploitatie: Som van langlopende schuld (exclusief voorzieningen), kortlopende schuld, handelscrediteuren en overlopende passiva minus langlopende uitzettingen, banksaldi, liquide middelen, debiteurenvorderingen en overlopende activa (negatief teken is geen schuld) / totaal van de baten in de resultatenrekening.

Debt ratio: Som van langlopende schuld (exclusief voorzieningen), kortlopende schuld en overlopende passiva uitgedrukt als aandeel van het balanstotaal.

Paragraaf Verbonden partijen

Op grond van artikel 15 van de BBV bevat de paragraaf betreffende de verbonden partijen ten minste:

- a. de visie op verbonden partijen in relatie tot de realisatie van de doelstellingen die zijn opgenomen in de begroting;
- b. de beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen.

Dit zal nader worden uitgewerkt in de P&C-cyclus 2014.

In artikel 1 BBV wordt verstaan onder:

- b. verbonden partij: een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de provincie onderscheidenlijk gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft;
- c. financieel belang: een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat onderscheidenlijk het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt;
- d. bestuurlijk belang: zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht.

Op basis van bovenstaande artikelen is een aantal instellingen of bedrijven (die wij in de Begroting 2012 nog als verbonden partij hadden aangemerkt) niet langer een verbonden partij. Daarmee zijn deze uit de paragraaf Verbonden Partijen verwijderd en wordt niet gerapporteerd over de bijdrage in 2012. In plaats van de vier categorieën zoals opgenomen in de Begroting 2012 houden wij ons nu aan de voorschriften (BBV).

De volgende instellingen of ondernemingen nemen wij vanaf nu niet meer mee:

- Vereniging Bestuursacademie Nederland
- Gemeentelijke Kredietbank in Assen
- Stichting Torion
- CWI
- Stichting Kinderopvang Haren
- Stichting Baasis
- Stichting Noordermaat
- Stichting Vluchtelingenwerk
- St. Kunstgrasveld Haren
- Openbare Bibliotheek
- De dorps- en wijkaccommodaties in Glimmen, Onnen, Noordlaren en Oosterhaar
- Met een aantal bedrijven zijn afspraken gemaakt over het oplossen van calamiteiten met betrekking tot civieltechnische werken, installaties en elektra, glas- en schilderwerk, grote installaties en luchtbehandeling, bouwkundige werken, grondwerk en boomschades
- Bestuursdienstonderwijs, Bestuursacademie Nederland
- Getronics PinkRocade Local Government

Bij een aantal van deze niet meer opgenomen verbonden partijen hebben wij wel een financieel belang: dit zijn meerjarige budgetcontracten, die ons ook verplichten tot het betalen van wachtgeldvergoedingen bij vermindering van de subsidie. Meer informatie hierover vindt u in het subsidieregister.

Per doelgroep resulteert bovenstaande indeling in het volgende overzicht van verbonden partijen:

Partijen	Bijdrage 2012 in €	Meer informatie
Doelgroep Inwoners		
Vereniging Groninger Gemeenten (VGG)	11.850	www.groningergemeenten.nl
Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG),	25.264	www.vng.nl
Centrum voor Automatisering Noord Nederland (CEVAN) (in liquidatie)	1.296	
Eems Dollard Regio.	2.090	www.edr.eu
Het product Handhaving & Toezicht Kinderopvang kunnen wij niet realiseren zonder samenwerking in de Gemeenschappelijke regeling Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen.	10.715	www.hulpverleningsdienstgroningen.nl
Een lichte vorm van samenwerking bestaat er met het Meerschop Paterswolde voor de invulling van de klachtencommissie.	-804	www.meerschop-paterswolde.nl
		-
Doelgroep Gebruikers sociale voorzieningen		-
Wij zijn aangesloten bij de gemeenschappelijke regeling Bedrijf Werk en Re-integratie voor de realisering van een deel van de plaatsingen in de sociale werkvoorziening.	1.217.061	www.trio-bedrijven.nl
		-
Doelgroep Jongeren		-
Het product Centrum Jeugd & Gezin kunnen wij niet realiseren zonder samenwerking in de Gemeenschappelijke regeling Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen.	360.536	www.hulpverleningsdienstgroningen.nl
		-
Doelgroep Gebruikers zorg		-
Het product gezondheidszorg wordt bijna helemaal gerealiseerd via onze deelname aan de Gemeenschappelijke regeling Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen	259.282	www.hulpverleningsdienstgroningen.nl
		-
Doelgroep Eigenaren en huurders		-
De producten openbare orde en veiligheid en brandweezorg kunnen wij niet realiseren zonder samenwerking in de Gemeenschappelijke regeling Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen	200.036	www.hulpverleningsdienstgroningen.nl
Bijdrage Veiligheidshuis en burgernet aan Vereniging Groninger Gemeenten (VGG)	10.038	www.groningergemeenten.nl
De afvalinzameling is gebaseerd op onze deelname in de gemeenschappelijke regeling Afvalverwijdering Regio Centraal Groningen.	615.871	www.arcg.nl

Voor het welstandstoezicht is de gemeente aangesloten bij de Stichting Libau.	35.255	www.libau.nl
Voor de ontwikkeling van woningbouw in Haren Noord hebben wij samen met twee bedrijven de GEM Haren Noord CV opgericht. Hiertoe zijn ook GEM Haren Noord Beheer B.V. en de juridische entiteiten Stichting Commanditair Kapitaal Haren Noord en Dilgt Hemmen Essen B.V. opgericht. Zie paragraaf Weerstandsvermogen.	-687.924	
Doelgroep Gebruikers publieke ruimten		
Via onze deelname aan de gemeenschappelijke regelingen Meerschop Paterswolde en Zuidlaardermeer bieden wij onze inwoners recreatieve voorzieningen.	134.631	www.meerschop-paterswolde.nl
Doelgroep Economische klanten		
Product Overige beschermende maatregelen (lijkschouwing) kunnen wij realiseren door samenwerking in de Gemeenschappelijke regeling Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen.	6.054	www.hulpverleningsdienstgroningen.nl

De betrokkenheid per gemeenschappelijke regeling verschilt sterk. Bij de meeste regelingen hebben wij een zetel in het Algemeen Bestuur. Alleen bij de in liquidatie zijnde regeling CEVAN is dat niet zo. Bij de regelingen Meerschop Paterswolde en Trio hebben wij ook zitting in het Dagelijks Bestuur. De duurste regelingen zijn de Gemeenschappelijke regeling Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen en het Meerschop Paterswolde. Op grond van het dualisme is er een beweging ingezet uitsluitend de leden van de colleges van burgemeester en wethouders te benoemen tot bestuursleden van gemeenschappelijke regelingen. In de praktijk hebben vanuit Haren alleen nog raadsleden zitting in het algemeen bestuur van het Meerschop Paterswolde.

Regelingen met grote financieel afbreukrisico zijn de Afvalverwijdering Regio Centraal Groningen en de Gemeenschappelijke regeling BWR (voorheen Trio). Foutieve inschattingen in de bedrijfsvoering leiden bij deze organisaties al snel tot forse incidentele of zelfs structurele bijdragen van de deelnemers.

De Gemeenschappelijke regeling Veiligheids- en Gezondheidsregio Groningen heeft de grootste impact op onze Begroting.

Paragraaf Grondbeleid en projecten

Wat wilden wij bereiken?

Met ons grondbeleid willen wij een bijdrage leveren aan de gemeentelijke beleidsontwikkeling: realisering van woningbouw, infrastructuur en gemeenschappelijke voorzieningen. Het grondbeleid moet er toe bijdragen dat de beleidsontwikkeling op de door de gemeente gewenste wijze tot stand komt (bijvoorbeeld soort woningbouw).

Hebben wij bereikt wat wij wilden?

Haren Noord (grondexploitatie van GEM Haren Noord C.V.)

Nagenoeg alle woningen op het AZC-terrein (deelgebied 3) zijn verkocht. Het stedenbouwkundig masterplan voor de deelgebieden 5 en 6 is afgerond en het bestemmingsplan is in 2012 in procedure gebracht.

Nadat het bestemmingsplan onherroepelijk is geworden kan de GEM met de verkoop van de kavels starten en zal het risicoprofiel van de grondexploitatie verminderen. Dit project genereert opbrengsten voor de gemeente Haren. De verwachting is dat de GEM in het najaar van 2013 de locatie bouwrijp gaat maken en met de uitgifte van de kavels start.

Raadhuisplein/Haderaplein (grondexploitatie)

In 2012 is een aantal geoptimaliseerde uitwerkingen van de eerder gekozen bebouwingsvariant 1a aan u voorgelegd, waarbij de compensatie van het gemeentelijk parkeren is meegenomen. In december 2012 heeft u gekozen voor model 4+. Het uitgangspunt van dit model is om, in aansluiting op wensen van de klankbordgroep, de ruimtelijke kaders beperkt aan te passen en binnen de originele hoofdvorm een supermarkt, dagwinkels en appartementen mogelijk te maken. Wel komt de woningbouw langs de Hortuslaan te vervallen. Daarmee wordt mogelijk gemaakt dat de parkeervoorziening ten behoeve van de (commerciële) ontwikkeling deels op maaiveld en deels ondergronds kan worden gerealiseerd. Daarnaast heeft u besloten dat, gezien de huidige gemeentelijke parkeer capaciteit, geen gemeentelijke parkeerplaatsen worden toegevoegd. De grondexploitatie gebaseerd op model 4+ is in december 2012 door u vastgesteld.

De verwachting is dat wij de procedure voor het bestemmingsplan en de Europese aanbesteding in het voorjaar van 2013 zullen opstarten. In 2014 verwachten wij dat de grond kan worden overgedragen aan een projectontwikkelaar.

Onnen Kooi-Hekman (grondexploitatie)

De verkoop van de kavels verloopt uitermate moeizaam. De grondprijzen zijn in 2012 marktconform iets naar beneden bijgesteld. De verkoop van de kavels is door ons uitgezet bij een plaatselijke makelaar. De aangepaste grondprijzen in 2012 hebben nog niet geleid tot de verkoop van een kavel. Voor 2013 zullen wij een aantal promotionele acties opstarten om de verkoop te bevorderen.

Stationsgebied (grondexploitatie)

Begin 2010 is besloten tot realisatie van de tunnel en de verdere uitwerking van het stedenbouwkundig plan voor het Stationsgebied. Het daarvoor noodzakelijke krediet is verstrekt en er is een grondexploitatie vastgesteld. Inmiddels is het P+R terrein volgens planning gerealiseerd. In samenhang met de uitwerking van de tunnel en het station bleek in 2012 een aanpassing van het ontwerp van het voorplein noodzakelijk. Dit heeft tot vertraging geleid, waardoor de start van de bouw tunnel verschoven is van eind 2013 naar voorjaar 2014. Door deze verschuiving in de planning zullen ook de grondopbrengsten een jaar later gerealiseerd worden. Het komende jaar zal de bestemmingsplanprocedure worden doorlopen om de realisatie mogelijk te maken.

Meerweg (project)

Nadat u in mei 2010 heeft ingestemd met de uitvoering van de Structuurvisie Meerweg ontwikkelt Meer, is gestart met de uitwerking van de visie tot concrete plannen. Begin 2012 is gestart met de technische uitwerking van fase 1 (westelijk deel). Inmiddels is de uitvoering europees aanbesteed en kan medio maart 2013 gestart worden met de uitvoering. Onderdeel van fase 2 is de ecologische verbinding. In 2012 heeft de provincie besloten dat realisatie van deze schakel in de EHS door moet gaan. Begin 2013 zullen wij een bestemmingsplanprocedure voor Fase 2 opstarten. Naar verwachting zal dit plan eind 2013 aan u ter besluitvorming voorgelegd worden. Daarnaast worden door de Provincie Groningen gesprekken gevoerd met verschillende grondeigenaren en kan de verdere uitwerking van deze fase ter hand genomen worden.

Voor fase 2 draagt de provincie de verantwoordelijkheid voor het realiseren van de EHS, inclusief wateraanvoer. De gemeente Haren is verantwoordelijk voor de ontwikkeling van het nieuwe recreatieterrein en voor de benodigde planologische procedures. Gezamenlijk zetten provincie en gemeente zich in om de benodigde publieke en private middelen verzekerd te krijgen.

Nesciopark (grondexploitatie)

In mei 2012 heeft u ingestemd met de verkoop van een deel van de grond voor de realisatie van een tweede transferium ten behoeve van de gemeente Groningen. Het oorspronkelijke bedrijvenpark is hierdoor in oppervlakte gehalveerd. De gemeenteraad van de gemeente Groningen heeft recent ingestemd met de aankoop van de grond voor een transferium.

Wij gaan dit voorjaar 2013 starten met het opstellen van het bestek voor het bedrijvenpark en de woonwerklocatie, waarna het bouwrijpmaken volgt. Wij verwachten dat eind 2013 de eerste kavels verkocht zijn.

Financiële gevolgen grondexploitaties

Een overzicht van de op dit moment verwachte resultaten van de grondexploitaties en de verwerking daarvan in de Jaarrekening/Begroting:

Tabel verwachte resultaten grondexploitaties (bedragen x € 1.000)

Grondexploitatie	Verwacht resultaat	Resultaat verwerkt in:
<i>In exploitatie:</i>		
Komplan	391 (verlies)	Jaarrekeningen t/m 2011: 362 (verlies); Jaarrekening 2012: 29 (verlies).
Raadhuisplein/Haderaplein	1.950 (winst)*	Begroting 2013: 3.242 (te realiseren winst in 2015).
Onnen Kooi-Hekman	709 (verlies)	Jaarrekeningen t/m 2011: 665 (verlies); Jaarrekening 2012: 44 (verliesvoorziening).
Nesciopark	6 (winst)	Niet.
Haren Noord	N.v.t., Haren Noord is een grondexploitatie van GEM Haren Noord C.V.	Niet van toepassing.
Stationsgebied	13 (winst)	Niet.

* In de Begroting 2013 was nog een minimaal benodigde storting in de Bestemmingsreserve Nieuw Raadhuis (en dus een minimaal te behalen winst uit de grondexploitatie Raadhuisplein/Haderaplein) opgenomen van € 3.242.000 in 2015.

In uw raadsvergadering van 17 december 2012 heeft u ingestemd met de herziene grondexploitatie met een winst van € 2.026.000. Dit zou dus onvoldoende zijn om het beoogde deel van de kapitaallasten van het nieuwe raadhuis af te dekken. Hierdoor zou een extra jaarlijkse kapitaallast ontstaan van € 57.000. In het raadsvoorstel van december hebben wij aangegeven dat wij dit dekkingsgat kunnen oplossen door middel van een verlaging van de kapitaallasten van het nieuwe raadhuis middels het gaan hanteren van een restwaarde. Hiertoe zullen wij u een aanpassing van de financiële verordening voorleggen.

Ten opzichte van de door u op 17 december 2012 vastgestelde grondexploitatie is er in de voorjaarsactualisatie van de grondexploitatie sprake van een verlaging van de verwachte winst van € 2.026.000 tot € 1.950.000. Om toch het beoogde deel van de kapitaallast van het nieuwe raadhuis te kunnen afdekken is er bovenop het invoeren van een restwaarde ook nog een storting van € 27.000 in de Bestemmingsreserve Nieuw Raadhuis nodig uit een andere bron. In het kader van ons voorstel tot resultaatsbestemming 2012 dat is opgenomen in deze jaarstukken stellen wij voor om deze storting te doen.

In bovenstaande tabel zijn de boekwinsten op de inbreng van eigen gronden in de grondexploitaties buiten beschouwing gebleven. Het betreft Haren Noord en Nesciopark. Zie hiervoor de toelichting op de balans in de Jaarrekening.

Jaarrekening 2012 Gemeente Haren

Balans per 31 december 2012

voor (niet-begrote) resultaatsbestemming
bedragen in duizenden euro's

ACTIVA

	31-12-2012		31-12-2011		prognose 31-12-2012
VASTE ACTIVA					
Materiële vaste activa		65.276		65.908	
Investerings met economisch nut	54.658		55.729		
Investerings met maatschappelijk nut	10.618		10.180		
Financiële vaste activa		1.176		1.130	
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	92		92		
Langlopende leningen u/g	799		801		
Overige uitzettingen	34		29		
Bijdragen aan activa van derden	251		208		
Totaal vaste activa		66.451		67.038	73.400
VLOTTENDE ACTIVA					
Vorraden		15.632		16.094	
Niet in exploitatie genomen bouwgronden	0		836		
Onderhanden werk grondbedrijf	14.817		15.253		
Grond- en hulpstoffen	815		5		
Uitzettingen		3.477		4.176	
Vorderingen op openbare lichamen	2.172		2.562		
Overige vorderingen	1.045		1.354		
Rekeningen-courant niet-fin. inst.	260		260		
Overlopende activa		5.729		2.556	
Nog te ontv. overheidssubsidies	2.815		28		
Overige overlopende activa	2.914		2.528		
Liquide middelen		854		59	
Totaal vlottende activa		25.692		22.885	25.100
BALANSTOTAAL		92.144		89.923	98.500

PASSIVA

	31-12-2012		31-12-2011		prognose 31-12-2012
EIGEN VERMOGEN		7.803		7.190	7.800
Algemene risico reserve	0		0		
Algemene reserve	657		1.175		
Bestemmingsreserves	7.100		7.167		
Saldo boekjaar	45		-1.152		
VOORZIENINGEN		2.243		1.263	1.000
Verplichtingen, verliezen en risico's	1.056		640		
Onderhoud	1.187		623		
VASTE SCHULDEN		57.503		56.568	66.400
Onderhandse leningen binnenl. banken	54.498		56.563		
Onderhandse leningen binnenl. pensioenfondsen en verzekeraars	3.000		0		
Waarborgsommen	5		5		
Totaal vaste passiva		67.549		65.022	75.200
VLOTTENDE PASSIVA					
Vlottende schulden		4.702		6.534	
Kasgeldleningen	0		0		
Bank- en girosaldi	0		2.504		
Overige schulden	4.702		4.030		
Overlopende passiva		19.893		18.367	
Nog te besteden subsidies	2.584		1.594		
Overige overlopende passiva	17.309		16.773		
Totaal vlottende passiva		24.594		24.902	23.300
BALANSTOTAAL		92.144		89.923	98.500

Verstrekte garanties op geldleningen
(bruto)

24.911

24.966

Af: ontvangen contra-garanties
geldleningen11.00011.000**Verstrekte garanties (netto)****13.911****13.966**

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De Jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) daarvoor geeft.

Waarderingsgrondslagen

Immateriële activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- c.q. vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en de waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. Uitsluitend kosten van onderzoek en ontwikkeling gerelateerd aan één bepaald vast actief kunnen worden geactiveerd. Afschrijving vindt plaats in vijf jaar. Op afsluitkosten, agio en disagio wordt door ons niet afgeschreven. Uitgaven hiervoor worden rechtstreeks ten laste van de resultatenrekening gebracht.

Materiële vaste activa

Deze materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- c.q. vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht, waarbij wordt afgeschreven op het saldo. Er wordt afgeschreven vanaf 1 januari volgend op het jaar van ingebruikneming en wij schrijven altijd af tot 0. De afschrijvingstermijn is afhankelijk van de verwachte levensduur. Dat is de tijd dat de activa een bijdrage leveren aan de totstandkoming van onze producten. Wij schrijven lineair af.

De afschrijvingstermijnen van de activa variëren (per activaklasse) van 3 tot 50 jaar en zijn vastgelegd in de Financiële verordening gemeente Haren die door de raad is vastgesteld op 14 december 2009 (voor het laatst gewijzigd op 28 maart 2011). De gehanteerde afschrijvingstermijnen bedragen:

50 jaar: rioleringen, nieuwbouw, woonruimten, bedrijfsgebouwen en begraafplaatsen;

40 jaar: renovatie en restauratie woonruimten en bedrijfsgebouwen;

30 jaar: (water)wegen en parkeerterreinen;

25 jaar: lichtmasten;

20 jaar: renovatie sportvelden- en vloeren, fietspaden, voetpaden, verkeerslichten, voertuigen en groot onderhoud woonruimten en gebouwen;

15 jaar: technische installaties in bedrijfsgebouwen;

10 jaar: veiligheidsvoorzieningen bedrijfsgebouwen, kantoormeubilair, schoolmeubilair, aanleg tijdelijke terreinwerken, noodgebouwen, bijzondere voertuigen (brandweer- en vuilnisauto's), containers, materieel gemeentewerken, rioolpompen, specifieke machines gemeentewerken (nat-zoutstrooiers, onkruidborstelmachines en dergelijke) en specifieke brandweerruistrusting;

5 jaar: personenauto's, gewone bedrijfsauto's, aanhangers, normale (veelgebruikte) machines gemeentewerken, muziekinstrumenten, luchtfoto's, verbindingssystemen, tijdregistratiesystemen en gereedschappen;

3 jaar: automatiseringsapparatuur en software.

Op grond wordt niet afgeschreven. Indien er sprake is van duurzame waardevermindering vindt afwaardering plaats.

Volledigheidshalve vermelden wij dat op investeringen die vóór 2004 gedaan zijn soms extra is afgeschreven zonder economische noodzaak (ter verlichting van toekomstige lasten). Ook zijn in voorkomende gevallen reserves op dergelijke investeringen afgeboekt.

Investerings met maatschappelijk nut worden in principe door ons geactiveerd. Wel is door de raad vastgelegd dat geactiveerd (groot) onderhoud moet worden afgeboekt als daar budgettaire ruimte voor is (motie 'Activeren' aangenomen tijdens de behandeling van de Begroting 2003 op 11 november 2002). Door de invoering van het BBV per 1 januari 2004 is afboeken alleen nog mogelijk als het gaat om activa met maatschappelijk nut. Activa met economisch nut mogen alleen nog worden afgeboekt als er sprake is van een duurzame waardevermindering.

Concreet betekent dit dat eventuele budgettaire ruimte voor afboekingen gebruikt zal worden voor het afboeken van wegenonderhoud.

Bijdragen aan activa in eigendom van derden worden gewaardeerd op het bedrag van de verstrekte bijdragen, verminderd met de afschrijvingen. De verleende bijdragen worden afgeschreven in de periode waarin het betrokken actief van de derde op basis van de door de gemeente gestelde voorwaarden moet bijdragen aan de publieke taak.

Financiële vaste activa

De balanspost Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen heeft betrekking op participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's. Waardering vindt plaats tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waardering van de aandelen onverwacht structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden. Tot dusver is een dergelijke afwaardering niet noodzakelijk gebleken. De actuele waarde ligt ruim boven de verkrijgingsprijs. De langlopende leningen uitstaande gelden en de overige uitzettingen worden door ons gewaardeerd tegen nominale waarde, eventueel verminderd met een voorziening voor oninbaarheid.

Vorraden

De nog niet in exploitatie genomen gronden zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, dan wel lagere marktwaarde. Er wordt geen rente bijgeschreven op de boekwaarde van deze voorraden.

Het onderhanden werk van het grondbedrijf wordt gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs, vermeerderd met een renteopslag over het geïnvesteerd vermogen. Hierop worden ontvangsten uit verkoop en bijdragen van derden in mindering gebracht. Indien een deel van de kosten wordt gedekt uit een voorziening of uit een reserve, dan loopt dit altijd via de resultatenrekening. Als de marktwaarde lager ligt dan de aldus berekende waarde, dan vindt afwaardering plaats tot marktwaarde. In de resultaatbepalingsgrondslagen staat vermeld wanneer winst wordt genomen.

De voorraden grond- en hulpstoffen zijn gewaardeerd tegen hun verkrijgingsprijs.

Uitzettingen

De vorderingen zijn opgenomen tegen hun nominale waarde onder aftrek van eventuele noodzakelijk geachte voorzieningen wegens oninbaarheid.

Overige balansposten

Alle overige balansposten zijn opgenomen tegen hun nominale waarde.

Resultaatbepalingsgrondslagen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen baten en lasten.

Onder baten worden verstaan:

- de vergoedingen van het Rijk voor het functioneren van de gemeentelijke overheid en voor de uitvoering van een aantal specifieke taken;
- de belastingopbrengsten uit de heffing van onder andere de onroerende zaak belasting;
- de geheven leges en retributies voor specifieke overheidstaken die de gemeente uitvoert (onder meer reiniging en burgerzaken);
- het rendement op bezittingen (rente, dividenden, huren en pachten);
- het rendement op geïnvesteed eigen vermogen (interne rentevoet 5,3%);
- de vergoedingen voor specifieke producten en diensten, die de gemeente levert;
- de eventuele batige saldi van de kostenplaatsen en de renteomslag (zie hierna).

Onder lasten worden verstaan:

- de direct aan onze producten toe te rekenen kosten;
- de afschrijvingslasten;
- de lasten van de gemeentelijke organisatie;
- de rentelasten;
- de eventuele nadelige saldi van de kostenplaatsen en de renteomslag (zie hierna).

De afschrijvingslasten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor vermelde waarderingsgrondslagen voor de immateriële en materiële vaste activa. Wij beginnen met het afschrijven van activa in het jaar volgend op aanschaf, respectievelijk realisatie.

De toerekening van de lasten van de gemeentelijke organisatie (personeels- en organisatiekosten) gebeurt ofwel via de deelmethode (de lasten worden percentagegewijs toegerekend aan specifieke producten) ofwel via de integrale kostentoe rekeningsmethode. De door de medewerkers gepleegde inzet wordt vertaald in gewerkte uren per product. Deze uren worden vermenigvuldigd met een voorcalculatorisch - van tevoren bepaald - tarief. Het totaal van de gewerkte uren maal het tarief moet de lasten van de gemeentelijke organisatie dekken. Een tekort of overschot wordt als last, respectievelijk bate, verantwoord bij de bedrijfsvoering onder het product 293 'saldo kostenplaatsen'.

De rentelasten worden met een voorcalculatorisch percentage (van 5,3%) berekend over het geïnvesteed vermogen in immateriële, respectievelijk materiële vaste activa en de onderhanden werken van het grondbedrijf. Deze gecalculeerde rentelast wordt toegerekend aan de producten waar bovengenoemde activa aan bijdragen, volgens de systematiek die ook geldt voor de afschrijvingen (zie hierboven). Een eventueel voordelig of nadelig verschil met de werkelijke rentelasten wordt als bate, respectievelijk als last, verantwoord in de technische producten onder het product 303 'saldo renteomslag'.

Voor de exploitaties van het grondbedrijf gelden bovengenoemde grondslagen voor resultaatbepaling. De resultaten worden gepresenteerd in de resultatenrekening. Verliezen (of verliesvoorzieningen) op exploitaties worden genomen wanneer zij voorzienbaar zijn. Winsten worden genomen als de exploitaties, of zelfstandige delen daarvan zijn gerealiseerd. Van dit laatste wordt afgeweken indien er op balansdatum sprake is van een negatieve boekwaarde die de naar verwachting nog te maken kosten overtreft. In dat geval zal het verschil tussen beide grootheden als tussentijdse winst worden genomen in het betreffende boekjaar. Het (verwachte) resultaat op grondexploitaties wordt in de toelichting op de balans en/of paragraaf Grondbeleid nader toegelicht.

Met betrekking tot het bedrag van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds wordt in principe uitgegaan van de op het moment van afsluiting van de boeken laatst bekende, door het Ministerie van BZK verstrekte, specificatie. Hiervan wijken wij af als bij ons bekend is dat de in de specificatie voor de berekening van de uitkering gebruikte Harense volumes nog zullen worden aangepast (wij gaan dan uit van de door onszelf berekende volumes).

TOELICHTING OP DE BALANS

VASTE ACTIVA

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa hebben het volgende verloop laten zien in 2012:

(Bedragen x € 1.000)

Boekwaarde per 1 januari 2012:	65.908
Bij: investeringsuitgaven 2012	2.403
Af: desinvesteringen 2012	0
Af: afschrijvingen 2012	<u>-3.035</u>
Boekwaarde per 31 december 2012:	<u>65.276</u>

In 2012 zijn de volgende investeringen gedaan in materiële vaste activa (in de tabel zijn alle investeringskredieten groter dan of gelijk aan € 100.000 afzonderlijk zichtbaar gemaakt):

Investering (Bedragen x € 1.000)	Beschikbaar gesteld krediet	Besteed in 2012 incl. bijdragen van derden	Besteed tot en met 2012	Investering gereed per 31-12-2012 Ja / Nee
Rioolwerkzaamheden 2011	852	779	840	J
Rioolwerkzaamheden 2012	974	606	974	N
Verv. rioolpompen en -gemalen 2010	218	49	149	N
Verv. rioolpompen en -gemalen 2011	218	-7	0	N
Verv. rioolpompen en -gemalen 2012	218	19	19	N
Saneren overstorten N.'laren*	0	-573	-293	N
<i>Subtotaal rioolinvesteringen</i>	<i>2.480</i>	<i>873</i>	<i>1.689</i>	
Groot onderhoud wegen 2011	560	103	556	J
Groot onderhoud wegen 2012	570	574	574	N
Maatregelen verkeersveiligheid 2010	180	-138	164	N
Maatregelen verkeersveiligheid 2011	180	181	182	J
Maatregelen verkeersveiligheid 2012	180	105	105	N
Tunnel Stationsgebied	2.451	0	0	N
Armaturen lichtmasten 2011	142	28	33	N
Armaturen lichtmasten 2012	142	126	126	N
Groot onderhoud Meerweg	350	0	0	N
Vondellaan*	0	-1.293	-1.293	N
Uitbreiding transferium**	0	14	-86	N
Overige wegeninvesteringen	65	0	0	
<i>Subtotaal wegeninvesteringen</i>	<i>4.820</i>	<i>-300</i>	<i>361</i>	
Herhuisv. Groninger Buitenschool	740	326	404	N
Onderwijsk. vernieuwingen 2007	202	0	0	N
Uitbreiding Peter Petersenschool	167	0	132	N
Herhuisvesting Zernike College	14.701	113	211	N
Uitbreiding Sint Nicolaasschool	475	0	45	N
Nieuwbouw Brede School	2.172	366	442	N
Uitbreiding De Borg	284	272	272	J
<i>Subtotaal onderwijsinvesteringen</i>	<i>18.741</i>	<i>1.077</i>	<i>1.506</i>	

Uitbreiding accommodatie VV Glimmen	160	0	228	N
Tankautospuiter brandweer	290	297	297	J
Bussen brandweer	135	0	0	N
Herstructureren website	150	5	100	N
Installaties NEN 3140 aanp.	110	10	11	N
Stookruimte Scharlakenhof	180	113	113	N
IJsbaan	123	0	0	N
Upgraden gymzalen	460	0	0	N
Renovatie 't Clockhuijs	203	0	0	N
Tractor no. 56 vervangen	100	0	0	N
Overige investeringen in materiële vaste activa	1.774	328	11	
<i>Subtotaal overige</i>	<i>3.685</i>	<i>753</i>	<i>760</i>	
Totaal investeringen in materiële vaste activa	29.726	2.403	4.316	

* Deze investeringen worden gedekt vanuit andere kredieten en subsidies.

** Deze investering wordt gedekt vanuit subsidies.

Stand openstaande (restant-)investeringsbudgetten ultimo 2012 (bedragen x € 1.000):

Tot en met 2012 ter beschikking gestelde openstaande budgetten	29.726
Ten laste van deze budgetten t.m. 2012 uitgegeven bedragen	4.316
Restant van de per 31 december openstaande budgetten	25.410

Het verloop van de materiële vaste activa per activaklasse ziet er als volgt uit:

(Bedragen x € 1.000)	A	B	C	D	A+B-C-D
Activaklasse	Boekwaarde 1-1-2012	Investeren	Desinvesteringen	Afschr.	Boekwaarde 31-12-2012
Gronden en terreinen	1.731	-126		22	1.583
Woonruimten	201	0		7	194
Bedrijfsgebouwen	32.495	1.388		1.407	32.476
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken met economisch nut	15.436	-433		433	14.570
Vervoermiddelen	602	333		163	772
Machines, apparaten en installaties	1.667	187		281	1.574
Overige materiële vaste activa met econ. nut	3.597	46		153	3.490
<i>Subtotaal materiële vaste activa economisch nut</i>	<i>55.729</i>	<i>1.396</i>	<i>0</i>	<i>2.466</i>	<i>54.659</i>
Grond-, weg en waterbouwkundige werken met maatschappelijk nut	10.160	1.006		565	10.601
Overige materiële vaste activa met maatschappelijk nut	20	0		3	16
<i>Subtotaal materiële vaste activa maatsch. nut</i>	<i>10.179</i>	<i>1.006</i>	<i>0</i>	<i>568</i>	<i>10.617</i>
Totaal materiële vaste activa	65.909	2.403	0	3.035	65.277

Financiële vaste activa

De balanspost kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen van € 92.000 bestaat uit de volgende posten:

- De Stichting Commanditair Kapitaal Haren Noord. De gemeente heeft € 49.000 ingebracht als kapitaal in deze stichting. De stichting treedt namens de gemeente op als commanditair vennoot in de Gemeenschappelijke Exploitatie Maatschappij (GEM) Haren Noord C.V. en heeft het bedrag van € 49.000 gebruikt om een 49% belang te nemen in deze C.V. (een tweetal bedrijven (marktpartijen) bezit in totaal eveneens een 49% belang in de C.V. en het resterende belang van 2% is in handen van GEM Haren Noord Beheer B.V. GEM Haren Noord C.V. is de rechtspersoon waarbinnen de grondexploitatie Haren Noord daadwerkelijk wordt uitgevoerd. Dat de gemeente geen rechtstreeks belang heeft in de C.V. heeft vooral te maken met het uitsluiten van (aansprakelijkheids-) risico's.
- Dilgt Hemmen Essen (DHE) B.V. Deze rechtspersoon is door de gemeente in 2007 opgericht en wij bezitten 100% van de aandelen. Er is € 18.000 aan kapitaal gestort. Hiervan is € 9.000 door DHE B.V. gebruikt om een 50%-belang te verwerven in de GEM Haren Noord Beheer B.V. die de directie voert van GEM Haren Noord C.V. (de overige 50% van de aandelen in GEM Haren Noord Beheer B.V. wordt gehouden door een tweetal bedrijven (marktpartijen)). Dat de gemeente niet rechtstreeks deelneemt in GEM Haren Noord Beheer B.V. heeft vooral te maken met het uitsluiten van (aansprakelijkheids-)risico's.
- Een belang in BNG ter waarde van € 24.000 (historische aanschafwaarde).
- Een belang in Dataland van € 1.000 (historische aanschafwaarde).

De balanspost langlopende leningen uitstaande gelden van € 799.000 bestaat voor een bedrag van € 700.000 uit een aflossingsvrije rentedragende lening aan Stichting De Mikkelfhorst (ecologische zorgboerderij), voor een bedrag van € 6.000 uit een aantal kleinere leningen aan een dorps huis, aan een sportvereniging en aan personeel en voor een bedrag van € 93.000 aan starterleningen.

De balanspost Overige uitzettingen van € 34.000 hebben uitsluitend betrekking op het fietsenproject voor het gemeentelijke personeel.

De balanspost Bijdragen aan activa van derden van € 251.000 heeft uitsluitend betrekking op de bijdrage aan het Meerschap voor de aanleg van toeristisch-recreatieve infrastructuur rondom het Paterswoldse Meer.

VLOTTENDE ACTIVA

Vorraden

Een verloopoverzicht van de boekwaarden van de voorraden geeft het volgende beeld te zien:

(Bedragen x € 1.000)

Grondexploitatie	Boekwaarde 1-1-2012	Uitgaven (+) en inkomsten (-) in 2012	Verlies(-)- of winstname (+) in 2012	Overheve- ling naar andere balanspost	Boekwaarde 31-12-2012
Komplan	-8	40	-29		3
Onnen (Kooi-Hekman)	883	38			921
Nesciopark	4.018	319			4.337
Nog niet gerealiseerde boekwinst inbreng grond Nesciopark	-820				-820
Haren Noord	13.140	83		-1.244	11.979
Nog niet gerealiseerde boekwinst inbreng grond Haren Noord	-3.979			1.244	-2.735
Raadhuisplein/Haderaplein	1.389	243			1.632
Stationsgebied	786	-1.086			-300
Verliesvoorziening	-157		-44		-201
<i>Subtotaal in exploitatie</i>	<i>15.252</i>	<i>-363</i>	<i>-73</i>	<i>0</i>	<i>14.816</i>
Strategische grondaankopen	1.101	26		-1.127	0
Verliesvoorziening	-265		-52	317	0
<i>Subtotaal nog niet in exploitatie</i>	<i>836</i>	<i>26</i>	<i>-52</i>	<i>-810</i>	<i>0</i>
Totaal grondexploitaties	16.088	-337	-125	-810	14.816

In 2012 is een verlies genomen van € 29.000 op de grondexploitatie Komplan. Dit verlies was geraamd en is veroorzaakt door hoger dan verwachte bodemsaneringskosten van het Kroonkampen-gebied.

Het met betrekking tot Onnen (Kooi-Hekman) in 2012 geactiveerde bedrag van € 38.000 betreft de rentebijdrage. In 2012 zijn geen kavels verkocht. In verband met de vertragung in de verkoop is het nodig in 2012 een extra verliesvoorziening te nemen van € 44.000. Deze extra verliesvoorziening was niet geraamd en komt bovenop de al in eerdere boekjaren genomen verliesvoorziening van € 157.000. Mocht de situatie in een later boekjaar verbeteren, dan kan deze voorziening dan weer vrijvallen.

Het in 2012 met betrekking tot Nesciopark geactiveerde bedrag van € 319.000 bestaat uit de rentebijdrage van € 169.000 en overige kosten (vooral plankosten) van € 150.000.

De boekwaarde van Haren Noord per 31 december 2012 van € 12,0 miljoen heeft betrekking op de aankoop van gronden door de gemeente van de marktpartijen die samen met de gemeente deelnemen in de Gemeenschappelijke Exploitatiemaatschappij (GEM) Haren Noord C.V., de inbreng van gemeentelijke gronden in Haren Noord, de kosten van het (fiscaal) bouwrijp maken en de kosten en (huur)opbrengsten van het beheren van deze gronden. Na afronding van het fiscaal bouwrijp maken worden deze gronden (per deelgebied) doorgeleverd aan de Gemeenschappelijke Exploitatiemaatschappij (GEM) Haren Noord C.V.

Uit de inbreng van gronden van de gemeente in Haren Noord zou een totale boekwinst resulteren van € 5.101.000. Hiervan kon in 2010 € 1.122.000 het eerste deel worden gerealiseerd in verband met de overdracht van het economisch eigendom van deelgebied 3 (voormalig AZC-terrein) door de gemeente aan GEM Haren Noord C.V. In 2012 is besloten om deelgebied 4 niet tot ontwikkeling te brengen. Daarom zal een boekwinst van € 1.244.000 niet worden gerealiseerd. Binnen de balanspost onderhanden werk resteerde daardoor per 31 december 2012 een ongerealiseerde boekwinst van € 2.735.000.

In verband met de toekomstige (economische) leveringen van fiscaal bouwrijpe grond zijn door GEM Haren Noord C.V. voorschotten aan de gemeente betaald (en die zijn opgenomen onder de balanspost Overlopende passiva). De boekwaarde van Haren Noord is dus niet door de gemeente zelf gefinancierd en leidt daarom niet tot rentelasten.

Het in 2012 met betrekking tot de grondexploitatie Raadhuisplein/Haderaplein geactiveerde bedrag van € 243.000 bestaat uit een rentebijbeschrijving van € 74.000 en plan- en overige kosten van € 169.000.

De mutatie van de boekwaarde van de grondexploitatie Stationsgebied in 2012 van - € 1.086.000 bestaat uit het saldo van ontvangen subsidies van - € 1.759.000 en gemaakte kosten van € 673.000 (met name aanleg P+R-terrein, rentebijbeschrijving en plankosten).

De balanspost Niet in exploitatie genomen bouwgronden bedroeg per 1 januari 2012 € 836.000. Dit betrof de strategische grondaankopen hoek Kromme Elleboog/Kerklaan en Onnen-Hooiveld. Het was de bedoeling om deze gebieden in de toekomst als woningbouwlocaties te ontwikkelen. Besloten is om dit niet te doen en dit vastgoed te verkopen in de huidige staat. Daarom zijn de nog in 2012 gemaakte plankosten voor Onnen-Hooiveld (-Elshof, een aanpalend gebied dat ook niet ontwikkeld zal worden) afgeboekt. De resulterende restant boekwaarde van de strategische aankopen per 31 december van € 810.000 is als voor verkoop aangehouden vastgoed overgeheveld naar de balanspost "Grond- en hulpstoffen".

Uitzettingen

De post uitzettingen (op openbare lichamen en overige) kan als volgt worden gespecificeerd:

(Bedragen x € 1.000)	31-12-2012	31-12-2011
Vordering op het BTW-Compensatiefonds	2.129	2.321
Overige vorderingen op openbare lichamen	43	241
<i>Subtotaal vorderingen op openbare lichamen</i>	<u>2.172</u>	<u>2.562</u>
Overige vorderingen	1.045	1.354
Rekeningen-courant niet-financiële instellingen	260	260
Totaal	<u>3.477</u>	<u>4.176</u>

De vordering op het BTW-Compensatiefonds per 31 december 2012 heeft betrekking op de compensabele BTW over 2012.

Voor dubieuze debiteuren is een voorziening van in totaal € 32.000 getroffen. Deze voorziening maakt onderdeel uit van de balanspost overige vorderingen. Per 1 januari 2012 bedroeg deze voorziening € 86.000. Gedurende het jaar is voor een bedrag van € 16.000 afgeboekt ten laste van de voorziening. Aan de hand van de beoordeling van de (ouderdom van de) debiteurenposten op eindbalansdatum is de benodigde omvang van de voorziening opnieuw vastgesteld en wel op het genoemde bedrag van € 32.000. Hieruit resulteerde een vrijval van € 38.000 die als bijzondere baat is verwerkt in de resultatenrekening.

De balanspost rekeningen-courant niet-financiële instellingen van € 260.000 heeft geheel betrekking op onze rekening courant bij de het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten (SVN).

Overlopende activa

De balanspost nog te ontvangen overheidssubsidies heeft betrekking op de nog van Europese en Nederlandse overheidslichamen te ontvangen (voorschot)bedragen die ontstaan zijn door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel. Deze post en het verloop daarvan kan als volgt worden gespecificeerd:

(Bedragen x € 1.000)	Stand 1-1-2012	Toevoe- gingen	Ontvangen bedragen	Stand 31-12-2012
Subsidie verkeersveiligheidsprojecten provincie 2011	6	1		7
Subsidie verkeersveiligheidsprojecten provincie 2012	0	6		6
Provincie Groningen: gebiedsprogramma Sociale Agenda	22		22	0
Subsidie Spoorse Doorsnijdingen	0	1.554		1.554
Subsidie provincie Groningen overstorten	0	169		169
Subsidie waterschap overstorten	0	261		261
Subsidie KRW overstorten	0	174		174
BDU-subsidie Vondellaan	0	23		23
BDU-subsidie bushaltes	0	28		28
BDU-subsidie P+R Stationsgebied	0	204		204
IAU 2011	0	289		289
BBZ	0	115	15	100
Totaal	28	2.824	37	2.815

In de balanspost overige overlopende activa van € 2.914.000 zijn de volgende bedragen begrepen:

- De afvalstoffenheffing 2012 die nog in rekening gebracht moet worden. In verband met het diftar-systeem gebeurt dit jaarlijks achteraf. Het gaat om een bedrag van € 1.866.000.
- Overige nog op te leggen belastingen in totaal € 119.000. Het gaat om de toeristen- en forensenbelasting over het jaar 2012.
- Vooruitbetaalde subsidies 2013 € 207.000.
- Vooruitbetaalde rente en aflossing € 150.000.
- Nog te ontvangen bedragen in verband met afvalverwijdering € 86.000.
- Overige posten (ieder afzonderlijk kleiner dan € 75.000) € 486.000.

EIGEN VERMOGEN

Het verloop van het eigen vermogen gedurende 2012 ziet er als volgt uit:

(Bedragen x € 1.000)

Reserve	Stand 1-1- 2012	Toevoegingen via resultaten- rekening	Onttrekkingen via resultaten- rekening ter dekking van afschrijvingen	Onttrekkingen via resultaten- rekening overige	Resul- taatsbe- stemming 2011	Stand 31-12- 2012
Algemene Reserve	1.175	245			-763	657
<i>Subtotaal algemene reserves</i>	<i>1.175</i>	<i>245</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>-763</i>	<i>657</i>
Reserve Dekking Gerealiseerde Investeringsen	2.430	130	-211			2.349
Egalisatiereserve Materieel Gemeentewerken	716				-716	0
Fonds Sociale Woningbouw	89					89
Bestemmingsreserve Nieuw Raadhuis	2.111	112	-369		327	2.181
Bestemmingsreserve Budgetoverheveling	240	90		-240		90
Bestemmingsreserve Meerweg	1.581			-75		1.506
Bestemmingsreserve Zernike College	0	885				885
<i>Subtotaal bestem- mingsreserves</i>	<i>7.167</i>	<i>1.217</i>	<i>-580</i>	<i>-315</i>	<i>-389</i>	<i>7.100</i>
Saldo 2011	-1.152				1.152	0
Saldo 2012	0	47				47
<i>Subtotaal saldi resultatenrekening</i>	<i>-1.152</i>	<i>47</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>1.152</i>	<i>47</i>
Totaal	7.190	1.509	-580	-315	0	7.804

De AR is het deel van het eigen vermogen waaraan geen specifieke bestemming is gegeven. De toevoeging aan de AR van € 245.000 bestaat uit:

- De toevoeging van een kapitaallastenvoordeel (als gevolg van afboekingen van vaste activa in eerdere jaren) van € 60.000. Dit voordeel is conform de motie "Eerder afboeken € 3,5 miljoen" (aangenomen door de raad op 30 oktober 2006) en conform de Begroting 2012 toegevoegd aan de AR.
- Een toevoeging van € 185.000 vanuit het zogenaamde "Fonds Bovenwijks". In 2012 is een bedrag van GEM Haren Noord C.V. ontvangen van € 634.000 met als label "Fonds Bovenwijks". Dit is volledig vrij besteedbaar geld en de derde termijn van tien jaarlijkse termijnen die conform de Samenwerkingsovereenkomst inzake Haren Noord van GEM Haren Noord C.V. zullen worden ontvangen. Van het ontvangen bedrag van € 634.000 is conform de Begroting 2012 een bedrag van € 449.000 gebruikt als dekking van de door

de u aangewezen kostenposten (waaronder € 305.000 voor sportpark De Koepel, zie ook raadsbericht 2011-53) en is het resterende deel van € 185.000 aan de AR toegevoegd.

De Reserve Dekking Gerealiseerde Investerings (RDGI) wordt aangehouden om de kapitaallasten te dekken van specifieke activa (onder andere de parkeergarage). De stand van de RDGI komt overeen met de boekwaarde van de betreffende activa.

Het Fonds Sociale Woningbouw is bedoeld om een bijdrage te leveren aan het realiseren van nieuwe (niet-vervangende) sociale huurwoningen binnen de gemeente Haren. De reserve wordt gevoed door bijdragen van projectontwikkelaars die binnen hun project niet het verplichte aandeel sociale woningbouw realiseren.

De Bestemmingsreserve Nieuw Raadhuis is bedoeld om een deel van de kapitaallasten van het nieuwe gemeentehuis af te dekken. In 2012 is rente toegevoegd en is voor het eerst een onttrekking gedaan, in verband met de start van de kapitaallasten.

De Bestemmingsreserve Budgetoverheveling is bedoeld om niet-uitgegeven budgetten voor activiteiten waarvan de planning is verschoven mee te nemen naar een volgend boekjaar. De toevoeging van € 90.000 betreft de volgende budgetten die in 2012 nog niet besteed zijn (de activiteiten zullen in 2013 alsnog worden uitgevoerd):

- Bestemmingsplan Buitengebied € 41.000.
- Projecten Landschapsuitvoeringsplan € 24.000.
- Brandweer € 25.000.

Deze overheveling van 2012 naar 2013 is conform de door u op 29 oktober 2012 vastgestelde Bestuursrapportage 2012.

Conform de geldende systematiek is het bedrag van € 240.000 dat is toegevoegd aan de Bestemmingsreserve Budgetoverheveling om budgetten over te hevelen van 2011 naar 2012 volledig vrijgevallen ten gunste van de resultatenrekening 2012 ter dekking van de in 2012 alsnog gedane bestedingen.

In de Begroting 2010 was onze bijdrage aan het project Meerweg van ruim € 1,6 miljoen geraamd. Het deel dat in 2010 nog niet was uitgegeven is bij de resultaatsbestemming bij de Jaarrekening 2010 gereserveerd in de vorm van de Bestemmingsreserve Meerweg. In de jaren vanaf 2011 worden bedragen aan de bestemmingsreserve onttrokken om de kosten te dekken die ten laste van de eigen bijdrage komen. Ten laste van de eigen bijdrage is in 2012 € 75.000 besteed. Dit bedrag is daarom onttrokken aan de bestemmingsreserve.

De Bestemmingsreserve Zernike College is door u in 2012 ingesteld. Doel van deze reserve is de dekking van de toekomstige kapitaallasten van de nieuwbouw van het Zernike College. Conform Begroting is in 2012 het voordeel van de omschakeling van de Harense locaties van het Zernike College van dislocaties tot nevenvestigingen toegevoegd aan de reserve.

VOORZIENINGEN

Het verloop van de voorzieningen gedurende 2012 ziet er als volgt uit:

(Bedragen x € 1.000)

Voorziening	Stand 1-1-2012	Toevoe- gingen	Aanwen- dingen	Stand 31-12-2012
Vervanging toplagen kunstgrashockeyvelden	134	37		171
Vervanging toplagen kunstgrasvoetbalvelden	80	60		140
Onderhoud gebouwen	60	250		310
Egalisatiefonds groot onderhoud scholen	349	217		566
<i>Subtotaal voorzieningen onderhoud</i>	<i>623</i>	<i>564</i>	<i>0</i>	<i>1.187</i>
Wachtgelden/arbeidsconflicten	145	119	85	179
Procedures bouwzaken e.d.	109	13	74	48
Asbestsanering Scharlakenhof	387		66	321
Project X	0	69		69
Wethouderspensioenen	0	364		364
Sanering Kroonkampen	0	75		75
<i>Subtotaal voorzieningen i.v.m. verplichtingen, verliezen en risico's</i>	<i>641</i>	<i>640</i>	<i>225</i>	<i>1.056</i>
Totaal	1.264	1.204	225	2.243

De Voorziening Vervanging Toplaag Kunstgrashockeyvelden is bedoeld om de kosten van de periodieke vervanging van in totaal vier toplagen te egaliseren.

De Voorziening Vervanging Toplaag Kunstgrasvoetbalvelden is per 1 januari 2010 ingesteld op basis van de nota Reserves en Voorzieningen 2009 en is bedoeld om de kosten van vervanging van toplagen af te dekken. Daarbij is uitgegaan van vervanging eens in de 10 jaar. De toevoeging in 2012 betreft het voetbalveld van VV Glimmen en de velden op sportpark De Koepel.

De Voorziening Onderhoud Gebouwen en het Egalisatiefonds Groot Onderhoud Scholen zijn bedoeld om de kosten van onderhoud aan alle gebouwen te egaliseren. De toevoegingen zijn gebaseerd op de gemiddelde onderhoudslasten zoals die blijken uit de meerjarige onderhoudsplannen en de onttrekkingen zijn gelijk aan de werkelijke onderhoudsuitgaven.

De Voorziening Wachtgelden/arbeidsconflicten betreft de geraamde kosten van wachtgelduitkeringen en dergelijke aan ex-wethouders en ex-ambtenaren over de hele resterende uitkeringsduur.

De Voorziening Procedures Bouwzaken en dergelijke betreft de voor 2013 en verder verwachte juridische kosten van vier per 31 december 2012 lopende geschillen/procedures.

De voorziening asbest Scharlakenhof betreft de verwachte kosten van de asbestsanering. In 2012 is een bedrag van € 66.000 besteed.

De voorziening Project X is gevormd op 31 december 2012 om de nog in 2013 verwachte kosten af te dekken.

In januari 2013 heeft de commissie BBV (de instantie die de verslaggevingrichtlijnen voor gemeentes interpreteert) de notitie "Het BBV en arbeidskostengerelateerde verplichtingen" uitgebracht. Hierin wordt onder andere een nadere gedetailleerde uitleg gegeven over hoe moet worden omgegaan met ouderdomspensioenen voor wethouders. Op basis van de notitie hebben wij een voorziening moeten vormen voor de kosten van de pensioenen van de ex-wethouders (of partners daarvan) die nu genieten van hun ouderdoms- (of nabestaanden)pensioen. De uitkeringen zullen ten laste van de nu gevormde voorziening worden gebracht. Tot nu toe werden de uitkeringen ieder jaar ten laste van de exploitatie gebracht (en geraamd in de Begroting).

De voorziening Kroonkampen is gevormd om de verwachte restantkosten voor de sanering van het Kroonkampen-terrein te dekken.

VASTE SCHULDEN

Het verloop van de vaste schulden in het boekjaar was als volgt:

(Bedragen x € 1.000)

<i>Boekwaarde per 1 januari 2012</i>	56.568
Bij: nieuw opgenomen leningen	7.400
Af: aflossingen	<u>-6.466</u>
Boekwaarde per 31 december 2012	<u>57.503</u>

De totale rentelast op de vaste schulden bedroeg € 2.635.000. Uitgedrukt in een percentage van de gemiddelde uitstaande schuld: 4,7%. In de afgelopen jaren ontwikkelde dit rentepercentage zich als volgt:

Jaar	Rente% vaste schulden
2007	5,0
2008	5,1
2009	5,0
2010	4,8
2011	4,9
2012	4,7

Het gewogen gemiddelde rentepercentage op de nieuw opgenomen leningen bedroeg in 2012 2,8%.

VLOTTENDE PASSIVA

Bank- en girosaldi

De bij Bank- en girosaldi verantwoorde schuld is de eventuele "debet"-stand op de rekening-courant (RC) bij onze huisbankier. Met betrekking tot de "debet"-stand op de RC zijn speciale afspraken gemaakt, waardoor voor het rood staan tarieven gelden die dicht in de buurt liggen van die van kas- en daggeldtarieven. Hierdoor hoeft veel minder gebruik te worden gemaakt van losse kasgeldleningen. Onze kasgeldlimiet bedroeg op grond van Wet Financiering Decentrale Overheden (Fido) € 3.151.000 (8,5% van de lasten (inclusief stortingen in de reserves) in de Begroting 2012). Op grond van de Wet Fido mag er maximaal twee kwartalen achtereen sprake zijn van een overschrijding van de kasgeldlimiet. Wij bleven in 2012 binnen deze wettelijke norm.

Overige schulden

Het bedrag van € 4.702.000 aan overige schulden betreft uitsluitend crediteuren.

Nog te besteden subsidies

De balanspost nog te besteden subsidies heeft betrekking op de van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen maar nog niet bestede (voorschot)bedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel. Deze post en het verloop daarvan kan als volgt worden gespecificeerd:

(Bedragen x € 1.000)	Stand per 1-1- 2012	Ont- vang- sten	Beste- dingen	Terug- betaald	Stand per 31- 12-2012	W.v. nog te be- steden	W.v. terug te betalen
Participatiebudget	137	503	640		0		
Inburgering (voor invoering Participatiebudget)	237		-45		282	282	
BBZ	59			59	0		
ISV2 geluidssanering Rijk (via provincie)	11				11	11	
Sanering geluidsoverlast spoorweg: voorbereiding	385		190		195	195	
Sanering geluidsoverlast spoorweg: uitvoering	0	1.284			1.284	1.284	
Sanering geluidsoverlast spoorweg: gevelmaatregelen	0	25			25	25	
ISV3: geluidhinder wegen	0	60			60	60	
Buurt Onderwijs Sport Rijk	9		9		0		
BDU Jeugd	28				28		28
OGGZ	8	29	27		10	10	
Subsidie binnenklimaat scholen	32				32		32
EFRO-subsidie Meerweg	573		359		214	214	
Prov. Subsidie Meerweg	0	330			330	330	
Regio GA 2030: Meerweg	108				108	108	
Regio GA 2030: Ondern.fonds	7				7	7	
Totaal	1.594	2.231	1.180	59	2.586	2.526	60

Overige overlopende passiva

Het bedrag aan overige overlopende passiva van € 17.309.000 op de eindbalans kan als volgt worden gespecificeerd:

- Een bedrag van € 13.208.000 aan voorschotten die zijn ontvangen van GEM Haren Noord C.V. in verband met de toekomstige levering van fiscaal bouwrijpe grond.
- De post nog te betalen rente van € 1.900.000. De rente op alle langlopende leningen die wij hebben aangetrokken wordt jaarlijks achteraf betaald. Aangezien het tijdvak waarover rente betaald wordt niet synchroon loopt met het kalenderjaar, ontstaat er op eindbalansdatum een renteschuld, die pas in het volgende jaar tot betaling leidt.
- Een nog aan de gemeente Tynaarlo (door) te betalen subsidiebedrag in verband met het project riooloverstorten Zuidlaardermeer van € 712.000.
- Nog te ontvangen afrekeningen SW-bedrijf € 189.000.
- Nog te betalen kosten P+R-terrein Stationsgebied € 148.000.
- Terug te betalen algemene uitkering € 114.000.

- Nog te ontvangen nota's van zorginstellingen en dergelijke in verband met de uitvoering van de WMO € 91.000.
- Nog te betalen verzekeringspremies pensioenen ex-wethouders (voorzover ze nog niet met pensioen zijn) € 87.000.
- Vooruitvangen lesgelden en dergelijke Centrum voor Kunst en Cultuur € 107.000.
- Overige posten (ieder afzonderlijk kleiner of gelijk aan € 75.000) € 753.000.

Gewaarborgde leningen

De garanties en borgstellingen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

(Bedragen in € 1000)

Doel lening/geldnemer	Oorspronkelijk leningbedrag	% borgstelling	Stand 1-1-2012	Aflossingen	Stand 31-12-2012
Medisch kleuterkleuterdagverblijf/Stichting Elker (v.h. Stichting Base Groep)	1.225	100%	479	44	435
Personeelshypotheeken/diverse (gepensioneerde) medewerkers	4.300*	100%	2.487	11	2.476
Gebiedsontwikkeling Haren Noord/ GEM Haren Noord C.V.	22.000	100%**	22.000		22.000
Totaal			24.966	55	24.911

* Restantschuld op moment van verkoop van de leningportefeuille door de gemeente in 2006. Door de gemeente is dit restant gegarandeerd aan de koper.

** De gemeente heeft de leningen voor 100% richting de geldgever gegarandeerd. De moederbedrijven van de in GEM Haren Noord C.V. deelnemende marktpartijen hebben voor 50% van het leningbedrag, dat wil zeggen voor een bedrag van € 11 miljoen, contragaranties afgegeven aan de gemeente.

Resultatenrekening 2012 per doelgroep

Doelgroepen	Begroting (primitief)	Begroting (na burap)	Realisatie	Saldo*
Inwoners	4.099	4.244	4.751	-507
Gebruikers Sociale voorzieningen	4.742	4.752	5.766	-1.014
Jongeren	3.905	3.783	3.693	90
Gebruikers zorg	3.479	3.906	3.816	91
Culturele klanten	2.349	2.534	2.354	180
Eigenaren en huurders	5.275	5.544	5.905	-361
Gebruikers publieke ruimten	8.640	8.698	8.328	370
Economische klanten	826	790	944	-153
Bedrijfsvoering en alg. dekkingsmiddelen	3.033	1.926	5.224	-3.299
Totaal lasten	36.348	36.176	40.781	-4.605
Inwoners	-652	-606	-723	117
Gebruikers Sociale voorzieningen	-3.809	-4.047	-4.511	464
Jongeren	-876	-119	-147	28
Gebruikers zorg	-290	-508	-614	106
Culturele klanten	-674	-621	-744	124
Eigenaren en huurders	-2.875	-2.800	-3.140	341
Gebruikers publieke ruimten	-2.256	-2.506	-2.444	-62
Economische klanten	-607	-553	-726	173
Bedrijfsvoering en alg. dekkingsmiddelen	-24.057	-24.932	-28.347	3.415
Totaal baten	-36.096	-36.691	-41.396	4.705
Saldo voor begrote resultaatsbestemming	252	-514	-615	101
Stortingen reserves	724	1.248	1.462	-214
Onttrekkingen reserves	-981	-869	-895	25
Saldo na begrote resultaatsbestemming	-5	-136	-47	-88

* Saldo = Begroting (na bestuursrapportage) minus realisatie. Een negatief bedrag is een overschrijding van de Begroting.

TOELICHTING OP DE RESULTATENREKENING

Vergelijking werkelijkheid met Begroting

In onderstaande tabel geven wij per doelgroep een overzicht van het verschil tussen Begroting en realisatie. Dit is het saldo van het verschil aan de lastenkant en het verschil aan de batenkant. Onder de tabel geven wij een tekstueel overzicht van de belangrijkste oorzaken van deze verschillen

(bedragen x € 1.000; bedragen voorzien van mintekens zijn nadelige verschillen ten opzichte van de Begroting)

Doelgroep	Saldo verschillen tussen Begroting en realisatie
Inwoners	-390
Gebruikers sociale voorzieningen	-550
Jongeren	118
Gebruikers zorg	197
Culturele klanten	304
Eigenaren en huurders	-20
Gebruikers publieke ruimten	308
Economische klanten	20
Bedrijfsvoering en algemene dekkingsmiddelen	116
Mutaties reserves	-189
Totaal	-86

Het nadelige verschil van € 390.000 bij de doelgroep Inwoners bestaat voor een bedrag van € 364.000 uit de (niet-geraamde) verplichte voorziening voor wethouderspensionen (voor de niet-verzekerde oud-wethouders die al met ouderdomspensioen zijn). Deze verplichting vloeide voort uit de notitie "Het BBV en arbeidskostengerelateerde verplichtingen" die de commissie BBV in januari 2013 uitbracht. Daarnaast diende op basis van dezelfde notitie een (niet-geraamde) last van € 87.000 te worden genomen in verband met nog te betalen verzekeringspremies voor ex-wethouders die nog niet met pensioen zijn. De overige verschillen met betrekking tot de doelgroep Inwoners bedragen in totaal per saldo € 61.000 voordelig.

Het nadelige verschil van € 550.000 bij de doelgroep Gebruikers sociale voorzieningen wordt veroorzaakt door hogere kosten van de bijstand (€ 392.000 nadelig), hogere kosten van het SW-bedrijf (€ 185.000 nadelig) en overige verschillen (per saldo € 27.000 voordelig).

Het voordelige verschil van € 118.000 bij de doelgroep Jongeren wordt veroorzaakt door een meevaller van € 123.000 op het gemeentelijk onderwijsbeleid en door overige verschillen van per saldo € 5.000 nadelig.

Het voordelige verschil van € 197.000 bij de doelgroep Gebruikers zorg is ontstaan door een meevaller van € 178.000 bij de huishoudelijke hulp in het kader van de WMO en door overige verschillen van in totaal € 19.000 voordelig.

Het voordelige verschil van € 304.000 bij de doelgroep Culturele klanten is ontstaan door een voordelig verschil van € 214.000 bij de sport (met name veroorzaakt door het feit dat er geen exploitatie van het zwembad heeft plaatsgevonden in 2012, terwijl dit wel was

geraamd), een voordelig verschil van € 56.000 bij 't Clockhuys-CKC (hogere baten en minder kosten) en overige verschillen (€ 34.000 voordelig).

Bij de doelgroep Gebruikers publieke ruimten is sprake van een voordelig verschil met de Begroting van € 308.000. Dit is veroorzaakt door een voordeel van € 80.000 bij het rioolonderhoud (onder andere door rioolinspecties die wel waren geraamd, maar nog niet volledig waren uitgevoerd), een besparing van € 73.000 op het onderhoud van plantsoenen, een besparing van € 54.000 op vastgoedbeheer en overige voordelen van in totaal € 101.000.

Het voordelige verschil van € 116.000 bij Bedrijfsvoering en algemene dekkingsmiddelen bestaat uit een nadelig verschil op de saldi kostenplaatsen van € 507.000, een voordeel van € 267.000 op het Gemeentefonds (onder andere vanwege de september- en decembercirculaires, die nog niet waren verschenen op het moment van het opstellen van de laatste begrotingswijziging, de Bestuursrapportage), een voordeel van € 187.000 vanwege verrekeningen met betrekking tot voorgaande dienstjaren, een voordeel van € 124.000 vanwege een hoger dan geraamd bedrag dat is ontvangen vanuit GEM Haren Noord C.V. in verband met het Fonds Bovenwijks (dit extra bedrag is toegevoegd aan de Algemene Reserve) en overige verschillen van € 45.000 voordelig.

Het nadelige verschil met de Begroting van € 189.000 op Mutaties reserves is te verklaren door:

- De niet-geraamde toevoeging van € 90.000 aan de bestemmingsreserve Budgetoverheveling (het gaat om toevoegingen die zijn aangekondigd (inclusief een verwacht bedrag) bij de Bestuursrapportage 2012 en waarvoor de raad toestemming heeft gegeven. Zie de toelichting op de balans voor een specificatie;
- Een extra toevoeging van € 124.000 die niet was geraamd. Dit is de toevoeging van het extra bedrag;
- Een hoger dan geraamde onttrekking aan de bestemmingsreserve Meerweg (verschil € 25.000).

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

In onderstaande tabel geven wij een overzicht van de algemene dekkingsmiddelen. Algemene dekkingsmiddelen zijn voor ons inkomsten waar geen specifieke prestatie van onze gemeente tegenover staat.

(Bedragen x € 1.000)	Begroting 2012	Realisatie 2012	Verschil Realisatie en Begroting in 2012 (minteken is nadeel)	Realisatie 2011
Onroerendezaakbelasting (OZB)	3.613	3.621	8	3.507
Forensenbelasting	37	37	0	36
Toeristenbelasting	82	82	0	81
Gemeentefonds	18.704	18.971	267	17.581
Beleggingen en rente reserves	316	313	-3	320
Saldo kostenplaats kapitaallasten	636	644	8	309
Saldo overige kostenplaatsen	-291	-799	-508	565
Totaal algemene dekkingsmiddelen	23.097	22.869	-228	22.399

Overzicht incidentele lasten en baten

(Bedragen x € 1.000)	2012 Begroting (na Burap)	2012 Realisatie	Verschil (min- teken is nadeel)
Vorming voorziening pensioenen ex-wethouders (reeds gepensioneerd)	0	364	-364
Verzekeringspremies ex-wethouders (nog niet gepensioneerd)	0	87	-87
Mutatie voorziening wachtgeld wethouders	0	99	-99
Verliesvoorziening Onnen Kooi-Hekman	0	44	-44
Verliesname Komplan	28	29	-1
Verliesvoorziening Onnen Hooiveld	60	52	8
Krimpgelden in algemene uitkering	-291	-291	0
Maatstaf extra leerlingen in algemene uitkering (vanaf 2012 10 jaar lang)	-526	-526	0
Storting in bestemmingsreserve Zernike College	885	885	0
Ontvangst GEM Fonds Bovenwijks	-510	-634	124
Storting deel GEM Bovenwijks in AR	121	245	-124
Afboeking projectkosten sportverplaatsing	305	305	0
Totaal incidentele lasten/baten	72	659	-587

N.B. Incidentele baten zijn voorzien van een minteken.

Wet Openbaarmaking uit Publieke middelen gefinancierde Topinkomens (WOPT)

In het kader van de Wet Openbaarmaking uit Publieke middelen gefinancierde Topinkomens (WOPT) melden wij dat er in 2012 geen (voormalige) functionarissen waren met een belastbaar jaarloon (inclusief voorzieningen ten behoeve van beloningen betaalbaar op termijn) dat uitkwam boven het belastbaar jaarloon van een minister.

Bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Departement	Nummer	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2012 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa				
			I N D I C A T O R E N				
BZK	C7C	Investing stedelijke vernieuwing (ISV) II Provinciale beschikking en/of verordening Project-gemeenten (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatorenummer: C7C / 01</i>	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen <i>Aard controle R</i> <i>Indicatorenummer: C7C / 02</i>	Overige bestedingen (jaar T) <i>Aard controle R</i> <i>Indicatorenummer: C7C / 03</i>	Toelichting afwijking <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatorenummer: C7C / 04</i>	
			1	2000/14.690e/48/A.20,RRB	€ 7.282	€ 0	
			2	2002-18.802e/51/A.13,RP	€ 0	€ 0	
			3	2006-02821/26,RP	€ 0	€ 0	Van de totaal 12 woningen zijn er 7 geïsoleerd. Bij 2 woningen is echter isolatie niet meer nodig. Bij deze woningen zal een scherm worden geplaatst waardoor de geluidsbelasting < 64 dB. In overleg met provincie wordt het restant van het ISV-2 budget voor geluidsanering, zijnde € 10.898,88, ingezet c.q. gekoppeld aan het ISV-3 budget voor geluidsanering.
				Eindverantwoording Ja/Nee	Activiteiten stedelijke vernieuwing (in aantallen) Afspraak Alleen in te vullen na afloop project	Activiteiten stedelijke vernieuwing (in aantallen) Realisatie Alleen in te vullen na afloop project	Activiteiten stedelijke vernieuwing (in aantallen) Toelichting afwijking Alleen in te vullen na afloop project
				<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatorenummer: C7C / 05</i>	<i>Aard controle D1</i> <i>Indicatorenummer: C7C / 06</i>	<i>Aard controle D1</i> <i>Indicatorenummer: C7C / 07</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatorenummer: C7C / 08</i>
			1	Ja	1	1	
			2	Nee			

			3	Nee					
M&I	E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaaï (inclusief bestrijding spoorweglawaaï) Subsidieregeling sanering verkeerslawaaï Provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (Wgr)		Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: E3 / 01</i>	Besteding (jaar T) ten laste van rijksmiddelen <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: E3 / 02</i>	Overige bestedingen (jaar T) <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: E3 / 03</i>	Eindverantwoording Ja/Nee <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: E3 / 04</i>	Kosten ProRail (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van rijksmiddelen <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: E3 / 05</i>	
			1	BSV 2011057206			Nee	€ 162.329	
			2	IenM/BSK-2012/246567	€ 0		Nee		
M&I	E26	Spoorse doorsnijdingen, tranche 1 Regeling eenmalige uitkeringen spoorse doorsnijdingen Gemeenten		Aantal projecten (waarvoor een beschikking ontvangen is) Afspraak <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: E26 / 01</i>	Aantal afgeronde projecten (jaar T) Realisatie <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: E26 / 02</i>	Eindverantwoording Ja/Nee <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: E26 / 03</i>			
			1		0	Nee			
M&I	E27 B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer SiSa tussen medeoverheden Provinciale beschikking en/of verordening Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen		Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: E27B / 01</i>	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: E27B / 02</i>	Overige bestedingen (jaar T) <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: E27B / 03</i>	Toelichting afwijking <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: E27B / 04</i>	Eindverantwoording Ja/Nee <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: E27B / 05</i>	
			1	2012-56369	€ 6.439	€ 6.439		Ja	
			2	2009-05204	€ 6.601	€ 8.277		Nee	
			3	2012-35914	€ 0	€ 0		Nee	
			4	2012-35904	€ 23.399	€ 43.456		Nee	
			5	2011-07486	€ 204.000	€ 401.750		Ja	
M&I	E29	Tijdelijke regeling eenmalige uitkering stedelijke synergieprojecten Kaderrichtlijn Water Tijdelijke regeling eenmalige uitkering stedelijke synergieprojecten Kaderrichtlijn Water Gemeenten		Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: E29 / 01</i>	Besteding (jaar T) <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: E29 / 02</i>	Eindverantwoording Ja/Nee <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: E29 / 03</i>	Cumulatieve bestedingen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie. <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: E29 / 04</i>		
			1	STE090000062U	€ 527.958	Nee	€ 1.612.332		

M&I	E29_2010	Tijdelijke regeling eenmalige uitkering stedelijke synergieprojecten Kaderrichtlijn Water_Hernieuwde uitraag Tijdelijke regeling eenmalige uitkering stedelijke synergieprojecten Kaderrichtlijn Water Gemeenten	Besteding 2010 ten laste van rijksmiddelen	Eindverantwoording Ja/Nee	Bestedingen van vóór 2010, waarvan de uitgave in of na 2010 plaatsvindt	Uitgaven van vóór 2010, waarvan besteding in 2010 plaatsvindt	
			Aard controle R Indicatornr: E29_2010 / 01	Aard controle n.v.t. Indicatornr: E29_2010 / 02	In verband met de overgang naar het baten-lastenstelsel Aard controle R Indicatornr: E29_2010 / 03	In verband met de overgang naar het baten-lastenstelsel Aard controle R Indicatornr: E29_2010 / 04	
			€ 282	Nee			
SZW	G1C-1	Wet sociale werkvoorziening (Wsw) Gemeentedeel 2012 Wet sociale werkvoorziening (Wsw) Gemeenten verantwoorden hier alleen het gemeentelijk deel indien er in (jaar T) enkele of alle inwoners werkzaam zijn bij een Openbaar lichaam o.g.v. de Wgr.	Het totaal aantal geïndiceerde inwoners per gemeente dat een dienstbetrekking heeft of op de wachtlijst staat en beschikbaar is om een dienstbetrekking als bedoeld in artikel 2, eerste lid, of artikel 7 van de wet te aanvaarden op 31 december (jaar T); exclusief deel openbaar lichaam Aard controle R Indicatornummer: G1C-1 / 01	Het totaal aantal inwoners dat is uitgestroomd uit het werknemersbestand in (jaar T), uitgedrukt in arbeidsjaren; exclusief deel openbaar lichaam Aard controle R Indicatornummer: G1C-1 / 02			
			18,50	1,75			
SZW	G1C-2	Wet sociale werkvoorziening (Wsw) Wet sociale werkvoorziening (Wsw) Alle gemeenten verantwoorden hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G1B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G1C-1)	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G1C-2 / 01	Het totaal aantal geïndiceerde inwoners per gemeente dat een dienstbetrekking heeft of op de wachtlijst staat en beschikbaar is om een dienstbetrekking als bedoeld in artikel 2, eerste lid, of artikel 7 van de wet te aanvaarden op 31 december (T-1); inclusief deel openbaar lichaam Aard controle R Indicatornummer: G1C-2 / 02	Het totaal aantal inwoners dat is uitgestroomd uit het werknemersbestand in (jaar T-1), uitgedrukt in arbeidsjaren; inclusief deel openbaar lichaam Aard controle R Indicatornummer: G1C-2 / 03	Het totaal aantal gerealiseerde arbeidsplaatsen voor geïndiceerde inwoners in (T-1), uitgedrukt in arbeidsjaren; inclusief deel openbaar lichaam Aard controle R Indicatornummer: G1C-2 / 04	Het totaal aantal gerealiseerde begeleid werkenplekken voor geïndiceerde inwoners in (jaar T-1), uitgedrukt in arbeidsjaren; inclusief deel openbaar lichaam Aard controle R Indicatornummer: G1C-2 / 05
			1	0017 (Haren)	53,75	4,64	40,74
SZW	G2	I Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 WWB I.1 WWB: algemene bijstand Gemeenten verantwoorden hier het totaal (jaar T) indien zij de uitvoering in (jaar T) helemaal niet hebben uitbesteed aan een Openbaar	Besteding (jaar T) algemene bijstand Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2 / 01	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2 / 02			

		lichaam o.g.v. Wgr.	€ 2.413.880	€ 51.989				
		I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) Gemeenten verantwoorden hier het totaal (jaar T) indien zij de uitvoering in (jaar T) helemaal niet hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr.	Besteding (jaar T) IOAW <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatnummer: G2 / 03</i>	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatnummer: G2 / 04</i>				
			€ 100.554	€ 0				
		I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) Gemeenten verantwoorden hier het totaal (jaar T) indien zij de uitvoering in (jaar T) helemaal niet hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr.	Besteding (jaar T) IOAZ <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatnummer: G2 / 05</i>	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatnummer: G2 / 06</i>				
			€ 0	€ 0				
		I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) Gemeenten verantwoorden hier het totaal (jaar T) indien zij de uitvoering in (jaar T) helemaal niet hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr.	Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatnummer: G2 / 07</i>	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatnummer: G2 / 08</i>				
			€ 22.474	€ 12.760				
		I.5 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) Gemeenten verantwoorden hier het totaal (jaar T) indien zij de uitvoering in (jaar T) helemaal niet hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr.	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatnummer: G2 / 09</i>					
			€ 0					
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Gemeenten verantwoorden	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) <i>Aard controle R</i>	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) <i>Aard controle R</i>	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk) <i>Aard controle R</i>	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk) <i>Aard controle R</i>	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob) <i>Aard controle R</i>	Besteding (jaar T) Bob <i>Aard controle R</i>

			<i>Indicatornummer: G3 / 01</i>	<i>Indicatornummer: G3 / 02</i>	<i>Indicatornummer: G3 / 03</i>	<i>Indicatornummer: G3 / 04</i>	<i>Indicatornummer: G3 / 05</i>	<i>Indicatornummer: G3 / 06</i>
		hier het totaal (jaar T) indien zij de uitvoering in (jaar T) helemaal niet hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr.	€ 36.064	€ 150.000	€ 22.701	€ 14.343	€ 18.608	€ 0
		Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 07</i>		Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 08</i>				
			€ 0	€ 0				
SZW	G5	Wet participatiebudget (WPB) Wet participatiebudget (WPB) Gemeenten verantwoord voor hier het totaal (jaar T) indien zij de uitvoering in (jaar T) helemaal niet hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr.	Besteding (jaar T) participatiebudget <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G5 / 01</i>	Waarvan besteding (jaar T) van educatie bij roc's <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G5 / 02</i>	Baten (jaar T) (niet-Rijk) participatiebudget <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G5 / 03</i>	Waarvan baten (jaar T) van educatie bij roc's <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G5 / 04</i>	Besteding (jaar T) Regelluw Dit onderdeel is van toepassing voor gemeenten die in (jaar T-1) duurzame plaatsingen van inactieven naar werk hebben gerealiseerd en verantwoord aan het Rijk. <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G5 / 05</i>	
			€ 756.011	€ 73.903	€ 13.757	€ 0		
			Het aantal door de gemeente in (jaar T) ingekochte trajecten basisvaardigheden <i>Aard controle D1</i> <i>Indicatornummer: G5 / 06</i>	Het aantal door volwassen inwoners van de gemeente in (jaar T) behaalde NT2-certificaten, dat niet meetelt bij de output-verdeelmaatstaven uit de verdeelsleutel van Onze Minister voor Immigratie, Integratie en Asiel. <i>Aard controle D1</i> <i>Indicatornummer: G5 / 07</i>				
			8	19				
VWS	H10_2010	Brede doeluitkering Centra voor Jeugd en Gezin (BDU CJG)_Hernieuwde uitvraag 2008 tot en met 2011 Tijdelijke regeling CJG Gemeenten	Besteding 2008 aan jeugdgezondheidszorg, maatschappelijke ondersteuning jeugd, afstemming jeugd en gezin en het realiseren van centra voor jeugd en gezin. <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: H10_2010 / 01</i>	Besteding 2009 aan jeugdgezondheidszorg, maatschappelijke ondersteuning jeugd, afstemming jeugd en gezin en het realiseren van centra voor jeugd en gezin. <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: H10_2010 / 02</i>	Besteding 2010 aan jeugdgezondheidszorg, maatschappelijke ondersteuning jeugd, afstemming jeugd en gezin en het realiseren van centra voor jeugd en gezin. <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: H10_2010 / 03</i>	Besteding 2011 aan jeugdgezondheidszorg, maatschappelijke ondersteuning jeugd, afstemming jeugd en gezin en het realiseren van centra voor jeugd en gezin. <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: H10_2010 / 04</i>	Is er ten minste één centrum voor jeugd en gezin in uw gemeente gerealiseerd in de periode 2008 tot en met 2011? Ja/Nee <i>Aard controle D1</i> <i>Indicatornummer: H10_2010 / 05</i>	
			€ 207.968	€ 255.208	€ 383.412	€ 386.340	Ja	

